

Condiția scriitorului, azi

Ar trebui să pornim de la definiția din dicționar a cuvântului profesiune - unde scrie: „Ocupație, îndeletnicire cu caracter permanent, pe care o exercită cineva în baza unei calificări corespunzătoare; complex de cunoștințe teoretice și de deprinderi practice care definesc pregătirea cuiva; meserie”.

Să vedem ce susține dicționarul explicativ al limbii române în dreptul cuvântului scriitor: „Autor de opere literare”, – mai departe restul explicațiilor nu interesează. Cam sumară și evazivă definiție. Poate o fi mai completă în dreptul cuvântului poet: „Persoană care compune poezii, autor de poezii”. Nimic în plus, doar o specificare a specializării. Așa că nu mai căutăm la prozator, dramaturg, eseist, critic etc. Nu ne rămîne decît să încercăm a afla o deschidere semantică mai largă prin cuvîntul „autor” (care, după cum se vede, apare peste tot): „Persoană care creează o operă literară, artistică, științifică sau publicistică”. Cercul s-a închis. Prudenți, „autorii” DEX-ului, nu vor să statueze, în nici o variantă, vreo legătură între creatorul unei opere – în cazul scriitorului - literară, și profesiune.

În disperare de cauză apelez la un „Le Petit Larousse”. La cuvîntul scriitor – definiția coincide cu cea din DEX.

Ne întoarcem la punctul de pornire. „Autorii” de dicționare nu consideră a fi scriitor drept o profesiune. În schimb, la această oră, datorită presiunilor unor parlamentari, a semnalelor din presă etc., au apărut în nomenclatorul de profesii nu numai cea de

scriitor, ci, din exces de zel, chiar și aceea de poet. Incidentul nu-l putem lua decît ca o glumă. Greu de crezut că Homer era de profesie poet.

Și totuși, există profesiunea de scriitor. Visul oricărui autor de opere literare este, dacă ar fi cu putință, să trăiască numai din scris. Vis aproape imposibil de realizat. Sînt rare cazurile cînd s-a trăit numai din scris.

Calificarea scriitorului în profesiunea lui este cu totul diferită față de orice meserie. Orice om normal, după studii corespunzătoare, poate profesa una din numeroasele meserii gen: doctor, inginer, profesor, măcelar, strungar etc., dar scriitor mai greu, dacă nu chiar imposibil. Cum spune proverbul latin: „*Poeta nascitus, orator fit*”.

Cred că important ar fi, după recunoașterea publică a profesiunii (cum să-i zicem altfel) de scriitor, prin introducerea în nomenclator, e ca, în baza apartenenței, pe baza cărților publicate, a calității lor la o obște scriitoricească recunoscută, autorul să se bucure, prin politică de stat, de unele facilități financiar-fiscale care să-i permită a avea, cu prioritate, această ocupațiune. Dar este departe ziua cînd drepturile de autor pentru o carte sau o colaborare vor depăși cuantumul unor sume simbolice și acelea, ironia sortii, impozitate la sînge.

Departă clipa cînd vom putea afirma că și în România autorul este recunoscut și recompensat pe măsura valorii muncii sale; cel puțin la nivelul asigurării unui trai decent. Repetînd afirmația lui Eminescu: „poezie-sărăcie”, implicit recunoaștem că, în privința condiției scriitorului, n-au avut loc schimbări notabile. Poate, în vremea dictaturii comuniste, „proletcultiștii” să fi fost mulțumiți de maniera financiară în care erau tratați de stăpînire. Dar astfel de indivizi ar fi cam exagerat să-i considerăm scriitori. Pînă atunci, producătorul de cultură (singura, o știm cu toții, care rămîne ca esență a existenței naționale) va fi nevoit să se ocupe de orice pentru a supraviețui, iar printre picături, în eventualul timp liber să scrie, să fie, cum spune dicționarul: „autor de opere literare”.

Cassian Maria Spiridon

Redactor Șef *Convorbiri Literare*
Președinte ARPE

Editorial

Împărăția copilăriei

Uneori, mă cuprinde un dor năvalnic de vremea copilăriei mele și-mi amintesc cu nostalgie de ultima zi de școală când trebuia să predăm manualele spre a fi de folos următoarelor generații ce aveau să se înfrupte din slovele asupra cărora am zăbovit cu mâzgălituri, îndepărtate riguros, pe nerăsuflăte, cu „mama proștilor”. Ce mai freamăt, ce mai zbucium în curtea școlii când ne despărțeam zgomotoși pentru a lua cu asalt ulițele, străzile, locurile de joacă, ochiurile de apă, zăvoaietele sau...plajele, cărările munților..., după posibilități!

Ce teme, ce probleme, ce exerciții! mereu ne amăgeam că data viitoare vom fi sigur mai ordonați și nu vom mai fi nevoiți să stricăm bunătate de sfârșit de vacanță cu temele restante. Nu reușeam decât să facem promisiuni.

Dar, să revenim! Unde mergem în această vacanță?!

Desigur, pregătirile s-au făcut din timp. Proiectele pentru acest an sunt probabil mai modeste, este un an de criză. Chiar și așa, se găsesc alternative viabile. Spre exemplu, lectura cărților îndrăgite, cluburile de vacanță, jocurile în aer liber, întrecerile sportive.

În acest caz Biblioteca „V.A. Urechia” propune oferte generoase. Serviciile de lectură și loisir destinate copiilor și adolescenților sunt conectate la specificul perioadei și au în vedere atât tipologia utilizatorilor mici, cât și nevoile lor culturale. Sunt încă numeroși copii și adolescenți care nu

beneficiază de o bibliotecă personală, care provin din familii unde nu există obiceiul cititului și, aici intervenția bibliotecarului, având nobila misiune de a sădi pasiunea pentru lectură și a face posibilă crearea obișnuinței de a citi.

Dacă nu e sădită în familie, dragostea pentru CARTE poate fi implementată în școală și la bibliotecă. Între cele două instituții este o „binecuvântată” conspirație.

Copiii vin la început cu liste de lecturi obligatorii și întâlnesc bibliotecari pasionați, care îi vor ajuta nu numai să găsească cărțile necesare, ci le vor recomanda și altele, alți autori, alte titluri, DVD-uri, jocuri, într-un cuvânt îi vor „vrăji”. Vor fi apoi introduși în lumea de basm a vacanței cu un portofoliu de activități diverse, atractive și gândite diferențiat pe grupe de vârstă, preocupări și interese.

Pentru adolescenți, oferta bibliotecii va ține seama de interesul lor pentru cunoașterea lumii reale, a misterelor, noilor cuceriri ale științei și tehnicii. În încercarea lor de a-și găsi identitatea, lectura marilor autori le validează așteptările. Bogata colecție de lucrări de referință, Internetul și multimedia sunt atracții de care pot beneficia din plin în lunile de vară. Clubul de vacanță, în versiunea proiectată în anul anterior și care s-a bucurat de primire entuziastă, va aduce mai multe concursuri, activități creativ-aplicative.

Alături de manifestări tradiționale, începând cu „Carnavalul cărții”, Târgul Național de Carte „Axis Libri” oferă șanse minunate, atât pentru copii și tineri, cât și pentru părinți și bunici de a-și îmbogăți bibliotecile proprii cu cele mai noi apariții editoriale, de la care vor beneficia de discounturi la cumpărare.

Sunt toate acestea invitații pornite din inima bibliotecii și bibliotecarilor care vă așteaptă cu drag pe cei mici și cei mari să vă bucurați împreună cu noi de tezaurul bogat în cunoștințe, mistere, curiozități, răspunsuri pe care vă rugăm să le descoperiți trecând pragul BIBLIOTECII „V.A. URECHIA”.

Tuturor, vă dorim vacanță plăcută!

Prof. Zafir Ilie,
Director

Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați

O ediție rară a operelor lui Horațiu în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia”

Valentina Oneț

Renumitul tipograf Aldo Tebaldo Manuzio il Vecchio (1440-1515, în forma latină Aldus Manutius) înființase în jurul anului 1490, la Venezia, tipografia care avea să devină celebră, în primul rând, prin tipărirea a 28 de ediții princeps a clasicilor greci și latini după manuscrise originale, ajutat fiind de un grup de erudiți. Celebră a rămas și marca sa tipografică - ancora și delfinul - care apare pe tipăriurile sale începând cu 1502.

În Colecțiile Speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, figurează printre lucrările de o deosebită valoare, o ediție aldină a operelor lui Quintus Flaccus Horatius, editată la Paris în anul 1519: [Opera] *Cum quatuor commentariis. Acronis. Porphyronis. Anto. Mancinelli. Iodocii Badii Ascensii accuratas repositis. Cumque adnotationibus Matthaei Bonfinis & Aldi Manutii Romani a Philologo recognitis*. [Paris], Iodocus Badius, 1519. (cota V 71, nr. Catalog Urechia 28.683).

Ediția din biblioteca gălățeană este îngrijită de eruditul tipograf florentin Josse Bade (în forma latină Badius Ascensius Jodocus) și este, dacă putem să o numim așa, o ediție aldină postumă. Aldo

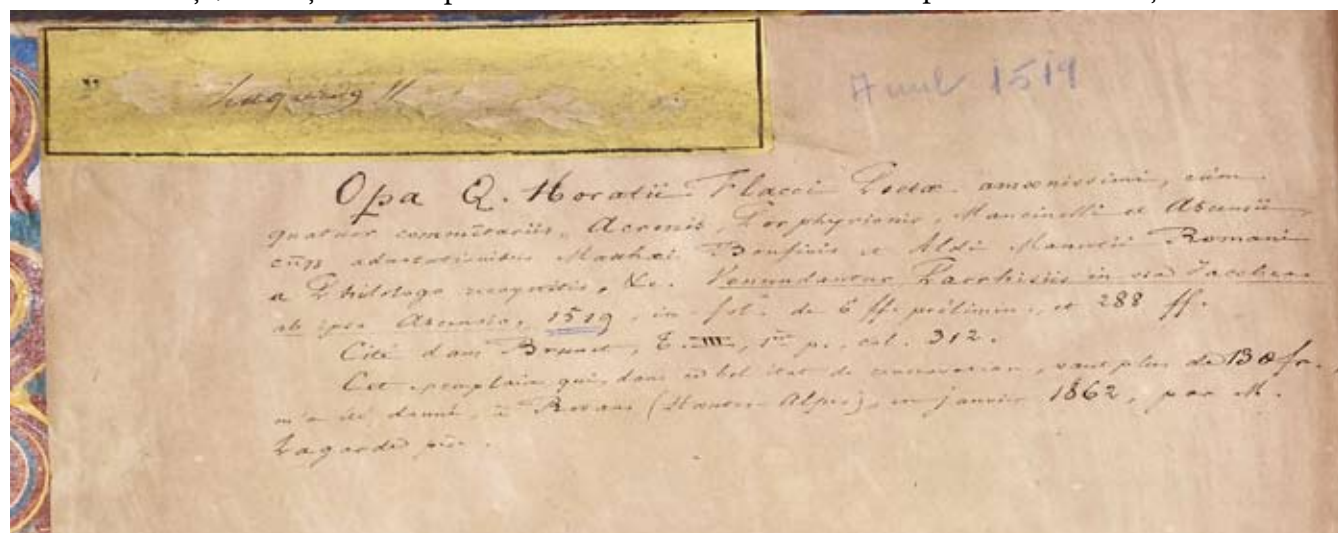
Manuzio tipărise opera lui Horațiu în două ediții în 1501 și 1509. Ediția din 1519 de la Paris poate fi o reeditare a ediției Aldo Manutius din 1509, care era în format mare, in folio, ca cea existentă în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”. De altfel, contribuția marelui tipograf venetian este menționată pe pagina de titlu: *Cumque adnotationibus Aldi Manutii Romani a Philologo recognitis*.

Pe forțat este o însemnare manuscrisă cu descrierea volumului și cîteamănunte bibliografice: „Opa. Q. Horatii Flacci Poetae amoenissimi, cum quatuor commentariis.... Venundantur Parhisiis, in via Iacobeae ab ipso Ascensio, 1519, in. fol. de 6ff. prelimin. ett 288 ff. Citè dans Brunet, t. 3., 1-ere p., col. 312.”

Însemnarea devine și mai interesantă când este amintit prețul volumului și anul intrării în posesie: „Cet exemplaire, qui, dans ce bel état de conservation, vont plus de 130 fr., m'a été donné, a Rosans (Hautes - Alpes) en janvier 1862, par M. Lagarde père”.

Pe forțat există un ex-libris etichetă de culoare galbenă cu text cu cerneala neagră: „Lagarde” dar cu multe elemente șterse.

Putem presupune că acest impresionant volum i-a fost dăruit bibliofilului V.A. Urechia, care excelase la limba latină când își susținuse bacalaureatul la Paris, în 1856, când „recitase aproape jumătate din cântul IV al Eneidei, devenind un student cunoscut în cartierul latin”, după cum mărturisește în memoriile

sale

Volumul se păstrează și astăzi în stare de conservare bună. Legătura este în piele maro cu blaturi de lemn, iar pe coperte sunt motive florale și geometrice imprimate în fier rece, cu urme de încuietori metalice.

Dar dincolo de prețiozitatea volumului, dată de vechimea tipăriturii, de numele tipografului, de excelentul aparat critic, de starea bună de conservare, de însemnările manuscrise... acesta prezintă un interes deosebit pentru istoria românilor. În capitolul Liber III, Oda a VIII-, dedicată poetului Caius Maecenas, colaborator al împăratului Augustus, apar versuri în care este amintit un rege dac, Cotyso :

„Mitte civiles super urbe curas / Occidit Daci Cotisonis agment occidit” - *Lasă grijile de cetățean privitor la Roma/ Armata dacului Cotison a pierit, sau: Fii fără grijă de soarta Romei; oastea dacului Cotison a pierit...*. Într-o sumară însemnare manuscrisă anexată lucrării, istoricul P. Păltânea scria: „Poetul se referă la înfrângerea armatei regelui dac Cotiso, în timpul campaniei lui Licinius Crassus, în Dobrogea în anul 28 î.e.n.”

Alăturat odei este comentariul cu informațiile furnizate de istoricii vremii, și anume, că regele dac Cotiso a fost, mai înainte, regele geților.

Achiziții ale regelui dac Cotiso (28 î.Hr.), stăpân în zona munților Banat și Oltenia, sunt menționate de istoricul Florus care consemnează că romanii l-au

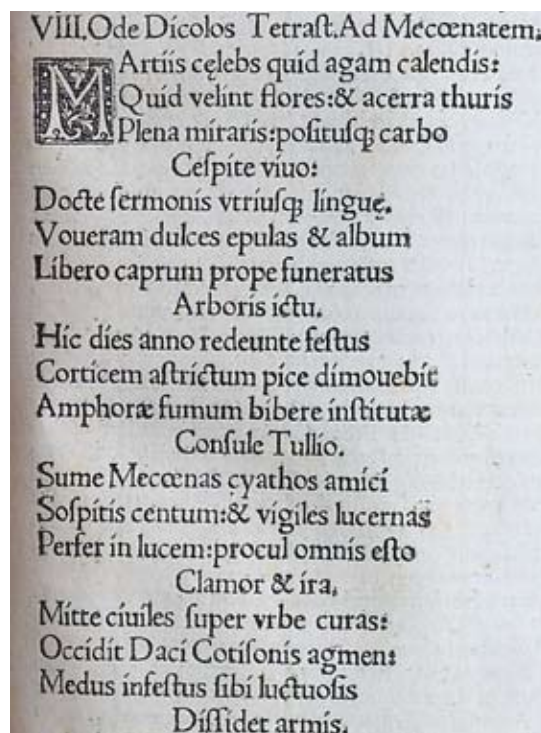
decapitat și au transportat capul acestuia la Roma unde a fost arătat mulțimii ca asigurare că armata romană nu va mai fi atacată de armata dacă.

Cotiso este amintit și de Suetonius într-un pasaj din biografia lui Augustus, *Divinus Augustus* din *Viețile celor doisprezece Cezari* :”M. Antonius scrie că [Octavian, viitorul împărat Augustus] a făgăduit-o pe Iulia mai întâi fiului său Antonius, apoi lui Cotis, regele geților....”

Prețioasa ediție Horățiu din colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați este un alt izvor istoric care amintește pe acest rege al Daciei : „Occidit Daci Cotisonis agmen. Armata dacului Cotiso a pierit”..., dar mențiunea cuvântului dac într-o odă a marelui poet, într-o ediție îngrijită de celebrul tipograf venețian Aldo Manuzio, a străbătut și va străbate istoria.

Bibliografie:

1. HORĂȚIU. [Opera]. [Paris], 1519, p. 97-98.
2. HORĂȚIU. *Ode și epode: Cartea a IV-a* : Traducere juxtaliniaară și traducere liberă de profesorii asociați. București: Universala Alcalay & Co, [19...], p. 66.
3. MĂRUNȚELU, I.; CODREANU, SORINA; CARAPCEA, VALENTINA. *Cartea străină veche: 1472-1700*. Galați, 1975, p. 10-11.
4. SUETONIUS. *Viețile celor doisprezece Cezari*. București: Rao Clasic, 1998, p. 90.

O îndelungată prietenie și colaborare științifică –

V. A. Urechia și A. de Gubernatis

Constantin Ardeleanu

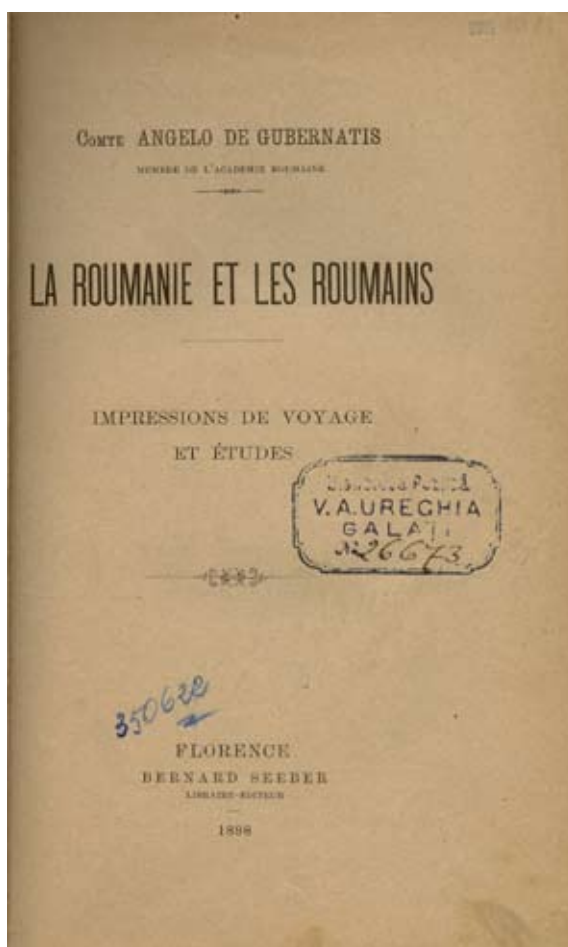
(continuare din nr. 6)

Prezentăm, în numărul trecut, despre începuturile relației de colaborare științifică și de prietenie dintre polihistorul italian Angelo de Gubernatis și ctitorul bibliotecii publice gălățene, istoricul român V.A. Urechia. Cu amintiri extrem de frumoase din timpul vizitei făcute în țara noastră în martie 1897, de Gubernatis a revenit în România în august 1898, când, aflat în drum spre Bulgaria, nu a putut rezista tentației de a-i vizita pe „bunii prieteni români”. Gazdă primitoare i-a fost, din nou, V. A. Urechia, „cel mai cald și mai drag dintre prietenii mei români”, care l-a întâmpinat încă din gara Predeal. A fost excelent primit la vila lui Urechia de la Sinaia, unde, în aerul puternic de munte, au discutat pe îndelete câte puțin despre toate, dar mai ales despre ceea ce aveau în comun: „Italia și România, viitorul lor, alianța lor, frăția lor sunt temele noastre favorite”. Au urmat câteva zile extrem de plăcute, cu plimbări prin pădurile de munte și cocheta stațiune, atunci găzduind mare parte din elita societății românești, refugiata departe de soarele clocotitor din capitală. Deși spera că vizita va rămâne puțin cunoscută, iar „acoperișul ospitalier al prietenului meu Urechia mă va proteja de toate căutările”, prezența lui de Gubernatis pe teritoriul României a fost larg

prezentată în presa din întreaga țară.

Un moment important al șederii la Sinaia a fost vizita la castelul Peleş, la invitația regelui Carol I și a reginei Elisabeta. A mers împreună cu Urechia în sala armelor, fiindu-i prezentate trofee din Războiul de Independență al României, tunurile capturate pe fronturile de la Grivița și Plevna. La dineul oferit de rege, în prezența prim-ministrului Dimitrie A. Sturdza, de Gubernatis a discutat cu suveranul pe teme politice, în memoriile sale italianul notând remarca lui Carol I, semn al inteligenței sale politice, că Imperiul Otoman și Austro-Ungaria se vor destrăma, iar sud-estul Europei se va croi pe baze naționale. La invitația reginei, a mers la Peleş și a doua zi (19 august), când în cadrul Academiei Muzicale patronate de Carmen Sylva era sărbătorit George Enescu, cu ocazia aniversării vârstei de 17 ani. Într-un cadru extrem de select, în prezența lui Sturdza și Spiru Haret, de Gubernatis a asistat la spectacolul muzical oferit de Edgar dall’Orso, Dimitrie Dinicu, regina Elisabeta și George Enescu pe care regina îl înconjura cu o dragoste maternă. În aceeași seară, de Gubernatis și Urechia au participat la un banchet oferit în onoarea italianului de Liga Culturală din Predeal. Primirea caldă l-a emoționat pe oaspetele românilor, ca și discursul lui Urechia care a remarcat că Angelo de Gubernatis era de două ori înger: „mai întâi prin nume, iar apoi pentru că, Înger al Domnului, i-a lovit cu o sabie de foc pe dușmanii poporului român”.

O nouă întâlnire cu familia regală a fost prilejuită

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“. Biblioteconomie

de plecarea suveranilor de la Sinaia. Cum regele știa de la Urechia despre intenția italianului de a vizita România, i-a recomandat să nu rateze Constanța și Mănăstirea Curtea de Argeș. Plecând spre București cu fidelul său prieten, de Gubernatis a remarcat bunul tratament pe care îl primea pe pământ românesc în calitate de oaspete al guvernului, ceea ce însemna călătorie și cazare gratuite. După un scurt intermezzo la București, cei doi amici au mers către Constanța, având

posibilitatea să admire podul Carol I la Cernavodă, opera marelui inginer Anghel Saligny, pe care îl și întâlnise la Sinaia. După ce a fost martorul dezvoltării turismului alpin românesc, de Gubernatis putea remarca acum sporirea interesului pentru litoralul Mării Negre, la puțin timp după conectarea feroviară a Dobrogei cu Regatul. În contextul interesului pentru vizitarea ruinelor antice cetăți Tomis, locul de exil al marelui Ovidiu, este inclus și un interesant pasaj referitor la Biblioteca fondată de Urechia la Galați „operă, în același timp, a patriotismului cel mai pur și dezinteresat și a celei mai mari iubiri pentru știință”. Istoria originilor acestei biblioteci este „interesantă și instructivă”. După cedarea Basarabiei către Rusia, mulți români erau exilați de țară, iar fundarea unui centru de cultură în apropierea graniței Prutului era absolut necesară pentru sprijinirea cauzei naționale. Astfel, Urechia a avut „ideea mării sale biblioteci de la Galați, având acum treizeci de mii de volume, căreia i-a dedicat tot sufletul său, toți banii săi”.

Șederea în Dobrogea și vizitele în diferite locuri de interes istorico-arheologic i-au apropiat și mai mult pe cei doi prieteni. Un moment important a fost vizita la Adamclisi, la monumentul Tropaeum Traiani, creația marelui împărat Traian, părintele popoarelor român și italian: „perfect mulțumit de această magnifică excursie arheologică în ținutul

triumfal al lui Traian, i-am mărturisit prietenului meu Urechia că îmi produsese o mare satisfacție”. Fără a mai avea răgazul de a merge la Galați și Iași, cum își propuseseră, cei doi s-au îndreptat, via București, spre Curtea de Argeș, stabilind în drum și detaliile privind participarea românilor la Congresul de Orientalistică de la Roma.

După vizitarea vechii capitale românești, de Gubernatis a fost din nou condus la Sinaia, pentru câteva zile de odihnă. Aici l-a întâlnit pe celebrul Gheorghe Cartianu, Badea Cârțan, „un cioban luminat, cu un mare suflet de patriot, demn de cel al protectorului său Urechia”, pe care îl venera ca pe „cel dintâi dintre români”. Aflând că de Gubernatis era oaspetele lui Urechia, Badea Cârțan a venit să îl complimenteze pe „domnul venit din Italia pentru a-i saluta pe frații români”. După alte câteva zile petrecute la vila familiei Urechia, înconjurat de atenției emoționante și de neuitat, de Gubernatis pleca spre Bulgaria, însoțit de Urechia până la București. Italianul părăsea România pe la Giurgiu, amintirile sale publicate în debutul volumului *La Bulgarie et les bulgares: journal de voyage et études* (Florența, 1899), fiind o dovadă vie a prieteniei sale cu patriotul român V. A. Urechia.

(Va urma)

V.A. Urechia – pionier în activitatea de conservare a patrimoniului istoric la Galați

Mihaela Denisia
Liușnea

funerar, purta epitaful în limba latină (2), inscripția fiind „interesantă pentru istoria noastră”. Aceasta îl menționa pe medicul italian Joannes Masellini, pus de soția acestuia Helena Scochara:

„*Sepulchrum P.Illust. Domini Joannis Mascellini, patritii pisaurensis, in medica arte ceu alter Avicenna, quem europeis orbis summa capita plurimi fecerunt extolleruntque, partim principes utriusque Valachie, cominus et eminus, ut magni nominis virum, sunt persecuti, nec non supremus minister poten[tissimi] Imp[eratoris] ottomanorum] et consiliarius Achmet Passia, itaque Cretae Adrianopoli ubique locorum suae salutis fulcrum habuit secum, nec abire unquam permisit, tandem, fama et celebritate conspicuus, strenuissimus ille Tatarchan, dubia vitae spesatis pressus, medico et iatro aegens egregi, d.aa. (sic) Mascellinum ad aulam precibus vocat, nec votris decipitur, nec tempore fallitur, et en, pristina incolumitate gaudens, - largo munificentie imbre aspersum, repedare equo anio concessit. Postmodum Galatii postremam clausit, bebre agitatus, diem, aetatis suae anno LXIII: ad tristem acerbe mortis eius nuntium Helena Scochara, mestissima coniux epitaphem hanc s.c. [socio carissimo] MDCLXXV” (3).*

Giovanni Mascellini (4)/(Marcellini (5)/Massellini (6)) s-a născut în 1612 la Pesaro (Urbino), ca fiu al doctorului Niccolo al lui Lodovico Mascellini și al doamnei Laura Staccoli din Padova, după cum rezultă din memoriul scris de B. Bonamini, păstrat la Biblioteca Oliveriană din Pesaro (7). Același document ne informează că a studiat la Padova cu profesorul Giovanni Domenico Sala.

Ajunsese medic „fizic” (8) pe lângă bailul (ambasadorul) Veneției la Constantinopol în 19 martie 1644, fiind menționat de Batist Almerici, de

unde venise la Târgoviște pentru un salariu anual de 1000-1500 reali și întreținere completă (9), înainte de 1648 (10). Astfel, în 1652 (11), cu ocazia vizitei de Crăciun a arhiepiscopului de Sophia, Petrus Deodatus Baksič, la Târgoviște, Mascellini îl poate găzdui deja în casa sa, unde prelatul a rămas până după 16 februarie 1653, când Petrus a vizitat biserica din oraș, unde se aflau frații conventual Mani și Francisc. Atracția unui câștig mai bun în Valahia decât la Constantinopol pare să fie confirmată și de secretarul reprezentanței venețiene, Giovanni Battista Ballarino, marele cancelar, în raportul înaintat dogelui Veneției (12).

Ajuns în Valahia, devine medic și secretar domnesc al lui Matei Basarab (1632-1654), iar din 1654 a succesorului acestuia, Constantin Șerban (1654 – 1658) (13).

În calitate de secretar domnesc, în 1652 el pleca la Veneția, după cum era informat dogele acesteia, urmând să îl întâlnească pe cavalerul Soranzo, al cărui medic fusese și el la Constantinopol (14). După moartea domnului Matei Basarab în noiembrie 1654, medicul italian pleacă la Adrianopol, unde urma să îl îngrijească pe marele vizir (15), Achmet Pașa Chiuprului (16), după cum ne informează textul pietrei funerare. Același text indică și faptul că a fost și în insula Creta, în timpul asediului cetății, rămânând 7 luni și fiind înconjurat de mult respect (17).

În 1654, promitea oamenilor lui Constantin Șerban să revină în Valahia. În 7 iunie 1655, Petrus Diodatus, arhiepiscopul latin al Sophiei, îl menționează într-o scrisoare ca fiind omul de curte la Constantinopol și în țările valahe, vorbind atât limba greacă cât și „valaha”. De asemenea aflăm din scrisoarea amintită, că locuia în Galata, călătorea în Valahia, în Italia fiind și un om de încredere „Sacra Congregazione – De Propaganda Fide” (18) și că fusese jefuit în timpul răscoalei seimenilor (1655) ceea ce îl determinase să plece din țară (19). La Constantinopol, se căsătorește în 1656, cu Elena, fiica doctorului Hans Andersen Skovgaard (Giovanni Andrea Scocardi), medicul danez al lui Vasile Lupu, probabil decedat la acea dată (20), un document din 28 februarie 1656 menționându-l deja pe succesorul acestuia, Cohen.

În primăvara anului 1657, îl regăsim din nou, în calitate de talmaci la curtea din Târgoviște, unde fusese primit ambasadorul suedez Conrad Jacob Hildebrandt, care spunea: „*der Dolmetsch war ein italienischer Doctor Medicinae, Herr Marsilini*” (21).

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“, Biblioteconomie

Își lăsase soția la Constantinopol căreia îi trimite, o fată creștină răscumpărată din robia tătarilor, ca să o ajute în gospodărie (22). Trei ani mai târziu, medicul îi expedia ambasadorului Veneției din Constantinopol, scrisori de la Grigorașo Ghica, fiul lui Gheorghe Ghica, domnitorul Țării românești (23). În 1665, se afla tot la Constantinopol, de unde transmitea venețienilor informații privind uriașele bacșișuri oferite de domnii valahi înalților demnitari otomani (24).

În 1672 Mascellini îl însoțea pe sultan, căruia îi dedică o lucrare tipărită, mai apoi la Viena, în calitate de medic personal, la Adrianopol (25).

În 1673 părăsea din nou Țara Românească pentru a intra în serviciul celor mai înalți demnitari turci (26). Doi ani mai târziu, la 63 de ani, s-a stins din viață pe când se întorcea din Crimeea (27), de la hanul tătar Mohammed Ghirai (28), și a fost înmormântat la Galați, după cum ne informează textul epitaf de pe piatra funerară (29). Biserica catolică din Galați (30), în care era așezat mormântul, a fost jefuită de tătari (31), iar trupul său se pare că a fost aruncat în fluviu. Piatra funerară a ajuns apoi să fie folosită, în timpul ridicării bisericii Sf. Haralambie, mai – decembrie 1848 (32). Demersul lui V.A. Urechia a fost încununat de succes, în sensul că lespeda funerară a fost ridicată din biserica Sf. Haralambie și mutată în muzeul înființat de el în spațiul Liceului „V.Alecsandri”, unde a stat sub scara care ducea la biroul său. În prezent se află în patrimoniul Muzeului de Istorie din Galați.

Note:

1. Arhiepiscopia Arhiepiscopiei Dunării de Jos Galați, fond. PS Partenie, *Correspondență*, nr. 695, Adresă semnată de V.A. Urechia, datată 28 aprilie 1898, f. 152. Rezoluția „va pune în vedere parohului respectiv a înfăptui înlocuirea pietrei actuale din mijlocul bisericii, cu alta nouă”. f. 153. Îi mulțumim și pe această cale doamnei Valentina Oneț, care ne-a pus la dispoziție copia documentului.
2. N. Iorga transcrie textul inscripției în *Analele Academiei Române*, seria II, tom. XXXV, 1912-1912, p. 428. Inscriptia a fost interpretată în 1914, de D. Dan, profesor al liceului „V. Alecsandri” din Galați, pentru Anuarul liceului menționat, pe 1934-1935, după cum ne informează I. Gherincea, *Un medic italian, mort în 1675 la Galați*, în „Revista Vremii”, Galați, 10.10.1935, p. 9.
3. Fiica medicului danez al domnului Vasile Lupu (1634 - 1653). VĂTĂMANU, N. *Hans Andersen Skovgaardm medicul lui Vasile Lupu*, în *Voievozii și medici de curte*, Editura Enciclopedică Română, București, 1972, p. 139, 149.
4. Idem, *Giovanni Mascellini, fizic și secretar domnesc*, în *Voievozii și medici de curte*, p.150-165. CĂLINESCU, G. *Altre notizie sui missionari cattolici nei paesi romeni*, în *Diplomatarium Italianum*, II, Roma, 1930, p. 425.
5. GALLAND, A. *Le journal de Giovanni Marcellini pendant son séjour a Constantinople*, I, Paris, 1881, p. 108.
6. SAMARIAN, P. Gh. *Medicina și farmacia în trecutul românesc*, Călărași, 1935, p. 92 - 95.
7. Memoriul, cu nr. 1068 al Bibliotecii Oliveriene din Pesaro, a fost trimis de către rectorul din 1935 al instituției, M.M.Foci, împreună cu alte informații strânse de vicebibliotecarul Salvatore Bennini, jurnalistului „Revistei Vremea”, I. Gherincea, care le solicitase pentru a-și redacta articolul menționat la n. 2.
8. Cum se iscălea el însuși. G. Călinescu, *op.cit.*, p. 425. De altfel, el este autorul unui tratat despre ciuma, *Ioannis Mascellini Medici Doctoris - Vara presevationis a Peste Apologia*, al cărui manuscris cu nr. 468, se află în Biblioteca publică Oliveriană din Pesaro, și a publicat la Viena, în 1673, la Tipografia Michaelis Thormajer, lucrarea de specialitate

- Artis Medicae, quae continent methodum et praecepta universalia ad Medicinam faciendam Summarium Collectore et Dispositore Ioanne Mascellino Pisaurensi Medico doctore*, terminată și dedicată „ilustrului și gloriosului domn Achmet sftenicul de frunte al marelui stăpânitor de la Adrianopole la 10 Dec. 1673. I. Gherincea, *op.cit.*
9. Vătămănu, N. (*op.cit.* p. 13-14, 151) admitea, având în vedere suma de 1600 de reali și 500 taleri, indemnizația de mutare, pe care o primea viitorul socru al medicului, Scocardi, medic al domnului Moldovei, Vasile Lupu, posibilitatea ca și Mascellini să fi primit aceeași sumă. *Condica Visteriei*, în „Revista Istorică a Arhivelor Române”, București, 1873, p. 9, 516, 539.
10. Când arhiepiscopul Sophiei a fost găzduit aici timp de unsprezece zile. G. Călinescu, *op.cit.*, p. 864. N. Vătămănu, *op.cit.*, p. 151.
11. CXLII.A, 1655, 7 Junii, Ciprovacii, *Petrus, archiepiscoptis Sphiensis, iubueum secum communicari rogat, Joannem Mascelini enixe commendat, et nonnula de militibus et rustias Valachiae, qui magnatibus rebellarunt*, în *Monumenta Spectantia Historiam Slavorum Meridionalium*, XVIII, *Acta Bulgariae Ecclesiastica*, A.B.A. 1565 - A.D.A 1799, Edit. Academia Scientiarum et Artum Slavorum Meridionalium, Zagrabiae, 1887, p. 234 sqq.
12. HURMUZAKI, E. *Documente privitoare la istoria românilor. Documente de arhivă*, V, partea 2, 1650-1699, Stabilimentul Grafic Socecu & Teclu, București, 1886, p. 7.
13. VĂTĂMANU, N. *op.cit.*, p. 154.
14. HURMUZAKI, E. *op.cit.*, p. 7.
15. *Ibidem*, p. 14.
16. Fiul marelui vizir Mahomed Chiupruli. Ahmet devine mare vizir în 1661. A cucerit Creta și cetatea Camenița.
17. SMITH, Th. *A continuation of Historical Observations relating to Constantinople*, în *Philosophical Transactions*, London, XIII, 1684, no. 155 (20 january), p. 437, apud. VĂTĂMANU, N. *op.cit.*, p. 160.
18. Instituție înființată de papa Gregorio XVI, cu bula „*Inscrutabili divinae providentiae arcano*” din 22 iunie 1622. M. Sanfilippo, *Da Cuneo alla Valacchia e Constantinopoli*, în *L'Europa Centro-Orientale e il pericolo turco tra Sei e Settecento*, ed. G. Platonia, SetteCittà, Viterbo, 2000, p. 53 sqq.; R. D. Chelaru, *Venezia e l'attività missionaria cattolica nell'Europa Centro-Orientale durante il XVII secolo*, în *L'Europa Centro-Orientale e la Penisola italiana: quattro secoli di rapporti e infussi interscambi tra Stati e civiltà (1300 - 1700)*, ed. Cr. Luca, G. Masi, Ed. Istros, Braila, 2007, p. 193. n.1.
19. *Ibidem*, p. 249 sqq.
20. *Ibidem*, p. 33.
21. BABINGER, FR. *Conrad Jacob Hildebrandt's Dreifache Schwedische Gesandtschaftsreise nach Siebenbürgen, der Ukraine und Constantinopel (1656 - 1658)*, Sibiu, 1937, p. 111.
22. *Ibidem*.
23. HURMUZAKI, E. *op.cit.*, p. 76.
24. BABINGER, FR. *op.cit.*, p. 108.
25. GALLAND, A. *op.cit.*, p. 101.
26. MAGNI, C. *Quanto di più curioso, e vago ha potuto raccorre Cornelio Magni nel primo biennio da esso consumato in viaggi, e dimore per la Turchia*, Parma, 1679, p. 348.
27. FELEZEU, C. *Statutul principatului Transilvaniei în raporturile cu Poarta Otomană (1541-1688)*, Cluj-Napoca, 1996, p. 69-119.
28. Poate și împreună cu acesta, în decembrie 1674, când Dumitrașcu Cantacuzino primind domnia, a adus la Galați „câtăva oaste turcească și un soltan cu 20.000 tătari”, iar aceștia rămân în tabăra de lângă Galați până în iulie 1675 Păltănea, P. *op.cit.*, p. 109 și n. 398 și 404.
29. Într-un an greu pentru Moldova, în care domnul Ștefan Vodă Petriceicu fugea la polonezi, iar tătarii intrau în țară, chemați fiind de Dumitrașcu Cantacuzino (1673 - 1674/1675, 1684-1685).
30. Nu vechea biserică, menționată în relatarea lui Francesco Pastis din Candia, la 24 aprilie 1630, când trebuia refăcută și, E.Hurmuzaki, *op.cit.*, I, partea a II-a, p. 416. Păltănea, P. *Istoria orașului Galați, de la origini până la 1918*, I, Editura Porto-Franco, 1994, p.102 sqq., ci cu siguranță cea nouă atunci, construită după această dată amintită de Niccolò Barsi, cu ocazia trecerii prin Galați, la 1633. C-tin C. Giurescu, *Le voyage de Niccolò Barsi en Moldavie 1633*, Paris București, 1925, p. 312.
31. CĂLINESCU, G. *op.cit.* p. 12.
32. Biserica a fost ridicată prin stăruința enoriașilor Jecu Dimitrie și Arsenie Teodor. Beldie, I.C. *Șchițe istorice asupra județului Covurlui*, Galați, 1925, p. 10.

Colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” prezente la Expoziția Generală a României din 1906

Paula Balhui

Ideea primei expoziții naționale cu caracter „mixt” a fost sugerată domnitorului Al. I. Cuza în anul 1860 de **Enric Vinterhalder**, care dorea să evidențieze prin acest tip de expoziții cunoașterea valorilor naționale de către cetățeni. Ordonanța domnească din 1863 va deschide un șir lung de expoziții ce vor culmina cu **Expoziția Națională Generală** din 1906.

Concepția mărețului proiect i-a aparținut lui Take Ionescu și a fost inspirată de Expoziția Universală de la Paris din 1900, având drept scop sărbătorirea unor momente semnificative din istoria poporului român: 40 de ani de la urcarea pe tron a lui Carol I, 25 de ani de la proclamarea Regatului, 1800 de ani de la cucerirea Daciei de către Traian evenimente care constituiau un bun prilejul pentru organizarea unei mari expoziții naționale, între 6 iunie și 23 noiembrie 1906.

Primele lucrări au început în 1905 prin transformarea Câmpiei Filaret într-un „colț de paradis”.

Comisar general al expoziției a fost numit dr. Constantin Istrati, iar comisar general adjunct, inginerul Grigore Greceanu, aceștia fiind atent „supervizați” de regele Carol I.

Amploarea proiectului este dovedită de suprafața utilizată de 360.000 mp; amenajarea a 60 de palate oficiale; 88 pavilioane dedicate industriei, comerțului, agriculturii, silviculturii și minelor; un parc de arhitectură vernaculară; pavilioanele Franței, Austriei, Ungariei; trei pavilioane etnografice, destinate industriei casnice din provinciile locuite de românii aflați în afara granițelor naționale ale statului la momentul expoziției (Macedonia, Ardealul, Bucovina și Basarabia) sunt doar o parte din realizările acestui plan măreț.

Potrivit *Regulamentului general*, spațiul expozițional era împărțit pe secțiuni: agricultură, silvicultură, horticultură, viticultură, zootehnie, instrucție și educație, arte frumoase și altele.

Vă invităm să apelați la imaginație pentru a face un tur virtual în epoca mării expoziții din 1906, având drept ghid informațiile furnizate de **Nicolae Șt. Noica în „Lucrări publice din vremea lui Carol I.”** „De îndată ce intrai, te aflai în Piața Dorobanților, privirea fiindu-ți atrasă de Palatul Artelor, ce se afla pe dealul de la capătul Aleii Independenței. Aleea începea chiar din Piața Dorobanților și ocolea,

în linie dublă, un parc mare înflorit până în Piața Traian, care mărginea lacul în fața redutelor făcute pentru reprezentarea luptelor navale.

Cu cât înaintai mai mult, pe Aleea Independenței, întâlneai o serie de pavilioane estetic construite: pe partea stângă, pe Calea Munteniei, Pavilionul Camerei de Comerț, Palatul Industriei, Pavilionul Geniului Civil (lucrări publice), Pavilionul Geniului Militar; pe partea dreaptă, pe Calea Moldovei, Pavilionul Regiei Monopolurilor Statului, Pavilionul Agriculturii, Pavilionul Industriei Casnice, Pavilionul Minelor și Carierelor. În ele se aflau o mulțime de chioșcuri și pavilioane particulare.

Marele lac al parcului era mărginit, într-o parte, de Piața Traian și înconjurat de aleile Costache Negri - în dreapta și M. Kogălniceanu - în stânga, care se întâlneau la picioarele bazinului, în care marea cascadă de sub terasa Palatului Artelor își rostogolea apele înspumate. De-a lungul acestor alei era Pavilionul Comisiei Europene a Dunării, Pavilionul Austriei, Pavilionul Ungariei.” (1)

Planurile clădirilor - monumente de arhitectură românească - au fost executate de arhitecții Șt. Burcuș și Victor Ștefănescu, sub supravegherea arhitectului Ion D. Berindei. Planul general al parcului a fost elaborat de arhitectul peisagist francez F. Redont. Sculptorii Dimitrie Paciurea și Frederic Stork au creat cu această ocazie două statui de mari dimensiuni, plasate la intrarea în Expoziție.

Tot din lucrarea lui Nicolae Șt. Noica, aflăm că Expoziția Națională din 1906 a marcat și începutul folosirii sistematice a unui nou material în tehnica construcțiilor la noi în țară - betonul armat.

Datorită ploilor torențiale expoziția care trebuia inaugurată pe 4 iunie și-a deschis porțile marți 6 iunie 1906. Alături de regele Carol I și regina Elisabeta au participat la eveniment înalte oficialități din țară și străinătate. De o primire călduroasă s-a bucurat Carl Luegger, primarul Vienei, cunoscut ca un prieten al românilor. Delegația orașului Roma a oferit, ca semn al latinității românilor, o copie în bronz a celebrei statui antice a Lupoacei din Capitoliu, cunoscută ca „Lupoanca romană”. Un alt vizitator important a fost ducele rus Kiril, a cărui soție era sora principesei Maria. Au mai luat parte prințul Wilhelm de Hohenzollern, nepotul regelui, și prințul Wilhelm de Wied, nepotul reginei.

Pentru a putea înțelege grandoarea acestui proiect, vom enumera doar câteva dintre aceste „minuni” ale parcului expozițional: Arenele Romane puteau cuprinde până la 4000 persoane; machetele podurilor realizate peste Dunăre: podul construit de Apollodor din Damasc și podul de la Cernavodă, realizat de A. Saligny; reproducerea câmpului de luptă de la Plevna realizat la scara 1:1000; macheta în

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“. Biblioteconomie

ghips a monumentului de la Adamclisi „Tropaeum Traiani”.

Au participat aproximativ 40.000 de expozanți dintre care au fost premiați 10.600. Au fost prezente expozate ce aparțineau, atât instituțiilor școlare primare, secundare, profesionale și universitare, cât și institutelor și așezămintelor culturale. De remarcat că dintre bibliotecile publice județene, singura invitată la acest mare eveniment a fost Biblioteca „V.A. Urechia”, gest ce dovedește importanța avută în rândul instituțiilor de cultură din țară, prin bogatul și valorosul fond de carte deținut.

Coroșpondența purtată între Comisarul general al expoziției și directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, Valeriu Surdu, se găsește în *Arhiva istorică a Bibliotecii „V.A. Urechia” cu nr. XXXVI, pe anul 1906 (2)*. Biblioteca „V.A. Urechia” s-a prezentat cu un număr de 73 volume din categoria cărților vechi românești de la 1642-1830 și 21 obiecte de muzeu aflate în colecțiile bibliotecii. În prezent o parte din aceste obiecte de patrimoniu se găsesc în custodia Muzeului de Istorie din Galați. La finalul expoziției, Biblioteca „V.A. Urechia” a primit Diploma de onoare, Medalia de Aur și placheta de colaborator.

Exponatele Bibliotecii „V.A. Urechia” au fost însoțite de două liste care apar în *„Catalogul lucrărilor expuse la expoziția jubiliară din 1906”*, București, 1906 și în *Arhiva istorică a Bibliotecii „V.A. Urechia”, cu nr. XXXVI, pe anul 1906*, atașate *Adresei nr. 18, din 12 aprilie 1906*.

Acestea au fost expuse în Palatul Artelor alături de alte „comori culturale” ce aparțineau diverselor instituții de cultură românești și încadrate în secțiunea *Institute și Așezăminte de Cultură*, după cum apar prezentate în *Catalogul lucrărilor expuse la Expoziția Jubiliară din 1906 (3)*.

Presa a jucat un rol hotărâtor în promovarea acestui eveniment și în orientarea cetățenilor pentru aprecierea manifestărilor din cadrul expoziției. *Adevărul Expozițiunii* - ziarul oficial al Expozițiunii, *Universul*, *Dimineața*, *Neamul Românesc*, *Albina* au relatat pe larg manifestările, iar în presa internațională este de menționat ziarul *America*, apărut în Cleveland pe 12 oct. 1906.

Organizatorii au avut în vedere toate detaliile de promovare: au editat un periodic propriu *„Curierul expoziției”*, care ținea publicul la curent cu toate detaliile organizatorice, încă de la începutul anului 1906; au pus în vânzare 15.000 mărci poștale jubiliare cu o valoare cuprinsă între 3 bani și 3 lei, toată seria costând 9,50 lei, ce s-au epuizat în trei zile; s-a înființat „Loteria Expozițiunii Române”, după

cum aflăm de la I. Bulei în *„Atunci când veacul se naște... lumea românească 1900-1908” (4)*.

Festivitatea de închidere a avut loc în ziua de 23 noiembrie 1906 și, începând cu această dată, parcul expozițional s-a numit Parcul Carol. Expoziția a fost considerată un succes, fiind vizitată de peste 2.000.000 de persoane. Nelipsite au fost și incidentele neplăcute: explozia din data de 21 iunie, la depozitul de praf de pușcă, în timpul unei demonstrații, focul de la începutul lui septembrie care a ars pavilionul cu medalii jubiliare și iluminatul insuficient al aleilor și spațiilor expoziționale (5).

„Astăzi, din zecile de clădiri care au alcătuit expoziția din 1906, în Parcul Carol se mai păstrează o <<mini-expoziție>> arhitecturală extrem de interesantă. Printre supraviețuitori se numără cei doi giganți care străjuiau grotă, piese de arhitectură peisagistică, Turnul Cetății lui Țepeș, Arenele Romane și Biserica de la Cuțitul de Argint. Alei seculare, din dale vechi de piatră, din cărămidă sau din lemn sunt și ele vestigii ale expoziției, odinioară conducând vizitatorii spre diversele pavilioane. În prezent, pe treptele vechi, poți urca spre Turnul lui Țepeș, care păstrează în cărămidile sale urmele avariilor suferite la cutremure. Arenele Romane și Biserica sunt impresionante prin maiestruțitate și temeinicie și reprezintă, la rândul lor, mărturii ale extraordinarului potențial constructiv, economic și cultural pe care îl avea România acum 100 de

ani. (6)” Aceste capodopere arhitecturale sunt amintite cu nostalgie într-un articol din 19 aprilie 2006, apărut pe site-ul ziarului *România liberă* ca un omagiu adus la împlinirea a 100 de ani de la inaugurarea Expoziției Generale Române, din anul 1906.

Expoziția a creat o punte de legătură între istorie, progres socio-cultural și tradiție. Concepută ca un mod de a cunoaște trecutul și inovațiile prezentului, expoziția a avut rolul de a-i educa pe români pe baza experienței practice și de a dovedi în același timp grandoarea „micului Paris”, în perioada „belle époque” a României.

Note:

1. NOICA, ȘT. NICOLAE. *Lucrări publice din vremea lui Carol I*. Editura Cadmos, 2008, p. 165-169;
2. Arhiva istorică a Bibliotecii „V.A. Urechia” cu nr. XXXVI, din 1906;
3. *Catalogul lucrărilor expuse la expoziția jubiliară din 1906*, București: Institutul de Arte Grafice „Carol Gobl”, 1906;
4. BULEI, I. *Atunci când veacul se naște... lumea românească. 1900-1908*, București: Editura Eminescu, 1990, p. 371-398;
5. SORA, ANDREI FLORIN. *Expoziția jubiliară din 1906. Considerații preliminare*, în *Erasmus*, 12, 2001, p. 178-185;
6. *România Liberă*. <http://www.romanalibera.ro/> [2010/04/03]

Fondul Galați

sursă inepuizabilă de cercetare și documentare

Silvia Matei

În tradiția bibliotecilor, în general, și a Bibliotecii „V.A. Urechia”, în special, există interesul deosebit de a cerceta și a oferi spre cercetare documentele care de-a lungul istoriei s-au ocupat de spațiul, cultura și civilizația orașului Galați și a împrejurimilor sale, dar și de personalitățile care au activat și activează aici.

În aceste condiții, Biblioteca „V.A. Urechia” a constituit un fond documentar numit generic „fond Galați”. Aici sunt cuprinse toate documentele (cărți și periodice) care fac referire la județul Galați, toate creațiile autorilor gălățeni, indiferent de domeniul în care activează, precum și toate lucrările care apar la editurile și tipografiile gălățene.

De o valoare deosebită sunt documentele care fac parte din fondul tradițional (apărute în perioada 1866 – 1949) și care dezvăluie misterele și parfumul Galațiului acelor ani. Monografiile orașului și județului Galați sunt adevărate comori de patrimoniu local. Câteva dintre ele sunt de menționat pentru conținutul și importanța lor.

„Cartea județului Covurlui” a lui Moise N. Pacu, apărută la București în 1891, este împărțită în trei capitole: primul capitol cu titlul „Privire generală” cuprinde, în principal, date statistice legate de: „starea fizică, socială, economico-financiară, moralo-culturală și sanitară a județului Galați precum și locuri și persoane istorice”, după cum declara autorul în prefața la volum. Partea a doua, numită „Galații” este partea cea mai voluminoasă a lucrării și se ocupă numai de orașul Galați. Se regăsesc aici date despre topografia orașului (străzi și vaduri, piețe și maidanuri, grădini publice și private). Sunt descrise apoi, pe rând, populația cu structura etnică și socială și îndeletnicirile ei, cultele - Episcopia Dunărei de Jos, parohiile, bisericile și cimitirele. Învățământul, justiția, sănătatea și asistența publică, comerțul și industria, municipalitatea, administrația județeană și polițienească sunt amplu și documentat tratate în această a doua parte. Nu în ultimul rând autoritățile internaționale precum Comisia Europeană a Dunării, Comisia mixtă a Prutului și consulatele străine se regăsesc aici. Aflăm că la Galați funcționau în acea perioadă 15 consulate, dintre care 7 ale marilor puteri europene (Austro-Ungaria, Franța, Marea Britanie, Germania, Italia, Rusia și Turcia), celelalte 8 aparținând altor puteri din linia a doua, respectiv: Belgia, Grecia, Suedo-Norvegia, Olanda, Spania, Danemarca, Elveția și Statele Unite ale Americii. Existența unui număr atât de mare de consulate se explică prin faptul că la Galați funcționa cel mai cunoscut port al Dunării de Jos și pentru că au existat numeroase legături comerciale cu aceste țări. Datele prezentate în această lucrare au fost extrase, după cum amintea autorul în notele de subsol, „dintr-un anuar inedit al Ministeriului afacerilor străine, lucrat de d. N.D. Popescu, șeful arhivei celui minister”. În partea a treia a lucrării, numită „Comunile rurale” sunt descrise cele 12 comune din Plasa Siret și cele 25 din Plasa Prut-Horincea, din punct de vedere al

teritoriului, populației, organizării administrative, dar și al tradițiilor, obiceiurilor și îndeletnicirilor cotidiene. După cum singur a descris-o, Moise N. Pacu spunea: „lucrarea de față este un complex sistematizat de note geografice, istorice și mai ales statistice”.

Câteva ani mai târziu, respectiv în 1927, Gheorghe N. Munteanu-Bârlad, completa informațiile cu privire la orașul Galați, în lucrarea „Galații”, apărută la *Editura autorului*. Materialele prezentate sunt structurate pe același principiu ca și la Moise N. Pacu, respectiv: situația geografică, populația, cultele, învățământul, economia, igiena și consulatele străine care activau aici. Lucrarea este completată și cu un plan amănunțit al municipiului Galați întocmit în 1926 după ultimele date oficiale.

Într-o altă formă de prezentare, Dumitru Faur, în „Galațul nostru: însemnări istorice și culturale”, apărută la *Editura autorului* în 1924, dezvăluie o altă fațetă a orașului, cu evenimente și personalități de seamă din istoria lui. Cuza-Vodă și Costache Negri, dar și preotul Vasile Lucaci, sau „Un erou: Căpitanul Ignat”, se regăsesc în paginile ei. Liga Culturală, Universitatea Populară, Biblioteca V.A. Urechia și Muzeul regional ne rețin, de asemenea, atenția.

Adevărate „Pagini galbene” ale vremurilor trecute (1900-1938) sunt ghidurile apărute în aceea perioadă: „Ghid-anuar al orașului Galați”, întocmit de George Atanasiu la 1908, „Călăuza orașului Galați”, întocmită de N.C. Nanu la 1925, „Primul anuar-ghid al municipiului Galați pe anul 1927” și nu în ultimul rând „Ghidul Galaților”, întocmit și redactat de S. Eustatziu. Aceste ghiduri cuprind informații despre: nomenclatura străzilor municipiului Galați aranjate alfabetic, autorități, consulate, serviciul poștal și mijloacele de transport cât și farmacii, spitale, hoteluri, restaurante, ziare și reviste, teatre și localuri de distracții. Ca și azi ele sunt pline de reclame și emană încă parfumul zilelor de altădată. De aici poți afla că „cea mai renumită bere este berea Oppler care se găsește la Berăria Oppler, vis-a-vis de Banca Națională, proprietar Victor Ploț”, sau că „Cismăria din Galați – Constantin Dumbravă – este unică în eleganța croiei la încălțăminte, posedă șireturi de ghețe și cea mai bună cremă de lustruit și conservat încălțăminte”.

O inedită prezentare a personalităților gălățene este realizată, prin caricatură, de Petrică Lăzărescu și Radu Volbură, în „Siluete gălățene”. Lucrarea însușește, după cum spun autorii, „o sută cincizeci de pagini de indiscreție”. Parlamentari și edili gălățeni, magistrați, figuri politice, bancheri, comercianți și industriași sunt creionați cu talent de tinerii autori. „Caricaturistul privește de departe; închizând ochii, el observă și desprinde caracterul general, atât în ceia ce privește fizicul, cât și în ceia ce privește sufletul... Descoperă trăsătura esențială și elimină tot ceia ce nu este necesar, pentru a reda impresia pe care, vrea să o scoată la iveală” (din Cuvânt înainte).

Acestea reprezintă doar câteva din cele mai importante pagini de istorie gălățeană ce se regăsesc în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”. Fondul Galați a fost cercetat ani de-a rândul, dar de fiecare dată sunt scoase la iveală noi și inedite informații reprezentând o sursă importantă pentru documentarea celor ce vor veni.

Lumea bibliotecarului universitar

Lenuța Ursachi

Când spun cuiva că sunt bibliotecar, imaginea postului meu de lucru este instantaneu asociată cu depozitul de carte, iar a mea cu a celui care mânduiește sau depozitează cartea. Biblioteca însă nu este doar un depozit, ea este o instituție de cultură, o lume, în care bibliotecarul coexistă cu informația pe care o gestionează.

La fel, bibliotecarul nu este doar cel cu care utilizatorii au primul contact, cel din sălile de lectură sau secția de împrumut.

Bibliotecarul lucrează și în sectorul de achiziție al bibliotecii, preocupat fiind de asigurarea suportului necesar cercetării. Acesta nu cumpără haotic publicațiile unei biblioteci. Procesul de achiziție nu este complex, ci sinuos până la soluționarea problematicii: referate, studii de piață, comenzi, recepționare, evidență, predare publicații. Bibliotecarul de la achiziții întocmește statistici pentru a ilustra dinamica sectorului: numărul de volume intrate funcție de: proveniența lor (donație, cumpărare, schimb sau transfer), de suportul lor (tipărite sau electronice), de tipul lor (cărți, periodice, documente electronice etc.); numărul de volume ieșite din fondurile bibliotecii (casate sau pierdute); numărul de volume achiziționate pe departamente/facultăți etc.

Bibliotecarul lucrează și în sectorul de organizare a colecțiilor, preocupat fiind de regăsirea publicațiilor pe care le prelucerează din momentul intrării acestora în bibliotecă. Acesta "dictează" organizarea cataloagelor tradiționale de altădată, a cataloagelor online de astăzi, permițând căutarea cu ușurință după diverse criterii (autor, titlu, subiect etc.) pentru a accesa informația dorită. Bibliotecarul de la catalogare/indexare publicații întocmește statisticile legate de numărul de titluri catalogate și indexate, modificările aduse la fișierele de autoritate (titluri, autori, vedete de subiect etc.) pentru ca în urma interogării catalogului online informațiile obținute să fie cât mai exacte.

Bibliotecarul lucrează și în sectorul de împrumut interbibliotecar, preocupat fiind să identifice în fondurile altor biblioteci publicația care nu o găsește în propria instituție. Acesta corespundează cu bibliotecii partenere, verifică în cataloagele online ale bibliotecilor, obține publicația dorită, o pune la dispoziția solicitantului pe perioada impusă de partener și o returnează, beneficiarul suportând cheltuielile de transport. Și acest bibliotecar își întocmește statisticile sectorului său: număr de solicitări, număr de solicitări onorate, corespondență etc.

Bibliotecarul lucrează și în sectorul de referințe și cercetare bibliografică, preocupat fiind să sprijine utilizatorul bibliotecii în cercetarea pe care trebuie să o facă pentru a scrie un referat, o lucrare de licență, o disertație, o teză de doctorat ș.a.m.d. Bibliotecarul de referințe îndrumă utilizatorii în folosirea Internetului, furnizând indicii despre modul în care, din cantitatea prolifică de informații, să fie selectate doar cele cu adevărat utile. Bazele de date științifice, la care biblioteca modernă de azi are acces, sunt surse de informare deosebit de valoroase prin calitatea informațiilor furnizate. Bibliotecarul de referințe vine în întâmpinarea utilizatorilor și îi informează despre structura și modalitatea de accesare a bazelor de date, prin crearea de tutoriale puse la dispoziție prin intermediul paginii de Internet a bibliotecii. Bibliotecarul de referințe pune la dispoziția utilizatorilor, în sălile de lectură ale bibliotecii,

instrumentele de informare utile studiului, cercetării: noutăți intrate în bibliotecă, grupate pe domenii (cărți, reviste, teze de doctorat, documente electronice), bibliografii tematice etc.

Bibliotecarul de referințe furnizează informații legate de publicațiile sau serviciile bibliotecii, efectuează cercetări bibliografice pe diverse teme solicitate telefonic, oral, prin e-mail sau messenger. Statistica pe care o întocmește atestă activitatea sectorului de referințe: numărul de cereri solicitate, numărul de cereri onorate, modalitatea de solicitare, numărul de referințe transmise etc.

Bibliotecarul lucrează, în fine, și în sectorul de relații cu publicul, fiind preocupat de orientarea în bibliotecă, îndrumarea privind utilizarea catalogului bibliotecii pentru identificarea publicației dorite. Acesta gestionează publicațiile și întocmește statisticile din sector evidențiind: numărul de publicații primite, numărul de publicații casate, numărul de tranzacții efectuate, domeniile consultate etc.

Biblioteca este definită de bibliotecarii săi. Ea va fi competitivă atât timp cât bibliotecarii vor fi preocupați să își dezvolte abilitățile legate de folosirea noilor tehnologii ale informației, de promovarea serviciilor dintr-o bibliotecă. S-au dezvoltat activități de marketing pe care bibliotecarul a învățat să le practice pentru a atrage utilizatorul să intre în bibliotecă, ca urmare a faptului că se manifestă tot mai acut tendința de rezolvare a problemei de cercetare de acasă, în fața computerului, prin intermediul Internetului. Bibliotecarii de ieri, specialiștii în informare de astăzi, participă la conferințe, simpozioane și mese rotunde organizate sub auspiciile asociațiilor de profil, un prilej extraordinar de a reuni toate colturile țării și chiar ale lumii. În cadrul acestor manifestări, bibliotecarii iau pulsul ultimelor inovații în domeniu, devin beneficiari ai unor valoroase idei legate de evoluția și destinul bibliotecii în contextul societății guvernate de informație. Sunt împrejurări unde este stimulată creativitatea bibliotecarului interesat să-și perfecționeze abilitățile legate de manipularea informației, să lucreze la propria imagine pentru a scoate la iveală chiar și cele mai ascunse calități. Masca de sobru, atotștiutor, uneori țâfnos, nemulțumit de salarizare sau fără motivare nu este admisă. Sunt atribute care fac rău și sieși și instituției pe care o reprezintă. Bibliotecarul înconjurat de o aură plină de jovialitate, umor fin, care își va descătușa mintea, făcându-și timp pentru studiu, pentru a elimina rutina din activitatea sa și a inova sectorul său, va reuși cu siguranță să atragă utilizatorul, să îi stârnească curiozitatea, să îl facă să revină cu plăcere. Orice solicitare din partea utilizatorului trebuie luată ca o provocare, atunci când nu i se poate furniza informația pe loc. Specialist în informare va identifica metoda cea mai bună de a ajunge la informație, va răspunde solicitării, iar feedback-ul favorabil de la utilizator va crea sentimentul de satisfacție absolută.

Relațiile de prietenie și colaborare între bibliotecari, discuțiile purtate între aceștia pot fi surse uimitoare pentru idei constructive și inovatoare care ar fi folosite în sectorul de bibliotecă în care lucrează. Orice experiență trăită cu prilejul participării la conferințe, mese rotunde, susțineri de lucrări trebuie împărtășită. Prezentările atractive și transmiterea cunoștințelor acumulate sunt succesul pentru dezvoltarea entității oricărui individ.

Urmând dictonul d-lui prof. Ion Stoica "numai cercetarea salvează", bibliotecarul pasionat de munca lui va căuta soluții de a implementa și în lumea sa o mică fărâma din serviciile unei biblioteci moderne astfel încât să țină în viață acest lăcaș de educație prin informare și de prosperitate intelectuală căruia i s-a consacrat și care l-a afirmat profesional.

Crizele și biblioteca publică! (II)

Sergiu Găbureac

Străinii se uită la noi, bibliotecarii publici din România, cu sentimente vizibile de compătimire, cu uimire și cu multă-multă înțelegere. Cu multă compătimire întrucât nu pot înțelege cum de ne facem noi meseria în spațiile meschine asigurate de administrația publică locală, în subordinea căreia ne aflăm în condiții umilitoare de trai, cu o salarizare care nu onorează profesia de bibliotecar public. Cu uimire, când văd că știm ceva meserie, că suntem conectați la viața biblioteconomică mondială, că iubim oamenii și că ne descurcăm onorabil în condițiile date. Și cu multă înțelegere la gândul că vom putea reforma, cândva, sistemul bibliotecilor în România. De la biblioteca națională la biblioteca publică și invers. De asta ne și ajută, ori de câte ori au ocazia. Și cărora le mulțumim din toată inima și fără rezerve.

Să revenim la subiect. Iată, a venit Fundația „Melinda și Bill Gates” să doteze tehnologic 1.500 de biblioteci publice prin programul Biblionet - lumea în biblioteca mea (26,9 milioane de dolari)! Ai șansa să primești, în anumite condiții, un modul biblionet cu 11 stații de lucru, o imprimantă multifuncțională, două camere web și soft-ul necesar. Există, însă, o mare problemă. Unde să pui IT-ul când majoritatea din cele aproape 3.000 de biblioteci publice din România au sub o sută de metri pătrați? Acum, se fac tot felul de compromisuri, prin care se vor face dotări doar cu două-trei-patru stații de lucru la o bibliotecă publică.

Asta, din cauza crizei spațiilor pentru instituțiile civilizatoare ale unei comunități! Este, de fapt, cea mai veche criză din sistemul bibliotecilor publice din România.

Lipsa cronică a spațiilor de informare și de socializare a membrilor comunităților a condus la creșterea acțiunilor antisociale în micro-comunitățile românești, unde viața de cartier a fost distrusă odată cu construirea lagărelor de beton. Lipsa spațiilor civilizatoare a dus la alienarea milioane de anonimi, tot mai vizibilă în comportamentul stradal comunitar.

Am văzut, la periferiile Madridului, ca să dau un exemplu, filiale ultramoderne de câte 2.000 m², construite în ultimii 5-10 ani, în care o treime este ocupată de colecții (cca 60.000 u.b.) și tehnologiile de acces, iar două treimi din spațiu este destinat activităților de socializare, câte 3-4 săli polivalente de diferite mărimi. În cele mai fericite cazuri, în cartierele noastre beton, din marile orașe, nu există decât biblioteca publică ca zonă de informare, lectură și socializare, organizată, de cele mai multe ori, în

spații liliputane. Ce ușor se puteau rezolva, în primii ani de după Revoluție, astfel de probleme, mai ales în cazul filialelor! Și chiar s-au și rezolvat în câteva orașe. Fără îndoială că se impune demararea unui program național de construcție de localuri pentru bibliotecile publice mari, mici sau mijlocii. S-a tot vorbit, dar de concretizat n-am auzit să se fi realizat ceva.

Ne-am confruntat și ne confruntăm cu o gravă criză a resurselor financiare. Se știe că educația, formarea și civilizarea semenilor costă mult, dar și efectele, pe termen lung, sunt benefice în eliminarea multor neajunsuri în viața comunitară. Dacă educație / civilizație nu există, costurile vieții comunitare devin tot mai mari. Știți cât costă comunitatea românească un violator, un spărgător, un tâlhar, un bețiv, un criminal, un sinucigaș? Cât costă recuperarea unui copil răpit, a unei persoane căzute pradă drogurilor, o bătaie între clanuri, un meci între galerii primare? Știți cât poate costa un simplu mers pe stradă sau o plimbare printr-un parc populat cu indivizi needucați? Cât costă strângerea gunoaielor aruncate peste tot, un pom rupt, un bec spart, o bancă distrusă, întreținerea unei zone publice? Cât costă bolile pe care, din lipsa unor informații elementare, furnizate gratis prin biblioteca publică, ni le-am provocat în timp? Cât ne costă, din neinformare, țepele unor agenți comerciali, ale unor bănci, ale unor instituții de binefacere cu buletinul în mână? Cât costă comportamentul huliganic și sfidător al aleșilor noștri? Cât costă un needucat ajuns în sfera deciziei?

Și asta pentru simplul fapt că mulți semeni de-ai noștri au făcut o școală de mântuială, nu au frecventat sau nu au avut la dispoziție un spațiu comunitar, care să le asigure civilizarea prin asimilarea de informații și noi cunoștințe. Multora le-a lipsit puntea prin care să-și continue educația și deprinderile căpătate la școală, prin care să aibă contactul minimal cu civilizația. Adică, le-a lipsit biblioteca publică.

Îndeplinindu-și misiunea, biblioteca publică contribuie la reducerea cheltuielilor publice și a stresului membrilor comunității, generat de lipsa de informații care să îi ajute cotidian.

Din cauza crizei resurselor financiare precum și a unui criteriu, cel de clasificare, la un moment dat, a bibliotecilor după numărul existent de documente, total neadecvat unei biblioteci publice, și a condus la apariția bibliotecilor publice obeze, depozitele-morgă fiind arhipline cu documente inutile membrilor comunității. Știți cu toții la ce mă refer.

Biblioteca publică este o bibliotecă de consum, unde cărțile, din zonele cu acces liber la raft trebuie să fie mereu proaspete. Ori noi avem, în multe locuri fonduri care bat ușor suta de ani, în timp ce rata de înlocuire europeană este de 7-10 ani. În Spania, ca să dau un exemplu, la copii, rata de înlocuire a documentelor era de 4 (patru) ani. Recent am văzut manifestându-se îngrijorarea națională pentru

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia“. Biblioteconomie

netipărirea, anul acesta, a manualelor pentru elevi, mărindu-se riscul de îmbolnăvire !

Mai există o criză, criza rezistenței fizice a documentelor achiziționate, care duce la irosirea unor sume importante pe cărți de unic împrumut. Din fericire, editorii au înțeles că nu realizează nimic alergând după profituri imediate. Mi-aduc aminte că prin anii '50 ai secolului trecut, mileniul al doilea, cărțile pentru bibliotecile publice erau special legate și clasificate. Obiceiuri bune, continuate doar de bibliotecile publice din Occident !

Criza documentelor de bibliotecă din diferite domenii a fost cauzată, în primul rând de factorul ideologic, iar după 1989 de goana după profit imediat a editorilor, când Sandra Brown et Co. făceau ravagii în tiraje de masă! Abia acum se vede cât costă informația! Incoerența în achiziția de documente, neatingerea în foarte multe biblioteci publice românești a standardului românesc legal de achiziție anuală (minimum 50 de documente achiziționate la mia de locuitori, 250 la alții), lasă urme adânci în asigurarea informației proaspete și de calitate pentru membrii unei comunități, cu variate consecințe vizionate la știrile apocaliptice de la ora 5 p.m.

Criza IT-ului a dus la întârzierea nepermisă a conectării bibliotecilor într-un sistem informatizat național, prin lăsarea la bunul plac al managerilor locali a achiziționării tehnologiilor informaționale. Ea a fost favorizată și de lipsa unui control biblioteconomic profesionist, desființat la nivel național, alimentată, deseori, de goana după comisioane. Acum, când ajungem la interconectarea sistemelor vedem că nu sunt compatibile !?

Criza stabilității personalului de specialitate este întreținută și de falsa imagine a profesiei de bibliotecar, văzută ca o meserie ușoară, cu multe facilități, chiar dacă e prost plătită, pentru care nu se cere o pregătire deosebită. Luând, apoi, contact cu realitatea dură a lumii biblioteconomice, demisia bibliotecarului debutant e o chestiune de săptămâni sau de luni. Cei care depășesc cinci ani au șanse sporite de a deveni bibliotecari publici. Câți știu că un bibliotecar public se formează mai greu decât un agent de servicii secrete !?! De asemenea, discriminările salariale, întreținute chiar între diferitele tipuri de biblioteci din România, contribuie la alimentarea acestei crize, transferul la cele mai bine salarizate fiind normal.

Referitor la problemele de personal, la folosirea forței de muncă în bibliotecile publice, putem menționa că nerezolvarea unor activități la nivelul național, spre exemplu, cele legate de clasificare-catalogare, determină ca mult personal de specialitate să nu fie folosit direct în relația cu utilizatorii, activitatea de bază a unei biblioteci publice.

Se vorbește intens de criza lecturii de plăcere. La aproape 20 de ani de la revoluția est europeană, e mai simplu de răspuns la o astfel de întrebare. Ar fi fost și mai ușor de răspuns, dacă s-ar fi pus întrebarea „De ce se citea beletristică înainte de 1989?“, dar nici așa nu este greu.

Înainte de 1989, toți eram simple legume, prinși într-un sistem propagandistic care ne crea senzația că trăim din plin, în realitate, însă vegetam. Cei mai mulți aveam dorințe lăuntrice puternice, care erau satisfăcute, în parte, doar prin experiențele descrise de mari sau mici prozatori, poeți, dramaturgi autohtoni sau străini, de filmele urmărite pe video în miez de noapte.

a. Schimbarea radicală, postrevoluționară, a structurii celor 24 de ore, a ciclului scurt numit săptămână, a ciclului mediu – lună și a ciclului mare – an, a determinat scăderea interesului pentru experiențele altora, oricât de meșteșugit ar fi fost puse în pagină. Românii au scăpat la libertatea de a-și trăi propria viață. Fiecare dorește, tot mai mult, să-și trăiască segmentul dăruit, după propria voință.

Mai mult, lumea s-a săturat de conținuturi moralizatoare (ca mod de viață), experimentale (ca tip de scriere), în vreme ce propria realitate demonstrează cu totul și cu totul altceva, fiind mult mai simplă în aparenta ei complexitate. Astfel, tot mai mulți își creează, conștient sau inconștient, propriile romane și telenovele în care devin eroi principali, secundari... E suficient să urmărești emisiunile live, în special talk-show-urile, și nu-ți mai trebuie nici o capodoperă a fiction-ului. Acum, ai Caragiale, Shakespeare, Dostoievski etc. în direct și la o oră de vârf. Regulile sunt uneori ignorate și atunci apare cazul special, care este îngurgitat de oamenii de același calibru. Nimic nou sub soare! Doar oamenii ce trec prin timp.

b. Tânăra generație are ca obligații școlare studierea unor creații literare. Selecția făcută de cei care au responsabilitatea educării are ca scop atragerea, spre lecturare, a marilor capodopere naționale și universale. Numai că, această selecție fiind făcută în baza relațiilor, a presiunilor, în programa școlară ajung să fie introduși mulți autori contemporani care nu comunică nimic, dar care au de câștigat financiar de pe urma acestei includeri, produce respingere. Edițiile curg, cu profiturile aferente, însă nimeni nu le citește, se copie pe rupte. Elevilor, odată scăpați de obligativitatea studiului la școală, le pierd și chefurile de citi adevăratele capodopere. Deja și-au format o convingere. E adevărat, falsă, dar asta e! În plus, viața dă năvală peste ei. Vezi punctul a.

c. Sărăcia. Atâta timp cât peste jumătate din populația țării umblă disperată după ale gurii, n-ai cum să-i ceri să se hrănească spiritual. Timpul a căpătat o altă dimensiune. Timpul a început să fie valorificat la maximum de cei care conștientizează valoarea vieții. Cei care apelează la biblioteca publică vin, în special, pentru obținerea sau accesarea informației de care au nevoie. Așa se întâmplă pe tot mapamondul. De fapt, repet, se revine la funcția de bază a bibliotecii publice ca principal furnizor de informații din toate domeniile cunoașterii pentru toți membrii comunității. Iar tineretul are nevoie, în primul rând, mai mult decât alții, de informația care îi servește la o cât mai bună pregătire profesională și la un trai pe măsură.

Recenzie**Gheorghe Hâncu - Cartea Românească Veche****Dorina Bălan**

Valorificarea colecțiilor constituite istoric, în plan local și național, era un câmp ce se cerea a fi explorat pentru introducerea în circuitul informațional a unor valori culturale, cu impact în lumea cercetătorilor și structurilor administrației instituțiilor culturale.

Încă din toamna anului 1964, s-a elaborat un program bibliografic ideal, o noutate pentru acea vreme, de încercare a concretizării conceptului de informare bibliografică generală și bibliografie locală; urmau să fie tipărite o serie de cataloage de depozit pe tipuri de colecții.

Cu ocazia a 75 de ani de la inaugurarea publică a bibliotecii a fost publicată prima lucrare din cadrul acestui program, catalogul **Cartea românească veche**, semnat de G. Hâncu și girată din punct de vedere științific de profesorul Dan Simonescu.

Acceptând să studieze critic și să prefațeze catalogul de carte românească veche, Dan Simonescu, în scrisoarea din 29 octombrie 1965, scria: „Referitor la Catalogul ce mi-ați dat. Lectura lui critică și notarea observațiilor cu creionul au cerut totuși timp. Alături și cele 6 pagini cu prefață, cum mi-ați cerut și cum v-am promis!.../ Dacă nu publicați această prefață, vă rog să-mi restituiți paginile mele cu prefața, ca să le transform într-o recenzie când va apare catalogul” (1).

Patronajul profesional și științific al lui Dan Simonescu, materializat în asistența directă, editarea și prefațarea primului catalog de carte românească veche din depozitul gălățean, a marcat stabilirea relațiilor de colaborare cu marele om de cultură.

Problemele discutate cu Dan Simonescu privind identificarea și evaluarea unei cărți vechi și corectura catalogului au fost abordate cu rigoarea specifică acestuia: „Alături și fotografia ce mi-a dat tov. Hâncu, cu rugămintea de a i-o transmite. Să citească ce i-am scris pe verso fotografiei: aveți cartea? Căutați să o procurați, că e o carte rară (valoarea c. 100 lei)! Dacă o procurați (și se poate d.p.v. tipografic), puneți-o în catalogul cărții românești vechi și pe aceasta, la șirul de cărți necunoscute BRV (deși Acad., acum – de curând - are exemplar)!

Atenție la corectura tipografică a prefeței, ca și a întregii cărți!” (2).

Catalogul cuprinde 192 pagini și a ieșit de sub tiparul Întreprinderii Poligrafice Galați în decembrie 1965, fiind difuzat începând cu 1966.

Aria de cuprindere

Colecția de cartea românească veche existentă în bibliotecă, alcătuită începând cu secolul al XIX-lea din cărțile utilizate de V. A. Urechia „în redactarea cursurilor de istorie națională și istoria literaturii române”, conținea 78 de titluri (3) în 1890.

Până în 1898, interesul bibliotecii pentru cartea românească veche este foarte ridicat, datorită preocupărilor Academiei de a întocmi o bibliografie națională pe această temă, astfel că, numărul de asemenea cărți ajunge în 1989 la 280 titluri (4).

Între 1898-1901, ritmul completării colecției este încetinit, fondul ei îmbogățindu-se doar cu 6 titluri (5).

Cărțile cercetate și cuprinse în lucrare sunt cele tipărite pe teritoriul românesc între anii 1562-1830.

Fondul bogat de cărți românești vechi - **316 titluri** - existent la momentul 1965 în Biblioteca „V.A. Urechia”, a permis autorului o bibliografie de o mare valoare documentară.

Ansamblul informațional și structura bibliografiei

Între cărțile descrise, care aparțin în totalitate fondului bibliotecii noastre, șapte nu se găsesc în Biblioteca Academiei Române și au constituit „contribuții noi la volumul de Addenda” (6), care s-a pregătit cu prilejul aniversării Centenarului acestei biblioteci. Acestea sunt: *URBARIUL*, (Buda), 1780; *PROCLAMAȚIA ÎMPĂRĂTESEI ECATERINA A II-A*, St. Petersburg, 1788; *VISUL ȘI MOARTEA MARIEI GHICA*, Viena, 1808; *Gh. Munteanu. CHEIA PRIETEȘUGULUI CELUI ADEVĂRAT*, Buda, 1815; *BUCOAVNĂ*, Brașov, nedatată (1816?); *PSALTIRE*, Sibiu, 1825; *DATORINȚELE SUBPUȘILOR CĂTRĂ MONARHUL LOR*, Buda, 1830.

Din dorința de regăsire operativă a cărților existente în bibliografia retrospectivă a cărții vechi românești, existente în colecțiile bibliotecii, autorul a considerat de cuviință să structureze lucrarea cronologic, pe secole, iar în interiorul celor opt capitole, ordonarea să păstreze același criteriu, în funcție de anul de apariție - cert sau presupus.

Lucrarea cuprinde cinci anexe:

- prima publică *Din corespondența între Biblioteca Academiei Române și Biblioteca „V.A. Urechia” Galați* privind cererea spre studiu bibliografic a cărților existente aici necesare pentru întocmirea volumelor din **Bibliografia românească veche (națională)**;

- a doua anexă conține *Corespondența* (plină de învățăminte) V.A. Urechia – Emilian Micu, cu privire la

Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia”. Biblioteconomie

cărțile vechi expediate și suma primită pentru acestea.

Aceste două anexe de corespondență sunt menite a ne arăta înaltul patriotism „ignorarea intereselor personale în favoarea celor obștești și naționale, devotament și abnegație închinată științei, corectitudine în relațiile dintre oameni și instituții, promptitudine în relațiile dintre oameni și respectarea cuvântului dat” (7).

- cea de-a treia anexă pune la dispoziție un *Indice de nume de persoane amintite în însemnările de pe cărțile românești din Biblioteca Regională Urechia, Galați*;

- a patra anexă conține *Indice toponimice în care, sau despre care, se fac însemnări în cărțile românești vechi ale Bibliotecii Urechia, Galați*;

- ultima anexă cuprinde *Indice de autori, traducători și titluri de publicații*.

Anexele sunt structurate tematic, iar în interiorul lor corespondența este aranjată cronologic; pentru indici, ordonarea se face alfabetic, în ordinea numelor regăsite în documente.

Catalogul mai conține 21 de facsimile ale unor pagini de titlu din cărțile descrise, dintre care amintim: **Octoih**. Blaj, 1760; **Urbariul** [S.l.], 1780; **Ducerea de mână către aritmetică**. Viena, 1788 etc, precum și reproduceri în facsimil ale unor evenimente imortalizate la acea vreme, cum sunt cele care privesc aspecte din viața lui Columb - lucrarea lui H. J. Kampe; **Descoperirea Americii**. Buda, 1816.

Descrierile din actualul catalog sunt sumare deoarece „*autorii Bibliografiei românești vechi au făcut descrieri ample*” (8). Autorul sublinia că „*Restrângerea la cercetarea publicațiilor românești vechi numai dintr-o colecție, ne-a permis să câștigăm în profunzime ceea ce pierdem în extensiune*” (9).

Ca **metodă nouă** de a prezenta cărțile în catalog nu sunt luate în considerare numai elementele tipărite, ci sunt reproduse și însemnările scrise de mână în cursul anilor, pe cărți. Lectura acestor însemnări arată cititorilor multe aspecte particulare ale culturii românești din perioada feudală: circulația cărților a asigurat comunicarea între românii transilvăneni, moldoveni sau munteni în perioada când granițele statale îi despărțeau (aceste date pot furniza informații cu privire la comerțul de carte, în trecut – „*capitol cu totul ignorat până acum la noi*”) (10); evenimente politice; constatări meteorologice; cugetări; impresii ale cititorilor despre carte etc.

Alături de numărul de ordine al cărții, care s-a realizat în descrierea făcută în Bibliografia Românească Veche a Academiei Române, descrierea actualelor documente conține și cota de raft a cărții în cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia”, Galați.

Prin structura sa logică - prezentare cronologică - prin informațiile pe care le aduce, cu specificația de noutate, lucrarea **este menită a se adresa „cadrelor didactice și studenților Facultăților de filologie din orașul Galați”** (11), pentru sprijinirea în realizarea unor lucrări de seminar, teme de licență sau pur și simplu pentru orientarea în **fondurile speciale** ale bibliotecii, pentru stimularea documentării și cercetării științifice, pentru informarea publicului despre cartea românească veche existentă în Biblioteca „V.A. Urechia.

Concluzii

Eforturile **Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați** și în special ale autorului, Hâncu Gheorghe, profesor de istorie, salariat al instituției noastre pe o perioadă de numai 5 ani, de a finaliza un asemenea demers, sunt lăudabile și demne de imitat.

Autorul a ținut seama de toate lucrările publicate în acest domeniu, iar experiența câștigată a făcut ca acest catalog să se bucure de o importantă recunoaștere în țară și în străinătate. Astfel, catalogul a fost cerut de unele „*biblioteci și de către cercetători din străinătate: Anglia, Italia, Franța, Germania, Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia U.R.S.S.*” (12).

Mai mult, introducând elementele de noutate despre care am amintit, interesul pentru acest catalog a crescut peste așteptări, depășind cu mult aria de adresabilitate pentru care a fost conceput inițial.

Consider că, pentru ușurarea căutării într-un asemenea catalog, ar fi fost de adăugat un indice alfabetic al tipăriturilor descrise sau, mai mult, o Adenda a catalogului tipăriturilor descrise care să conțină rubrici de genul: an de apariție, autorul și titlul tipăriturii, localitatea de imprimare, limba și pagina de identificare. De asemenea, un indice tematic de însemnări găsite pe cărți (administrație, agricultură etc) ar fi fost binevenite pentru cei interesați în aceste domenii.

Atunci când un mare specialist (13) face aprecierea lucrării spunând: „*Volumul este ...frumos și vă felicit!*”, „*elaborarea acestei prețioase lucrări obligă Biblioteca Regională „V.A. Urechia” la o nouă muncă din partea bibliotecarilor specializați: trebuie să urmeze catalogul manuscriselor, al arhivei, al corespondenței, al stampelor și ilustrațiilor, al hărților*” (14), este de ajuns pentru a arăta valoarea catalogului **Cartea românească veche**.

Note:

1. Arhiva Bibliotecii “V.A.Urechia. Ds. CXV(A), 1949, f. 110
2. Ms. IV/71
3. HÂNCU, Gheorghe. Cartea românească veche. Galați: Biblioteca Regională “V.A. Urechia”, 1965, p. 7
4. Idem. Op. cit., p. 7
5. Idem. Op. cit., p. 7
6. SIMONESCU, Dan. Prefață. În: HÂNCU, Gheorghe. Cartea românească veche. Galați: Biblioteca Regională “V.A. Urechia, 1965, p. 4
7. Idem. Op. cit., p. 6
8. Idem. Op. cit., p. 5
9. HÂNCU, Gheorghe. Ibidem, p. 8
10. SIMONESCU, Dan. Ibidem, p. 5
11. SIMONESCU, Dan Ms II/509. Apud: OPREA, Nedelcu. Biblioteca Publică “V.A.Urechia” Galați: Monografie. Vol. 2. Galați: Biblioteca “V.A. Urechia”, 2002, p. 43
12. OPREA, Nedelcu. Repere istorice ale Bibliotecii “V.A. Urechia”. www.bvau.ro. [2004 05 14]
13. SIMONESCU, Dan Ms II/509. Apud: OPREA, Nedelcu. Biblioteca Publică “V.A.Urechia” Galați: Monografie. Vol. 2. Galați: Biblioteca “V.A. Urechia”, 2002, p. 43
14. SIMONESCU, Dan. Prefață. În: Hâncu, Gheorghe. Cartea românească veche. Galați: Biblioteca Regională “V.A. Urechia, 1965, p. 6

Programul *Biblionet* – lumea în bibliotecă mea

Titina Maricica Dediu prime runde au fost admise alături de Biblioteca Județeană

20 de biblioteci publice locale din județul Galați, așa cum am mai amintit într-un număr anterior al Revistei Axis Libri.

Calendarul activităților a presupus un ritm alert, comisia mobilizându-și toate resursele, având alături pe directorul general al Bibliotecii V.A. Urechia pentru a reuși să se încadreze în termenele prestabilite de IREX. Vom reda în ordine cronologică activitățile care s-au derulat în acest scop.

În luna septembrie 2009 a avut loc la Bacău interviul pentru selecția celor doi formatori din partea Bibliotecii și s-a desfășurat în prezența trainerilor: Nicu Zegheanu - EOS și Claudiu Aghiniței - IREX. În urma acestui interviu au fost selectați doamna Titina Maricica Dediu și domnul Gabriel Manea pentru a participa la cursurile de formare de formatori. Aceștia au participat în perioada 2-6 noiembrie 2009 la cursurile TOT ce au avut loc la Iași, urmată de o perioadă de mentorat și finalizată printr-un examen în luna februarie.

În luna noiembrie coordonatorul de proiect, domnul Dafinoiu Spiridon, a participat la întâlnirea tuturor coordonatorilor de proiect din țară, organizată de IREX – fundația care implementează Programul în România. S-au discutat pașii următori în cadrul programului, statistica ce trebuie comunicată în urma furnizării serviciilor, modalitatea de înscriere în program a celorlalte biblioteci din județ, implicarea administrației locale în acest program.

În intervalele 6-12 noiembrie, 30 noiembrie - 4 decembrie 2009 și 18-22 ianuarie 2010 au avut loc în Centrul de Formare al Bibliotecii „V.A. Urechia” (dotat în cadrul Programului *Biblionet*) cursurile de formare în tehnologia informației și administrarea calculatoarelor cu acces gratuit la Internet pentru public, la care au participat bibliotecarii din bibliotecile publice care au câștigat runda I a proiectului, atât din Biblioteca Municipală Tecuci cât și bibliotecile

orășenești și comunale. Formatori au fost: Teodora Borghoff, trainer EOS și Titina Dediu și Gabriel Manea, cotraineri. Cursurile au fost interactive, au fost îmbinate cunoștințele de IT cu cele de managementul bibliotecilor cu Internet într-un mod plăcut și util. Cursanții au fost foarte încântați și au avut rezultate foarte bune la testele de evaluare. Cei doi traineri au trecut cu succes examenul de formator, ce a avut loc la Timișoara, în data de 9 februarie 2010.

Spre bucuria bibliotecarilor și a utilizatorilor bibliotecilor, în lunile decembrie și ianuarie au fost furnizate echipamentele către aceste biblioteci, în funcție de finalizarea cursurilor bibliotecarilor.

Astfel, bibliotecile comunale și orășenești au beneficiat de o dotare constând în: 4 calculatoare împreună cu perifericele aferente, o imprimantă și un scanner, precum și Software, iar Biblioteca Municipală Tecuci a primit ca dotare: 10 calculatoare împreună cu perifericele aferente, o imprimantă și un scanner, precum și Software.

O altă etapă importantă în cadrul primei runde a programului este lansarea oficială a centrelor de internet pentru public. În județul Galați, prima lansare oficială a avut loc la Biblioteca Municipală Tecuci, în data de 4 martie, unde au participat, alături de reprezentanții ai Bibliotecii județene, prefectul județului Galați, Primarul Municipiului Tecuci, IREX, ANBPR, CPPC precum și alte personalități locale tecucene.

De asemenea, echipa *Biblionet* a lucrat în luna ianuarie la aplicațiile rundei a II-a a Programului aplicând cu alte 24 biblioteci comunale și Filiala 1 a Bibliotecii Județene.

Miercuri, 24 martie 2010, la București a avut loc întâlnirea directorilor de biblioteci județene cu reprezentanții IREX. Reprezentanții celor 12 biblioteci județene câștigătoare ale rundei

I a Programului Național *Biblionet* - lumea în bibliotecă mea au participat la o întâlnire de bilanț și perspective. Din partea bibliotecii noastre a fost prezent domnul director Zanfir Ilie.

Joi, 25 martie 2010, ora 11, la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a avut loc Conferința de presă a Ministrului Culturii, Kelemen Hunor. Punctele atinse în conferință au fost: anunțarea județelor incluse în runda a II-a a Programului BIBLIONET și informare privind etapele de desfășurare ale rundei a II-a a Programului BIBLIONET. Din județul Galați, bibliotecile comunale din următoarele localități au fost acceptate în runda a II-a a Programului: Barcea, Braniștea, Buciumeni, Cavadinești, Corni, Cuca, Cudalbi, Foltești, Ghidigeni, Gohor, Grivița, Ivești, Matca, Munteni, Nicorești, Oancea, Pechea, Smârdan, Suceveni, Șendreni, Țepu, Umbrărești, Virlezi, Vlădești.

Salonul literar *Axis Libri*, eveniment cultural gălățean

Salonul literar *Axis Libri* și-a cucerit deja un public fidel care, săptămână de săptămână, umple până la refuz Sala Mihai Eminescu a Bibliotecii „V.A. Urechia“. Întâlnirile de joi au intrat în obișnuința oamenilor de cultură gălățeni, doritori să-și împărtășească unii altora trăirile creative diverse, de la poezie, proză sau epigramă până la filosofie, psihoterapie sau istorie.

Ediția din 11 februarie 2010 a fost consacrată lansărilor a trei cărți total diferite ca temă și modalitate de abordare. Este vorba de *Dialoguri socratice*, autor Viorel Dinescu și volumele de versuri ale poetului Aurel Stamate, *Cuvinte și îngeri* și *Fugă în roșu*. *Dialoguri socratice*, apărută la editura *Axis Libri*, în 2010, este o culegere de interviuri pe care autorul Viorel Dinescu le-a realizat în revista

gălățeană *Dunărea de Jos*, în rubrica „*Ancheta lui Dinescu*“. Oameni de cultură, personalități de marcă ale peisajului cultural gălățean și nu numai, răspund celor șapte întrebări care le sunt adresate de către autor, referitoare la starea culturii în România. Sunt prezente în paginile cărții personalități precum acad. Fănuș Neagu, acad. Mihai Cimpoi, Cezarina

Adamescu, Nicolae Bacalbașa, Theodor Codreanu sau Ilie Zanfir, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia“.

Cartea este succint prezentată de criticul literar Theodor Codreanu, pe coperta IV astfel: „Cartea mi se pare de prim interes pentru scrierea viitoarelor istorii literare, pentru cunoașterea mentalităților și tendințelor în arta postmodernă și transmodernă... Așa că inițiativa lui Viorel Dinescu devine și o operă de deontologie profesională în publicistica actuală.”

Profesor de limba română, scriitorul lieștean Săndel Stamate aduce în atenția publicului două volume de versuri caracterizate de poetul Sterian Vicol ca fiind „memorabile versuri, sintagmebrilant, scrise direct cu cerneala inimii”. Criticul gălățean Adrian George Secară, semnat al postfeței la volumul *Fugă în roșu*, s-a referit în cuvântul său

atât la cele două volume prezentate cât și la cel de-al treilea volum „*Antologia zăpezilor*”, apărut în 2005 la Editura *Sinteze* din Galați. Poeta Sanda Panait a remarcat apropierea de haiku a poeziilor scurte din volum, iar poeta Alina Cheșcă vorbea chiar de „o forță a metaforei rar întâlnită”.

Ediția din 18 februarie este dedicată lansării volumului *Totalitarism și victimizare*, autor Viviana Ivlampie, lector drd. la Facultatea de Istorie și Filosofie în cadrul *Universității Dunărea de Jos* din Galați. Volumul apărut la editura *Axis Libri*, nu este o lucrare literară, după cum înșăși autoarea o prezenta în deschiderea salonului, ci este vorba de o lucrare ce prezintă din punct de vedere psihologic și filosofic soarta deținuților politici, fenomenele de genocid și dictatură, dar și din punct de vedere

religios, ideea de iertare. Tema lansată de carte a incitat auditoriul la ample discuții legate de totalitarism, deportare, deținuți politici și victimizare. **R e p r e z e n t a n ț i i** *Universității Dunărea de Jos, Facultatea de Istorie și Filosofie* Vasile Lica, Arthur Tuluș, Constantin Ardeleanu sau Iulian Grigoriu au făcut ample referiri

la totalitarismul din primul război mondial și au prezentat sec. XX ca un secol al erorilor umane și industriale. Cartea este (așa cum unul dintre vorbitori o caracteriza) „adresată tuturor, trecutului și prezentului, fiecăruia dintre noi, a părinților și bunicilor fiecăruia dintre noi. Cartea este un apel către fiecare pentru a nu uita istoria trecută, pentru a o înțelege așa cum s-a înfăptuit”.

Ediția din 25 februarie este ediția unei duble lansări de carte. Sunt aduse în prim plan romanele *Războiul lui Puf*, autor Ioan Toderiță și volumul 2 din *Coșova sau Povești marinărești*, autor Maximilian N. Popescu-Vella. În CV-ul adăugat textului profesorului și scriitorului Ioan Toderiță dezvăluie și subtitlul cărții: „Vin comuniștii” și ne avertizează că aceasta cuprinde „întâmplări de război... și

supraviețuire în cataclismul lui, controversa dintre judecata etnică asupra morții și judecata universală de a muri pentru o... cauză; învingătoare fiind cea dintâi”. Despre Maximilian Popescu-Vella, criticul literar Adrian George Secară observă că al doilea volum este mai bun decât primul: „dacă nu mi-ar fi rușine să folosesc cuvinte mari, aş putea spune că este capodopera lui Max Popescu, existând însă diferențe majore între volumul întâi, subintitulat *Povestiri marinărești* și cel de-al doilea, subintitulat *Experimentul*”. Printre cei care au luat cuvântul și și-au exprimat părerea vizavi de cei doi autori au fost: Nicolae Colceriu, Viorel Tofan, Ion Grosu, Theodor Parapiru, Dumitru Săndel, Tudose Tatu, Aurel Stancu și Alina Cheșcă.

Ziua de joi 4 martie a fost o zi plină, având în vedere că a fost dedicată în primul rând omagierii celor 173 de ani scurși de la nașterea marelui prozator *Ion Creangă* și lansării a nu mai puțin de trei cărți și doi autori. Momentul Creangă a aparținut actorilor de la Teatrul Dramatic „*Fani Tardini*” din Galați – Ciprian Brașoveanu și Iulian Costea - care au susținut un scurt montaj literar. Seara a aparținut apoi, în întregime, autoarei gălățene Sanda Panait și scriitorului bucureștean Adrian Georgescu, într-o întrunire moderată, ca de obicei de scriitorul și jurnalistul Theodor Parapiru. Poeta Sanda Panait și-a prezentat volumul de versuri „*Fără îngeri*” (Editura „*Fundația Culturală Antares*”) și a citit mai multe poezii din volum pentru exemplificare. Redactorul cărții, scriitorul și editorul Petre Rău, spunea în cuvântul său că a primit de la autoare o carte bine îngrijită, gata de publicare și că n-a trebuit să-i aducă nici un retuș. Scriitorul Adrian Georgescu, reputat realizator de emisiuni culturale de radiodifuziune națională, a adus în fața publicului gălățean prezent în număr mare la salon, volumele „*Rebutarea omenirii*” și „*5*”, apărute la Editura „*Sieben Publishing*”. Scriitorul debutează în volum, în anul 2002, la vârsta de 50 de ani, romanul „*Rebutarea omenirii*” aflat acum la cea de-a 5-a ediție („*non varietur*”), fiind scris în trei săptămâni și publicat după 14 ani de așteptare.

O oferta culturală la fel de bogată a avut-o și

ediția din 11 martie 2010 când au fost oferite spre lectură nu mai puțin de patru cărți. „*Punți spre iubire*” de Ionel Marin, „*Lăcomia destinului*” și „*În România concretă*” (vol. 1-2) de Aurel Ștefanachi și nu în ultimul rând „*Lungul drum al vieții către viață*” de Mioara-Antonia Nicolau. Deschiderea lansărilor a fost făcută într-un mod foarte plăcut, pe muzică, de către Adina Lazăr, solistă la Teatrul Muzical „*Nae Leonard*” din Galați. În intervențiilor lor, Speranța Miron, Angela Baciuc, Dan Plăeșu și Viorel Dinescu au lecturat poezii din volumele prezentate.

Salonul literar din 18 Martie 2010 i-a avut ca protagoniști pe Nicolae Zainea Vornicoff cu romanul „*În așteptarea Augustei*”, pe Nory Bellu și Alberto Simon Bellu cu volumul „*Victime târzii*” și nu în ultimul rând pe Valentin Bodea, profesor

de istorie care aduce în fața publicului gălățean o carte de interes privind monumentele istorice ale orașului („*Monumentele istorice și de arhitectură din orașul Galați din a doua jumătate a secolului al XIX-lea – prima jumătate a secolului al XX-lea*, vol. 1). Romanul „*În căutarea Augustei*” este un omagiu adus de autor soției pierdute de ceva vreme. Volumul *Victime târzii* descrie traumatizanta

experiență a războiului, prin întâmplările dramatice trăite de o tânără familie care traversează cele mai grele încercări din viața lor. Lucrarea profesorului Valentin Bodea reușește să ne ofere, după cum declara lect. Univ. dr. Constantin Ardeleanu, în cuvântul de început, „un tablou viu al Galaților altor vremuri, când prin marea urbe a Moldovei se preumblau Alexandru Ioan Cuza, Costache Negri, Lascăr Catargiu sau regii României”. Autorul ne plimbă, după cum afirma același Constantin Ardeleanu: „prin câteva dintre cele mai frumoase case private din vechii Galați, cu eleganța străzilor Domnească sau Mihai Bravu, cu figurile emblematice ale unor personalități, la fel de diferite ca origine sau profesie ca și cosmopolitul oraș comercial”.

Ediția din 25 martie ne poartă prin diferite ipostaze ale lumii culturale, de la omagierea amintii „marelui blond” Nichita Stănescu, la aprinse dezbateri dedicate Unirii Basarabiei cu România, la 27 martie 1918, dar și lansarea romanului Claudiei Partole, „*Viața unei*

nopti sau Totentanz”. În deschiderea evenimentului, actrii Petronela Buda și Vasile Dănilă, de la Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, l-au evocat, prin versuri, pe marele Nichita Stănescu, născut pe 31 martie 1933. Claudia Partole, autoarea mai multor cărți de versuri, eseuri, proză și texte dramatice, membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova și a Uniunii Scriitorilor din România și-a prezentat romanul care este deja nominalizat pentru proză, la premiile anului 2009. În partea a doua a salonului, dezbaterea dedicată *Unirii cu Basarabia*, a fost condusă de prof. univ. dr. Vasile Lica. Acesta a fost înconjurat de o serie întreagă de profesori universitari de istorie care au dat substanță și rigoare istorică evenimentului.

Joi 01 aprilie 2010, n-a fost o zi a păcălelilor pentru salonul literar ci una de maximă reflexie și psihoterapie isihastică, având în vedere că ne-am aflat în Săptămâna mare,

a pătimirilor Domnului nostru Iisus Hristos. Vasile Andru, vechi cunoscut al saloanelor literare *Axis libri*, și-a prezentat două dintre cele mai recente lucrări. Este vorba de „*Rugăciuni cu puteri vindecătoare*” și „*Farmece, legări, dezlegări*”, apărute la Editura *Accent Print*, în 2010. Cuvântul sapiențial rostit de autor a încântat publicul prezent la lansare.

Următoarea ediție a salonului (8 aprilie) a găzduit trei autori, un epigramist și două prozatoare din trei zone diferite ale țării (București, Brăila și Galați). Cunoscuta scriitoare Aura Christi, redactor șef la revista *Contemporanul* și prietenă a Bibliotecii „V.A. Urechia” a adus în atenția publicului gălățean și nu numai, prezent în număr mare în Sala *Mihai Eminescu* a bibliotecii, recentul său roman, „*Cercul sălbatic*”, apărut la editura, pe care de altfel o și conduce, *Ideea Europeană*. Din orașul vecin, din Brăila, Doina Popa, profesor de matematică, pilot, jurnalist, scriitor și om de afaceri, a venit cu două dintre romanele sale „*Comisia Zurich*” și „*Dumnezeu*

era-n vacanță”, iar epigramistul Constantin Cristian ne-a descreețit frunțile cu volumul său de epigrame, cronici rimate și poezii „*În carmace și năvod*”. Poetul Sterian Vicol, salutând cartea cunoscutului epigramist îl numea „un mare autor de versuri, și lirice, și de umor”, iar Nicolae Bacalbașa îl plasează pe autor, alături de George Lesnea, în zona tipografului-scriitor.

În a treia întâlnire din luna aprilie (joi 15 aprilie), Salonul literar *Axis Libri* a propus doi autori de nuanțe diferite: scriitorul nonagenar Neculai I. Staicu-Buciumeni și tânărul prozator, aflat la cea de-a doua apariție, Marius Cioarec. Generalul în rezervă Neculai I. Staicu-Buciumeni, autor a peste 65 de cărți și a numeroase articole publicate în presă de-a lungul vremii, ne-a prezentat două dintre romanele sale, și anume: „*Transplantul*” și „*Neamul Farkașilor și alte povestiri*”, apărute la Editura *Sinteze* din Galați. Stilul viu și curgător pe care autorul îl adopta în scrierile sale face ca cele două povești adevărate să fie deconectante și ușor de citit. Marius Cioarec, aduce în

atenția publicului romanul de dragoste „*Am fost cândva... om*”, apărut de curând la editura *Axis Libri*. Prezentarea romanului a fost făcută, pe larg, de Alina Beatrice Cheșcă, cea care semnează și prefața acestei cărți. La final,

moderatorul neobosit al salonului, scriitorul Theodor Parapiru, a făcut referiri punctuale la fiecare dintre lucrările prezentate și după cum afirma în intervenția sa, a avut în vedere strict produsul literar și nu autorul acestuia, astfel încât recomandările făcute fiecăruia dintre autori să-și atingă scopul și să fie constructive pentru viitorul lor literar.

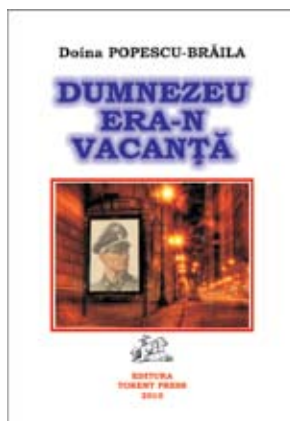
Cu certitudinea că Salonul literar „*Axis Libri*” a devenit o obișnuință pentru cei care îl frecventează cu interes, vă lansăm invitația permanentă: „*Ne revedem joia următoare, la ora 17.00*”.

Redacția *AXIS LIBRI*

Cărți prezentate în cadrul Salonului**Cronici de la Salonul literar Axis Libri**

Doina Popescu. *Comisia Zürich.* Brăila : Torent Press, 2009

Doina Popescu. *Dumnezeu era-n vacanță.* Brăila : Torent Press, 2010

Literatura polițistă și de suspans este prolifică în întreaga lume având deja un public fidel. În România numărul autorilor de gen este nesemnificativ probabil din cauza lipsei unor surse reale de inspirație, dar, după cum remarca George Arion, și din pricina lipsei de încredere pe care acest gen îl inspiră criticilor literari. Pe acest teren arid Doina Popescu ne surprinde cu două romane antrenante, de suspans, a căror acțiune se desfășoară în vest, într-o lume mult mai credibilă desfășurării conflictului.

Doina Popescu este în primul rând, după cum singură se caracterizează, un spirit liber. Acest fapt poate fi constatat și prin prisma lumii pe care o creează în volumele sale.

Definit de autoare și de critică drept un roman de acțiune, „Comisia Zürich” a incitat cititorii încă înainte de apariție prin postarea câtorva capitole pe blogurile dezvoltate de Doina Popescu, unde acestea au suscitât interesul și comentariile cititorilor deja fideli. Astfel, promovat încă înainte de lansare, romanul s-a făcut cunoscut în cadrul Târgului de Carte „Gaudeamus”.

Acțiunea romanului începe în România, spre sfârșitul celui de-al doilea război mondial, unde două destine, personajele principale, două fațete opuse ale tipologiei umane, se intersectează.

Dobritza intruchipează perfect tipologia eroului fără scrupule, dispus a recurge la orice mijloace pentru a se înavuți, de la minciună și șantaj până la înșelăciune și crimă. În confruntare cu acesta se află Corvin, țăranul cu suflet curat care își propune să facă cu orice preț dreptate. Narațiunea are un ritm alert, fiind întregită de un umor de calitate și presărată de numeroase flashback-uri, traseele celor doi împletindu-se permanent pentru a pune în scenă confruntarea între bine și rău. Finalul ne lasă în suspans cu promisiunea nemărturisită a unei continuări.

Astfel, autoarea reînnoadă firul vieții lui Dobritza în cel de-al doilea volum, care abia a văzut lumina tiparului, „Dumnezeu era-n vacanță”. În noul context, evreul Dobritza nu își dezmente profilul deja conturat, îndeplinind aici rolul șantajistului, a celui care care îi asigurase pe bani grei eroului principal, Martin, translatarea spre noua identitate.

Martin Broneck, omul providențial, copilul teribil, creierul financiar aflat în fruntea unei companii de succes este personajul central al cărții. Întâlnirea cu Rona Capitano, scriitoarea de 19 ani aflată în căutarea unui sponsor care să-i finanțeze editarea romanului, alături de scrisoarea șantajistului Dobritza declanșează un întreg lanț de întâmplări care te țin în tensiune până la sfârșitul romanului.

Martin este de fapt evreul Elias ascuns sub identitatea prietenului său Walter în Germania nazistă. Substituirea este prilejuită de moartea neașteptată a lui Walter și facilitată de familia acestuia care îi oferă lui Elias o nouă șansă de supraviețuire în regimul nazist. În postura de ofițer SS, Elias trece aparent din calitate de asuprit în cea de asupritor, de fapt în cea de miel ascuns în tabăra lupilor.

Întâmplările din trecut se împletesc cu cele din prezent prin intermediul personajului Ronei Capitano și al romanului acesteia, autoarea apelând la tehnica narațiunii în narațiune, fără a pierde din fluența povestirii.

Deși acțiunea este plasată din start în vest, autoarea ne oferă surpriza descoperirii, în viziunea unor personaje, a unei Români văzută drept leagăn al civilizațiilor, Țara Uriașilor, fascinantă prin prisma obiceiurilor, poveștilor cu dimensiune eroică sau fenomenelor inexplicabile ale naturii.

Firul povestirii se precipită spre final când asistăm la răsturnări de situații, autoarea având grijă să ne țină într-o permanentă tensiune până la sfârșitul poveștii cu happy-end, în care bineînțeles că răul absolut este biruit de binele relativ printr-o stranie întorsătură a sorții.

Transformând scrisul într-o formă de rezistență la Răutatea lumii, după cum singură mărturisește, autoarea beneficiază în această luptă de un stil plin de vitalitate și de un real talent confirmat deja de primele două romane ce au văzut lumina tiparului și cărora le vor urma cu siguranță multe altele.

Camelia Toporaș

Aura Christi. *Cercul sălbatic.* București : Ideea Europeană, 2010

Aura Christi este un romancier-discipol, format prin intermediul maestrului său, Nicolae Breban, a cărei operă ulterioară se raportează la acesta, critica apreciindu-i discursul liric, de o forță verbală și imaginativă excepțională, forța compoziției care se extinde pe mai multe planuri, precum și vitalitatea limbajului.

După cum declară însăși autoarea, prin intermediul acestui roman a încercat să se detașeze de ceea ce noi oamenii obisnuim denumim realitate cotidiană.

Romanul nu este altceva decât un poem epic, iar titlul acestuia face probabil referire la cercul comun al existenței căruia i se supun persoanele obișnuite. Acestora li se opune existența personajului principal, respectiv tânăra Diana Belinski, a cărei viață se desfășoară în 2 planuri existențiale bine conturate – unul este cel al realității cotidiene, celălalt este cel mental.

Lumea interioară a acesteia ni se relevă în fragmente concentrate, pline de lirism, ce redau un univers interior complex, dominat de angoase – Diana este, în esență, o ființă deosebit de fragilă, expusă unei lumi care nu-i poate înțelege latura sa sensibilă. Pentru a contrabalansa această realitate interioară, autoarea face o incursiune în trecutul personajelor, atât al Dianei Belinski, cât și al căpitanului Viorel Munteanu, incursiune ce ia forma unui adevărat arbore genealogic, cu descrieri minuțioase ale legăturilor de familie; în același timp, activitatea cotidiană a căpitanului Viorel Munteanu este prezentată în detaliu. Personajele acestui roman se construiesc treptat, prin adăugarea unor fragmente și detalii ce oferă o imagine de ansamblu complexă; autoarea le conferă personajelor sale toată libertatea de exprimare – acestea se exprimă viu, debordant, personalizat; demne de remarcate sunt și anumite secvențe care se pot constitui în adevărate fragmente de teatru.

Cu siguranță că și această recentă apariție editorială purtând semnătura Aurei Christi va suscita atât interesul publicului larg, cât și al criticii avizate.

Ioana Chicu

Diana Vrabie. *Literatura pentru copii.* Chișinău : Integritas, 2009

Lucrarea, apărută la Editura Integritas din Chișinău în 2009, conține analize literare, note biobibliografice, bibliografie critică și sugestii pentru lectură și are drept finalitate elucidarea specificului literaturii pentru copii.

Autoarea este conferențiar universitar la Catedra Literatura Română și Universală a Facultății de Filologie de la Universitatea „Alec Russo” din Bălți, este doctor în filologie din 2004 și este membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova. În anul 2009 a primit Premiul Revistei Dunărea de Jos din Galați pentru lucrarea „Cunoaștere și autenticitate (drama cunoașterii și autenticității în literatura românească interbelică)” apărută în 2008 – an în care la Iași a primit Premiul „Didactica” al Salonului Internațional de Carte Românească.

Pentru scriitoare, afirmația lui Constantin Brâncuși - „În clipa în care am încetat de a mai fi copil, am murit” reprezintă un crez pe care-l slujește cu entuziasm și profesionalism și de aceea trece peste atâtea probleme de care se lovește, în zilele noastre, literatura pentru copii; aceasta atrage atenția asupra dificultăților cu care domeniul își proclamă dreptul de a exista în condițiile în care lumea culturală rămâne indiferentă la rolul pe care literatura pentru copii îl are în educarea morală și estetică a celor mici.

În această interesantă lucrare, literatura pentru copii este examinată „în fiziologia sa ca fapt estetic și educativ esențial, ca latură și instrument de formare a omului iar operele au fost selectate în funcție de particularitățile procesului instructiv-educativ; interpretarea critică a textelor literare selectate se face sintetizând punctele de vedere cele mai autorizate, dar sunt exprimate și opiniile personale ale scriitoarei. Este remarcabilă valoarea didactică a acestei sinteze care o situează undeva la punctul de întâlnire dintre literatură și științele psihopedagogice.

Fiind adresată mai ales profesorilor, dar și studenților, elevilor și părinților, lucrarea respectă principiul accesibilității și de aceea clasifică operele literare selectate spre analiză în funcție de cele trei genuri literare: liric, epic și dramatic și în funcție de criteriul tematic.

Admirabilă este organizarea vastului material pe parcursul celor 13 capitole în care ne întâlnim cu valoroși scriitori români și moldoveni, dintre care amintim pe: Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ion Creangă, Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Constantin Chiriță, Mircea Sântimbreanu, Ion Druță, Grigore Vieru, Spiridon Vangheli s.a.

Autoarea urmărește să actualizeze care sunt valorile artistice nepieritoare ale literaturii universale, din creațiile cărora s-au modelat personalitățile tinerilor de-a lungul timpului. Astfel, mereu proaspătă este valoarea vechii „Divina Comedie” a lui Dante Aligheri, incitant va fi mereu Walter Scott și creația sa de inspirație istorică, după cum literatura de aventuri ar fi fost mai săracă fără Daniel Defoe și al său „Robinson Crusoe” sau fără amintite opere ale lui Jonathon Swift, Alexandre Dumas sau Mark Twain, pe care autoarea le recomandă la același capitol. Nu sunt uitați nici autorii de referință din domeniul literaturii științifico-fantastice universale, Jules Verne și Antoine de Saint-Exupéry, cărora scriitoarea le dedică studii critice aparte pentru operele „20.000 de leghe sub mări” respectiv „Micul prinț”.

Urmărind structura lucrării nu putem să nu evidențiem rigurozitatea cu care materialul este selectat și clasificat, puterea de a sintetiza opiniile critice exprimate de-a lungul timpului și rafinamentul cu care criticul Diana Vrabie enunță judecăți de valoare care să convingă.

Primul capitol al lucrării are un caracter lămuritor în legătură cu „Literatura pentru copii și specificul său”, clasificând sfera de cuprindere a literaturii pentru copii și urmărind cum a evoluat aceasta. Se includ în categoria literaturii pentru copii nu acele

creații inspirate exclusiv din lumea copiilor, ci acele opere pe care le preferă cei mici și cei tineri, fără a exclude și acele creații ce creează o atmosferă infantil-juvenilă.” Este evident rolul formativ al unei astfel de literaturi, în care sunt mai accentuate sentimentele etice.

Capitolul următor abordează „Creația populară pentru copii” pentru ca pe parcursul capitolelor III – VI literatura pentru copii să fie clasificată pe principiul genurilor și speciilor literare.

Al treilea capitol este dedicat „Creației lirice”, în cadrul căruia se abordează cântecul de leagăn, doina (populară, cultă), pastelul, iar oda și imnul sunt reprezentate fiecare prin opere reprezentative ce sunt analizate mai detaliat (Alexei Mateevici - „Limba noastră”, Andrei Mureșanu - „Deșteaptă-te române!”). Aici sunt evidențiate contribuțiile lui V. Alecsandri, George Coșbuc, George Topârceanu, Ion Pillat, Ana Blandiana, Dimitrie Anghel, Otilia Cazimir la lirica peisajistă, atât de îndrăgită pentru copii.

Creației epice îi sunt dedicate două capitole în care se abordează distinct specii ale „Creației epice în versuri” - fabula, balada (populară, cultă), poemul epic și specii ale „Creației epice în proză”. Acest capitol are la îndemână un amplu material artistic din care autoarea a selectat capodopere pe care le comentează având în vedere valoarea estetică și valorile moral educative care conferă actualitate unor scrieri precum: M. Eminescu - „Făt Frumos din lacrimă”, M. Sadoveanu - „Dumbrava minunată”, Alexandr Mitru - „Legendele Olimpului” sau Ionel Teodoreanu - „La Medeleni”.

Un spațiu mai restrâns este destinat „Dramaturgiei” care nu are o tradiție în literatura noastră și care își face simțită prezența prin dramatizări, reprezentații teatrale cu păpuși și marionete, scenarii radiofonice.

Începând cu capitolul al VII-lea, literatura pentru copii este clasificată pe criteriu tematic, avându-se în vedere teme care creează o tradiție în domeniu, după cum urmează: „Poezii și proze despre micile viețuitoare”, „Copilăria și imaginea ei în literatură”, „Literatura de evocare a trecutului istoric”, „Literatura de aventuri”, „Literatura științifico-fantastică”. În aceste pagini putem să ne întâlnim cu comentarii de texte cum ar fi: Emil Gârleanu - „Dim lumea celor care nu cuvântă”, Tudor Arghezi - „Prisaca”, Cezar Petrescu - „Fram, ursul polar”, Ion Druță - „Povestea furnicii”, Ion Creangă - „Amintiri din copilărie”, Ionel Teodoreanu - „Ulița copilăriei”, Grigore Vieru - „Moșul din leagăn”, Ion Druță - „Bobocel cu ale lui”, M- Sadoveanu - „Frații Jderi”, Constantin Chiriță - „Cireșarii” și alții.

Ultimile două capitole sunt o încercare de a aduce în prim plan noile tendințe în domeniul literaturii pentru copii; astfel, un capitol este dedicat „Literaturii de informare științifică” în care se includ lucrări ce fac o sinteză între creația științifică și cea literară. Rolul acestor texte este de a completa informația științifică a tinerilor și de a populariza în manieră atractivă noutăți tehnico-științifice în textele care au unele elemente comune cu reportajul.

Capitolul final studiază legătura creată între „Literatura pentru copii și tehnologia audiovizualului”, trecând în revistă „instrumentele” care fac mai accesibil textul literar: CD, audiobook, montări cinematografice ale textelor literare, emisiuni radio și de televiziune.

Informația este completată cu o secțiune în care apar note biobibliografice despre autorii abordați pe parcursul amplei lucrări, la care se adaugă bibliografia critică parcursă și câteva „Sugestii pentru lectură”.

Recomandăm cu deosebită căldură cititorilor să zăbăvească asupra acestei lucrări prin care este redescoperită literatura și rolul ei de neînlocuit în formarea și modelarea sensibilității umane. Aceștia vor avea plăcuta surpriză de a descoperi că „marea literatură” are atâtea pietre la temelie sa ce poartă vigoarea și trănicia „literaturii pentru cei mici”.

Istoria donației Frații Arămescu (I)

Corneliu Stoica

Frații Arămescu, sculptorul Constantin Emil Ticu Arămescu și pictorița Georgeta Florica Arămescu-Anderson, artiști americani de origine română, ambii născuți în Galați, au fost descoperiți și prezentați pentru prima oară în țara noastră de către regretatul critic de artă Petru Comarnescu. De fapt, adevăratul descoperitor al lor a fost Ionel Jianu.

Acesta aflase despre ei din cataloagele și articolele primite de la Bernard Davis, directorul „Muzeului de Artă Modernă” din Miami (Florida, S. U. A.), orașul în care erau stabiliți cei doi frați, pictorița cu soțul său, Pierson Anthony Anderson, din 1950, iar sculptorul din 1958. Impresionat de creația lor cu accente atât de românești, el a scris în presa franceză, trimitând cataloagele și alte materiale în România, lui Petru Comarnescu. Criticul a publicat în 1967 mai multe articole în „Cronica”, „Tribuna”, „Contemporanul”, după care în 1968, însoțind expoziția Ion Țuculescu în America, în calitate de comisar, a avut posibilitatea să participe la vernisajul unei expoziții a celor doi frați, să cunoască direct creația lor, scriind ulterior monografia „Frații Arămescu”, apărută în 1972 la Editura „Meridiane” din București, lucrare pe care din păcate nu a mai avut posibilitatea s-o vadă tipărită, el decedând la 27 noiembrie 1970 (este înmormântat în cimitirul Mănăstirii Voroneț).

După apariția în „Contemporanul” a convorbirii lui Petru Comarnescu cu Bernard Davis despre Brâncuși și frații Arămescu, i-am scris acestuia din urmă la Miami, solicitându-i informații despre doamna Gigi Arămescu-Anderson, despre adresa dumneaei. Răspunsul a venit din partea pictoriței care s-a bucurat mult că un gălățean se interesează de creația lor. Iată ce-mi scria:

Miami, 31 Mai 1968

Stimate Doamnă Stoica,

Am citit cu multă emoție cuvintele calde venite de la un gălățean, profesor, ca și tatăl nostru George D. Arămescu, care a fost toată viața lui profesor de drept și geografie, directorul Liceului Vasile Alecsandri și inspector școlar. Cuvintele calde de admirație pentru un fiu al Galațiului, iubitul meu frate Constantin Arămescu, care prin sculptura lui și felul românesc în care și-a cântat țara de departe, va rămâne pe veci în memoria orașului lui de naștere care se va mândri cu el și opera ce ne-a lăsat.

Pe verso vedeți un minunat articol edificator al lui Petru Comarnescu din care puteți lua cunoștință mai amplă cu opera și personalitatea fratelui meu. (Artista, așa cum am văzut și din scrisorile ulterioare, obișnuia

ca articolele din presă să le xerografieze, iar pe partea rămasă albă să-și redacteze conținutul epistolelor. Ea se referă la articolul lui Petru Comarnescu „Sculptorul Constantin Arămescu sau autodescoperirea românității în contextul contemporan”, publicat în revista „Tribuna”, Cluj, Anul XII, nr. 10 (580), 7 martie 1968 n.n.).

Domnul Comarnescu va scrie o carte despre Arămescu a cărui operă a văzut-o în întregime în februarie 1968 când ne-a vizitat la Miami cu ocazia vernisajului expoziției mele și a fratelui meu la Muzeul de Artă Modernă unde ați adresat scrisoarea d-voastră (11 februarie 1968, n. n.). Fratele meu, Ticu, cum îl numeam noi și prietenii lui, și-a făcut liceul la Galați, la Vasile Alecsandri, fiind un elev din cei de frunte, extrem de serios, conștiincios și senzitiv. Apoi, la București, și-a luat doctoratul în drept și o licență în economie politică la Academia Comercială, unde a studiat cu unchiul nostru, fratele mamei mele, Virgil N. Madgearu, mama fiind născută Elena Madgearu, fiică a lui N. Madgearu, binecunoscut comerciant în Galați și fost președinte al Camerei de Comerț la un timp, prieten cu George Fernic (care m-a botezat), care avea Șantierul Navale Galați.

Matale, la 27 de ani, nici nu erai născut când am plecat noi din Galați, unde locuiam lângă parc și vis-a-vis de Poștă, pe strada Lahovary Nr. 3, și aveam o vie lângă Filești, unde casa mare din chirpici sau beton armat românesc cum îl numeau tata și Ticu, o construiseră cu mâinile lor (Mă întreb dacă mai există?).

Desigur, că mai sunt la Galați mulți care-și amintesc de noi, deci articolele matale vor fi binevenite, mai ales acum, când am avut onoarea să fu invitată de Comitetul de Stat de Cultură și Artă să am o expoziție la Muzeul din Galați cu picturile mele și desigur cu sculpturile lui Ticu care așa se întoarce și el la Galați și va răspunde „prezent” la apelul orașului unde a văzut lumina zilei.

Cred că expoziția va fi în Septembrie. Sunt în

Constantin (Ticu) Arămescu

Localia - Localia - Localia - Localia

corespondență cu autoritățile românești cărora le-am trimis un vast material pentru cataloage, afișe etc. Deci Domnule Stoica, scrisoarea D-tale a fost binevenită și articolele D-tale vor fi binevenite pentru a anunța această expoziție și venirea mea la Galați pentru două săptămâni cu această ocazie. Alăturat îți trimit și articolul D-lui Comarnescu asupra mea și alte materiale.

Cu cele mai calde urări de bine,

Georgeta Arămescu

P.S. Cu ocazia vizitei mele la Galați voi dona două sculpturi de ale fratelui meu Muzeului din Galați. Una din ele este marcată pe catalog și pe verso, pentru care el avea o slăbiciune deosebită – o numise la un timp Mistic pe urmă Coloană Românească - are la mijloc o formă de cruce într-un fel de troiță, poate de aceea o numise Mistic, la un timp. De asemenea, o altă coloană care-i era la inimă și ultima lui sculptură expusă la Muzeul Lowe din Miami chiar cu 3 săptămâni înainte de a muri, unde ne-am dus împreună ca de obicei la vernisaje și remarca lui când și-a văzut sculptura la loc de cinste: „Ce frumoasă este Domnița” (Princess, Prințesa) care reprezintă tradiția domnițorilor de vechime a principatelor românești. Acestea într-adevăr sunt rupte din inima lui și din cele mai reprezentative românești. De asemeni voi dona unul sau două tablouri ale mele Galațiului, unul este intitulat Fratele și Sora, care spune totul.

Georgeta Arămescu

Sunt sigură că veți putea culege și alte informații despre Ticu de la atâția care l-au cunoscut la Galați. Informații care vor fi prețioase pentru viitor și desigur pentru mine. Dacă publicați ceva, vă rog să-mi trimiteți și mie. Trimit un cald salut Galațiului pe care nu l-am văzut de 30 de ani.

În urma materialului documentar primit, i-am prezentat pe cei doi frați în ziarul local „Viața nouă” (nr. 7330, 7 iulie 1968; nr. 7360, 11 august 1968), am publicat un lung interviu cu Georgeta Arămescu în revista „Tomis” (Constanța, nr. 7, iulie 1968), la care eu colaborez mai de mult, iar după expoziția din 1968, organizată la Galați, București, Iași și Cluj-Napoca, am purtat o bogată corespondență cu pictorița, fiind de fapt cel care am făcut, așa cum se va vedea din scrisorile pe care le public aici, ca donația „Frații Arămescu”, din 1972, să revină Muzeului de Artă din Galați, donație care după 1990 a fost completată cu alte lucrări, pentru ca după moartea artistei, întâmplată în 1994, prin testament, toate lucrările rămase în America de la cei doi artiști să poposească definitiv tot la Galați.

Încă din 1968, doamna Georgeta Arămescu a donat mai multe lucrări muzeelor de artă din București, Galați, Iași și Cluj-Napoca, exprimându-și public dorința ca după moartea ei, toate lucrările să revină României, realizându-se astfel integrarea creației lor în cultura patriei de obârșie.

În colecția muzeului gălățean au intrat atunci sculpturile lui Ticu Arămescu „Domnița”, „Confruntare” și „Coloană Românească” („Troia mică”), iar din picturile Georgetei Arămescu - tablourile intitulate „Moldova”, „Zid de mânăstire”, „Fratele și sora” și „Fantezie românească”. Despre ele am scris în articolul „Frații Arămescu în Muzeul de artă gălățean” („Viața nouă”, nr. 7796, 8 ianuarie 1970).

Spre sfârșitul anului 1971, după ce la 17 octombrie aniversaseră 25 de ani de la căsătorie, soțul doamnei Gigi Arămescu, Pierson Anthony Anderson se îmbolnăvește. Pictorița este îngrijorată și începe să se gândească la soarta lucrărilor ei și ale fratelui decedat. La 2 ianuarie 1972 îmi scria de la Miami: „Soțul meu, la 83 de ani, este bolnav și sunt îngrijorată de viața lui,

situație care mă face să consider serios și viitorul Colecției Arămescu, pe care Dl. Comarnescu, în ultima lui scrisoare (octombrie 1970) dorește să fie alături de Brâncuși, Țuculescu etc. într-un viitor Muzeu de Artă Modernă în România. Cum am citit în „Artă” un articol de Olga Bușneag, încurajând crearea de muzee în sate și orașe ale țării, m-am gândit că cel mai nimerit loc pentru a găzdui această colecție ar fi Galațiul de unde ne tragem, chiar în casa noastră, din fund, pe strada fostă Lahovary nr. 3 (vis-à-vis de Poștă). Casa din față știu că este magazin general, cea din curte, în gen românesc (coloanele) s-ar preta perfect acestui scop. Vă întreb în această scrisoare cum se numește acum strada, numărul și dacă ea e proprietate particulară sau de stat și ce demersuri ar trebui să fac în această direcție. Până acum

am scris ambasadorului român la Washington, dar aș dori să obțin adresa exactă și ce mă sfătuiți să fac, dumneavoastră fiind singurul cu care am corespondat din Galați, în afară de Dl. Itu de la Muzeu. Păstrați aceste informații în mod confidențial până când vom avea rezultate mai concrete. Scrieți-mi ce credeți despre aceste propuneri și dacă ar fi bună ideea pentru Galați”.

De la 1 decembrie 1971 eu am început să lucrez ca inspector principal la Comitetul Județean pentru Cultură și Artă, răspunzând de sectorul muzee, monumente și artă plastică. Scriindu-i despre noua mea funcție, doamna Arămescu își pune mari speranțe în ajutorul ce i l-aș putea da pentru a-și vedea visul împlinit, acum pomenindu-mi pentru prima dată și de demersurile făcute de dumneaei la București pentru montarea unei plăci memoriale Constantin Ticu Arămescu pe clădirea în care s-a născut sculptorul (locuința destinată directorului școlii) de la Liceul „Vasile Alecsandri”. Iată scrisoarea din 24 februarie 1972:

Stimate Domnule Stoica,

Abia astăzi pot răspunde scrisorii d-voastră amabilă și felicitărilor din ianuarie 1972, fiind mai liniștită după

Localia - Localia - Localia - Localia

operația făcută soțului meu săptămâna trecută și datorită faptului că se simte mai bine. Vă transmit, de asemenea, urări de bine și un tardiv „La mulți ani!” familiei și d-voastră. Vă felicit pentru noul post în Comitetul Județean pentru Cultură și Artă și consider că în această calitate veți avea capacitatea să mă ajutați pentru a vedea realizată așezarea plăcii comemorative pentru Constantin Arămescu pe casa fostă a directorului de la Liceul „Vasile Alecsandri”, unde s-a născut sculptorul la 6 mai 1914. Această cerere a fost aprobată din 1968 de către Direcția Muzeelor și Monumentelor, iar cererea Județului poate să faciliteze realizarea acesteia.

De la București am vești recente despre apariția monografiei lui Petru Comarnescu „Frații Arămescu”, care se vinde deja în librării. Eu nu am primit încă nici un exemplar, dar multe persoane îmi scriu că se duc să o cumpere. V-ași fi recunoscătoare dacă ați putea scrie un articol despre

aceasta pentru ca publicul gălățean să fie avizat și să cumpere la timp cartea. Dorința domnului Petru Comarnescu, manifestată și în ultima scrisoare, era ca să se organizeze un Muzeu de Artă Modernă în care lucrările noastre să figureze alături de Brâncuși, Țuculescu, Victor Brauner și alții. Desigur, la București prezența publicului ar fi mai mare, dar din punct de vedere sentimental ași fi fericită ca orașul

în care am văzut lumina zilei să adăpostească această colecție, pe care și fratele meu a dorit-o și eu îi doresc să devină parte a patrimoniului artistic al României. Dacă nu găsiți de cuviință ca să se utilizeze fosta casă a familiei de pe strada Alexandru Sahia sau casa de la Liceu, unde s-a născut fratele meu și am trăit parte din copilărie, las la înțelegerea d-voastră să găsiți un loc potrivit pentru acest Muzeu.(...)

Vă rog să mă țineți la curent cu cele de mai sus și cum decurge distribuirea cărții la Galați sau orice notițe, articole etc. ce ar apare la Galați sau în Țară.

Cu cele mai calde mulțumiri și urări de bine,

Georgeta Arămescu Anderson

Cum la vremea aceea era greu să înființezi un muzeu, lucru perfect valabil de altfel și astăzi, i-am sugerat doamnei Arămescu ideea că ar proceda cel mai bine dacă ar dona lucrările din colecția sa Muzeului de Artă din Galați, mai ales că este singura instituție din țară cu profil de artă contemporană. Fiind legată atât de afectiv de Galați, dumneaei a îmbrățișat ideea mea. În scrisoarea datată 19 aprilie 1972 îmi comunică

vestea tristă despre moartea soțului său și, mai mult ca oricând, solicită ajutorul meu și a doamnei Ruxanda Simionică, președinta de atunci a Comitetului Județean pentru Cultură, în rezolvarea problemei ce-i apăsa inima. Transcriem textul acestei scrisori:

Miami, aprilie 19, 1972

Stimate Domnule Stoica,

Cu mare durere vă anunț moartea soțului meu la 2 aprilie 1972, după o operație și suferință de 4 luni.

Golul din casă, din suflet, e de nedescris după 25 de ani cu acest suflet nobil și minte luminată. Pe verso vedeți articole despre el și activitatea electronică și militară care l-au adus în România în 1945 - 47, unde a fost respectat și iubit, marea lui contribuție fiind crearea a doi artiști români, pe fratele meu și pe mine, al căror ocrotitor și îndrumător a fost.

Casa e plină de lucrări de artă și acum mai mult ca oricând responsabilitatea pentru aceste opere lăsate de fratele meu e mai mare. Fiind singură, mă împiedică să mă mișc de aici de frică să nu fie furate etc. După recomandările d-tale am scris D-nei Ruxanda Simionică încă din februarie. Acum câteva zile am scris domnului președinte Dumitru Popescu de la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă despre dorința d-lui

Georgeta Arămescu - New York, 1949

Comarnescu, a fratelui meu și a mea, ca să las colecția României pentru un Muzeu la Galați, sau o secție la București. Rog pe d-na Simionică, ca și pe d-voastră să-mi dați ajutorul necesar ca să realizăm aceasta, descărcându-mă de această responsabilitate și grijă, că la moartea mea vor fi irosite printre străini și nu va fi nimeni să aibă colecția sub pază. În așteptarea unui răspuns favorabil,

Cu distinse sentimente,

Georgeta Arămescu Anderson

În fața acestei situații, am stăruit și eu și doamna Ruxanda Simionică pe lângă primul secretar al Comitetului Județean de Partid și președintele Consiliului Popular Județean din acea vreme, Constantin Dăscălescu, convingându-l să accepte ca Donația „Frații Arămescu” să fie făcută nu Bucureștiului, ci Muzeului de Artă din Galați, lucru care s-a și întâmplat. Informând-o personal pe doamna Arămescu despre această decizie, ea s-a arătat foarte mulțumită.

Palatul Copiilor și Elevilor Galați

Camelia Nenu

Una dintre cele mai elegante clădiri din Galați este Casa Robescu, care a fost construită în stil tradițional românesc, prin planurile arhitectului Ion Mincu, între anii 1896 – 1897. Casa are 460 de metri pătrați, are subsol supraînălțat, două nivele cu două foșoare-balcon la etaj și un alt balcon la parter, spre stradă, elemente preluate de la arhitectura tradițională

românească.

Este de remarcant bogata ornamentație din ceramică smălțuită colorată, cu motive florale și vegetale stilizate. Decorațiile exterioare sunt din ocnițe cu butoni, brâu în stil brâncovenesc al frânghiei răsucite, plăci de ceramică lustruită. Ceramica lustruită este folosită și la decorarea florală a registrului superior.

În urma discuțiilor cu reprezentanți ai Comunității armenesti din Galați, am ajuns la concluzia că brâul în stil brâncovenesc este asemănător simbolului vieții la armeni, ceea ce demonstrează încă o dată în plus universalitatea actului artistic.

Azi, în Casa Robescu își găsesc drumul spre viață cursanții Palatului Copiilor și Elevilor din Galați. E un loc primitiv și plin de viață, chiar dacă bătrânele ziduri par ridate de trecerea vremii. Un zâmbet de copil poate să transforme o clădire cu fisuri într-un palat al bucuriei.

Azi la Palat se cântă, se pictează, se vorbește în mai multe limbi și ceea ce e foarte important se trăiește.

Cele 15 cercuri (Sculptură-grafică, Pictură, Navomodele, Muzică ușoară, Ansamblu folcloric, Horticultură-Ecologie, Acvaristică, Informatică, Jocuri logice, Franceză, Engleză, Cenaclu literar, Teatru, Gimnastică ritmică, Tenis de masă) au ca misiune educația în spiritul promovării valorilor democratice într-o lume aflată în plină dinamică. Obiective:

- asigurarea unui nivel de cultură generală care să asigure capacitatea de a reflecta asupra lumii, de a pune și rezolva probleme, de a realiza conexiuni;
- să perfecționeze calitățile native ale elevilor din Galați;
- să pregătească tineri pentru continuarea studiilor în învățământul superior;
- dobândirea încrederii în sine prin construirea unei imagini pozitive asupra reușitei personale;
- să demonstreze flexibilitate și capacitate de adaptare și integrare în medii diverse;
- să înțeleagă sensul apartenenței la diverse tipuri de

comunități (locală, națională, europeană);

Proiecte aprobate la nivel național 2009-2010

- Concurs „Having fun with English”
- „Să redescoperim valorile culturale dobrogene”;
- Festival concurs de muzică folk „Danubius folk”;
- Concurs festival „Copiii - ambasadori ai Uniunii Europene”;
- „Tehnică, artă, creativitate în contextul protecției mediului înconjurător”;
- „Să redăm Dunării culoarea”;
- Să redescoperim magia Craciunului.

Un număr mare de cadre didactice au urmat cursuri de formare la nivel județean și național – prin programul PHARE TVET, CCD, COMENIUS, BIBLIOTECA FRANCEZA „EUGENE IONESCO”.

Preocuparea pentru perfecționarea profesională se reflectă și în numărul mare de cadre didactice care urmează cursuri postuniversitare, a doua facultate sau

participă la programe de master și doctorate.

Oferta curriculara

ARIA CULTURAL-ARTISTICĂ

I. CATEDRA LITERE

- cenaclu literar;
- cultură și civilizație franceză;
- cultură și civilizație engleză;
- istorie.

II. CATEDRA ARTE

- ansamblu folcloric;
- muzică ușoară;
- pian;

- pictură - Atelierul Fanteziei;
- sculptură -grafică.

ARIA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

- acvaristică;
- jocuri logice;
- horticultură - ecologie;
- informatică;
- navomodele.

ARIA SPORTIV-TURISTICA

- gimnastică ritmică;
- tenis de masă.

Capacitățile intelectuale și disponibilitățile profesorilor în plan profesional au permis obținerea în toți anii de la înființarea instituției a unor performanțe de excepție în pregătirea elevilor, materializate în participări la concursuri între Palatele și Cluburile copiilor din țară, la olimpiade etc.

Un obiectiv important al instituției noastre este acela de a-și construi cât mai multe parteneriate cu comunitatea locală. Spre exemplu în perioada 1-6 iunie la invitația partenerului nostru, Biblioteca „V.A. Urechia”, vom participa la inaugurarea Festivalului Național de Carte „Axis Libri”, ediția a 2-a, cu o serie de activități cultural-artistice, care cu siguranță vor demonstra valoarea muncii noastre comune.

Biserica ortodoxă apostolică armeană

Dan Kirkorian

ARMENIA este una dintre cele mai vechi țări ale lumii. După cum mărturisește Sfânta Scriptură, pe Muntele Arat, care domină relieful acestei țări, s-a oprit Corabia lui Noe (Fac. 8,4). În legătură cu aceasta, în Armenia se întâlnesc și astăzi câteva denumiri, ca de pildă: EREVAȚ - „ARĂTARE“ - adică locul unde Noe a văzut Pământul pentru prima

dată (I s-a arătat, când au scăzut apele potopului (Fac. 8,7-13).

Capitala Armeniei este orașul YEREVAN, care are o existență documentară de peste 2500 ani, fiind considerată una dintre cele mai vechi așezări omenești din istorie.

Poporul armean este un popor indo-european. Numele țării locuită de armeni apare pentru prima dată pe inscripții persane de război cu 500 de ani înaintea lui Hristos. Armenii au numit țara lor „HAIATAN“ și ei își zic „HAI“, socotindu-se coborâtori din Noe, străbunul lui HAIK (Geneza 10,3). Fiind așezați în calea marilor popoare cuceritoare au fost supuși rând pe rând de romani, perși, bizantini, arabi, mongoli, turci ș.a.

După o veche tradiție a Bisericii Armene, creștinismul a fost predicat în Armenia Orientală de către Sfinții Apostoli Tadeu, și Bartolomeu, care și-au dat viața ca mucenici.

Deasupra mormintelor lor s-au înălțat biserici. Pe mormântul Sfântului Tadeu există și acum vestita Mănăstire Sf. Tadeu, unul dintre cele mai importante monumente ale arhitecturii armene. Această mănăstire a jucat un mare rol în viața spirituală a poporului armean.

Sf. Apostol Vartolomeu, de asemeni, predicând în Armenia, a fost martirizat la Aghpag, unde se află mormântul său și o mănăstire ce-i poartă numele.

Potrivit tradițiilor și izvoarelor istorice asiriene, grecești și latinești creștinismul a fost introdus definitiv în Armenia, în anul 301, de către Sf. Grigore Luminatorul, care a primit credința creștină de la Arhiepiscopul Firmilian al Cezareei. Conform unui Decret semnat de Regel Tiridat al II-lea, din anul 301, creștinismul devine religie oficială de stat în

Armenia.

Sf. Grigore Luminatorul, punând temelia Bisericii Armene, a condus-o timp de un sfert de veac, dându-i tot ce era necesar consolidării și existenței ei. Astfel, în anul 303, Sf. Grigore a pus bazele vestitei Catedrale de la ECIMIADZIN, care există și în zilele noastre. Aceasta se află la vest de EREVAN, la poalele MUNTELUI ARARAT.

După unii istorici armeni, Sf. Grigore a văzut în vis pe UNUL NĂSCUT, Fiul lui Dumnezeu, care a coborât din cer și a indicat locul unde trebuia să se construiască Catedrala. De aici vine și numele de „ECIMIADZIN“, adică locul unde a coborât „CEL UNUL NĂSCUT“.

După apariția alfabetului armenesc, grija principală a slujitorilor Bisericii armene a fost de a traduce Vechiul Testament după textul grecesc (SEPTUAGINTA) și după cel sirian (PERSITO). După traducerea Sf. Scripturi au apărut cărți de ritual ca: SF. LITURGHIE, alcătuită de Sf. GRIGORE LUMINATORUL și revizuită în anul 430 de SAAK și MESROB.

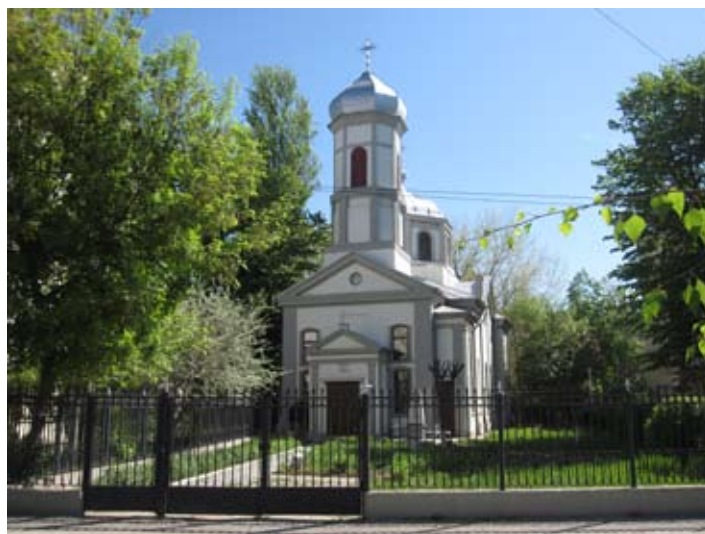
Rugăciunile din această Liturghie, o parte sunt culese din Liturghiile Grecești ale Sf. Iacob al Ierusalimului, Vasile cel Mare și Ioan Gură de Aur, iar o parte sunt originale ale Bisericii Armene.

Apoi au mai fost întocmite Slujbele Tainelor Botezului și Cununiei, Slujba Târnosirii Bisericii, cea a înmormântărilor, precum și Cântările de la slujbele zilnice și cele duminicale.

Sinodul al IV-lea Ecumenic, care s-a ținut la CALCEDON în anul 451, este piatra de hotar

între Biserica Ortodoxă și Biserica Armeană.

Armenii fiind atacați de perși n-au putut lua parte la Sinod. După ce s-a încheiat Sinodul, Actele și Hotărârile ce s-au luat au fost trimise și Bisericii Armene. Când aceste Acte și Hotărâri s-au tradus în limba armeană, din nefericire, a fost redat greșit sensul unor cuvinte grecești, ca de exemplu: FIRE, NATURĂ - traduse greșit ca persoană. Mai departe, armenii cercetând Hotărârile acestui Sinod au constatat că ele sunt o reînviere a NESTORIANISMULUI împotriva căruia luptau din toate răputerile. În afară de aceasta, armenii au fost nemulțumiți de împăratul Marcian, pentru că nu le-a dat ajutorul solicitat împotriva perșilor. Armenii voiau cu tot dinadinsul să rupă orice relații cu bizantinii și să-și organizeze Biserica

Localia - Localia - Localia - Localia

lor Națională. Cu toate că Sinodul de la CALCEDON a dat 30 de canoane și este un Sinod recunoscut de întreaga Ortodoxie, el nu poate reprezenta o piedică în ceea ce privește relațiile de apropiere și înțelegere între Bisericile Ortodoxe surori.

Monofizitismul este o pată urâtă dată de vechile imperii asupra unor biserici din Orient, cum este și Biserica Armeană. Sunt biserici monifizite, dar nu și Biserica Armeană.

În Biserica Armeană, cele mai mari sărbători de peste an sunt în număr de cinci: Nașterea și Botezul Domnului (care se serbează împreună la 6 ianuarie), Învierea, Schimbarea la Față, Adormirea Maicii Domnului și Înălțarea Sf. Cruci.

Sfintele taine în Biserica Armeană sunt aceleași ca și în Biserica Ortodoxă.

1. Botezul se administrează prin întretaia afundare de către preoți, după care urmează ungerea cu Sf. Mir. Mirungerea se face la toate părțile corpului rostindu-se formule deosebite, iar la urmă se adaugă „Pace Ție Celui ce ai fost Răscumpărat de Dumnezeu”. Euharistia se săvârșește cu azimă și cu vin.

2. Spovedania se face numai în fața preoților de mir, în special la cele cinci mari sărbători de peste an. Hirotonia cu toate treptele se face ca-n primele veacuri creștine. Taina nunții este la fel ca în Biserica Ortodoxă.

Orice rânduială, fie a Liturghiilor Răsăritene sau Apusene a parcurs un anumit drum de dezvoltare și formare. Un astfel de drum a parcurs și Liturghia Bisericii Armene. În procesul formării și dezvoltării ei se observă trei etape:

1. de la întemeierea Bisericii Armene până la Sinodul de la Vagarsabad 491.
2. de la acest Sinod până în secolul al XII-lea.
3. din secolul al XII-lea până în prezent.

Liturghia armeană de astăzi este cea mai apropiată de cele trei liturghii ortodoxe (a Sf. Iacob, a Sf. Vasile cel Mare și a Sf. Gură de Aur).

Acest lucru dovedește proveniența comună a acestor liturghii, deoarece în Liturghia Armeană sunt foarte multe rugăciuni, la fel, după conținut, cu rugăciunile respective din Liturghia Sf. Vasile și a Sf. Ioan Gură de Aur este o dovadă că Liturghia Armeană a fost mai întâi sub influența Liturghiei Sf. Vasile cel Mare și apoi a Sf. Ioan Gură de Aur.

Liturghia Armenească este mai lungă, având mai mulți Psalmi și mai multe rugăciuni și ectenii.

În cadrul acestei Liturghii sunt o serie de rugăciuni ca: Rugăciunea la Acoperirea Sf. Daruri, „Dumnezeule, Dumnezeu nostru, Căla Că Pâinea cea Cerească...”.

Rugăciunea de Bindecuvântare a Tămâiei „Tămâie îți aducem ție..”, Imnul „Unule născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu...” începând de sâmbătă seara la Paști și în cele 40 de zile, precum și în toate duminicile, se zice „Carele ai înviat din morți”, în Postul mare și în celălalte zile de peste an „Carele Te-ai răstignit pentru noi”, la înălțare „Carele Te-ai înălțat la Ceruri”, la Naștere și Botez „Carele Te-ai născut și Te-ai arătat”, la Florii „Carele ai venit și ai să vii”, în Joia Mare „Carele te-ai trădat”, în Sâmbăta Sfințelor Paști „Carele Te-ai înmormântat”. Apoi Rugăciunea cererii stăruitoare de la Ectenia întreită „Doamne Dumnezeu nostru, primește această rugăciune stăruitoare, de la robii tăi...”, Cântarea Heruvinică „Noi, care pe heruvimii...” și Rugăciunea „Nimeni din cei legați cu poște și desfătări trupești nu este vrednic să vie..”, Rugăciunea Domnească Tatăl nostru, Bindecuvântarea „Mântuiește Doamne poporul tău...”, Rugăciunea Amvonului „Cel ce Bindecuvântezi pe cei ce te Bindecuvântează, Doamne...”.

În Ecteniile mici noi spunem „Iarăși pentru Pace...”, motivul fiind acela că toți cei ce sunt adunați sunt în pace și dragoste între ei: Noi însă ne rugăm ca Pacea de Sus să se reverse și asupra celor ce nu participă la slujba respectivă.

Liturghia armeană are cinci părți: Rânduirea Îmbrăcării Veșmintelor, Mărturisirea Proscomidia, Liturghia Catehumenilor și Liturghia Credincioșilor. Liturghia armeană se săvârșește în limba armeană veche, aproape necunoscută de popor.

S-au făcut demersuri și s-au luat unele hotărâri ca cel puțin Evanghelia, Crezul și celelalte Citiri Biblice să se

facă în limba vorbită a credincioșilor. Este un pas lăudabil, un pas înainte spre înnoirea Bisericii.

Liturghia armeană este una dintre cele mai frumoase liturghii. Faptul că este încărcată cu foarte multe Rugăciuni dovedește preferința credincioșilor armeni pentru rugăciune.

Mai mult ca oricând și astăzi cele spuse cândva de Sfântul MAXIM MĂRTURISITORUL capătă și pentru credincioșii armeni o importanță deosebită.

„Și iarăși, după un alt înțeles spiritual, Sfânta Biserică a lui Dumnezeu este om, având ca suflet Ieracionul, ca minte Dumnezeiescul Altar, și ca trup, Naosul. Astfel ea este chip și asemănare a omului făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Prin Naos scoate la înfățișare, ca prin trup înțelepciunea practică, prin Ieracion, ca prin Suflet, tâlmăcește cunoașterea naturală, iar prin Altar, ca prin minte, străbate la cunoașterea tainică de Dumnezeu la Teologia Mistică.

Dar și invers, Omul este o Biserică Tainică.”

Biblie în limba armeană
Venetia, 1816

Biserica Vovidenia

Biserica Vovidenia - monument istoric de o valoare deosebită, înscris pe lista monumentelor și siturilor istorice din municipiul Galați - este situată în vecinătatea Primăriei din centrul orașului, pe strada Logofăt Tăutu nr. 24. Numele ei vine din cuvântul slavon „vovideni“ („ceea ce se face văzută“) și semnifică momentul istorico-bisericesc al „Intrării în Biserică a Maicii Domnului“, ceremonial care a avut loc la vârsta de trei ani a Prea Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului.

Până la secularizarea averilor mănăstirești (17/29 decembrie 1863), biserica Vovidenia a slujit drept catedrală a orașului. Parohii vecine: Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Sfântul Ierarh Nicolae, Schimbarea la Față, Sfântul Mucenic Pantelimon, Nașterea Maicii Domnului, Sfinții Împărați Constantin și maica sa Elena.

Arhitectura

Din punct de vedere arhitectonic, biserica Vovidenia are forma unei corăbii, fiind alcătuită din pridvor, pronaos, naos și Sfântul Altar. Are trei abside semicirculare, două laterale și una la altar. Pereții sunt din cărămidă subțire, au grosimea de 1,25 m și în interior sunt împărțiți în două registre prin intermediul unui brâu format din două rânduri de cărămizi, așezate în unghi (dinți de fierăstrău), intercalate între trei benzi de profil dreptunghiular (platbande). În partea superioară, sub cornișa profilată, există un rând de ocnițe, iar sub ele, alte rânduri de muluri (elemente decorative în relief). Pe naos, cupola este susținută de un sistem de arce dispuse în cruce, ca în vechiul stil moldovenesc. Ușile și ferestrele au arce la partea superioară centrate. Ușa de la intrarea principală, sculptată în lemn de stejar, este protejată de o copertină din lemn și sticlă, deasupra căreia se află o pictură înfățișând scena „Intrării în Biserică a Maicii Domnului“. Acoperișul bisericii este realizat din tablă zincată. Inițial, a avut două turlă în formă de clopot: una mică, deasupra Sfântului Altar, și un Pantocrator, deasupra naosului. Turla clopotniței a fost zidită mai târziu deasupra pridvorului și era semisferică, diferind ca stil și proporție față de celelalte. După deteriorarea ei la cutremurul din 1977, a fost reconstruită în același stil cu celelalte două.

Fiecare turlă stă pe un soclu de forma unui paralelipiped, cu baza pătrată, terminat în partea de sus cu elemente decorative, de forma unui triunghi.

Turla clopotniță este de formă octogonală, are două etaje despărțite în interior printr-un planșeu de beton armat și în exterior printr-un brâu de muluri alăturate. La nivelul superior, ferestrele sunt dispuse pe toate cele opt laturi ale turlei, iar la nivelul inferior numai pe patru. Golurile ferestrelor turlelor sunt arcuite, ca și cele ale ferestrelor și ușilor bisericii. Turla de pe naos, mai mică decât cea din pridvor este octogonală în exterior și cilindrică în interior, tamburul ei fiind străpuns de golurile a patru ferestre dreptunghiulare și înguste. În rest, ca și turla de pe altar, are aceeași linie arhitectonică. În mijlocul fiecărei laturi a octogonului se găsește, ca element decorativ, câte un bolțar așezat în colț. Pronaosul are o boltă în formă de cruce, o calotă dominată de imaginea Sfintei Treimi și a cetelor de îngeri. În interiorul lui se află cafasul. Pe naos, cupola Pantocratorului este susținută de un sistem de arce, care se sprijină pe stâlpi pătrați (în partea dinspre naos, și direct pe pereți (în partea dinspre altar).

Catapeteasma este lată de 5,30 metri și acoperă în întregime spațiul dintre naos și altar, este sculptată în lemn de cireș, acoperită cu foiță de aur, și de la stâlpi până la registrele

superioare destinate icoanelor proorocilor și evangheliștilor, este de o valoare artistică deosebită.

Icoanele care încadrează ușile împărătești reprezentând pe Iisus Hristos și Maica Domnului sunt îmbrăcate în argint.

În altar, în spatele sfintei Mese, se află un triptic înfățișând Răstignirea, donat bisericii de pictorul Edward Kelly.

Proscomidiarul și diaconiconul sunt arcuite, ornamentate cu trei rânduri de muluri, variate ca grosime. Tot aici se află și două nișe pentru depozitarea veșmintelor liturgice.

Istoricul bisericii

1790 - construită sub mitropolitul Ambrozie al Ecaterinoslavului, prin stăruința banului Ioan Cârjă, pe locul alteia, mai vechi, din nuiele și vălătuci, de către negustorul Stavrică (portretul lui se afla cândva pictat în pridvor). A fost sfințită în același an, în ziua de 21 noiembrie, cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului“ de către protopopul ținutului Covurlui, preotul Gheorghe Avram (și paroh al acestei biserici), ca delegat al episcopului Antonie (Gherman) Putneanul al Romanului.

1821 - a fost incendiată de turci, în timpul conflictelor provocate de mișcarea Eteristă, având de suferit ca mai toate lăcașurile de cult ortodox din Galați.

1823 - după ce a fost reparată, prin stăruința protopopului Gheorghe Avram, are loc din nou sfințirea bisericii, de data aceasta de către episcopul Gherasim de Roman.

1851, iulie 7 - cu ocazia unor reparații mai ample, s-a contractat „zugrăvitul și poleitul catapetesmei“ (sculptată și acoperită cu praf de aur; lucrul a început în primăvara anului următor, prin dania ctitorului aga Gheorghe Constantin și a soției sale Elena). De atunci datează și actuala tâmplă sculptată în lemn de cireș, cu elemente de stil neoclasic, de o valoare ornamentală deosebită.

1857, septembrie 5 - Alexandru Ioan Cuza și Costache Negri au fost aleși deputați ai orașenilor pentru Divanul Ad-hoc. După alegere, cei doi deputați însoțiți de mulțimea entuziastă, s-au îndreptat spre biserica Vovidenia, unde

au depus jurământ că vor fi „credincioși cererilor“ pentru care au fost aleși, Unirea (nota prof. Paul Păltănea).

1863 - domnitorul Alexandru Ioan Cuza (fost pârcălab de Galați, ales Domn al Moldovei și Țării Românești la 24 ianuarie 1859), împreună cu soția sa Elena, vin la Galați, pentru a petrece Sfintele Paști împreună cu mama Domnitorului, Sultana Cuza. Toți trei au intrat atunci în Biserica Vovidenia, participând la slujba de Înviere. Tot atunci, Doamna Elena a vizitat Orfelinatul din Galați, înființat în 1860 de Doamna Ana Ghica.

1864, noiembrie 17 - Domnitorul Alex. I. Cuza înființează Eparhia Dunării de Jos, cu sediul la Ismail.

1865, mai 2 - moare Sultana Cuza. Domnitorul Alexandru Ioan Cuza intră din nou în Biserica Vovidenia, cu prilejul slujbei de prohodire al mamei sale, care a fost înmormântată în curtea bisericii, în partea dreaptă, spre răsărit, lângă altar. După moartea Domnitorului (15 mai 1873) osemintele ei au fost reînhumate în cavoul familiei de la Ruginoasa. Monumentul funerar s-a păstrat și poate fi văzut în curtea bisericii Vovidenia.

1886, noiembrie 21 - a treia mare sfințire a bisericii, cu ocazia hramului „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului“, în urma unor lucrări de reparație (dată atestată de inscripția de pe Sfânta Masă din Altar. Placa a fost donată în anul 2003 bisericii cu hramul „Înălțarea Domnului“ din comuna Tichilești, județul Brăila).

1901 - se construiește turla clopotniță de pe pridvor,

Localia - Localia - Localia - Localia

semisferică, deosebită ca stil și proporții de celelalte două, de pe naos și altar.

1927, iunie-noiembrie – este întreruptă slujba în biserică din cauza lucrărilor de reparații.

*august 1 – pentru strângerea fondurilor necesare acestor lucrări, preotul paroh Econ. Gheorghe Costin și episcopul casier avocat A. Veniamin, fac apel la enoriași adresându-le scrisori cu următorul text:

„Bunule creștin

Avem cinstea a vă aduce la cunoștință că Epitropia acestei sfinte biserici a luat în anul în cursa greaua sarcină de a aduce Bisericii îmbunătățiri de absolută nevoie, ce și dvs. a-ți constatat că sunt indispensabile.

Fiindcă noua lege de reorganizare a locașurilor sfinte a pus în sarcina credincioșilor fiecărei parohii îngrijirea și îmbunătățirea bisericilor; fiindcă în urmare Epitropia este reprezentanta creștinilor din parohie cu sarcina de aducere la îndeplinire tot ce este pentru bunul mers al bisericii, - apoi, cunoscând că Epitropia a purces la executare făcând reparațiunile exterioare la biserică, și anume: zidărie cu grilaj de fier la ambele fațade ale bisericii, a văpsit tot interiorul bisericii, a făcut trotuar de piatră de lavă, legând ambele intrări ale bisericii din strada Cuza Vodă și Logofătul Tăut; iar în interior s-a spălat toată biserica scoțând în relief pictura veche ce nu se mai cunoștea deloc.

Cum în prezent se lucrează la reparațiunea turnului – clopotniței cum și la uleiarea întregului interior - lucrări ce necesită cheltuieli însemnate și angajate peste prevederile mijloacelor dobândite de Epitropie, - Subscrișii facem călduros apel la generozitatea d-vs. Creștinească, rugându-vă cu toate stăruința să dați obolul dvs, mic sau mare, după puteri, în realizarea scopului ce urmărim, spre a vedea cât mai curând redeschis locașul sfânt și redat cultului Dumnezeuiesc spre mulțămirea sufletească a tuturor binevoitorilor creștini.

Sfânta Episcopie, împuternicindu-ne a duna ofrandele de la pioșii creștini, - vă rugăm a cunoaște că în urma primirii apelului de față, ne vom prezenta la domiciliul dvs., spre a primi acest ajutor, afară doar dacă nu veți binevoi a-l trimite d-lui consilier al episcopiei, d. avocat A. Veniamin str. Logofăt Tăut 17, care vă va elibera convenita chitanță (scrisoare aflată în prezent în arhiva bisericii, era destinată : „domnului Petru Ghițescu, mecanic Docuri, str. V. Lupu 54, Locco“).

*noiembrie 20 – sub sticla care protejează portretul Elenei Constantin, soția cititorului, s-a păstrat de asemenea un document semn de preotul paroh Econom Gheorghe Costin și de episcopul casier avocat A. Veniamin – cu ștampila bisericii Vovidenia, datată 1894: „se înseamnă că în vara anului 1927, începând din luna iunie și până la 21 a lunii noiembrie, slujba în biserică a fost întreruptă din pricina că în acel timp s-au spălat interiorul bisericii, scoțându-se la iveală pictura iconografică, a uleiat pereții și s-au aurit catapeteasma și tot ce a mai fost de trebuință înnoindu-se; iar în afară s-a reparat acoperământul, văruindu-se pereții, precum și zid de fier și porți de fier s-au făcut, dinspre strada Logofătul Tăut și strada Domnească. Toate acestea, cu ajutorul primăriei municipiului și ofrandele după puțință ale tuturor nevoitorilor înscriși în osebită condică încuviințată de P.S. Episcop Cosma. În ziua de 21 noiembrie, hramul sfintei biserici, după rânduita slujbă făcută de Prea Sfințitul Episcop, înconjurat de un sobor de preoți, s-a redat sfânta biserică serviciului religios“.

1930 – lucrări de reparație. La această dată, parohia Vovidenia avea 310 familii și un preot.

1944 – a fost bombardată de aviația germană și a suferit distrugerii pe peretele dinspre nord al sfântului altar.

1945 – reparată, a fost redată cultului.

1951 – reparație exterioară capitală, prin stăruința preotului paroh Teodor Trandafir.

1957 – 1964: s-a pictat interiorul în tempera, în stil neoclasic, s-a poleit catapeteasma cu foiță de schlagmetal, de către reputatul pictor Ion Musculeanu din București.

1967 – au fost pictați pereții interiori ai pridvorului. Pentru o mai mare rezistență la seisme a bisericii, pereții au fost legați cu bare transversale de fier.

1989 – a fost pictată turla de deasupra naosului prin grija actualului paroh, preotul Octavian Pelin (numit în această funcție la 1 decembrie 1987).

1990, mai 31 - un cutremur a distrus turla de deasupra naosului și a sfântului Altar, care au căzut în interiorul bisericii. Prin grija P.S. Episcop Dr. Casian Crăciun, pe atunci arhiereu vicar al Dunării de Jos, și a preotului paroh Octavian Pelin, dar mai ales a bunilor enoriași care au sărit în ajutor la mare nevoie, imediat s-au început lucrările de degajare a molozului din biserică (cca. 100 tone, care au afectat și pardoseala din marmură de Carara), precum și cele de consolidare și reparare. S-a început reconstrucția după fotografiile existente, apoi biserica a intrat într-un intens proces de consolidare. Au fost aplicate centuri de siguranță, pe verticală și pe orizontală, în interior și exterior. Au fost implantate în zidurile pereților grinzi de beton armat și s-a întărit rezistența fundației, prin stâlpi de beton turnați în pământ, de jur împrejur, până la nivelul solului. Pardoseala de marmură, afectată, a fost adusă la forma inițială. Lucrările au durat până în anul 1994, timp în care nu a fost închisă biserica.

1991- s-au făcut strane noi.

1995-1997 - au fost consultați specialiștii de la Direcția Monumentelor de Arhitectură și Siturilor Istorice din cadrul Ministerului Culturii, care au constatat că pictura distrusă din cauza umezelii și a igrasiei nu mai poate fi refăcută, și s-au luat măsuri pentru executarea unei noi picturi. S-a dat jos toată tencuiala până la cărămidă. Pictura actuală a fost executată de pictorii Cristian Condurache, Petru Tulei și Dan Bălan, în tehnica frescă, pe fond de foiță de aur.

1996 - a fost montată o instalație proprie de încălzire centrală. S-a refăcut gardul de la fațadă și s-a amenajat parcul bisericii. A fost refăcută casa parohială și s-a restaurat monumentul funerar al Sultanei Cuza.

2001-2002 - lucrări de refacere a exteriorului bisericii.

În 1990, după cutremur, turla Bisericii „Vovidenia“ s-au ruinat, a fost nevoie de renovare. Între 1995-1997 Biserica va fi repictată de către pictorii Petru Tulei, Dan Bălan, Gigi Hriscu, sub îndrumarea atentă a profesorului Cristian Condurache.

După 116 ani, în anul 2002, pe 21 noiembrie, a avut loc o altă mare sfințire a Bisericii „Vovidenia“.

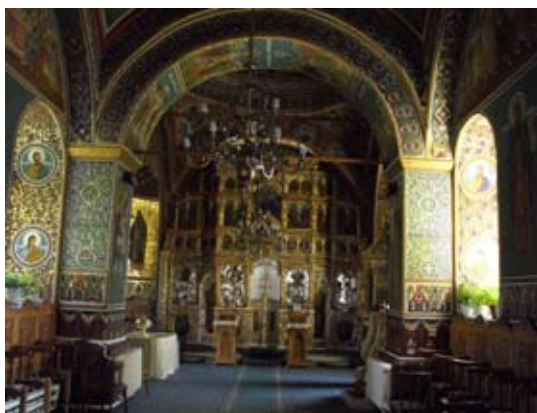
2006, noiembrie 21 - instalarea noului preot Gabriel Ioan Pelin, transferat de la Parohia Tichilești II, Protopopiatul Brăila.

2006 - încep lucrările de zidire a cantinei parohiale, cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului“, sfințită la data de 21 noiembrie 2009 de către Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Casian Crăciun, Arhiepiscopul Dunării de Jos.

Calendar cultural

- **24 ianuarie** - zi marcată prin rugăciune și program cultural susținut de către elevii Liceului de Artă „Dimitrie Cuclin“, Școala „Mihai Eminescu“, Grădinița „Elena Doamna“; - **Duminica Ortodoxiei** concert susținut de către elevii Liceului de Artă „Dimitrie Cuclin“, la Începutul Postului Mare

- **Duminica dinaintea Nașterii Domnului** - elevii Liceului de Artă „Dimitrie Cuclin“ primesc binecuvântarea celor doi preoți de a porni colinda strămoșească, nu înainte de a colinda credincioșii aflați în biserică.

Biserica Vovidenia - detaliu

Pr. Gabriel Ioan Pelin
Presbitera Tudorița Pelin

Casele doctorului Aristide Serphioti

Valentin Bodea

Aristide Serphioti s-a născut la 20 iulie 1828 (1) în localitatea Hydra din Grecia (2). A urmat cursurile elementare și liceale în Grecia (3). A absolvit în mai 1851 cursurile Universității de Medicină „Ludwig-Maximilian” din München, devenind doctor în medicină.

A obținut diploma de liberă practică în luna iunie a anului 1853, în Moldova și s-a stabilit în același an la Galați (4). A intrat în serviciul armatei ca medic de batalion clasa I în cadrul Garnizoanei Galați la 15 ianuarie 1854 (5). La 22 ianuarie 1854 este medic primar la spitalul filialei gălățene a Epitropiei Generale „Sf. Spiridon” (6). A fost înaintat la gradul de medic de regiment clasa a II-a la 24 martie 1855, iar la 7 mai 1857 a fost înaintat la gradul de medic de regiment clasa I (7). A fost numit medic șef al Spitalului Militar Galați (1857-1870). Avansat la gradul de medic colonel la 2 octombrie 1858 și medic principal clasa a I-a la 16 octombrie 1862. A fost numit membru în Consiliul de Igienă și Salubritate al orașului Galați în luna decembrie anului 1862 (8). După 20 august 1863, va fi numit epitrop al spitalului „Sf. Spiridon”, în locul lui Iancu Fotea, funcție pe care o va deține până la 16 august 1867. La 11 noiembrie 1864, cere „împământenirea”, fiind în serviciul statului român de 11 ani (9). A demisionat din armată în anul 1870 și a profesat ca medic civil la Spitalul „Elisabeta Doamna – Caritatea gălățeană” până în anul 1899, când a ieșit la pensie. Medic primar al Spitalului „Sf. Spiridon” din Galați (1900-1901) (10).

Medicii din Galați au constituit, în 24 noiembrie 1863, „Societatea medicală din Galați”, printre fondatori aflându-se și doctorul Aristide Serphioti (11) care va îndeplini funcția de președinte al societății până în anul 1881 (12). Societatea avea, în anul 1895, 25 de membri și, neavând un local propriu, dr. Aristide Serphioti cere aprobarea pentru a-și stabili sediul și biblioteca în sălile bibliotecii „V.A. Urechia” (13). A fost principalul inițiator al construirii Spitalului „Elisabeta Doamna – Caritatea gălățeană” din Galați. A făcut parte din primul comitet de administrație al spitalului ca vice-președinte (14). La recomandarea consulului francez Henri Boyard, guvernul francez îl decorează pentru merite deosebite la 16 iulie 1869 cu „Legiunea de Onoare”, iar „Societatea franceză de binefacere” din Galați îi acordă la 1 ianuarie 1880, o medalie omagială (15). A mai primit și alte decorații precum: Ordinul „Coroana României” în grad de comandor, ordinul „Steaua României” în grad de ofițer (1878), ordinul rus „Sf. Stanislav” în grad de comandor, ordinul „Coroana Prusiei” clasa a II-a oferit de regele Prusiei, ordinul turcesc „Medgidie” în grad de comandor (1892) (16).

Într-un dosar de arhivă apare pe *Lista definitivă a alegătorilor Colegiului I de Cameră din Județul Covurlui pe anul 1893* sub numele de Aristide Serphioti, de profesie doctor, locuind în strada M. Bravu, quartalul IV, cu un cens de 820 de lei (17), iar în alt dosar apare pe *Lista definitivă a alegătorilor colegiului I Comunal din Urbea Galați pe anul 1897* sub numele de Aristidi Serphioti, de profesie medic, locuind pe strada M. Bravu, quartalul IV, cu un cens de 270 de lei (18).

În testamentul său din data de 23 august 1903, apare cu domiciliul în strada M. Bravu, numărul 24. Prin testament lăsa moștenire moșia Calica spitalului „Elisabeta Doamna – Caritatea gălățeană” din Galați, care va deveni proprietar la moartea celor două surori ale lui Aristide Serphioti, Sckevo vedova Ioan Vrachno și Elena vedova Ioan Giorgandopulo (19). Cu veniturile moșiei arendată atunci prin contract lui

Paraschiv Vasiliu cu prețul de 53.000 de lei pe an, Comitetul Spitalului va construi un spital de copii pe terenul său sau pe alt teren, purtând numele Aristide Serphioti și se va întreține din veniturile anuale ale moșiei Calica. Comitetul Spitalului trebuia să aibă grijă și de biserica de pe moșia Calica. Surorile lui aveau ca sarcină să depună la Casa de Depunere și Consemnațiuni sau la Banca Națională din București pe numele facultății de medicină din București 40.000 în bonuri Creditului funciar Rural 5%, a căror venit va servi drept premiu bianual ce se va acorda de către un juriu constituit din sânul facultății (20). Pentru azilul de copii care depinde de Societatea de binefacere „Alinarea” din Galați, lăsa 10.000 de lei în scrisuri Creditului funciar Rural 5%, iar Comunității elene pentru biserică și școală lăsa 10.000 de lei. Pentru localnicii moșiei Calica propunea ca în fiecare an să fie înzestrate două fete sărace din Comuna Filești cu preferință din Calica, aceste fete să se mărite cu plugari și să primească o pereche de boi, o vacă și un plug bun. În ce privește instrumentele medicale și biblioteca, primele să fie împărțite colegilor prin tragere la sorți, iar biblioteca medicală să rămână Societății Medicale din Galați și cea literară să revină bibliotecii Liceului V. Alexandri din Galați (21).

Aristide Serphioti a încetat din viață la data de 24 iulie 1905 (22). Într-un dosar de arhivă, regăsim inițiativa unor oameni de vază ai Galațiului, care au determinat Primăria orașului Galați să ridice în amintirea marelui medic și filantrop un bust în bronz realizat de sculptorul Oscar Spathe, în anul 1933 (23). Astăzi se află instalat pe un soclu din piatră artificială, înalt de peste 3 m, în curtea Spitalului „Elena Doamna”, strada Traian, numărul 290 (24).

În ce privește casele acestuia din orașul Galați, arătam mai sus că una dintre acestea a fost în strada M. Bravu, numărul 24, pe care ar fi achiziționat-o în anul 1862 de la doctorul Abegg cu suma de 1130 galbeni smintți (25). La 18 aprilie 1885, înainta o cerere Serviciului Tehnic de pe lângă Primăria orașului Galați pentru a ridica o casă nouă pe terenul unde este situată locuința veche, în strada M. Bravu, parcela 53, 54 și 55, secția IV, astfel Serviciul Tehnic al Primăriei orașului Galați eliberează autorizația de construcție pe 27 aprilie (26). Casa apare într-un dosar de arhivă dintre anii 1898-1913, proprietară fiind sora doctorului Aristide Serphioti, Elena Iorgandopol, la numărul 24 pe strada M. Bravu, având ca vecini pe Iani Gioti la numărul 22 și H. Zamphiratos la numărul 26 (27). Astăzi din păcate ea mai poate fi văzută doar în poze de arhivă.

O altă casă, care a aparținut doctorului Aristide Serphioti, s-a construit pe strada Domnească, numărul 80, conform cererii din data de 7 iunie 1867, adresată Serviciului Tehnic de pe lângă Primăria orașului Galați, arhitect fiind Oscar Șwab (arhitect C.E.D.), Primăria eliberează ulterior autorizația de construcție (28). Clădirea urma să aibă două etaje, având ca vecin pe Sacomanu și ca materiale de construcție se foloseau var, nisip și cărămidă (29). Parterul cuprindea bucătăria, camera servitorilor, un coridor, intrarea, o antecameră, o cameră, o sală de mese și o cameră pentru mușafiri. Primul etaj cuprindea 3 camere, un coridor, o cameră de dormit, un cabinet și un salon. Legătura dintre parter și primul etaj se făcea printr-o scară interioară. Pe lângă acestea, mai apar un grajd, un adăpost, o cameră pentru mașina de gătit și o cameră pentru mașina de spălat (30). Casa are o arhitectură deosebită cu un balcon spre strada Domnească, susținut de fete înaripate, pe care le putem asemăna cu cariatidele grecești, iar pe lateral în două nișe au fost așezate două sculpturi în piatră.

Într-un dosar de arhivă dintre anii 1898-1913, casa apare pe strada Domnească la numărul vechi 134 și numărul nou 84, proprietar fiind N.N. Dariu. Vecinii sunt la numărul vechi 132 și numărul nou 82, Most. H. Rascovici și la numărul vechi 136/146 și numărul nou 86, Moșt. C. Sacomano (Tribunalul)

Localia - Localia - Localia - Localia

(31). În această casă și-a mai desfășurat activitatea Comitetul Județean de Cultură și Starea Civilă, în perioada comunistă, iar după 1990 a fost sediul Partidului Democrat. Astăzi, casa se află în proprietatea unui domn Marcel Capriș, care a scos-o între timp la vânzare. Casa de pe strada Domnească, numărul 52, lângă Prefectură, din păcate nu este marcată cu sigla monument istoric și ar putea să dispară în curând ca urmare a degradării.

Note:

1. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI, *Fond personal „Doctor Aristide Serfioti“*, vol. II, 1828-1928, f. 9.
2. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *Oameni în memoria Galațiului*, Editura Axis Libri, Galați, 2009, p. 272.
3. *Ibidem*.
4. PĂLTĂNEA, PAUL. *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, vol. II, Ediția a II-a, Editura Partener, Galați, 2008, p. 380.
5. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *op.cit.*, p. 272.
6. PĂLTĂNEA, PAUL. *op.cit.*, p. 380.
7. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *op.cit.*, p. 272. *op.cit.*, p. 272.
8. Dr. BARANEȚCHI, CHIRIL. *Primul spital civil din Galați*, Editura Logos, Galați, 1998, p. 35.
9. PĂLTĂNEA, PAUL. *op.cit.*, p. 380.
10. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *op.cit.*, p. 272. *op.cit.*, p. 273.
11. *Statutele Societății Medicale din Galați*, Tip. Ion G. Nebuneli, Galați, 1887, p. 7. Prima piatră fundamentală, a Societății Medicale din Galați, a fost pusă, încă, de la 24 Noembriu 1863 de către D.D. doctorii Ellbogen, Serfioti, Lieberls, Sacoraphos, Graçowsky, Stavrides, Litzcas, Sakellarios și Stathato, în unicul scop de a se înțelege, între dănișii, asupra tuturor chestiunilor de un interes științific local sau general, de aș comunica fie-care ideele și aprecierile practice a le progreselor medicinei și științelor ce i se atașează, și de a strânge mai mult relațiunile de confraternitate prin întruniri periodice.
12. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *op.cit.*, p. 273.
13. PĂLTĂNEA, PAUL. *op.cit.*, p. 331.
14. PACU, MOISE N. *Cartea Județului Covurluii*, vol. I-II, Stabilimentul Grafic I.V. Socecă, 1891, p. 205. Numele primilor fondatori: econom I. Severin, dr. A. Serfioti, G. Rășcanu, E.A. Lambrinidi, N. Hagi Nicola, C.G. Valsamachi, St.V. Ninițescu, O. Agemoglu, I. Deciu, C. Pagoni, M. Bohociu, A. Radu, dr. N. Tăcheanu, dr. A.C. Hepites, G.P. Mantu, S. Rottemberg, Gr. Ventura, L.I. Herter și V. Zaharia. Primul comitet administrator a fost compus din econom I. Severin, președinte, dr. Serfioti, vicepreședinte, G. Rășcanu, L. Mendl, G.P. Mantu și d-rii A.C. Hepites și Vitzu, membri.
15. PĂLTĂNEA, PAUL. *op.cit.*, p. 380.
16. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA;

BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA., *op.cit.*, p. 273.

17. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI, *Fond Primăria Galați*, dosar 139/1894, f. 1.
18. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI, *Fond Primăria Galați*, dosar 223/1897, f. 16.
19. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI, *Fond personal „Doctor Aristide Serfioti“*, vol. II, 1828-1928, f. 7 și urm..
20. *Ibidem*.
21. *Ibidem*.
22. ILIE, ZANFIR; TOPORAȘ, CAMELIA; IRIMIA, ROCSANA; BADEA, OTILIA; BUTE, MIHAELA. *op.cit.*, p. 272.
23. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond Primăria Galați*, dosar 8/1933, f. 1 și urm. Comitetul Spitalului „Elisabeta Doamna – Caritatea gălățeană“ din Galați încă din 1905, după propunerea P.S.S. Episcopului Pimen și în vreme din urmă, după propunerea Dr. A. Carnabel, a hotărât ridicarea unui bust drept un simbol, nu numai în amintirea numelui, reputației și filantropiei marelui Dr. A. Serphioty, dar și pentru a sublinia recunoștința instituției și a populațiunei orașului și a județului dator cari dovedesc prin actele ce fac, o superioară educație a sufletului lor caritabil. Președintele Comitetului Spitalului „Elisabeta Doamna – Caritatea gălățeană“ din Galați, Cosma, Episcopul Dunărei de Jos, cere o sumă de bani Primăriei orașului Galați pentru ridicarea bustului. La 13 iunie 1933, Consiliul Municipal în ședință aprobă suma de 10.000 de lei (credit extraordinar) pentru ridicarea unui bust Dr. A. Serfioti.
24. *Lista monumentelor istorice 2004. Județul Galați*, sub egida Ministerul Culturii și Cultelor. Institutul Național al Monumentelor Istorice, p. 22. Poziția 257, cod GL-III-m-B-03139.
25. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond personal „Doctor Aristide Serfioti“*, vol. XXI/1929, f. 4 și urm.. Actă de vecinică vândare, sub scrișii Glaise, Udeche și Maracine tutori nevrascnicilor repos. Doctorii Abegg în urmarea actului încheietă în Cancellaria V. Consulatului Prussienescu la 22, Iulie anulă corentă, prin predentul făcū cunoscutū că locul cu case ce dișii nevrascnici au în acestū orașū ulița Mihai Vodă remasū lor dironomie de la repos. lor părinte, pentru mai bună lor înlesnire de cele trebuitoare, le am trecut în vecinică vândare Ds D. Doctorū Aristide Serphioti cu prețu de una mie sută trei dăci galbeni dimți... Galați, 1862 sept. 20, nr. 790.
26. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond Primăria Galați*, dosar 26/1885, f. 13 și urm..
27. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond Primăria Galați*, dosar 15/1898-1913, f. 258.
28. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond Primăria Galați*, dosar 24/1867, f. 101.
29. *Ibidem*, f. 101 verso-102.
30. *Ibidem*, f. 104.
31. SERVICIUL JUDEȚEAN AL ARHIVELOR NAȚIONALE GALAȚI. *Fond Primăria Galați*, dosar 15/1898-1913, f. 161.

Casa dr. A. Serphioti, str. M. Bravu, nr.24.

Presă gălățeană din secolul al XIX-lea (I)

Leonica Roman

Prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost o perioadă agitată, bogată în transformări, care s-a caracterizat printr-o riguroasă activitate culturală al cărei principal instrument era scrisul. Culturii îi revenea un rol deosebit de important în emanciparea neamului, în menținerea și dezvoltarea conștiinței naționale.

În acest context de intens avânt cultural manifestat în toate cele trei țări românești, s-a dezvoltat o amplă activitate publicistică. În această perioadă au apărut primele ziare: *Curierul Românesc* (București, 1829), *Albina Românească* (Iași, 1829), *Gazeta de Transilvania* (Brașov, 1838).

Această mișcare culturală s-a manifestat în mai multe orașe printre care se numără și Galați, chiar dacă primul ziar apare aici relativ mai târziu decât la Iași și București.

Preocupări pentru tipărirea primului ziar gălățean au existat încă din anul 1843, un rol important revenindu-i piemontezului Marios Cugino. Acesta a cerut Consiliului Sardiniei de la Galați să intervină pe lângă Postelnicia din Iași pentru a aproba scoaterea unei foi tipărite la Galați cu specific comercial. Această cerere își găsea motivația în faptul că „...portul Galați, în care intră până la 600 de corăbii pe an, este chemat a servi de călăuză nu numai comerțului Moldovei ci și al celui al Țării Românești” (1).

Primul ziar din Galați a fost *Dunărea - Il Danubio*.

Acest periodic a văzut lumina tiparului la 29 decembrie 1846, fiind un jurnal bilingv (român-italian) de navigație și comerț, hebdomadular până în 1850, an în care apare de două ori pe săptămână. Până la 27 august 1850, când își încetează apariția, și-a schimbat nu doar denumirea *Jurnalul Dunărean* (1849), *Jurnalul Danubio* (1850), ci și tematica. Pe lângă comerț și navigație, în paginile lui apar articole de „...politică, literatură” (2).

După apariția primului cotidian, apar și alte publicații periodice cu caracter comercial și nu numai. Începând cu 6 octombrie 1849 se adaugă un nou periodic numit *Jurnalul de Galați*, axat pe politic, comercial și literatură (3). Din martie 1851 își schimbă denumirea în *Patria*, unele articole

fiind publicate în două limbi: română și franceză. Tot în 1851 apare și o „foaie suplimentară” la acest ziar intitulată *Muzeu literar*. Ziarul continuă să apară până în februarie 1852. Din acest an și până în 1856, nu mai avem nicio mențiune despre existența vreunei publicații la Galați. Unele ziare bucureștene semnalez apariția unor noi publicații în presa gălățeană. Astfel *Bukarester Deutsche Zeitung* în numărul din 10/22 septembrie 1856 consemnează apariția la Galați în 1856 a periodicului *Corriere italiano*, publicație în limba italiană, iar ziarul *Dimineața* din 4 aprilie 1926 cita apariția la Galați în 1858 a publicației *Libertatea Dunării*, organ unionist democrat (4).

Începutul de drum al unui nou ziar e marcat de anul 1861. Acum iese de sub tipar *Le courrier de Galatz*, un săptămânal comercial, industrial, literar care își va înceta apariția în martie 1863 (5).

La 21 octombrie 1864 apare un nou titlu, *Mercuriul. Diariu communal, commerciale și industrial*. Din decembrie 1864 abordează în articolele sale și tematică științifică și literară. Cu două luni înainte de a-și înceta apariția (iunie 1866), apare în românește și franțuzește (6). Această publicație săptămânală trebuia să se numească *Danubiul*. *Diariu communal, commerciale și industriale* și ar fi trebuit să apară la 1 octombrie 1864 (7).

Anul 1865 aduce în peisajul presei gălățene două titluri: *Jurnalul de Galați*, săptămânal cu articole în românește și nemțește, iar din august 1866 litografiat cu articole și în franțuzește, precum și *L'Écho Danubien*, ziar bilingv (română - franceză) care oferea date despre comerț, agricultură,

industrie, dar și literatură și artă, încetându-și apariția la Galați în 1867 când își mută redacția la București.

Un nou periodic care se adaugă celor existente este *Timpul*, care a apărut în februarie 1866 și și-a încetat apariția în 26 ianuarie 1868. Acest săptămânal era un „diariu politic, literar și comercial” (8). Tot în 1866 apare și *Ancora. Ziarul communal*. Probabil că ziarul a apărut în perioada 1 februarie 1866 - 1 iulie 1867 și trebuia să cuprindă în paginile sale revista comercială din piața Galați, decrete princiare, articole despre comerț și industrie precum și ședințe ale Consiliului Comunal, Consiliului de igienă publică dar și ale Camerei Comerciale (9).

În anul 1867 apare săptămânal *Revue de la*

Localia - Localia - Localia - Localia

Roumanie, în perioada septembrie-decembrie, în ale cărei pagini se regăsesc informații politice, comerciale, dar și o „Pagină muzicală” semnată de Prokesch (10). Alte săptămânale apărute în acest an sunt *Plebeulu*, ziar politic (iunie - octombrie) și *Observatoriul*, cele 10 numere apărând până în 1869.

Anul **1868** aduce în atenția gălățenilor noi publicații, între care amintim: săptămânalul *Dunărea* (februarie - aprilie), bisăptămânalul *Anunciatorul de Galați* (10 februarie - 6 martie), revista *Dacia literară* (10 octombrie 1868 - 1 martie 1869) redactată de Romulus Scriban care intenționa să facă din literatură un instrument de acțiune politică națională, pledând pentru o literatură inspirată din „duhul românesc” (11). Apariția publicației *Il Commercio del Basso-Danubio* e semnalată de ziarul bucureștean *Terra* (12). Ultimul periodic care apare în acest an (decembrie 1868) și care are o viață mai lungă (până în noiembrie 1874) a fost *Gardistul Civicu* care e de fapt ediția gălățeană a ziarului *Informațiunile bucureștene*. Din 1870 până în 1871, apare cu titlul *Informațiunile din Galatz* - *Gardistul civicu* pentru ca apoi să revină la titlul inițial. Articolele sale vizează faptele politice, comerciale, literare, artistice, profesionale și bibliografice (13).

Deceniul al șaptelea din secolul al XIX-lea abundă și el prin numărul publicațiilor. Se cuvine menționat aici periodicul gălățean cu o lungă viață, de peste 15 ani, *Vocea Covurluiului* (1873 - 1888).

Asemenea altor publicații și el și-a modificat în timp titlul, dar ceea ce e semnificativ e faptul că a fost cel mai important periodic prin informarea amplă, reușind să acopere întâmplări diverse atât din spațiul țării cât și din străinătate. Alte periodice cu viață relativ îndelungată au fost *Curierul de Galatz* (1876 - 1880) cu 2 sau chiar 3 numere pe săptămână, precum și *Poșta*, cu specificația că apare în toate zilele de lucru (a apărut cu întreruperi, în trei serii, între 1880-1899). Alte titluri care își înscriu apariția în acest deceniu sunt: *Imparțialul* (1870-1873), *Brîul rosiu* (1870), *Journal de Galatz*, (1871-1872) (14), *Revista Dunării* (decembrie 1871 - aprilie 1872) în paginile căreia găsim pe lângă articole științifice, diverse, politice și reclame ale librăriei „Nebuneli & Fii” și ale altora. Pe lângă acestea, în revistă apar și versuri mondene de factură populară:

„... Ca un lin profum de floare
Viața mea aș vrea s-absorb,
Dacă din noi amândouă
Tu ai fi o dulce rouă
Iar eu rază să o sorb.” (p. 3-4)
(Mărăcinele) (15)

Un însemnat număr de titluri de periodice gălățene care se adaugă celor existente ne este semnalat de unele ziare din țară, care menționează apariția următoarelor publicații: *Gazetta mică* (1872), *Gazetta salónelor* (iunie 1872 - februarie 1873), *Buletin Comercial* (1874), *Orientalu* (iunie - septembrie 1874), *Libertatea publică* (1875), *Nuvelistul de Galați* (1877), *Dakia* (1877), revistă în limba greacă. (16) În perioada noiembrie - decembrie 1878 apare de două ori pe săptămână *Anunciatorul danubian. Organ pentru utilitatea publică reciprocă*, în foileton, N. Savin, „Barbă albastră” (17), *Delfinul* (5 octombrie - 2 noiembrie 1878), *Libertatea* (1878), *Infernul. Fôia umoristica* (1879) este un lucru inedit pentru presa gălățeană deoarece este prima publicație umoristică de pe aceste meleaguri.

Chiar dacă aceste periodice au fost axate cu preponderență spre informațiile de interes comunal și comercial, totuși ele în scurta sau lungă lor existență, nu au ignorat factorul cultural. Prin articolele publicate au reușit să suplinească absența unui ziar exclusiv cultural.

În ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, se constată o deplasare a accentului de pe comercial pe literar. Preponderente în această perioadă sunt revistele, care apar în număr mare și care constituie o categorie importantă de publicații. Indiferent de specificul lor: literar, științific, istoric, religios sau juridic, revistele, alături

de calendare, almanahuri au contribuit la formarea limbii și culturii românești.

Note:

- GURUIANU, VIRGIL. *Presa gălățeană de odinioară (I)*, în *Viața liberă*, nr. 698, p. 3, 9 aprilie 1992, apud *Analele Academiei Române. Seria a II-a. Tom. XXIX*. București, 1907, p. 353-354.
- GURUIANU, VIRGIL. *Presa gălățeană de odinioară (II)*, în *Viața liberă*, nr. 701, 13 aprilie 1992, p. 7, apud *Direcția Generală a Arhivelor Statului. „Inventarul arhivistic”. Secretariatul de Stat al Moldovei*, București, 1960, p. 296.
- GURUIANU, VIRGIL. *Presa gălățeană de odinioară (II)*, în *Viața liberă*, nr. 701, 13 aprilie 1992, p. 7.
- Ibidem.
- Ibidem.
- HÂNCU, GHEORGHE. *Presa gălățeană*, [196-?], deținător: Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați, „manuscris”.
- HÂNCU, GHEORGHE. op. cit., apud A.S.G. Fond Primăria Galați, dos. 54/1864.
- GURUIANU, VIRGIL. *Din presa gălățeană de odinioară (III)*, în *Viața liberă*, nr. 708, 21 aprilie 1992, p. 5.
- HÂNCU, GHEORGHE. op. Cit.
- Ibidem, p. 5.
- HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești: (1790 - 2000)*, Ed. a 3-a, Editura Institutului Cultural Român, București, 2004, p. 218.
- GURUIANU, VIRGIL. *Din presa gălățeană de odinioară (III)*, în: *Viața liberă*, nr. 708, 21 aprilie 1992, p. 5.
- Ibidem.
- Ibidem.
- HÂNCU, GHEORGHE, op. cit., p. 8.
- GURUIANU, VIRGIL. *Din presa gălățeană de odinioară (IV)*, în: *Viața liberă*, nr. 713, 29 aprilie 1992, p. 4.

Proiect**„Galați - Orașul Consulatelor”****- Film documentar -***Cătălin Negoită*

Filmul dorește să aducă în atenția publicului istoria mai puțin știută a Galațiului, în perioada în care orașul a găzduit sediul Comisiei Europene a Dunării, perioadă de maximă înflorire, urbea devenind una dintre cele mai cosmopolite din România. Întrucât interesele legate de navigația pe Dunăre erau foarte mari, iar gurile Dunării prezentau, inclusiv, interes geostrategic, la Galați, toate marile puteri politice ori economice erau reprezentate prin câte un consulat.

Documentarul va merge pe firul istoriei acestor consulatate cu identificarea clădirilor care le-au găzduit și a destinului acestora.

Elementul de noutate este reprezentat de însuși subiectul abordat, deoarece despre consulatatele de la Galați s-a vorbit prea puțin, istoria acestor reprezentante diplomatice la malul Dunării fiind necunoscută publicului larg, cât și celui avizat.

Pentru realizarea filmului se vor utiliza filmări combinate cu utilizarea arhivelor cinematografice precum și o atentă documentare în Arhivele Statului, filiala Galați, sediul central din București și, nu în ultimul rând, la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” - sediul primei instituții internaționale din România (Comisia Europeană a Dunării), astăzi sediul prestigioasei noastre instituții de cultură, Biblioteca „V.A. Urechia”, din Galați.

Costurile estimative ale acestui

proiect sunt de cca. 10.000 euro, dată fiind complexitatea acțiunii desfășurate, inclusiv pentru deplasările la București în vederea documentării și scanării documentelor necesare realizării proiecției cinematografice.

Durata filmului este estimată la 40 de minute, însă, în funcție de amploarea datelor video găsite în arhive, poate ajunge și la 50 de minute.

Realizatorul documentarului va fi Cătălin Negoită, directorul Postului EXPRES TV Galați-Brăila și lector dr. universitar – Facultatea de Jurnalism de la Universitatea “Dunărea de Jos” Galați.

Avem convingerea că acest proiect va stârni interesul, astfel acoperindu-se o pagină mai puțin cunoscută din istoria orașului nostru Galați.

Filmul, de o calitate documentară și artistică ireproșabilă, va putea fi transpus pe DVD-uri, care pot fi comercializate.

Mulțumim anticipat pentru finalizarea proiectului nostru atât instituțiilor de cultură unde vom realiza documentarea, cât și autorităților locale pentru înțelegere și sprijin în realizarea demersului nostru cultural.

Palatul Comisiei Europene Galați, azi Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”

Elevul I.D. Sîrbu despre Constantin Brâncuși

Tudor Nedelcea

susținut la Deva, în 1939. La Facultatea de Litere și Filosofie a Universității clujene (1940-1945), beneficiază de o elită strălucită de profesori universitari (Lucian Blaga, Liviu Rusu, D.D. Roșea, Onisifor Ghibu, D. Popovici, N. Mărgineanu etc), între care știa, Lucian Blaga impresionându-l decisiv („Blaga reprezintă pentru mine, și pentru generația mea transilvană, din care fac parte «meșter-grinda» conștiinței noastre cărturărești [...], este zeul protector al singurătății mele”).

După mutarea forțată a universității clujene la Sibiu, I.D. Sîrbu fondează Cercul Literar de la Sibiu, alături de Radu Stanca, I. Negoieșcu, Șt. Aug. Doinaș, Ovidiu Cotruș, E. Todoran, Cornel Regman, N. Balotă etc.. Aderând la mișcarea comunistă (era, de fapt, de stânga proletară), este trimis pe front, între 1941-1944 („eram singurul student din întreaga facultate care, ca pedeapsă politică [...] eram mereu și mereu trimis pe front”).

După obținerea, în 1945, a diplomei de licență în filosofia culturii, estetică și psihologie cu teza „De la arhetipurile lui C.G. Jung, la categoriile abisale ale lui Blaga” și a titlului de doctor cu teza „Funcția epistemologică a metaforei”, câștigă, prin concurs în 1946, postul de asistent la catedra lui Liviu Rusu, promovează rapid la titlul de conferențiar, în 1947 („am fost cel mai tânăr conferențiar din universitățile din România”), tânărului Sîrbu i se taie elanul: este îndepărtat, la 15 decembrie 1949, din învățământul universitar, împreună cu idolii săi, L. Blaga, Liviu Rusu, D.D. Roșea, își întreține existența prin rostuirea lui în diverse redacții până la 15 septembrie 1957, când este arestat „pentru omisiune de denunț”, cel omis fiind colegul său de redacție de la revista „Teatru”, Șt. Aug. Doinaș care spusese bancuri politice. I.D. Sîrbu este condamnat la șapte ani de închisoare, în 1958, fiind grațiat în februarie 1963, în timp ce Doinaș este doar anchetat.

După pușcăria politică și după un stagiul de vagonetar la Mina Petrila, este adus la Teatrul Național din Bănie, în august 1964, ca secretar literar, unde se impune profesional, dar și ca scriitor, deși mediul nu-i era prea prielnic. Moare, la Craiova, la 17 septembrie 1989, în chiar ziua premierei piesei sale, **Arca bune speranțe**. Prin destin și vocație - avea cultul prieteniei - I.D. Sîrbu a întreținut relații cordiale cu marii intelectuali ai vremii sale, români sau străini, fiind unul dintre ultimii mari epistolieri, corespondența sa numeroasă și obiectivă având reale calități estetice.

Dar I.D. Sîrbu era un fin observator al realității și al oamenilor încă din anii de școală. Începând cu anul 1943, după terminarea clasei a patra, tatăl său (pentru că avea un adevărat cult) îl transferă, din motive financiare, la Atelierele Centrale din Petroșani, pentru un an, ca „ucenic salarizat”. Aici, la Atelierele Centrale, conduse de ing. șef, Ștefan Georgescu Gorjan, se pregătea materializarea ideii geniale brâncușiene:

Coloana Infinitului, unde elevul Sîrbu șlefua „niște forme trapezoidale (nu se mai terminau, mereu mai mari, mai grele)”, sub privirile unui „popă mic și al dracului”. Ei bine, acel popă nu era altul decât genialul Constantin Brâncuși.

Aceste momente cruciale la care a fost prezent I.D. Sîrbu le evocă într-o scrisoare a acestuia din 21 august 1983, către prietenul său, criticul, scriitorul și eseistul Virgil Nemoianu (născut la 12 martie 1940). Dar, lăsăm să curgă fragmentul din scrisoarea lui I.D. Sîrbu referitoare la acea trudnică operă, la care „popa cel mic venea și ne înjura mărunț și într-o oltenească repezită, de neînțeles”:

„Tot la Atelierele Centrale, unde am fost ucenic, mă întorc. Terminasem clasa a IV-a de liceu, tata, proletar convins, zicea: „Ajunge, doar n-o să te fac domn!” Și m-a băgat la aceste Ateliere să învăț o meserie (să nu ajung în mină ca el). După un an am fugit, directorul liceului, Giurchescu, și profesorii mei de română m-au înțeles (plângeam în hohote, eram gata să mă sinucid; la Ateliere eram tâmpit, nătâng, absolut toată lumea, calfe, ucenici, maiștri nu treceau pe lângă mine să nu-mi ardă un pumn sau un picior în fund: „asta ca să vezi că aici nu-i ca la liceu!”). Am fost admis în clasa a V-a, am primit și o bursă, acasă nu puteam să mă întorc. Tata mă considera un dezertor...

Verile îmi câștigam pâinea preparând corigenți... Într-o vară, 1937 sau 38, nu mai țin minte, m-a chemat unul din foștii colegi de ucenicie să vin la Ateliere, se plătește bine, e o muncă specială. M-am dus, lucram ca la clasă, râdeam... Ne soseau de la turnătorie de fontă niște forme trapezoidale (nu se mai terminau, mereu mai mari, mai grele) ele trebuiau să fie curățite de praful de turnătorie ca să fie aduse la arămit. (Galvanoplastie, cred că se cheamă). Nu era voie să rămână nici un fir de praful, de nisip, altfel arama nu se lîpea. Directorul A. CP. (Ateliere Centrale Petroșani) era inginer foarte luminat, căsătorit cu o verișoară a lui Radu Stanca; era gorjan și îl chema Georgescu Gorjan (mai târziu, a fondat o editură). Venea însoțit de un popă mic și al dracului, controlau, amenințau, ne obligau să stăm până seara târziu. Sub un șopron. Periile de sârmă se

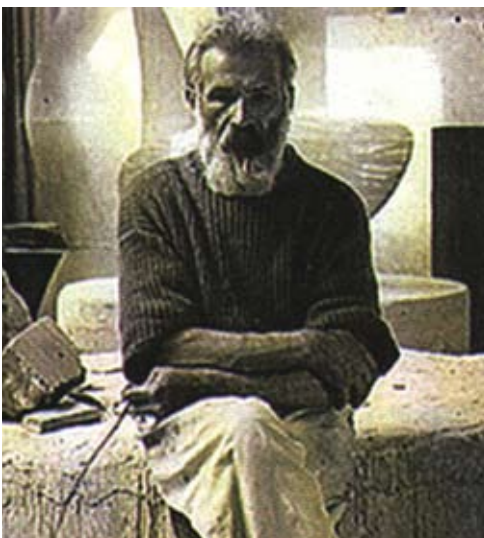
toceau repede, domnul Lampe (care semăna leit cu fostul rege Ferdinand) era o bestie, zgârcit și la perii și la cele trei calități de șmirghel. Degetele îmi erau zdrelite, aș fi plecat, nu puteam; nu se mai terminau trapezele acelea, popa cel mic venea și ne înjura mărunț și într-o oltenească repezită, de neînțeles, eu, și noaptea (mulți ani după aceea, mai ales când făceam febră), nu visam decât acele suprafețe aspre pe care trebuia să le curățăm, să le facem lună...

Nimeni nu știa la ce servesc, nici nu se interesa...

Prin 1966, trebuind eu să conduc un grup de tovarăși din teatrele Est-Germane la Târgu-Jiu arătându-le și explicându-le (sunt un om cult, pot vorbi mai ales despre cele nevăzute) cam ce este și ce vrea să fie COLOANA INFINITĂ - deodată auzii bubuind în subconștientul meu: astea sunt trapezele mele, futule, astea mi-au mâncat tinerețea, de ce nu ne-au spus? De ce nu ne-au explicat? Și popa ăla de ne înjura gorjenește era Brâncuși, băga-l-aș oltenește în infinitul muică-si...

Asta e Pilule... poate că generația noastră, fără să știe, lustruiește niște absurde forme trapezoidale, care devin tot mai mari, tot mai rele, dar... Idioată comparație. E o chestiune personală - mai nou, eu nu pot să văd nici pe marca chibriturilor noastre coloana aceea, fără să mi se urce sângele în cap...

Iată-l, deci, pe Constantin Brâncuși, văzut de un elev devenit și el celebru, aidoma „popii cel mic și al dracului”. Să amintim că inaugurarea ansamblului brâncușian de la Tg. Jiu s-a petrecut la 27 octombrie 1938.

Neculai I. Staicu-Buciumeni

- o viață, o operă, un model-

Ion Manea

plin de încredere, ferm și convingător, un patriarh cu numele Neculai... Neculai Staicu și, alături, Buciumeni, purtat în semnătura literară în semn de respect față de așezarea moldavă în care a venit pe lumea aceasta, este, într-adevăr, decanul de vârstă al scriitorilor din Galați, domnia sa pregătindu-se să atingă, la sfârșitul acestui an, nouă decenii de viață împlinită, care au făcut din personalitatea sa multiplă un model de dăruire și hărnicie cum rar se întâlnește în alte spații și, de aceea, Galațiul ar trebui să-și exprime în toate ocaziile mândria – acesta este cuvântul – de a-l avea.

Ursitoarele din codrii Moldovei

Neculai I. Staicu-Buciumeni s-a născut în 1920, la 14 noiembrie, după cum i-au spus părinții, 1 decembrie, după cum avea să consemneze notarul în certificatul de naștere, în comuna Buciumeni, la poalele codrilor legendari ai Moldovei, într-o familie de răzeși, care a avut grijă să-și dea băiatul la școală în speranța unui viitor care să depășească starea sătucului de atunci, din primii ani de după Marea Unire. Și dacă la nașterea domniei sale ar fi fost prezente legendarele ursitoare, acestea, de s-ar fi respectat, ar fi grăit cu adevărat despre izbânzile viitorului ofițer superior, doctor în științe politico-economice și, nu în ultimul rând, scriitor. Știau ele însă atunci, la începutul iernii lui 1920, ce avea să se aleagă din pruncul Nicolae? În anii 1927-1932 a învățat tainele scrisului și socotitului în școala primară din sat, dar destinul abia începea să prindă contururile greu de prevăzut în primele clase de școală. La numai 12 ani, începea cursurile Liceului militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu – Târgoviște. Îl va avea aici, printre colegi, pe viitorul rege Mihai, venit la studii încă de la nouă ani... Opt

Mândria de a-l avea

În viața spirituală a Galaților, printre oamenii de cultură, scriitori, artiști, iubitori ai frumosului în toate ipostazele sale, peste tot acolo unde se întâmplă ceva demn de a se așterne cu folos în istoria clipei, apare, mai întotdeauna, maiestuos și

ani va învăța tânărul Neculai aici, în vechea cetate domnească, și poate că nu întâmplător, dincolo de formația sa culturală și de patriotismul curat pe care în poartă în suflet, pasiunea pentru istoria neamului avea să-i jaloneze întreaga carieră profesională, dar mai ales scrisul din operele beletristice sau documentare pe care avea să le semneze în timp.

General de brigadă, scriitor de cursă lungă

În 1940, când lumea era cuprinsă de noua conflagrație mondială, la 20 de ani, Neculai I. Staicu-Buciumeni va pași pe porțile Școlii de Ofițeri Activi de Artilerie Pitești. La începutul anului 1943, timp de câteva luni, va urma o specializare militară la Centrul de Instrucție al armatei germane, după care, la 7 august al aceluiași an, tânărul ofițer pornit din Buciumeni Covurluiului va face cunoștință cu tranșeele și cu câmpurile de luptă ale armatei române. A participat din plin la bătălia Crimeii din aprilie 1944. Războiul îl luase în iureșul lui direct de pe băncile școlii militare... Dar nici un război din lume nu ar fi putut să-l ia din fața studiului, o pasiune constantă, o vocație și o împlinire. Între anii 1943 și 1947 a urmat cursurile Facultății de Drept din București, în specialitatea Științe Politico-Economice, în care își va susține și doctoratul. La terminarea studiilor, în 1947, la 27 de ani, trece în rezervă, lucrând în mai multe

locuri, ca economist, profesor, până în anul 1982, când se pensionează. Este acum ofițer superior în rezervă, cu gradul de general de brigadă, din 9 mai 2006, pe linie strict profesională, dar, în același timp, un scriitor cu o bibliografie impresionantă, cu preocupări remarcabile în științele istorice, beletristică, memorialistică, pe linia talentului și pasiunii moștenite și cultivate cu o ardoare și o ambiție dintre cele mai puternice.

O bibliografie impresionantă

A început să scrie încă de pe băncile școlii, a realizat câteva narațiuni de nuanță istorico-patriotică, prin anii 1942-1943, dar nu venise încă timpul tipăririi. O singură carte dintre acele de începuturi avea să fie publicată mai târziu: „Cuibul șoimilor”. Viața, profesiile, nu lipsite de conflictele cu conducerile politice ale vremii aveau să fie prioritare și tocmai o „purificare” a armatei române în primii ani de după ocupația sovietică avea să-l îndepărteze

Personalialia - Personalialia - Personalialia

de cariera militară. Era prea bine pregătit și prea naționalist pentru a face parte din noua armată populară, aservită Moscovei. Nu i se va tipări nici o scriere până la schimbările din 1989 și nici imediat după acestea. În toată această lungă perioadă, a citit și s-a documentat fără încetare, notele, conspectele, redactările strânse fiindu-i de mare folos în scrierea și editarea celor peste 60 de volume tipărite.

Debutul a venit târziu, în 1997, la vârsta de 77 de ani, cu volumul „Colonelul Ilie Dumitrescu”, apărut la Editura Cârlova din București. Dar ceea ce a urmat după aceea a fost o adevărată explozie editorială, care a făcut din Neculai I. Staicu-Buciumeni autorul a peste 60 de cărți, practic cel mai productiv scriitor din această zonă, remarcat prin multitudinea temelor abordate, care variază armonios între documentul elaborat științific și ficțiunea schițelor, nuvelor și romanelor sale, multe din acestea, ele însele, bazate pe fapte reale, istorice sau autobiografice. Mai adăugăm cele peste o sută de articole publicate în ziarele și revistele din Galați și Tecuci și avem dimensiunea demiurgică a unui creator de o putere de muncă impresionată și de o implicare socio-culturală dintre cele mai profunde.

Document și fantezie în mii de pagini

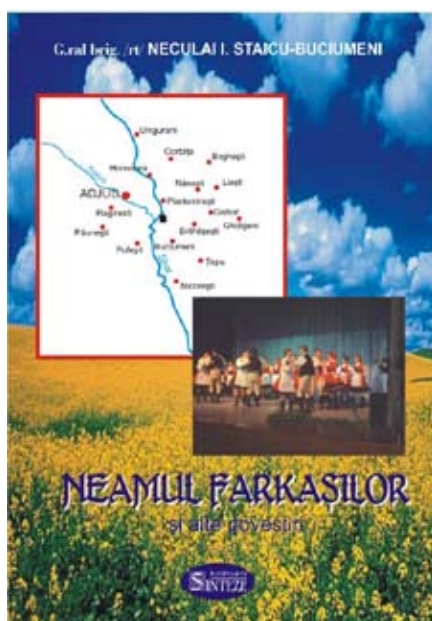
Volumele de inspirație istorică poartă amprenta unui patriotism adevărat, sentiment ce predomină în întreaga operă a lui Neculai I. Staicu-Buciumeni. Am putea aminti „Basarabia, Bucovina și Ținutul Herța, străvechi pământ românesc”, 1999, dar și „Istoricul satului Buciumeni”, 2000. O preocupare constantă s-a dovedit a fi editarea unor monografii despre unele dintre cele mai importante mănăstiri și biserici, din zonă și din țară: „Monumentul istoric Mănăstirea Buciumeni”, „Biserica Adormirea Maicii Domnului, Rm. Sărat”, „Mănăstirea Dălhăuți prin veacuri”, „Mănăstirea Sihastru – monument istoric”, „Satul Buciumeni și Biserica Sfinții Voievozi” și altele. A scris, de asemenea, cărți de război, cu îmbinarea realului cu imaginarului, cum ar fi „Amintirile unui călăraș”, „De la Marea Putredă în Cehia”, „Drum către Vest, drum de sânge și victorii”, „Patriotul de la Deva”. Acestea și altele sunt rodul unor trăiri personale, din viața militară, din participarea la război, combinate cu vasta cultură a generalului de brigadă, dar și a scriitorului Nicolae I. Staicu-Buciumeni. Un loc

aparte în literatura documentară a autorului îl ocupă consăteanca sa, celebra Smaranda Brăescu, căreia i-a dedicat mai multe cărți, printre care „Regina aerului”. Tot din acea zonă, Natalia Negru este prezentă în mai multe scrieri ale sale. Dând frâu liber imaginației – dar nu uneia sterile, gratuite, ci profund ancorată în realitate trăită - scriitorul din Buciumeni și-a pus numele și pe coperta câtorva romane, printre care amintim „Întoarce-te la tatăl tău!”, „Mamaia”, „Pasiune și infidelitate”, „Pe dealul Smârdanului”, „Zbor printre bărbați” și altele.

Un mare donator de carte

Scrierile lui Neculai I. Staicu-Buciumeni au fost deja încredințate timpului și de acum el le va judeca, împreună cu cititorii. La Biblioteca „V. A. Urechia” există o prezentare exhaustivă a scriitorului, precum exemplare din cărțile sale. Dar, dincolo de paginile zecilor de volume tipărite, se înalță deasupra timpurilor omul Neculai I. Staicu-Buciumeni, una dintre cele mai impresionante personalități culturale ale Galațiului. În ciuda vârstei, ofițerul și scriitorul participă la aproape toate acțiunile culturale ale județului. Acolo, în Buciumeni obârșiei, a înființat un muzeu cu tema „Fii ai comunei”, dar și un „colț memorial” cu Natalia Negru și Șt. O. Iosif și Dimitrie Negru, creatorul Școlii românești de

radiologie. În casa părinților din comună, în două camere a amenajat un muzeu despre istoricul satului. La Tecuci, s-a preocupat de realizarea primului monument al eroilor parașutiști, precum și de organizarea Centenarului Smaranda Brăescu. Este unul dintre cei mai generoși, mai fideli și mai importanți donatori de carte ai Bibliotecii „V.A. Urechia”, conducerea instituției acordându-i recent Diploma de Merit pentru „Cel mai mare donator”. La o lansare de carte, la un seminar, la Salonul literar „Axis libri” al Bibliotecii „V.A. Urechia”, la întâlnirile cu scriitorii, la ceremoniile militare și istorice, oriunde se întâmplă ceva remarcabil în spiritualitatea gălățeană, Neculai I. Staicu-Buciumeni, cu aura sa de patriarh, participă cu dăruire, purtând pe umeri nu povara, ci bucuria împlinirii celor aproape nouă decenii de viață. Și nu se lasă. Are în pregătire alte și alte cărți care îi vor întregi opera dăruită din suflet aproapelui și destinul său de adevărat patriot.

Episcopul IOSIF GHEORGHIAN și preocupările sale culturale

Eugen Drăgoi

„Astăzi gălățenii cunosc că sâmbătă, 22 curent (noiembrie 1886, n.n.) Marele Congres al Națiunii Române, compus din Cameră, Senat și Sf. Sinod, a ales cu 190 de voturi la înalta demnitate de mitropolit primat pe P.S.S. fostul episcop al Dunărei de Jos Iosif...”. Această știre (1) aducea la cunoștința gălățenilor încheierea activității ca păstor al Dunării de Jos a episcopului Iosif Gheorghian, cel de-al doilea titular al acestei eparhii, de la înființarea ei, în anul 1864. La 6 decembrie 1886, fostul episcop, acum mitropolit (a fost întronizat la București la 30 noiembrie 1886), a săvârșit în biserica Sf. Nicolae din Galați slujba de rămas bun, mulțumind clerului și credincioșilor pentru ascultare și împreună lucrare (2).

Timp de peste 7 ani (24 martie 1879 - 22 noiembrie 1886) a condus Episcopia Dunării de Jos, care avea în jurisdicție canonică județele Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța (3). Deosebite eforturi pastorale, misionare și administrative a investit episcopul Iosif pentru a reface viața bisericească din Dobrogea, provincie românească aflată până în 1879 sub ocupație turcească (4).

Născut la 29 august 1829 în Botoșani, Ioan Gheorghian (numele de mirean al viitorului ierarh), a studiat la Școala de la Mănăstirea Sf. Trei Ierarhi din Iași, precum și la renumita Academie Mihăileană din același oraș. În 1846 (la doar 17 ani!) a fost tuns în monahism la Mănăstirea Mogoșeni, dându-i-se numele Iosif și hirotonit ierodiacon. Între anii 1857-1858 a funcționat ca ierodiacon la Capela română din Paris (5), prilej cu care a audiat și cursuri la Universitatea Sorbona din capitala Franței, între profesorii de atunci numărându-se filosoful Victor Cousin (1792-1867), istoricul și

omul politic François Guizot (1787-1874) ș. a. (6).

După întoarcerea în țară a fost numit profesor și director al Seminarului de la Mănăstirea Neamț, hirotonit ieromonah (1863) și egumen la Mănăstirile Todireni (Burdujeni, Suceava) și Popăuți (Botoșani). Ales episcop la Huși (19 iunie 1865), păstorește această veche eparhie până la 24 martie 1879 când trece ca episcop la Dunărea de Jos. În perioada noiembrie 1886 - martie 1893 conduce Biserica Ortodoxă Autocefală Română în calitate de mitropolit primat. După o perioadă de retragere la Mănăstirea Căldărușani (București), la 5 decembrie 1896 este rechemat în primul tron ecleziastic al țării, păstorind până la moartea sa întâmplată la 24 ianuarie 1909. A fost înmormântat în biserica Sf. Gheorghe din Mănăstirea Cernica (București).

Cunoscător al câtorva limbi moderne, a îmbogățit literatura teologică românească îndeosebi prin traducerea unor lucrări de teologie și istorie bisericească fundamentale. Activitatea sa pastorală și publicistică a determinat cel mai înalt for cultural și științific din țară, Academia Română, să-l aleagă pe mitropolitul Iosif Gheorghian membru de onoare (la 24 martie/6 aprilie 1901) (7). Propunând alegerea ca membru onorar a înaltului prelat, istoricul și academicianul Grigore Tocilescu spunea: „Înalt Prea Sfinția Sa, mitropolitul Primat, prin pozițiunea sa înaltă spirituală, ca și prin activitatea sa literară și istorică, în curs de mai mulți ani, a adus învederate servicii națiunii române” (8).

Istoria Bisericii Ortodoxe Române consemnează contribuția lui Iosif Gheorghian la îmbogățirea literaturii teologice cu traduceri din limba franceză, reînnoind firul traducerilor întrerupt o perioadă (9). Astfel, în 1857-1858 apare la București, în traducerea ierodiaconului Iosif, romanul *Jidovul rătăcitor* (8 vol.) al prozatorului francez Eugène Sue (1804-1857). În 1875, fiind episcop la Huși, tipărea traducerea lucrării teologului francez Vladimir

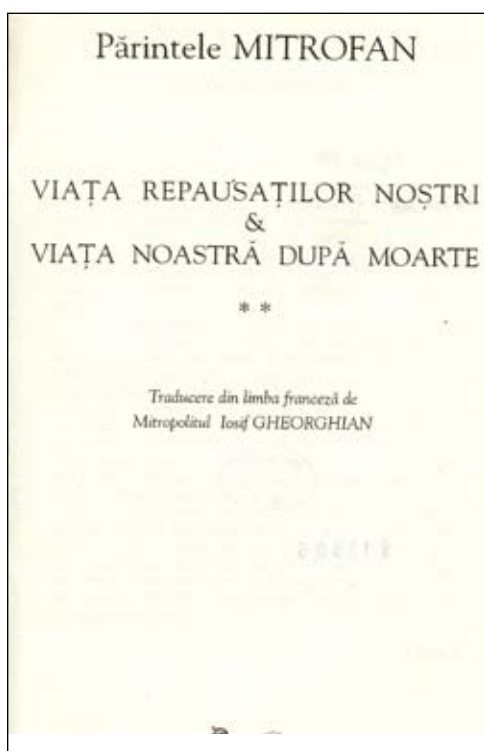
Personalialia - Personalialia - Personalialia

Guettée, intitulată *Expunerea doctrinei Bisericii Creștine Ortodoxe însoțită de diferențele ce se întâlnesc în celelalte biserici creștine* (328 p.) (10).

În timpul păstoririi ca episcop la Dunărea de Jos tipărește lucrarea aceluiși teolog francez intitulată *Papalitatea schismatică seu (sic!) Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală*, București, 1880 (429 p + XX +XII) (11).

O lucrare teologică de mare valoare traduce și tipărește zece ani mai târziu, anume *Viața repausașilor noștri și viața noastră după moarte*, de părintele Mitrofan, în patru părți, București, 1890, 333 p (12).

Prima traducere în românește a scrierilor

episcopului Eusebiu de Cezareea (secolul al IV-lea), anume: *Istoria bisericească și Viața lui Constantin cel Mare* o datorăm tot lui Iosif Gheorghian, publicată la București, în 1896. Cu toate imputările actuale aduse acestei traduceri (13), ea a rămas singura timp de un secol. În anul următor tipărea *Istoria bisericească* a scriitorului Sozomen din perioada primară a creștinismului (București, 1897, 384 p.), iar doi ani mai târziu lucrarea cu același nume scrisă de Socrate Scolasticul și Evagrie (București, 1899, 368 p.).

Lăsând la o parte alte lucrări publicate de Iosif Gheorghian, de importanță secundară, notăm la finalul acestui scurt excurs două cărți valoroase din spațiul spiritualității ortodoxe și apusene. Este vorba de volumul *Sf. Vasile, arhiepiscopul Kesariei Kapadokiei*, București, 1899, 472 p., traducere

apreciată ca „prea frumoasă“ (14) și de traducerea celebrului best-seller a scriitorului mistic german Toma de Kempis (cca 1380-1471) *Urmarea lui Hristos*, apărută la București în 1901 (572 p. cu ilustrații), la sfârșitul căreia adaugă „reflexiuni“ talmăcite de el însuși, după scriitorul și gânditorul francez F. de Lamennais (1782-1854) (15).

Aceste câteva exemple oferă imaginea contribuției importante a episcopului Dunării de Jos, Iosif Gheorghian, la tezaurul teologic și cultural românesc la cumpăna dintre veacurile XIX-XX.

Note:

1. *Vocea Covurluiului*, nr. 3209, 25 noiembrie 1886, p. 2.
2. *Vocea Covurluiului*, nr. 3215, 2 decembrie 1886, p. 1; nr. 3220, 9-12 decembrie 1886, p. 1; nr. 3221, 10 decembrie 1886, p. 1.
3. DRĂGOI, EUGEN Pr. *Spațiul misionar al Eparhiei Dunării de Jos*, în rev. „Axis libri“ (rev. culturală editată de Biblioteca Județeană V. A. Urechia), an II, nr. 5, Galați, 2009, p. 32.
4. Vezi detalii despre inițiativele și realizările bisericești ale episcopului Iosif în Dobrogea la pr. Eugen Drăgoi, *Aspecte ale vieții bisericești din Episcopia Dunării de Jos în anii 1864-1886*, în vol. „Monumente istorice și izvoare creștine“, Galați, 1987, p. 284-300.
5. BESSE, JEAN-PAUL. *Leéglise orthodoxe roumaine de Paris*, Paris, 1998, p. 153.
6. VULPESCU, SOFRONIE Protos. *Calendar bisericesc ortodox pe anul mântuirii 1899*, București, 1899, p. 51.
7. RUSU, DORINA N. *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)*, București, 1997, p. 126; Idem, *Membrii Academiei Române, 1866-1999. Dicționar*, București, 1999, p. 209-210.
8. *Analele Societății Academice Române*, ser. II, tom. XXIII, Dezbateri, București, 1901, p. 200; pr. Eugen Drăgoi, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos, 1864-1989*, Galați, 1990, p. 216.
9. PĂCURARIU, MIRCEA Pr. prof. dr. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, București, 1981, p. 140, 276-277.
10. Lucrarea respectivă a mai cunoscut două ediții (București, 1877; București, 1901). Preotul Vladimir Guettée, catolic convertit la ortodoxie a fost un bun prieten al ierarhului Iosif Gheorghian. Despre legăturile celor doi vezi pr. Nicolae M. Popescu, *Corespondența lui Iosif Gheorghian cu Vladimir Guettée*, în BOR, nr. 7-12, 1944, p. 263-313 (și extras).
11. Ediția a doua, București, 1906; ed. a treia, București, 2001, 288 p.
12. Ediția a doua, București, 1899; ed. a treia, Ed. Anastasia, București, 2003, 2 vol.
13. BODOGAE, TEODOR Pr. prof. *Studiu introductiv*, la Eusebiu de Cezareea, *Scrieri*, partea I, în colecția „Părinți și scriitori bisericești“, vol. 13, București, 1987, p. 25.
14. POPESCU, TEODOR M. Prof. *Sfinții Trei Ierarhi ca ideal pastoral*, în BOR, nr. 2, 1926, p. 99.
15. Nicolae, Mitropolitul Banatului, *Cuvânt înainte* în Toma de Kempis, „Urmarea lui Hristos“, Timișoara, 1982, p. 11.

Grigore Vieru din România Mare Galați, 15 februarie 2010

Celozena Diaconu

Biblioteca „V.A. Urechia” în colaborare cu Liga Studenților Basarabeni din Galați a organizat la sediul Filialei nr. 4 „Grigore Vieru”, din Gara CFR - Călători, etajul 1, manifestarea culturală: „Grigore Vieru din România Mare” prin care s-au omagiat 75 de ani de la nașterea poetului. Totodată, a avut loc și vernisajul expoziției de carte „Lacrima sufletului românesc din Basarabia”

Grigore Vieru s-a născut în anul 1935 la Pererita, fostul județ Hotin din Basarabia, provincie a României cedată fostei URSS la 28 iunie 1940, conform protocolului adițional al pactului Molotov-Ribbentrop. Deși în cei peste 70 de ani de ocupație, în relațiile cu oficialitățile, românii basarabeni au folosit limba rusă, la sate, limba română s-a păstrat și s-a transmis generațiilor mai tinere ca un odor scump. Ca un bun continuator al tradițiilor naționale, Vieru a fost primul scriitor basarabean care după cel de-al doilea război mondial a scris un text în grafiă latină (săptămânalul „Literatura și Arta”, Chișinău, 1988).

E un prilej deosebit să-ți amintești că ai fost contemporan cu Grigore Vieru, om de o sensibilitate aparte, cel care a renăscut în noi mândria că suntem români, cel care a luptat cu versul pentru reîntregirea neamului, celui căruia îi placea să spună mă duc în țară, în Romania, cel care a horit în mijlocul Prutului alături de frații săi pe Podul de flori. Românii se regăsiseră atunci după amar de vreme, când nici pasărea nu cuteza să zboare peste apa Prutului, necum scrisorile...

Grigore Vieru a scris carte pentru copii, „Poezii de seama voastră” (1966, Chișinău), „Abecedarul”, „Trei iezi” (1970, Chișinău), în acest volum era cuprinsă poezia „Tricolorul”, „Albinuța” (1979, Chișinău). În 1988 a primit cea mai prestigioasă distincție internațională în domeniul literaturii pentru copii: Diploma de Onoare Andersen. Este autorul a numeroase volume de poezie, antologii, articole de critică literară și artă, politice și sociale din care multe publicate la edituri din România: „Izvorul și clipa” (București, Editura Albatros, 1981), „Steaua de vineri” (Iași, Editura Junimea, 1978), „Rădăcini de foc” (București, Editura Univers, 1988), „Hristos nu are nici o vină” (București, Editura Orient/Occident, 1988), „Curățirea fântânii” (Galați, Editura Porto-Franco 1993), „Rugăciune pentru mama” (Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1994), „Văd și mărturisesc, versuri, aforisme și confesiuni” (București, Editura Minerva, 1996), „Strigat-am către tine” (Chișinău-București, Editura Litera Internațional, 1999), „Izbăvirea” (Galați, Editura Edit. Press, 1999), „Cât de frumoasă ești” (București-Craiova, Editura Litera Internațional, 2004), „Taina care mă apară” (Iași, Editura Princeps Edit, 2008).

Grigore Vieru nu s-a dezis nicio clipă de visul său - românii să trăiască lolaltă în România Mare - a avut inocenta copilului de a spune „Un verde ne vede”, maturitatea barbatului de a trimite românilor „Scrisoare din Basarabia”, transcendența spirituală - „Așa Hristos să ne adune” (cântec pascal).

La manifestare au fost invitați poeții Viorel Dinescu, Angela Baciu, Speranța Miron și Dana Vlad de la Atelierul de creație Speranța Miron, ing. Radu Moțoc de la Asociația

ProBasarabia – Galați, prof. Adriana Nicoleta Ilie de la Gr. Șc. Industrial de Marină, prof. Nenu Camelia director la Palatul Copiilor și Elevilor - Galați

Dl prof. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a deschis manifestarea menționând rolul pe care îl joacă Biblioteca „V.A. Urechia” în relațiile culturale cu Basarabia, prin oportunitățile create tinerilor basarabeni care studiază în Galați, prin donațiile de carte românească după anii 1990 către bibliotecă din Basarabia și participarea bibliotecarilor gălățeni la acțiuni culturale organizate în Chișinău, Cahul, Bălți, cât și în comunitățile românești din Ucraina.

Poetul Viorel Dinescu și-a amintit cu durere că s-a despărțit de Grigore Vieru în noaptea de 15 spre 16 ianuarie 2009, după un spectacol de poezie și cânt pe care l-au susținut împreună cu alți artiști români la Cahul în memoria poetului național Mihai Eminescu. Spre dimineață, a primit de la prietenul său Valeriu Matei vestea că mașina în care era poetul a fost antrenată într-un grav accident de circulație în apropiere de Chișinău. Pe 18 ianuarie 2009, Grigore Vieru a plecat să-l întâlnească pe *Domnul cel de pasăre măiastră./ Domnul cel de nemurirea noastră./ Eminescu...*, dar inima lui continuă să bată în inimile tuturor fraților săi români.

Poeta Speranța Miron, de la Atelierul de creație Speranța Miron, a subliniat că Grigore Vieru este *un spirit răstignit, frumusețe pe rug, un strigăt spre lumină prin versurile lui, care intră în sufletele noastre așa cum raza soarelui străbate geamul și ne încălzește sufletele.*

În existența sa el s-a condus după sintagma: *Trăim sub același acoperiș, iubim aceeași lumină, ce ne desparte? Poetul basarabean este ierarhul limbii române, a iubit limba română ca pe propria sa mamă și pe mamă ca pe limba română.* Doamna Speranța Miron și-a încheiat discursul rostind cu tremur în glas *Pasărea de Grigore Vieru.*

*Pasărea
Când s-a întors
La puii ei cu hrana,
Găsise cuibul gol
Și amuțit.
I-a căutat
Până-i albise pana,
Și-n cioc
Sămânța a-ncolțit.*

Studenții basarabeni au susținut un emoționant moment literar-artistic recitând din poeziile lui Grigore Vieru, interpretând melodii vibrante pe versurile poetului. În încheierea manifestării, domnișoarele Valentin Sfeclă și Elena Guțanu au încântat publicul cu versurile poemului „Răsai”, pe muzica lui Ion-Aldea Teodorovici.

Biblioteca „V.A. Urechia” le-a acordat studenților basarabeni diplome pentru participarea la manifestarea omagială a lui Grigore Vieru.

Poeta Angela Baciu a fost surprinsă de sensibilitatea studenților din „Liga Studenților Basarabeni” din Galați, de implicarea lor în activități de popularizare a culturii românești din Basarabia și le-a propus să participe la proiectele pe care dumnezei le coordonează.

Aici, în gară, la Filiala „Grigore Vieru”, poposesc călători din toate colțurile țării, plăcut impresionați să-l regăsească pe Grigore Vieru plecat să spună versuri îngerilor care l-au cunoscut personal sau au participat la spectacole de poezie susținute de acesta în România, au ascultat cântece pe versurile sale în interpretarea unor artiști precum Tudor Gheorghe, Anastasia Lazariuc, Mihai Constantinescu, Ion Suruceanu, Olga Ciolacu, Dida Drăgan, Fuego și regretații Doina și Ion-Aldea Teodorovici. Toți sunt bucuroși că Galațiul nu l-a uitat și că în biblioteca care-i poartă numele pot citi din poeziile sale.

Mai aproape de Basarabia

Mihai Crețu

de cele mai multe ori au venit de la răsărit.

Ne-au „eliberat”, numai că nu știu cum se făcea că de fiecare dată aveau o baionetă în mână care, după ce eram „eliberați”, era îndreptată spre noi.

La data de 27 martie 1918, Sfatul Țării, organul legislativ al Basarabiei, a votat Unirea cu patriamamă, România. Faptul că teritoriul dintre Prut și Nistru a fost prima provincie care s-a unit cu România, demonstrează setea basarabenilor de libertate, de neam și cultură românească.

Tinerii basarabeni care se află la studii în Galați, din dorința de a aduce un omagiu strămoșilor noștri care au înfăptuit unirea, sărbătoresc în fiecare an „Zilele Basarabiei”, prin acțiuni culturale menite să readucă în memoria românilor acel eveniment. Totodată, aceste acțiuni au ca scop crearea unei coeziuni între românii de pe cele 2 maluri ale Prutului, și în special între tinerii români din Țară și din Basarabia.

În acest an, în data de 25 martie, Liga Studenților Basarabeni din Galați (LSBG) a organizat împreună cu Biblioteca „V.A. Urechia” și cu Asociația Culturală „Pro Basarabia și Bucovina” reprezentată de Radu Moțoc, lansarea cărții „Viața unei nopți sau Totentaz” de Claudia

„Un popor care stă la îndoială în problema sa cardinală - Unirea - e o gloată pierdută în istorie.”

Multe nedreptăți i se pot face unui popor, dar cea mai mare dintre ele, este aceea de a-l diviza. Anume aceasta au făcut „prieteni” noștri, care

Partole, scriitoare din Basarabia, iar pe 26 martie a organizat la Cahul, împreună cu catedra de istorie a Universității „B.P. Hasdeu” din Cahul și Centrul „Pro Europa” o dezbatere pe tema: „Unirea Basarabiei cu România. Importanță și actualitate.” Totodată, mai mulți membrii ai LSBG au participat în câteva orașe din România (Brașov, Cluj, Ploiești) la activități dedicate Unirii.

Au trecut 70 de ani de la acel odios ultimatum care ne-a adus deportări, foamete organizată, etnocid, o piatră legată de gât (Transnistria în care staționează Armata a 14-a) și într-un final o criză identitară cu care ne confruntăm în prezent.

Astăzi, relația București-Chișinău pare să fie una mai caldă, față de ultimii 8 ani în care a plouat cu acuzații de tot felul la adresa României din

partea unor mancurți care din păcate au reprezentat Republica Moldova. Această schimbare a fost realizată de tinerii lui 7 aprilie 2009, tinerii care nu au acceptat să li se fure viitorul, care este unul românesc și european. Datorită lor, astăzi, la Prut nu se mai află sârma ghimpată care a fost instalată în 1940, datorită lor, în Chișinău, Grigore Vieru are un

bust pe Aleea Clasicilor și o stradă care-i poartă numele, iar lupoaica din fața Muzeului Național de Istorie din Chișinău, care a fost primită în dar în anul 1990 din partea Bucureștiului,

a fost restabilită după ce fusese dată jos de Voronin.

Tinerii au demonstrat că au un cuvânt de spus și cred cu tărie că actul mareț, înfăptuit la 1918, va fi înfăptuit și de către noi în viitorul apropiat.

Ziua Mondială a Poeziei • Ziua Internațională a Francofoniei

Florina Diaconeasa

Biblioteca „V.A. Urechia” nu este un depozit inert, o comoară înghețată de valori nebanuite cuprinse sau expuse sistematic în rafturi și aflată la dispoziția comunității locale, ci este și un centru cultural care antrenează în jurul său activități și evenimente de înaltă ținută culturală, precum proiecte

educaționale, concursuri, lansări de carte, întâlniri ale oamenilor de cultură gălățeni, expoziții de carte sau de artă plastică și multe altele.

Între acestea, în luna martie a anului 2010 Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a marcat două evenimente culturale de excepție: Ziua Mondială a Poeziei și Ziua Internațională a Francofoniei.

La 21 Martie sărbătorim Ziua Mondială a Poeziei, minunar prilej de a ne bucura de o frumoasă asociere între primăvară și poezie. Până nu demult, consacrată, în urma deciziei Națiunilor Unite, a fi numai Ziua eliminării discriminării rasiale, 21 martie este proclamată și Ziua mondială a poeziei. Începutul a fost făcut în timpul celei de a 30-a sesiuni susținute la Paris în octombrie – noiembrie 1999, iar scopul principal al acestei acțiuni întreprinse de UNESCO a fost de a sprijini diversitatea lingvistică prin intermediul poeziei. Această zi e o binecuvântare de a celebra poezia, poezii și iubitorii de poezie precum și aceea de promovare a cititului, scrisului, publicării și predării poeziei în lume.

Pentru a sărbători evenimentul în data de 19 martie 2010, în sala „Mihai Eminescu a Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, iubitorii de frumos s-au întâlnit cu mai mulți poeți, membri ai Societății Scriitorilor „Costache Negri” și ai Filialei Galați Brăila a Uniunii Scriitorilor din România, care au citit și recitat din propriile creații literare.

Au fost prezenți și au rostit cuvinte înălțătoare despre poezie scriitorii: Angela Baci, Speranța Miron, Vali Crăciun, Sanda Panait, Corneliu Antoniu, Săndel Stamate, Mihai Ganea, Nicolae Colceriu, Neculai I. Staicu-Buciumeni și Sterian Vicol. Surpriza evenimentului a constat în recitalul tinerilor creatori de la Școala nr. 28 „Mihai Eminescu”, Colegiul Național „Mihail

Kogălniceanu” și Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, a căror creație, deși nu s-a ridicat la nivelul scriitorilor consacrați, ne-au dat speranța că Poezia va exista pe meleagurile gălățene încă mult timp.

Tot în spiritul acestei sărbători, în perioada 19 – 21 martie, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a organizat expoziția „Primăvară cu miros de vers și poezie” ce a cuprins antologii de poezie românească și universală din colecțiile bibliotecii.

Din 1990, francofonii de pe toate continentele sărbătoresc pe 20 martie Ziua Internațională a Francofoniei. Acest eveniment reprezintă în fiecare an ocazia de a afirma, de-a lungul lunii martie, adevărata vitalitate culturală și lingvistică a francofoniei, precum și diversitatea exprimărilor sale și a modernității ei. Această vitalitate a limbii franceze este, la rândul ei, activă în exprimările culturale cele mai diverse (poezie, cântec, teatru, literatură, cinematografie) pentru a stimula creația, jocul, invenția, dar și pentru a-și afirma valorile specifice: grija pentru Celălalt și respectarea diferențelor.

Pentru a celebra francofonia, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați a organizat două evenimente culturale deosebite. Primul eveniment, realizat în colaborare cu mai multe instituții de învățământ gălățene, a constat într-un șir de activități culturale (mini-scenete, cântece și dansuri) reunite sub titulatura La fête de la Francophonie. Au participat elevi de la: Școala Generală nr. 5, îndrumați de doamna profesoară Ionelia Călin; Școala Generală nr. 18, îndrumați de doamna profesoară Irina-Luiza Melnic și de la Școala Generală nr. 1 Umbrărești, îndrumător doamna profesoară Ileana Bulboacă.

Al doilea eveniment ce a marcat Ziua Internațională a Francofoniei a fost expoziția de carte „Oameni de cultură români în spațiul francofon”, organizată de Biblioteca „V.A. Urechia” în foaierea Sălii „Mihai Eminescu” în perioada 20 - 29 martie 2010. Expoziția a cuprins câteva dintre lucrările celor mai cunoscuți români care și-au adus contribuția la patrimoniul cultural francez, precum: Emil Cioran, Eugen Ionescu, Martha Bibescu, Elena Văcărescu, Constantin Brâncuși, George Enescu, Panait Istrati și alții. Lucrările expuse se găsesc în colecțiile Bibliotecii și pot fi consultate de toți iubitorii de carte și de literatură.

Săptămâna Francofoniei

Galați, Biblioteca Franceză „Eugene Ionesco”, 20 - 27 martie 2010

Anamaria Michaud

În perioada 20-27 martie, Biblioteca Franceză Eugène Ionesco a organizat Săptămâna Francofoniei care a debutat cu o expoziție de fotografii făcute pornind de la cele 10 cuvinte propuse de Delegația Generală a limbii franceze și a limbilor din Franța. Sâmbătă, pe 20

martie, biblioteca a găzduit peste 150 de persoane, elevi înscriși la concurs, părinții și profesorii lor. Pornind de la aceste 10 cuvinte, biblioteca a propus și un concurs de eseuri la care s-au înscris aproximativ 20 de elevi. Tudorie Ioana Andrada, elevă la liceul „Vasile Alecsandri”, a câștigat concursul foto, în timp ce Costin Georgiana, elevă la Liceul „Racovița”, a câștigat concursul de eseuri

Activitățile au continuat luni, cu un concurs menit să îmbogățească vocabularul elevilor. Este vorba despre un joc numit Tabu: participanții au fost grupați în echipe și,

pe rând, fiecare a trebuit să-și facă coechipierii să ghicească un cuvânt scris pe cartonașul său, cuvântul tabu pe care nu avea voie să-l pronunțe. Marii câștigători ai acestui concurs au fost elevii de la Liceul „Emil Racovița”, profesor Dna Irina Șerban. Cititorii noștri au apreciat aceasta modalitate ludică de a învăța noi cuvinte și sunt nerăbdători să revină pentru alte jocuri de acest fel. Francofonia sărbătorită la bibliotecă a atins apogeul marți și miercuri, 23 și respectiv, 24 martie, cand s-a adus un omagiu marelui dramaturg Eugène Ionesco.

Pe 23 martie trei licee (Metalurgic, Pedagogic și Alecsandri) au jucat un fragment dintr-o piesă de Ionesco, încercând să obțină primul loc. Fragmentele puse în scenă au fost extrase din piesele următoare: Noul locatar, Cântăreața cheală, Rinocerii.

A doua zi, nouă echipe formate din elevi de la liceele Racovița, Cuza, Alecsandri, Pedagogic au făcut dovada că au citit 5 piese scrise de Ionesco: Scaunele, Rinocerii, Lecția, Cântăreața cheală, Regele moare. Animatorul concursului, domnul Laurent

Michaud, a citit mai multe replici extrase din aceste cinci piese, și participanții trebuiau să recunoască piesa în cauză și personajul care a spus-o. Câștigătorii concursului au fost elevii

de la liceul Vasile Alecsandri, profesor Carmen Marcu. Concursul gastronomic de vineri a permis întâlnirea la bibliotecă a elevilor liceelor Racovița, Cuza, Alecsandri. Echipele au prezentat într-o manieră amuzantă două feluri de mâncare care să aibă un punct în comun: unul specific bucătăriei românești și unul specific bucătăriei franțuzești. Câștigătorii marelui premiu, elevii la

Liceul „Racovița”, au prezentat o baladă a salatei de boeuf și una a unui boeuf bourguignon. Sfârșitul „Săptămânii Francofoniei” a fost marcată de un bal mascat literar organizat pentru elevii din școlile generale. Mai mult de 100 de persoane au participat la acest eveniment.

Trebuie să spunem că anul acesta francofonia a avut un real succes, având în vedere că toate activitățile au reunit mai mult de 350 de persoane și că am avut posibilitatea să oferim cadouri câștigătorilor mulțumită sponsorului BRD.

Bibliotecari gălățeni la Simpozionul Național „Mijloace moderne de atragere a publicului în biblioteci” Brăila, 15 - 16 aprilie 2010

Geta Eftimie

Biblioteca Județeană „Panait Istrati” a găzduit Simpozionul Național „Mijloace moderne de atragere a publicului în biblioteci”. La simpozionul organizat de Consiliul Județean Brăila și Biblioteca Județeană „Panait Istrati” au participat reprezentanții întregului sistem de biblioteci din România. Astfel, alături de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” au mai participat și Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Națională a României, Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Centrală Universitară

Iași precum și biblioteci din Brașov, Buzău, Constanța, Neamț și Vrancea, cu prezentări deosebit de interesante având drept scop diversificarea, specializarea și ridicarea calității serviciilor oferite utilizatorilor.

La invitația primită, *Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a participat cu patru prezentări power-point, respectiv „Centrul de informare și terapie ocupațională pentru persoanele cu dizabilități” realizată și susținută de Florina Diaconeasa, „Formarea utilizatorilor în Biblioteca Județeană V.A. Urechia Galați: un nou serviciu” – Titina Maricica Dediu, „Noi servicii de bibliotecă pentru utilizatorii din instituția noastră, în perioada vacanței de vară” – Maricica Tărălă-Sava și „Promovarea valorilor locale la Biblioteca Județeană V.A. Urechia Galați” – Otilia Badea și Rocșana Irimia. De asemenea, biblioteca gălățeană a participat și cu câteva din cele mai reprezentative afișe de bibliotecă realizate de Adina Vasiliță, care s-au alăturat altor afișe trimise de biblioteci din țară, toate constituindu-se într-o expoziție de afișe.*

Moderatori în cadrul reuniunilor care s-au desfășurat pe parcursul celor două zile au fost **Dragoș Adrian Neagu** – directorul *Bibliotecii Județene „Panait Istrati”, Claudiu Brăileanu* – șef serviciu Relații Publice la aceeași Bibliotecă și **Monica Grecu** – specialist Relații Publice la *IREX România*.

Tematica propusă pentru acest simpozion a fost destul de amplă și a încercat să acopere întreg spectrul de probleme care apar în relația bibliotecar-utilizator. Astfel discuțiile și lucrările prezentate au fost grupate în patru mari teme: „Biblioteca și categoriile defavorizate de public”, „Publicul activ pe piața muncii versus utilizator inactiv al bibliotecii”, „Atragerea la bibliotecă a preșcolarilor și elevilor” și „Ghid de bune practici în atragerea și fidelizarea publicului”.

Monica Grecu, specialist relații publice IREX, a subliniat importanța și necesitatea existenței unui schimb de experiență între biblioteci în vederea atragerii publicului la bibliotecă, precum și fidelizării acestuia față de diversitatea serviciilor și programelor oferite, în contextul actual al

exploziei informaționale și al dezvoltării noilor tehnologii ale informației.

Simpozionul a debutat joi, 15 aprilie, cu două prezentări generale, una a dnei **Carmen Dobre** de la Biblioteca Academiei Române „*Imaginea publică a bibliotecii – factor determinant în promovarea instituțională*” și „*Biblioteca Publică și a cincea roată la căruță*” a dlui **Sergiu Găbureac** de la Biblioteca Metropolitană București, care au vizat mai ales rolul și importanța bibliotecii și a serviciilor oferite de aceasta în situații de criză. La deschiderea simpozionului din partea Bibliotecii „V.A. Urechia” alături de autorii lucrărilor înscrise au participat **Zanfir Ilie**, directorul bibliotecii și cei doi directori adjuncți **Letiția Buruiană** și **Geta Eftimie**.

În după amiaza aceleleași zile a avut loc festivitatea de premiere a laureaților **Concursului Național de Afișe de Bibliotecă**. Concursul aflat la prima ediție a fost jurizat de o echipă de artiști plastici brăileni, care au folosit ca principal criteriu de departajare realizarea grafică manuală a afișului precum și cromatica culorilor și, nu în ultimul rând, adaptarea acestuia la conținutul evenimentului. Toate materialele participante la acest concurs au fost aranjate într-o expoziție în holul mare de la sediul din Calea Călărășilor al Bibliotecii „Istrati”.

Comunicările științifice au continuat a doua zi cu lucrări din cadrul celorlalte secțiuni care au fost de fapt ateliere de lucru, discuțiile având un puternic caracter practic, trecând de la „*Metode nonconformiste de atragere a publicului în biblioteca publică*” prezentate de **Anamaria Cătănoiu** de la *Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” Vrancea* cu al său Centrul de limbi străine, la cercul de teatru de la *Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”* de la Neamț cu lucrarea „*Lectură, teatru și loisir. Atragerea la lectură a persoanelor dezavantajate*” a dlui **Dan Iacob**. De altfel, cei de la Piatra Neamț intenționează chiar să organizeze un festival al cercurilor de teatru din bibliotecile publice. Să le urăm succes!

Pe întreaga durată a simpozionului, cei înscriși, referenții, au prezentat materiale referitoare la problema atragerii la bibliotecă a grupurilor defavorizate, a preșcolarilor și a elevilor, precum și câteva exemple de bune practici în atragerea și fidelizarea publicului. Fiecare participant a primit câte o mapă conținând o diplomă, programul simpozionului și un CD cu toate prezentările susținute. Astfel, bibliotecarii prezenți la manifestare pot împărtăși colegilor din bogata experiență profesională acumulată.

Interesul pe care îl acordă bibliotecarii publicului se va regăsi, cu certitudine, în atenția de care va beneficia acesta din urmă. De altfel, e suficient să urmărim modul cum se comportă bibliotecarii gălățeni cu utilizatorii pentru a sesiza că acest fapt este adevărat, că fiecare gălățean care intră în bibliotecă este primit ca un prieten, un pasionat al lecturii... și ce bine ar fi dacă ar fi așa, dacă tot mai mulți oameni ar realiza beneficiile cititului... cărților!

Eveniment - Eveniment - Eveniment

Ziua Bibliotecarului la Biblioteca „V.A. Urechia”**Galați, 19 - 23 aprilie 2010****Spiridon Dafinoiu**

Din anul 1995, la inițiativa UNESCO, pe data de 23 aprilie se sărbătorește “Ziua mondială a cărții și a dreptului de autor” având drept scop promovarea dreptului și libertății lecturii și ca deviză “lectura pentru toți”. Din anul 1998, Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România completează sărbătoarea internațională a cărții cu “Ziua Bibliotecarului din România”, apreciind că lectura și cartea nu pot fi gândite în afara BIBLIOTECII și a slujitorilor ei.

Începând din 1999, în fiecare an bibliotecarii din România sărbătorească Ziua Bibliotecarului printr-un amplu program de manifestări, care se derulează pe durata unei săptămâni, program ce cuprinde sesiuni de comunicări, lansări de carte, vizite de documentare, excursii, reuniuni etc. Unele Biblioteci au prevăzut în CCM ca Ziua Bibliotecarului să fie zi liberă pentru toți salariații.

Statuarea acestei sărbători s-a făcut prin Hotărârea de Guvern nr. 293/14.04.2005 în care se precizează că autoritățile publice centrale și locale, precum și organizațiile profesionale de profil vor acorda sprijin pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor ocazionate de acest eveniment.

Este doar o coincidență că tot pe 23 aprilie biserica creștină îl sărbătorește pe Sfântul Gheorghe, patronul spiritual al armatei, sfântul biruinței.

În acest an, 2010, în perioada 19- 23 aprilie, de Ziua Bibliotecarului la Biblioteca „V.A. Urechia” s-au desfășurat activități care au debutat cu lucrările *Consfătuirii anuale a bibliotecarilor din bibliotecile publice din județul Galați*, programul acesteia cuprinzând un scurt bilanț al activității pe anul 2009, o proiecție a activităților pe anul în curs,

dar și o activitate de suflet, premieri și socializare. În cuvântul său, directorul general al Bibliotecii, prof. Ilie Zanfir, a subliniat necesitatea îndeplinirii indicatorilor de performanță, recompensând cu diplome o parte dintre colegi, oferind tuturor celor prezenți câte o floare și o felicitare. Consfătuirea s-a încheiat cu o frumoasă activitate de socializare, echipa managerială făcând totul ca bibliotecarii și personalul auxiliar să se simtă bine.

Programul manifestărilor dedicate Zilei Bibliotecarului a cuprins multe și diverse activități dintre care menționăm:

- **Surse de informare în biblioteci – istorie și contemporaneitate**, expoziție de dicționare, enciclopedii și alte materiale informative;
- **Monumente și locuri istorice gălățene la aniversare – 18 aprilie – Ziua Internațională pentru conservarea documentelor**, expoziție de documente (cărți, periodice, fotografii);
- **Bibliotecari – oameni celebri**, expoziție de documente;
- **Oameni în memoria Galațiului – Aniversări aprilie 2010 – Ovid S. Crohmălniceanu, Alexandru Lascarov-Moldovanu**, expoziție de documente;

- **Bibliotecarul și biblioteca de-a lungul timpului**, expoziție de documente și imagini;
- **Bibliotecar pentru o zi, Ediția a 2-a**, campanie derulată pe toată durata manifestărilor, pentru promovarea profesiei de bibliotecar;

• **Despre cărți la o cafea**, activitate de socializare și prezentare a serviciilor Filialei nr. 4 „Grigore Vieru”;

- **Voluntar în slujba comunității**, seminar organizat cu sprijinul Consiliului Județului Galați, Centrului Național de Voluntariat ProVobis, ce marchează *Săptămâna națională a voluntariatului*.

Manifestările menționate, dar și celelalte, s-au bucurat de un real succes, participanții având intervenții elogioase la adresa instituției privind eforturile acesteia de a asigura în cele mai bune condiții dreptul cetățenilor la informare, documentare, cercetare, la lectură în general.

Conferința generală a ANBPR : *e-Aptitudini prin biblioteca publică* Gura Humorului – Suceava, 22-24 aprilie 2010

Letiția Buruiană

La ediția din acest an a Conferinței Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice (ANBPR) din România, pe lângă cei 150 de bibliotecari, au fost prezenți la deschiderea din data de 22 aprilie, dar și pe parcursul lucrărilor, oficialități – reprezentanți ai administrației locale, cât și specialiști din cadrul Fundației IREX, Bibliotecii Naționale, Asociației Producătorilor și Distribuitorilor de Echipamente de Tehnologie Informației și Comunicațiilor (A.P.D.E.T.I.C), Asociației de standardizare din România (ASRO) și Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM).

După alocuțiunile din cadrul ceremoniei de deschidere, **Doina Popa, președintele ANBPR**, a prezentat Raportul de activitate al ANBPR pe anul 2009, evidențiind Grantul IREX cu cele trei direcții: administrarea și resursele umane, serviciile oferite membrilor ANBPR, educarea publicului bibliotecilor și prezentarea politicilor publice.

Monica Grecu – responsabil cu comunicarea în cadrul Fundației IREX România, prin intervenția sa, **Un an de BIBLIONET**, prezentat rezultatele primului an de implementare a programului BIBLIONET, rezultatele sondajului făcut în perioada dec. 2009 –

ian. 2010 și ale chestionarului făcut prin intermediul calculatoarelor din rețeaua BIBLIONET între 17 febr -16 aprilie 2010. Apoi, Bogdan Boreschievici, director OSIM, a prezentat colaborarea bună dintre OSIM și bibliotecile publice, precum și perspectivele acestei colaborări în cadrul expunerii **Realizări recente în proiectul de colaborare al OSIM cu bibliotecile publice din România**.

În partea a doua a zilei, s-a desfășurat pentru prima dată **Târgul de promovare a bibliotecilor - PROMOLIB**, la care BVAU a obținut 86 de

voturi având unul dintre cele mai profesioniste și expresive standuri de prezentare a serviciilor sale. Apoi, Valentin Negoită, președintele APDETIC, prin prezentarea **Proiectului european e-Skills 2010 – Săptămâna competențelor digitale în România**, a descris o amplă campanie de conștientizare a cetățenilor asupra rolului crescând al utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor în întreaga societate, atât în carieră, cât și în viața personală.

Paula Apreutesei, de la Strategy Business Manager Microsoft Romania, a susținut comunicarea **Resurse educaționale pentru formarea aptitudinilor IT**, insistând asupra prezenței tot mai consistente a IT - ului în toate ariile de activitate, relația utilizatorilor cu tehnologia necesitând o gestionare de mare responsabilitate, într-o manieră coerentă și, mai ales, într-un cadru sistematizat. Pornind de la această realitate, a fost conceput portalul **e-aptitudini** ca un instrument interactiv, deschis și flexibil, cu funcționalități adaptate mediului de e-învățare.

Dragoș Neagu, prim-vicepreședinte ANBPR, susținând prezentarea **Bibliotecile publice în programul european e-Skills**, a insistat asupra necesității perfecționării în domeniul IT&C a personalului bibliotecar și capacitatea bibliotecilor publice de a contribui la dobândirea de competențe electronice de către utilizatori.

Prin intervenția intitulată **Comunicarea cu ajutorul calculatorului. Windows Live**, prezentată de Victor Chiriță, Microsoft Romania, s-a făcut o demonstrație privind comunicarea prin **Windows Live**, principalul

beneficiu fiind realizarea de videoconferințe între membrii ANBPR.

La finalul zilei, Bogdan Hrib, directorul **Editurii Tritonic** a prezentat oferta de publicații.

Cea de-a doua zi a conferinței a prilejuit întâlnirea cu **Hermine Anghelescu**, PhD Associate Professor, School of Library & Information Science, Wayne State University Detroit, Michigan, SUA, care a prezentat comunicarea **Bibliotecile și cultura informațională**, insistând asupra dezvoltării rolului culturii informaționale, ca parte componentă a

Eveniment - Eveniment - Eveniment

promovării societății informaționale în România, și asupra misiunii factorilor decidenți de a susține eforturile bibliotecilor și ale instituțiilor de învățământ pentru ca studenții, elevii și publicul larg din România să dezvolte aptitudini de a regăsi și evalua eficient resursele de informații relevante, prin tehnici adecvate, pentru a folosi și a prezenta rezultatele cercetărilor proprii într-o formă corectă din punct de vedere etic și în concordanță cu scopul cercetării. A urmat, apoi, prezentarea mai multor lucrări:

- **WEBPAC-ul în sprijinul e-comunicării dintre bibliotecari și utilizatori: exemplificări din viața reală pe un soft real: TinREAD**, prezentată de Liviu Dediu - s-au evidențiat modalități de căutare a informațiilor cât mai facil și crearea de liste care să vină în ajutorul altor utilizatori cu ajutorul soft-ului TinREAD.

- **Competențele digitale facilitatori ai incluziunii sociale**, prezentată de Daniel Nazare - s-a reliefat importanța competențelor digitale pentru a atinge obiectivele propuse și anume utilizarea Internetului, accesul la banda largă și accesibilitatea site-urilor publice, în Biblioteca Județeană "Gheorghe Barițiu" Brașov.

- **Formarea utilizatorilor în BVAU: support pentru a doua alfabetizare**, prezentată de Titina Dediu - s-a subliniat importanța utilizării calculatorului și navigarea pe Internet a utilizatorilor bibliotecii prin inițierea de cursuri destinate folosirii PC-ului și, implicit, crearea dorinței de folosire a serviciilor de bibliotecă.

- **Aspecte privind armonizarea învățământului biblioteconomic românesc cu imperatiile societății informaționale**, prezentată de Tamara Petrova, Lector univ. dr. la Universitatea de Vest din Timișoara - s-au prezentat realitățile învățământului biblioteconomic românesc *vis-à-vis* de cerințele societății informaționale. **Biblionet Training News** prezentată de Bogdan Grigore, Trainer, IREX România, a relevat activitatea desfășurată de IREX pentru instruirea formatorilor și a trainerilor în domeniul biblioteconomic.

- **Competențe noi pentru bibliotecarii din Suceava**, prezentată de Lăcrămioara Cocuz - s-a relatat activitatea Bibliotecii județene „I.G. Sbiera” Suceava prin inaugurarea Centrului de informare, a programului Biblionet în bibliotecile comunale, a campaniei HAI PE NET, a programului operațional Comun România-

Ucraina-Republica Moldova, 2007-2013, care are ca obiectiv dezvoltarea colaborării și crearea unor punți de legătură între comunități și autoritățile locale din zona transfrontalieră a regiunii de Nord-Est și a regiunii Cernăuți.

- **Biblionet în Maramureș. Realizări și perspective**, prezentată de Alina Lemnean, președintele filiala ANBPR Maramureș, șef serviciu, Biblioteca județeanu „Petru Dulfu” Baia Mare - a expus activitatea Biblionet în bibliotecile din județul Maramureș, deschiderile oficiale ale acestui program, precum și prezentarea prin câteva imagini a *Cursului de internet pentru bunici*.

- **Primii pași la vârsta a treia în utilizarea computerului și a Internetului** expusă de Gabriela Popovici, Bibliotecar, Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț,

prin numeroase imagini, a arătat interesul pe care aceste persoane îl manifestă pentru calculatoare și Internet pentru a putea comunica cu cei dragi.

- **Campania HAI PE NET în bibliotecile publice din județul Galați**, prezentată de Geta Eftimie, director

adjunct, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați și Mihaela Buțurcă, bibliotecar, Biblioteca comunală Măstăcani, jud. Galați a stârnit reale emoții celor prezenți prin naturalețe și originalitate.

După-amiaza celei de-a doua zile de conferință s-a încheiat cu *atelierele de lucru (Gândire flexibilă; Spontaneitate; Comunicare; Tehnologii online; Concursul de Participare Comunitară)* - sesiuni paralele susținute de Fundația IREX, au fost interactive și instructive.

Ultima zi a Conferinței a oferit participanților un amplu circuit cultural începând cu vizitarea Bibliotecii "I.G.H. Sbiera" din Suceava și continuând cu alte obiective culturale și spirituale ale locurilor. Delegația gălățeană formată din Letiția Buruiană, Geta Eftimie, Titina Dediu, Lidia Ignat, Cătălina Șoltuz de la Biblioteca "V.A. Urechia", Silvia Stegaru de la Biblioteca din Corod și Mihaela Buțurcă de la Biblioteca din Măstăcani s-a întors acasă cu beneficiul de a fi participat la unele din cele mai interactiv-instructive lucrări ale conferințelor ANBPR-ului, dar și cu o diplomă acordată pentru întreaga activitate editorială a Filialei Galați.

Salonul național de carte pentru copii și tineret Chișinău, 21 - 25 aprilie 2010

Maricica Târâlă-Sava

„...Oare nu-i păcat de Dumnezeu să nu ne mai vedem noi, așa din când în când?..”

(Corespondență. Ion Creangă)

La Chișinău, într-o zonă verde și frumoasă din Valea Morilor – MOLDEXPO, Pavilionul 3, s-a desfășurat cea de-a

patrusprezecea ediție a Salonului de Carte pentru Copii și Tineret.

În deschiderea evenimentului doamna Claudia Balaban, președinte al Secției Naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret, director general al Bibliotecii Naționale pentru copii „Ion Creangă” și amfitrioana acestei sărbători, a salutat oaspeții Salonului, editori, scriitori, bibliotecari veniți atât din Republica Moldova, cât și din 7 țări, printre care și România (București, Cluj, Galați, Iași, Piatra Neamț și Timișoara).

A luat cuvântul domnul Mihai Ghimpu, Președinte al Parlamentului și Președinte interimar al Republicii Moldova, care a „binecuvântat” evenimentul, oferind

și câteva surprize: a dat citire Decretului prin care a anunțat deținătorul **Ordinului de Onoare** – omul de cultură, publicistul și scriitorul **Nicolae Busuioac** și al **Medaliei „Eminescu”** pentru activitate în domeniul cărții – poetul și editorul **Daniel Corbu** și scriitoarea **Claudia Partole**.

Prestigiosul **Premiu „Ion Creangă”** pentru

întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii, acordat de Marian Lupu, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, a fost decernat poetului **Vasile Romanciuc**.

În cântec de fanfară, cu câteva raze de soare, care au reușit cu greu să-și facă loc printre nori, s-a tăiat panglica tricoloră și a început astfel mult așteptatul bal al cărților – ediția a XIV-a a Salonului de Carte. Copii, profesori, scriitori, editori, bibliotecari și vizitatori, veniți special la eveniment, au pătruns în Universul Cărților, primind fiecare *cartea – surpriză* drept permis de intrare – „**Melcii nu citesc ziare**” de Ianoș Țurcanu, deținător al Premiului „Cartea Anului” la ediția a XIII-a a Salonului.

La cea de-a patrusprezecea ediție a Salonului de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău au fost prezente peste 100 de edituri din 9 țări și au fost expuse mai mult de 10.000 de titluri de carte pentru copii și tineret – carte variată și cu o ținută grafică de excepție.

Din sumarul programului celor 5 zile ale Salonului menționăm cele mai importante activități culturale: vernisarea expozițiilor, lansări de carte, medalion în memoria poetului Grigore Vieru, Masă rotundă, Simpozion profesional cu participarea bibliotecarilor din Moldova și România, Atelier profesional, Conferința video

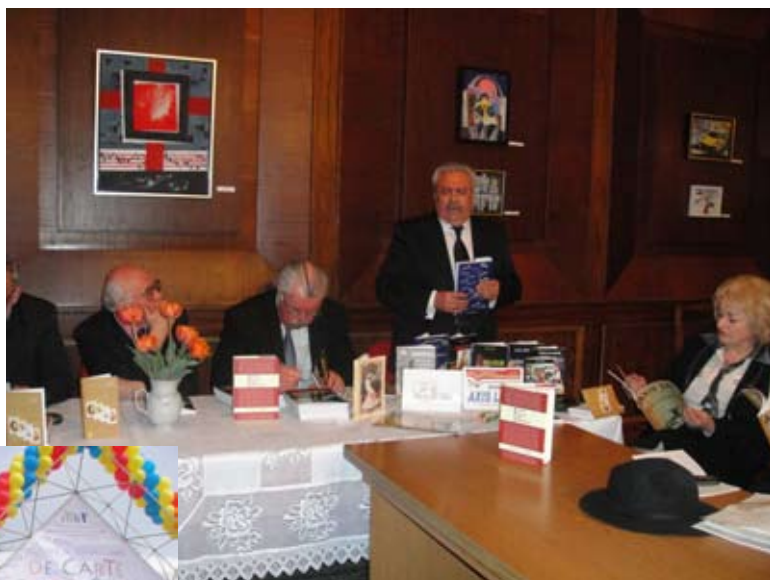
Moldova – SUA, Forumul Copiilor cu întrunirea laureaților concursului de dramatizări „Descoperă povestea prin teatru” și Decernarea premiilor Salonului.

Un moment emoționant, chiar din prima zi a Salonului, a fost comemorarea poetului Grigore Vieru prin Medalionul „Eu sunt poetu-acestui

Eveniment - Eveniment - Eveniment

neam...” ce a avut loc în Sala de conferințe de la CIE „Moldexpo”, Pavilionul 3. Moderatorii manifestării au fost Arcadie Suceveanu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova și Claudia Balaban, director general, Biblioteca Națională pentru copii „Ion Creangă”. În deschidere stră-stră-nepoata lui Ion Creangă (nepoata Părintelui Caia) a cântat un cântec despre scrisul românesc, iar unul din moderatorii a accentuat prezența spirituală a lui Grigore Vieru la Salon prin „*cărțile sale care rămân vii*”. Prezent la manifestare a fost acad. Mihai Cimpoi, Președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și soția regretatului poet, Raisa Vieru. Au fost prezentate volumele: „*Grigore Vieru – poetul*”, coordonator acad. Mihai Cimpoi, autor Mihai Papuc (Editura „Știința”, Chișinău), „*Grigore Vieru, poetul*

Editura „Augusta”, Timișoara a prezentat volumul „*Eminescu după Eminescu*” de Adrian Dinu Rachieru; Editura Vasiliana, Iași a lansat volumele: „*Timpul trăit*” și „*Scriitori și publiciști ieșeni contemporani: Dicționar 1945 – 2008*”, ambele volume de Nicolae Busuioc; Editura Danaster, Iași,

Delegația Bibliotecii „V.A. Urechia” la eveniment

arhetipurilor”, de Mihai Cimpoi (Editura „Princeps Edit”, Iași), „*Grigore Vieru – pelerin pe drumuri nemțene*” de Olguța Caia (Editura „Princeps Edit”, Iași), „*Un discipol al lui Orfeu*”, autor Raisa Vieru (editura „Prut Internațional”, Chișinău). În încheiere, scriitorul Spiridon Vanghelie a depănat câteva amintiri din perioada prieteniei cu Grigore Vieru și a conchis că „*e mare lucru să fi contemporan cu Grigore Vieru*”.

De interes și cu mare impact asupra publicului prezent a fost lansarea volumelor și prezentarea editurilor din România care au avut loc în incinta Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu” din Chișinău. Acad. Mihai Cimpoi, cunosător și prieten a multor editori și scriitori din România, a moderat manifestarea.

volumul „*Scânteia*” de Ion Muscalu și ultima editură, dar nu și cea din urmă: **Editura AXIS LIBRI, Galați** a prezentat monografia „*Oameni în memoria Galațiului*”, coord. Prof. Ilie Zanfir, autori: Camelia Toporaș, Rocsana Irimia, Otilia Badea, Mihaela Bute. Prof. Ilie Zanfir, director general al Bibliotecii V.A.Urechia, Galați a prezentat și *Revista culturală Axis Libri* a Bibliotecii Județene „V.A.Urechia” Galați, Salonul literar Axis Libri, Librăria Axis Libri și a conchis că la Galați putem vorbi de un BRAND cultural Axis Libri al comunității gălățene.

Simpozionul „*Bibliotecile în arealul cultural – informațional modern al copilului*”, s-a dovedit a fi un adevărat schimb de experiență între bibliotecile participante. Din partea Bibliotecii Județene „V.A.Urechia” au fost prezentate lucrările: *Biblioteca viitorului imaginată de copii (Experiența B.V.A.U. Galați – concurs de prezentări multimedia)*, susținută de Târălă-Sava Maricica, șef Secție Copii și *Atragerea la Bibliotecă a utilizatorilor copii prin activități de loisir*, susținută de Găvănescu Camelia, Bibliotecar Secția Copii.

Întreg programul Salonului a fost interesant, bine organizat cu multe surprize literare, multe lansări și tot atâtea manifestări memorabile unde la loc de cinste a stat *Măria Sa CARTEA*.

Bucuria prin lumina cărților

Camelia Găvănescu

„Copilăria e o lume aparte, pentru noi o lume ciudată, fantastică, ireală, pentru cei ce fac parte din ea dimpotrivă una reală și plină de armonie”

E. Herovanu

Ziua de **1 Iunie, Ziua Internațională a Copilului**, este prilej de bucurie pentru toți copiii lumii, dar anul acesta

pentru copiii comunității gălățene va fi nu numai o simplă zi de sărbătoare, ci va fi o șansa pentru fiecare copil de a descoperi poveștile, de a le visa, de a-și construi un univers și curajul de a se exprima liber, astfel încât fiecare copil să devină o poveste frumoasă.

Zilele Cărții pentru Copii din perioada 1- 6 iunie 2010 coincid cu **Târgul Național de Carte AXIS LIBRI, Ediția a II-a** și se adresează iubitorilor de carte și lectură,

desfășurându-se într-un cadru deschis pe Esplanada Pietonală din zona „P”-urilor spre Elice de pe Faleza superioară a Dunării.

Cea de-a XXX-a ediție a „Carnavalului Cărții” este un frumos concurs de personaje, care promovează Biblioteca, Lectura și Cartea, pune accentul pe originalitatea și fantezia copiilor, costumați în personajele lor favorite din lumea basmelor și care vor defila în fața unui juriu, pentru a fi desemnați câștigătorii. În ziua de 1 Iunie toți copiii vor fi câștigători pentru că vor pleca acasă cu cel puțin o carte.

Și, pentru că una din condițiile de participare cere copiilor să fie înscriși la biblioteca noastră, pe parcursul manifestării, bibliotecarii de la Secția pentru Copii ai Bibliotecii „V.A. Urechia” vor asigura câteva puncte de înscriere, prin care orice copil sub îndrumarea părinților, bunicilor sau cadrelor didactice devine și utilizator cu posibilitatea de participare la Carnaval. La final câștigătorii vor primi cărți, premii și diplome de participare.

Apoi, în perioada vacanței de vară, Biblioteca, prin **Secția pentru Copii**, nu va fi uitată ca un „ghiozdan” într-un colț de debara, ea continuă să-i primească pe prichindei – fetițe și băieți, pe cei cu „vechime” în ale învățăturii, pentru că toți vor avea nevoie

de o carte pentru îndrăgitele lecturi de vacanță, de un însoțitor în călătoriile lor, de un loc unde socializează, se joacă, zâmbesc, visează, își fac prieteni noi și descoperă o lume nebănuită.

Atracția verii sperăm să fie **Centrul de Creativitate pentru Copii**, ca o provocare în rândurile micilor artiști, propunând un program de vacanță

în care distracția să alterneze cu lectura. Centrul va cuprinde un atelier și două cluburi, respectiv **Atelierul copiilor isteți**, **Clubul de engleză „Learn & Play”** și **Clubul de creație literară**.

Așa că nu ne rămâne decât să vă spunem „*La mulți ani!*” dragi copii de ziua voastră și nu uitați că vă așteptăm în număr cât mai mare atât la manifestările din cadrul **Zilelor Cărții pentru Copii**, la **Târgul Național de Carte AXIS LIBRI**, cât și la numeroasele activități culturale și de loisir organizate de Biblioteca noastră.

Congresul de Istorie a Presei, Pitești, 23-24 aprilie 2010

După ce prima ediție a Congresului Național de Istorie a Presei s-a desfășurat la Arad, la Universitatea „Vasile Goldiș”, iar a doua la Iași, la Universitatea „Petre Andrei”, a treia ediție a avut loc în zilele de 23-24 aprilie 2010, la Pitești, gazdă fiind Universitatea „Constantin Brâncoveanu”.

La eveniment au participat specialiști din România, Republica Moldova și Grecia reprezentând

Conferința inaugurală cu tema „Publicistica românească: Modelul Eminescu” a fost susținută de academicianul Eugen Simion, membru al Academiei Române. Evenimentul a continuat cu prezentarea lucrărilor, în cadrul celor șase secțiuni: Audiovizual (11 intervenții), Presă scrisă (11 intervenții), Diaspora (12 intervenții), Micromonografii de ziare și reviste (11 intervenții), Teorie și metodă în cercetarea istoriei presei. Jurnalismul specializat (11 intervenții), Jurnalism cultural (9 intervenții). Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a participat la Congres în cadrul secțiunii Jurnalism cultural cu lucrările: „Reflectarea problematicii literare în publicațiile gălățene de după 1990 până în 2005”, autor prof. Zanfir Ilie, directorul general al bibliotecii și „Presa gălățeană din secolul al XIX-lea”, autor Leonica Roman, bibliotecar.

Cea de a doua zi a congresului a debutat cu Adunarea generală A.R.I.P. și cu lansarea într-un nou format academic a „Revistei române de istorie a presei” [nr. 1(7)/2010]. Ca și la celelalte ediții, au avut loc lansări și prezentări de carte ale unor personalități din domeniu, în prezența autorilor.

universități, institute ale Academiei Române, redacții, muzee, unități arhivistice, edituri, biblioteci publice, între care s-a numărat și Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați.

Tema acestei ediții a fost „Presa locală și regională, în context european”. La deschiderea oficială ce a avut loc în Aula Magna a Universității, publicul a vizionat filmul documentar „Pitești – reperi culturale. O istorie a locului” realizat de Cristina Munteanu și Remus Cârstea. Tot atunci au luat cuvântul Florin Tecău, vicepreședinte al Consiliului Județului Argeș, Tudor Pendiuc, primarul Piteștiului, Ilie Rad, președintele A.R.I.P. și Ovidiu Puiu, prorectorul Universității “Constantin Brâncoveanu” Pitești, moderatoarea evenimentului fiind Gabriela Rusu-Păsărin, șefa Catedrei de Științe ale Comunicării din Universitatea Brâncoveanu și în același timp vicepreședinta Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Manifestarea s-a încheiat cu o vizită la Mănăstirea Curtea de Argeș, organizatorii oferind o masă ecumenică. Costurile au fost suportate de Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești, manifestarea fiind sprijinită de Consiliul Județului Argeș și de Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului.

Cea de a IV-a ediție a Congresului va avea loc la Universitatea „Ovidius” din Constanța în martie 2011.

Redacția AXIS LIBRI

Eveniment - Eveniment - Eveniment

Târgul Național de Carte

AXIS LIBRI

Festivalul Internațional de Literatură

Serile culturale **Antares**

Galați - Brăila - Brașov 29 mai - 2 iunie 2010

Corneliu Antoniu

Festivalul Internațional de Literatură „Serile de literatură ale revistei Antares“ a ajuns la ediția a XII-a! De-a lungul timpului s-a bucurat de prezențe prestigioase ale literaturii de pe toate continentele – chiar dacă unora li se pare de necrezut!, la care se adaugă scriitorii consacrați din țara noastră, cunoscuți și recunoscuți pe plan internațional.

Festivalul este un proiect al Fundației Culturale „Antares“, alături de revista de cultură „Antares“ care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România.

Anual s-au distribuit premii pentru cele mai valoroase creații literale, alături de distincții onorifice: „Ordinul Cavalerilor Danubieni“, în grad de cavaler și comandor, scriitorilor din țările riverane Dunării, inițiativă care ne aparține și care a devenit între timp un brand cultural recunoscut, ca și Festivalul propriu-zis. Numele participanților cât și al laureaților figurează în Antologiile publicate anual, cât și în paginile ilustrate ale Revistei Culturale „Antares“. Ecouri, impresii culturale despre acest Festival au apărut atât în presa din țară (TV Cultural, Radio Cultural, Evenimentul Zilei, Luceafărul, România Literară, etc.), dar și în cea din străinătate, în publicații de gen din Anglia, Canada, Belgia, Suedia, orașul nostru devenindu-le și din această cauză, familiar.

Începând cu această ediție proiectul nostru a fost îmbunătățit cu o componentă turistică, în colaborare cu C.J. Buzău și cu o rută culturală, care se va desfășura în două etape: cea din primăvară și cea din toamnă intitulată „Drumul Cărtii“ pe traseele: Galați-Brăila-Ianca-Buzău și Galați-Cahul-Chișinău. Pe aceste trasee vor avea loc lecturi publice în spații neconvenționale cu participarea tuturor invitaților.

Anul acesta, manifestările se vor desfășura începând cu data de 29 mai până în 2 iunie. Deschiderea va avea loc în Sala „M. Eminescu“ a Bibliotecii „V.A. Urechia“ începând cu ora 11.00. Programul cuprinde, în afară de recitaluri poetice, croaziere pe Dunăre, dezbateri culturale, lansări de carte, care se vor desfășura ca întotdeauna în locațiile puse la dispoziție cu generozitate de Biblioteca „V.A. Urechia“, Muzeul de Artă Vizuală, Biblioteca „Panait Istrati“, Teatrul „Nae Leonard“, Târgul Național de Carte „Axis Libri“.

De menționat că toate inițiativele noastre au fost sprijinite de Primăria Galați, Uniunea Scriitorilor din România, A.P.L.E.R., Primăria și C.J. Brăila și de sponsori care n-au dorit să-și decline identitatea. Tuturor le mulțumim și-i așteptăm la manifestări! Deviza Festivalului din acest an: „Nu vorbele trebuie să se audă ci faptele! Numai faptele mici au nevoie de vorbe fără acoperire.“

Porto-Franco la 20 de ani

Comunicat de presă

Revista de cultură Porto-Franco a împlinit, iată, 20 de ani! Mult, puțin? Nici Timpul nu iartă, nici Scrisul nu iartă. Numărul unu al revistei cu prima redacție: **Ion CHIRIC,** Radu MACOVEI, Th. PARAPIRU, Constantin VREMULEȚ și Sterian VICOL – „nașul” fiind

Sterian Vicol

Macovei, a apărut la Galați pe 5 februarie 1990.

În prezent, revista – membră a Asociației Publicațiilor Literare și a Editurilor din România (APLER) și a Asociației Revistelor și Publicațiilor din Europa (ARPE) – a ajuns (cu unele intermitențe) la numărul 167. De-a lungul anilor, EA, Revista, a fost încununată cu mai multe distincții (nu gălățene) între care: Premiul Colocviilor „Convorbiri Literare”, Premiul special al APLER și Premiul pentru „Relații Culturale Galați-Chișinău” oferit de Uniunea Scriitorilor din R. Moldova.

De menționat că Revista – port-drapel al literaturii gălățene și nu numai, este, de altfel, unica publicație culturală din zonă prezentă în DGLR (Dicționarul General al Literaturii Române), vol. V, editat în 2006, sub auspiciile Academiei Române.

În ultimii ani, (din 2000, redactor șef și realizator fiind Sterian Vicol, membru al USR și al UZP) a fost/este sprijinită financiar de Primăria și Consiliul Municipal Galați.

În 20 de ani, Revista Porto-Franco este, nu-i așa? - o tânără instituție, cu împliniri vizibile pe câmpia literelor românești și europene, purtând sunetul distinct al spiritualității dunărene în lume. Revista nu s-a lăsat ademenită de falfăirea efemeră a unor stegulețe de partid, dar și a unor mercenari/intruși în ale culturii. **MULȚUMIM CELUI DE SUS CĂ EXISTĂM!**

PORTO FRANCO

Interviu cu Doru Resmeriță Inspector general al ISJ Galați

Ghiță Nazare

Domnule inspector general, vă rog să oferiți cititorilor revistei noastre câteva repere semnificative ale biografiei Dumneavoastră.

Sunt gălățean prin naștere, prin formare, prin carieră. M-am născut în Galați, în anul 1967. Am urmat cursurile Școlii Gimnaziale Nr. 24, cea mai veche instituție de învățământ cu predare în limba română din județul Galați, astăzi Școala Gimnazială „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”. Am urmat, apoi, Liceul „Vasile Alecsandri” din orașul nostru, definitivându-mi cariera profesională în cadrul Facultății de Știința și Ingineria Alimentelor.

De fapt, care ar fi bornele carierei dumneavoastră profesionale?

După absolvirea studiilor universitare, în anul 1992, și a unui scurt stagiu de 6 luni ca inginer, am revenit în învățământul superior, în calitate de cadru didactic al Facultății de Știința și Ingineria Alimentelor. Din anul 2002 mi-am început activitatea în domeniul privat, fiind pentru o perioadă de 7 ani director general și, ulterior, administrator unic al grupului de firme Galmopan. Începând cu anul 2009 mi-am continuat și activitatea la catedră, fiind titular al cursului de **Biotehnologii** din cadrul Facultății de Știința și Ingineria Alimentelor.

Cele mai importante realizări în domeniul profesional, până în prezent, rămân contribuțiile mele ca autor sau coautor la peste 10 tratate în domeniul ingineriei alimentelor și la șapte contracte de cercetare. De asemenea, am elaborat peste 30

de lucrări științifice și am obținut un brevet de invenție.

Aveți onoarea să coordonați învățământul preuniversitar gălățean, în calitate de inspector general. Cum apreciați starea școlii gălățene la timpul prezent?

A conduce învățământul gălățean, mai ales în această perioadă de reformă, este o mare responsabilitate. Dacă aș aprecia calitatea școlii gălățene, raportând-o la școala românească, consider că suntem peste medie. Performanțele obținute la concursurile naționale sunt concludente în acest sens. Totuși, dacă ne raportăm la indicatorii de promovabilitate la evaluările naționale, nu avem deloc motive să fim mulțumiți. Spre exemplu, anul trecut, promovabilitatea la examenul de bacalaureat a fost cea mai mică la nivel național. Cred însă, că acele rezultate nu au fost consecința unei slabe calități a învățământului gălățean, cât a seriozității cu care a fost organizat acel concurs la nivelul județului Galați.

Traversăm o perioadă de criză. Cum face față învățământul gălățean acestei perioade?

Tema investițiilor în infrastructura școlară este majoră. Pot afirma că investițiile făcute în ultimii ani au urmărit strategia sacului fără fund. S-au deschis șantiere în valoare de 600 de miliarde de lei vechi, în condițiile unei alocări bugetare

de aproximativ 100 de miliarde anual. Așa cum am precizat, sume importante de bani s-au risipit în școli care nu au populație școlară. Dacă este, totuși, să privim și partea plină a paharului, am aprecia investițiile făcute în școlile din mediul rural. Dacă cineva m-ar întreba pe mine, aș investi în acest an pentru asigurarea calității în educație, în resursa umană, în sprijinirea financiară a elevilor (bani de

liceu, în mod special!). Am credea că nu ne putem dezvolta ca țară decât cu o educație puternică. Educația nu constă neapărat într-o clădire înaltă și frumoasă, ci într-un corp profesoral care crede în ceea ce face, într-o familie care are încredere în școală.

Din păcate, cel puțin în județul nostru, relația dintre învățământul preuniversitar și cel universitar nu a fost și nu este una consistentă. Dumneavoastră veniți din mediul universitar și aveți acum responsabilități în preuniversitar. Cum comentați, cum gândiți în perspectivă această relație?

De când sunt inspector general am constatat și eu că există o astfel de ruptură. Se pare că o situație asemănătoare există și în relația dintre învățământul liceal și cel gimnazial. Să știți că am constatat o atitudine de superioritate a profesorilor din nivelul liceal față de cei din nivelul gimnazial. Există, din păcate, o mentalitate păguboasă. Simplul fapt că cineva lucrează la un nivel superior nu înseamnă că asigură și o calitate superioară a activității, deoarece că activitatea într-un ciclu inferior este de cele mai multe ori mai dificilă decât în ciclurile superioare. Bineînțeles că trebuie să existe o colaborare cât mai intensă între învățământul preuniversitar și cel universitar. Personal, sper să pot realiza acest lucru. Universitățile gălățene se bucură de tot sprijinul Inspectoratului Școlar Județean în dezvoltarea de proiecte educaționale. Am să vă dau un exemplu în acest sens: la un simpozion pe teme ecologice, organizat de Grupul Școlar Metalurgic, au participat și reprezentanți ai Facultății de Metalurgie. De asemenea, am informații despre o bună colaborare dintre profesorii de matematică din învățământul liceal și cei din învățământul superior. Sunt convins că școlile din preuniversitar au deschidere pentru astfel de colaborări, atitudine demnă de salutat și de facultățile gălățene.

educație este o stare permanentă. Și, totuși, ne puteți oferi „argumente” care să confere învățământului consistență și stabilitate pentru o perioadă mai îndelungată de timp?

Într-o societate în continuă transformare educația este un sistem viu. Aparența unei perpetue schimbări în educație vine din faptul că s-a modificat, consider prea des, structura evaluărilor naționale. Mă aștept ca prin aplicarea noii legi a educației naționale să se rezolve această problemă, în sensul că fiecare elev va cunoaște structura evaluării naționale la început de ciclu de învățământ. Opinia unei reforme în învățământ este generală. De prea mult timp ne-am

propus această reformă, fără să se realizeze schimbări profunde ale sistemului. Educația trebuie să fie cu un pas înaintea schimbărilor din societate, dacă ne dorim ca beneficiarii sistemului, elevii, să se integreze fără probleme pe piața muncii.

Învățământul reprezintă, fără îndoială, componenta cea mai importantă a unei culturi. Care ar fi, domnule inspector general, valorile pe care ar trebui să le promoveze învățământul românesc în perioada următoare?

Perioada pe care o parcurgem nu este deloc una ușoară: reforma sistemului de învățământ preuniversitar prin comasări de școli; reduceri de personal; finanțarea pe elev; salarizarea cadrelor didactice; promovarea și, probabil, în scurt timp, punerea în aplicare a unei noi legi a educației fac din această perioadă una foarte consistentă, plină. Într-o astfel de conjunctură îmi doresc ca instituția pe care o conduc să se transforme într-o structură deschisă, favorabilă schimbărilor, unei permanente colaborări între personalul din sistem. Funcția de îndrumare a Inspectoratului Școlar Județean Galați va fi, probabil, cea mai importantă în această perioadă. O instituție respectată este cea care își tratează colaboratorii cu respect.

Se consideră, nu de puține ori, că reforma în

Vă mulțumesc!

Interviu cu Fănuș Neagu

Viorel Dinescu

el îl realizează, el îl îndrumă și îl acoperă cu semnături de prestigiu, a mea fiind întâmplătoare, ca director. Nu mai am ambiții de publicist. Astea sunt etape ale dezordinii și ale tinereții.

V.D.: Ne aflăm într-un moment de colaps al culturii?

F.N.: Cu voia Domnului, soarta culturii s-a-ntors de vreo 16 ori când pe spate, când pe burtă, nu s-a așezat încă bine ca echipament că acuma vocea puterilor o exprimă numai proiectilele din țevile de tun sau din țevile armelor bune. Se poartă un război cu arme străvechi și vechi, se pregătesc apoi niște lupte mai acătării, adică într-adevăr distrugătoare în masă și pretutindeni. Nu spun asta într-o zvârcolire năucitoare pe care eu nici măcar nu fac eforturi să o înțeleg, dar ar însemna să-mi pierd și puțina minte care o mai am pentru că tot nu ne lasă nimeni să înțelegem nimic. Deci, în această mare tulburare, în acest cumplit vârtej, când totul se rânduiește în funcție de viforele de bani sau mană cerească, nu știu dacă roata se schimbă numai din pricina obuzelor sau a avioanelor. Când totul se subordonează banului, oamenii ar trebui să tacă pentru că habar n-au ce-i pânđește. S-au știut prea puține, vrute și nevrute, ca să spunem că astea sunt ultimele momente.

V.D.: Cum se poate reveni la normal?

F.N.: Nu se mai poate reveni la normal niciodată. În primul rând nu se mai poate reveni la ce-a fost, se așteaptă să se șteargă urmele din cap. Orice om deștept crede în ideea că se va putea întoarce lumea la o perioadă cât de cât liniștită, dar toate se duc spre Apocalipsă. Numai că noi o grăbim! Cu toate că trebuie așezată și ea la un timp potrivit, totuși oamenii o grăbesc. Eu nu mai cred în nici un ajutor din nici o parte, în primul rând, cred că umanitatea nici nu merită. Am făcut totul ca nimeni să nu ne ajute.

V.D.: Ce s-a câștigat și ce s-a pierdut în cultură în ultimii ani?

F.N.: S-au pierdut mai multe, s-a pierdut toată limpezimea clasică și s-a câștigat domnia insultei, vociferarea dictaturii banului și lipsa de comunicare între noi. Suntem așa de departe unul cu altul, mai ales când stăm umăr lângă umăr, încât e bine să ai barda cu tine când te-îmbrățișezi.

V.D.: De ce se orientează publicul cititor spre literatura de margine?

F.N.: Pentru că este produsul televiziunilor! Ea a introdus o galaxie Gutenberg care îi permitea să gândească; acum ia tot ce este bun, tot ce îi servește. La televizor, sub formă de trufanda sau de aliment modern, omul înghite și nici nu mestecă deoarece nu are timp să creadă că trebuie să gândească și el. Cred că această cultură nouă, prin care televiziunea ne deranja de ani de zile, acuma are un scop doar de a dezbate; ea a răsturnat lumile și a apelat numai la impresia facilității. Totdeauna i se vântură prin față ceva colorat și copii ai zburdălniciilor eterne, oamenii, acceptă noile mărgelile colorate precum cele ale popoarelor amerindiene de altădată. Să nu dăm aurul pe mărgelile! Nu vom da Roșia Montană pe mărgelile pe care le poartă la gât Guvernul ca să joace ca fetele de la Căpâlna? Sau poate cazaciocul. Doamne ferește!

V.D.: Cititorul mai este satisfăcut de poezia sau proza de calitate?

F.N.: Nu mai cunosc cum operează cititorul pentru că, stând de trei ani în spital, nu prea-mi mai dau seama. Însă ceea ce mă uluiește sunt cuceririle pe care le realizează tinerii în domeniul matematicii și științei. Se pot naște savanți care să înobileze școlile, ceea ce mă bucură. Aș spune că, totuși, marea știință încape pe mâini proaspete și bune. S-ar putea ca să mă înșel în multe privințe și ca viitorul să răstoarne speranțele în acești copii geniali.

V.D.: După ce se formează ca matematicieni sau ca fizicieni sau chimiști, ei pleacă în străinătate...

F.N.: Păi da, lumea acuma le este deschisă și pleacă acolo unde pot avea asigurată o pâine și o gândire liberă, pentru că numai dacă ești deasupra nevoilor poți gândi absolut liber. Or, aici, unde toate averile țării au încăput pe mâna unor jigodii lacome, nu mai e nimic de făcut! Cred că tinerii știu mai bine decât noi să se orienteze spre vadurile unde găsesc oportunități noi.

V.D.: În afară de libertate, literatura română a câștigat în valoare după momentul '89?

F.N.: Nu, nimic; a pierdut!

V.D.: Ce a mai pierdut?

F.N.: Am pierdut demnitatea clasică și onoarea răspunderii.

V.D.: Din punct de vedere estetic, în ce ar consta câștigul în literatură?

F.N.: În nimic, dar absolut în nimic.

V.D.: În afară de ce ați spus dumneavoastră, ce s-a mai pierdut?

F.N.: Eu cred că tot ce-am spus eu e adevărat, lucrurile sunt reale. Să-ți pierzi demnitatea, este tot ce e mai josnic pe lumea asta. Și onoarea! Mi se pare că e mult prea mult! Am câștigat, într-adevăr, dreptul la libertatea expresiei, pe care îl pierdem în fiecare zi, pentru că acuma partidele s-au unit între ele, au împrumutat, totodată, cenzura și a partidului

unic, toate, și guvernele, fie ele de stânga sau de dreapta, scot la iveală marii căpcăuni. Prin urmare, nu văd nici o salvare, decât pentru cei care știu să fugă repede.

V.D.: *Un scriitor poate trăi numai din scris?*

F.N.: Nu știu dacă mai poate trăi vreun scriitor din scris. Nu cunosc cazuri. E adevărat că nu sunt printre cei care laudă guvernul sau printre purtătorii lui de cuvânt sau care încearcă să demaște ideile fulminante ale contemporaneității. Deci, nu dau un răspuns care să cuprindă un adevăr cât de cât contestat. Știu că scriitorii, cel puțin cei pe care-i cunosc eu, sunt deja la timpul trecut. Dar, nu învie morții, e-n zadar, copile!...

V.D.: *Și totuși, sunt și scriitori care trăiesc din scris...*

F.N.: Nu cunosc, habar n-am, dar probabil că cei de pe lângă grupul de pe lângă marea editură Humanitas, singura care publică marea producție literară o duc mai bine, nu știu cât de bine, dar spre deosebire de ceilalți o duc mai onorabil pentru că așa cum se procedează de multă vreme în Occident, cei care își găsesc stăpâni bogăți o duc bine. Și situația se adaptează și la ideea occidentală că marile case de edituri își protejează scriitorii. În afară de Humanitas, nu știu care editură poate să își mai permită luxul de a plăti bine. S-ar putea ca aceia de la Iași, Polirom...

V.D.: *Există un raport de necesitate între literatură și societate?*

F.N.: Acum?

V.D.: *Da.*

F.N.: Nu există.

V.D.: *Are nevoie omul modern și societatea actuală de poezie, de artă în general?*

F.N.: Nu mai cunosc. Cred că nevoie de poezie au tinerii, pentru tinerii de pretutindeni și din toate timpurile.

V.D.: *Are cumva Statul, prin organele sale oficiale, datoria de a promova și difuza opere de valoare și de a asigura un trai decent autorilor?*

F.N.: Statul? Statul nu umblă cu jucării. Literatura e jucărie, este o feudă a inspirației, a viziunilor, nu se leagă de nimic în stare să producă vile, avioane de luptă contra unor popoare pe care nu le-am cunoscut și nici nu o să le cunoaștem. Nu văd, în nici un caz, porți deschise către înaltele, marile puteri. Ce produce literatura? Fabrică de vise? Țasta e Hollywood – ul, ce ne mai trebuie nouă fabrică de vise. Cred, totuși, în puterea dragostei tinere care coboară la vârsta de 12 ani, cred că poezia va rămâne înscrisă în bucuria omenească încă vreo câteva sute de ani. Nu se poate să acceptăm ca tinerii să nu însăileze versuri pentru iubire, aproape zilnic și aproape în fiecare casă. Aici e

salvarea poeziei; de proză nimeni nu mai are nevoie, e jurnalistică tâmpită, gurgă, gogu – pintenogu.

V.D.: *Există factori obiectivi și competenți, capabili să stabilească valoarea unor creații delimitându-se cu fermitate de influențele partizanale și de simpatia sau antipatia față de un terț?*

F.N.: Nu, nu există. Suntem robii gusturilor pe care le creează mediile din care provin și nici nu se poate să fii cel mai frumos decât dacă ești pățimaș, sigur pe gusturile tale și pe ideile tale, în caz că le ai. Mie-mi place dialogul pe idei. Totuși, numai tinerii sunt salvarea, în toate domeniile.

V.D.: *Se spune că artiștii se nasc în provincii și mor în Capitală.*

F.N.: Care Capitală? Ce, noi mai avem Capitală? S-a transformat în centrală de plăcinte și de colectare

a gunoaielor. Păi, cred că, în epoca noastră, Bucureștiul era o Capitală mult mai aerisită. Măcar se știa prin ce localuri cântau cântăreți de cârciumă, erau grădini umbroase, erau calești cu domnițe, asta frumusețe!...Acum toată lumea face dragoste în mașină și când se dau jos sunt enervați și îl omoară pe trecătorul de pe zebra, cum se întâmplă la Craiova, la Galați, la București și la toate orașele țării care mai merită numele de oraș numai prin faptul că au moștenit numele, că altfel, nu!...

V.D.: *La Galați, veniți mai rar, deși Galațiul e lângă Brăila...*

F.N.: Dacă se vor și uni aceste două mari sărăcii va fi o mare lovitură cum se anunță a fi

imboldul spre bine pe malul Dunării.

V.D.: *Cineva spunea că opera unor scriitori din Basarabia e doar notabilă.*

Ce-nseamnă asta?!...

F.N.: Nicidecum, dar, uneori se-ntâmplă dintr-o prejudecată provincială, pentru că România, fiind ea însăși o provincie trebuie să-și găsească o subprovincie. De ce suntem mai breji decât basarabeni? Ei sunt scriitorii noștri și nu văd de ce am arunca priviri rătăcitoare către vecinul din stânga sau din dreapta. Suntem, într-adevăr, mai norocoși că n-am stat 200 de ani sub ruși ca ei, ci am stat numai vreo 50. Asta-i diferența. Dar, compensăm cu șederea sub turci.

V.D.: *Dacă ați avut vreodată ocazia să-i puneți la punct pe neobosiții defăimători ai Statului și ai culturii române?*

F.N.: Am încercat mereu, dar m-am lăsat de fiecare dată învins pentru că mi-am dat seama că dacă întind mâinile mai mult, în loc să-mi taie unghiile îmi vor tăia și degetele. Nu poți să-i învingi pe toți.

V.D.: Mulțumesc mult pentru interviul acordat.

AURA CHRISTI

E cineva...

E cineva... Nu poate să nu fie cineva
care îndeamnă fulgii să cadă,
bolta cerului să fie mare și-naltă
ca cea mai vie, nebună zăpadă

căzută-n cascade din aripi de serafim
pierdut în miezul lumii, în cer
sau în aerul tare din preajma sfinxului.
O, anotimp eretic, vârstă de fier!

E cineva care face ploaia să curgă,
pantera să vâneze, delfinul să crească
din gânduri și ape involburate,
actorul să moară în fiecă mască

și vara să dea buzna din roze și noapte,
și iarna să se prăbușească grămadă
când tu te stingi în secunda de abur,
iar timpul învață s-aștepte, să vadă...

Definiție

O, negru anotimp al meu –
sferă nemaigândită
decât de îngeri și de păsări,
aproape este Dumnezeu,
în vreme ce natura lucrurilor
învață iar a spune „eu”,
și nu avem decât un pas
până când seara se prelinge
din coasta unui zeu.

O, mare anotimp vânat,
o, negru anotimp,
de care eu mă sprijin
cum ades mă sprijin
de osia ființei regăsite
în arbori, pietre, iarbă, păsări,
ești fața unui zeu uitat,
de mi te-arăți din timp în timp
din veacul celălalt?

Cădere

Cad. Din ce în ce mai repede, cad.
Mă răsucesc dinspre trecut.
Totul nu-i decât magmă
sau poate ceva mai puțin decât
o respirație a cuiva fără nume.
Copii ai abisului,
ne smulgem din noi
către un lucru nedefinit:
matcă a viului, Domine.
Creștem spre altceva,
ca un râu de munte nemaivăzut,
ca o flămândă mireasmă
mușcând – iar și iar – din tine,
ca începutul nopții irumpt
din cel mai tiranic zeu,
din carnea naivă a rozelor
sau poate din secunda aceea neagră,
din secunda aceea neagră,
aidoma unui teribil abis părăsit
când totul pare străin și sfârșit
sau nici atât, sau nici atât,
și tremuri în raza marelui frig;
ești viu, și-alături nu-i nimeni.

Singur

Singur, singur, singur,
Domine, cad și iar cad
înspre-ncinsele după-amiezi.
Vântul pustiu m-adulmecă,
fața-mi sculptează și-aduce
cântece negre ca dinspre iad.

Gol. Și pustiul mă strânge,
cum soldatul în mână – arma.
Cerul pe umeri adăpost mi-e
și aruncată – laolaltă
cu veninul în sânge –
grea ca bezna de lapte, sudalma.

Singur. Și bolta pe umeri,
știind cum miroase sfârșitul.
Culori de-asfințit te adapă.
Și nopțile-n tine te-aruncă
cum marea își mână copiii
prin codrii de alge și apă.

VADIM BACINSCHI

(Odesa)

Trenul de la ora zece

Trenul de la ora zece
răsare, neașteptat, din ceață
ca să mă ducă, cu sângele rece,
înapoi, la jumătate de viață.
La jumătatea cea mai frumoasă,
unde crește pelin și mohor,
acasă,
 acasă,
 acasă,
să nu mai vreau să mor.
Urc fără bilet, fără bagaj,
în vagonul cuprins de mahnă,
de mi-ar ajunge
puteri și curaj
să ajung până pe bahnă.
Că de acolo până acasă
De ajuns e să urci dealul,
trudit,
și să rostești
cu jumătate de glas:
„Mamă, eu am venit!”
Trenul de la ora zece
la jumătatea vieții mă duce.
Pe altă lume, parcă, m-ar petrece,
parcă, mi-ar face cruce...

Peisaj

Pe deal pădurea stă singură
ca troițele la hotare.
Frunze veștede
sparg oglinzi
de izvoare,
botezându-și sfârșitul.
Bat clopote –
crengile copacilor bătrâni
și noaptea aprinde licurici
în iarba bolnavă,
așternută pe jos.

Miez de nucă

Miezul de nucă-
acest creier ciudat,
situat
între două tăceri
gânditoare,
are o memorie uluitoare.
El ține minte
în amănunte
când și unde,
și din care oseminte
a luat naștere
culoarea verde,
cea care (vorba poetului)
ne vede,
ne crede
și nu ne pierde.
El știe precis
lacrima
din care a descins,
cu încetul,
chiar Măria sa – Poetul.
El cunoaște la sigur
originea cuvântului
„singur”
și a altor cuvinte
la fel de singure.
Acest creier, într-adevăr,
are o memorie uluitoare,
dar uită, sărmanul,
toate minunile,
când simte două maxilare
devorându-i circumvoluțiunile.

O impresie de dimineață

Peste oglinda apelor încete
își despletesc răchitele tăcerea,
vestește răsăritul învierea
atâtor vechi și galbene
sonete.
Luminile
îți picură din creștet
un gest,
sculptat amar de ani la rând:
tu, așezat pe margine de gând,
rămâi să crezi
în cerulastă veșted.

Pe râu în sus

Dimitrie Lupu

E un hiatus pe undeva. Întotdeauna l-ai simțit, fără să-l poți defini. Nici organul receptor nu-l poți numi; e undeva în tine și atât, cam ca o nostalgie ori altceva, ceva a cărui definiție încă n-o cunoști: Străzi pavate cu macadam, clădiri felurite, de la cele cu aspect țărănesc până la vile cu unul și două caturi, căruțe cu cai țesălați, în

căpestre ținătate, copaci amintind naturala vigoare discretă, grădini îngrijite sau cu acceptat început de sălbăticiere și oameni care-și consimt rosturile ca pe un dat, emanând împreună un aer limpede, așezat: Ascensiunea abia sesizabilă a spiralei.

Dincoace: asfaltul ca o cenușă solidificată geometric după rigla și compasul întâmplării, clădiri lineare, pătrătoase, înșiruite în ordine cazonă, expunând, licențios, pe orizontală și pe verticală atotbiruitorul beton -încercând zadarnic să-i dea o fărâmă de aspect prin spoieli și artefacte la fel de puerile-, îngrădituri improvizate din amestecuri fără identitate, încropiri hazoase fără de voie; loc în perpetuă căutare de sine, al aproximărilor de nevoie sau de moment: Forfota, graba ori chiar pripeala liniei orizontale.

Ai putea accepta lucrurile așa cum sunt, oricum nu le mai vezi, cel puțin nu în obiectualitatea lor întristător hilară, însă tu evadezi ori de câte ori timpul ți-o îngăduie. Așa te-ai obișnuit; să fugi. Fuga asta începe astfel: Bărbat în bluginși, cămașă de piele sub hanoracul albastru, descheiat, venind din față, călcând greoi, orb dincolo de înaintarea mecanică; Femeie lălăie, cu scurta-ntre umeri, trece strada spre aprozarul din foi de tablă, placaje și plasă din sârmă, toate acoperite cu un verde spălăcit; Trei inși în salopete cenușii - te și miri cum mai deosebești petele de murdărie pe ele!- trebăluiesc în jurul unei guri de vizitare a canalizării. Mai încolo, câțiva copii, la distanțe mici unul de altul, învesesc o clipită peisajul, trecând spre școala în trei schimburi; Urmași de două adolescente -în compleu de bluginși una, în ciorapi-pantaloni și sveter prea scurt cealaltă-, cu buricele goale; Iată și o gospodină întorcându-se din piață, cu mers poticnit sub volumul târguielilor care împugn ascuțit sau rotund imensele-i sacoșe. Efortul a gheboșat-o,

presiunea interioară i-a congestionat figura, globii oculari se ațin, ca la basedovieni, la limita găvanelor, déjà; Ar trebui să se elibereze de povară, dar nu se îndură.

Apoi, neatent, dai nas în nas cu Bujoreanu. S-a proțăpăit între tine și lume. Ați fost colegi de școală, nu și de clasă, în adolescență. Chiar o fi existând pe undeva un oraș, oricât de mic, numit Bujor? Și dacă ar exista de ce și-ar împrumuta numele unor asemenea specimene?! Lat, unsuros, cu obraji și nasul invadați de roșeață nesănătoasă, te-a imobilizat la peretele unui magazin stil nou, dizgrațioasă baracă din plăci de lemn aglomerat, în fapt. Ai vrea să te desprinzi repede, însă nu așa merg lucrurile cu scaii: Îl cunoaște pe fratele tău, hoinarul-rătăcit, sau l-a cunoscut cândva și-i plin de admirație la adresa lui; Gâlgie; Îi știe drumurile și întâmplările și toate vorbele și palmele muncite și ochii albiți de zărire niciodată atinse.. Tu nu i le știi. Tu nu știi nimic despre nimeni. Nici despre vreun lucru anume nu știi ceva. Nici măcar despre tine nu știi nimic. Te oprești prea des în loc, oriunde te-ai afla, să te întrebi cine ești, ce ești, încotro te îndrepti, și chiar dacă ești.

Și în vreme ce el bleodogăre, tu cântărești miraculoasa paletă a toamnei care își suflă gălbeneala, infinită în nuanțe, asupra a tot și a toate, desfășurând un întreg alai de strategii spre a-și feri meșteșugul de simțurile și mințile noastre De ce și l-o fi ascunzând cu atâta grijă, doar tot nu i l-am putea-o imita?! Nici cei mai mari, mai renumiți pictori n-au putut-o face. Cei cu adevărat buni s-au apropiat până acolo unde imitația îngăduie privitorului avizat să presimtă adevărul de dincolo de obiectul-pretext, însă nu mai mult de atât; La o câtime dincolo de acest gradient scara se surpă în nebunie și moarte. Paleta toamnei e dincolo de cel mai subtil real; e o taină de dincolo de materie.

Fraterul tău tocmai în urmărirea ei aleargă; speră s-o întrezărească măcar o clipită, s-o prindă măcar în cuvinte, măcar în bucuria fugară a senzației dată de certitudinea că lucrul căutat există, și căutarea, chiar zadarnică din punct de vedere logic, are un rost. Ce bine că bleodogărețului unsuros tocmai acest lucru i-a scăpat la radiografiere. Singurul lucru important. Atâta vreme cât nu i se cunoaște taina, nu se va opri din căutat; căci tainele se cheamă una pe alta, se atrag, se caută până-n pânzele albe ale giulgiurilor, și dincolo de ele, în increata lumină a singurului Început, unde totul se revelează totului.

Trei bărbați în ultima tinerețe, săriți ca acceleratul de pe șine de propria-le maturitate, se cinstesc pe o bancă în fața unei dughene din noul val; Un șir de automobile trase pe dreapta îngustează cât vezi cu ochii strada și trotuarul oricum prea înguste; În stație - două autobuze giorsăite, pâlc peștriț de virtuali călători așteptând pe lângă ele, ce? Mecanismul care răspunde la fisa ori bancnota introdusă prin fanta semicirculară, dă la iveală biletul de călătorie. Și totuși are aspect uman, crezi (după ochii rimelați, buzele rujate și unghiile de oja mov); ar putea arăta chiar bine dacă ar învia puțin. E drept, nu știi de unde și cum și-ar putea achiziționa un strop de viață într-o lume de automate longiline, bipede. Poate de la iarba care dă mlădițe noi pe brumă și frig; de la arborii care-și dăruiesc cu zgârcenie frunzele moarte vântului; de la norii în nesfârșită aproximare a propriilor forme; de la păsări; timpul niciodată captiv în orologii; și chiar de la vântul încă nehotărât al toamnei. Însă te îndoiești că acestea și multe altele ajung la cunoștința mecanismelor. Nici pentru tine nu există pe deplin; sunt doar teme de cercetare asupra cărora nu te vei apleca niciodată cu necesara dorință de cunoaștere.. Ți-e de ajuns că, întâmplător, lasă în tine senzații și mirări fără nume.

Autobuzul numărul unu începe să se umple. S-a dat de undeva un semn occult, probabil. Urci printre ultimii, îți faci loc înaintând pe o latură. Foială, glasuri politicoase de circumstanță, amestecate cu mutre acrite pe clipă și priviri piezișe. Apoi, până să-ți găsești o poziție acceptabilă, începe să se facă loc. S-o fi dat un alt semn geamă cu primul: o seamă dintre călători se refugiază în autobuzul doi. Unde merge autobuzul ăsta? întreabă cineva pe toți cei rămași și pe nimeni în același timp. I se indică mai multe direcții și destinații concomitent: cuvintele se ciocnesc în auz, se sfârâmă, se amestecă. Pe tine nu te interesează nici traseul, nici ținta; cobori și o iei agale în josul străzii. La cotitură observi, în trecere, că nici unul dintre autobuze n-a plecat din stație. Ei, și? Tu treci prin toamnă, ca în copilărie prin apa râului, în sus, mereu în sus, spre izvoare, cu picioarele goale și pantalonii suflecați până pe pulpe.

Uneori împreună cu tine urcau și alți copii de seama ta, băieți și fete; alteori te însoțea doar fratele tău, hoinarul. Și încă nu știi care dintre suișuri avea mai mult farmec: cele în grup, cele numai cu fratele tău ori cele în care te furișai singur. Oricum, niciodată n-ai ajuns la izvoare. Acum zâmbești nostalgic amintirii acelor evadări; au căpătat patina timpului, parfumul dulce-amar

al depărtărilor. Atunci, însă, erau acte temerare; ieșirea din obișnuințele comunității se pedepsea aspru. Dar, oricât te speriau vânățile și vârcele, n-ai renunțat. Doar o singură dată n-ai fost pedepsit; când ai urcat, singur, trei zile și trei nopți spre începutul râului. Te-au adus înapoi niște oameni miloși, lungit în fânul dintr-o căruță trasă de boi. Te găsiseră zăcând în iarba de pe mal, în plin camp. Ai tăi i-au omenit cum li se cuvenea: găină friptă pe jar, mujdei, oala cu vin la îndemână și mămăligă aburindă. Pe tine te-au îmbăiat în balia cea mare, te-au primenit și te-au culcat pe patul din camera de tinere, între cearșafuri albe. Și cearșafurile pot ține uneori loc de „pânzele albe”; de-atunci n-ai mai fost nici măcar certat când plecai spre izvoare. Și nimeni n-a mai certat vreun copil pentru acest lucru riscant, dar atât de important pentru el. Ți se povestește și acum în sat aventura aceea, ca unui deschizător de drumuri. Însă apoi n-ai mai plecat decât de puține ori și niciodată n-ai mai trecut de marginea satului. Cu știrea și îngăduința tuturor, căutarea își pierduse farmecul, și pierdut a rămas pentru toți cei care ți-au urmat. Nu deschizător, ci închizător de drumuri ești, și o știi. Pe oriunde ai trecut, în orice te-ai angajat sau numai ți-ai propus, a rămas ceva închis în urma ta.

Iată și linia care, așa cum inima ta te despică în părți egale, împarte orașul, în două moduri de a fi. Spre Vest până în barieră, spre Est până la Dunăre. Poți alege: străzi pavate cu macadam, clădiri felurite încă emanând aerul unui timp așezat, căruțe cu cai, copaci amintind naturala vigoare discretă, grădini; sau locuri asemeni acelor care te-au adus până aici. Peste strada lungă, impropriu numită boulevard, într-un scuar cu monument turnat în ciment și bănci cu aparență de fier lucrat la cald s-au strâns cam la vreo sută de oameni somnolenți. În răstimpuri agită pancarte improvizate și strigă ceva de neînțeles; doar prezența și zgomotul sunt vizate. În spatele acestui circ avortat se află un om viu. Viu atât și așa cum mai este înțeleasă această stare, desigur; Viul vremurilor noi care trage sforile sociale, sub acoperirea că reprezintă masa amorfă. Iată și două *magazine* de tip nou, paralipede din rumeguș aglomerat, cu gratii din fier-beton și fantă semicirculară, amplasate strategic la cele două porți ale parcului.

Du-te la culcare, băiete. Și dacă vreodată ți se va mai da vreun râu, deși cei care pretind că știu câte ceva despre legea determinării vorbesc de o singură șansă pentru fiecare ins, pregătește-te temeinic înainte de a porni spre izvoare.

„Câinele negru”

Marius Chelaru

Oamenilor oraşului Galaţi, de care mă leagă amintiri frumoase, cu regretul că multe lucruri şi locuri frumoase care îi dădeau un aspect aparte şi-au pierdut personalitatea, şi-au risipit farmecul în apele trecutului

Fiecare crede ce vrea despre artă. Dar ea înseamnă pentru unii oameni, uneori, totul. Chiar totul.

E o amintire ciudată, poate amestecată cu visul, de acum, dar şi foarte... simplă, în felul ei. Un individ pe care l-am întâlnit într-o tavernă dintr-un oraş dunărean, Galaţi, probabil una dintre ultimele care mai respirau găfăit în faţa standardizării şi „progresului”, pe undeva prin zona portului, m-a dus într-o seară târzie la un fel de crâşmă...

Într-un fel, sunt un dinozaur, un martor al unei lumi după care nimeni nu pare să plângă, deşi înseamnă mai mult decât ar dori să recunoască oricare dintre noi. În primul rând, poate, înseamnă un pământ personalizat, cu străzi pe care le poţi recunoaşte, ce sunt altfel decât oriunde, apoi casele. Casele! Chiar şi arhitectura anapoda e mai bună, spun cei ca mine, decât una „bine gândită”, „armonioasă”, dar care e la fel şi la Iaşi şi la Bucureşti. De multe ori mă întreb dacă nu cumva m-am stins puţin câte puţin cu fiecare asemenea petec de timp care s-a topit în anonimul tipizării. Crâşme cu un aer de poveste, ateliere în care câţiva oameni continuau cu încăpătânare stranie să facă ceva care era din ce în ce mai puţin căutat, străzi pietruite, zăgăzuite de case tip vagon în care se stinseseră suflete care-şi lăsaseră mărturie, atârinate pe zid, ultimele priviri.

Aşa era şi crâşma asta.

Plecasem din Constanţa cu sacul de călătorie şi câţiva bani pe fundul lui, ca de obicei. Căutam ceva de lucru ca să am ce mânca. Vara era cam pe sfârşite de acum. Străzile oraşului aveau un aer obosit, alungând zgomotele paşilor către zidurile caselor.

„Câinele negru”.

Firma părea că se sprijină într-o doară deasupra uşii. De parcă se oprise să se odihnească şi mai întârzie puţin pe acolo. Netulburat de zgomotele pieţei un soi de câine privea colbuit către mine de pe firma de carton. Mi-a plăcut pe dată.

Am intrat cuprins de curiozitate. Era aşa cum mă aşteptam. Câţiva indivizi cu aer de oameni umblaţi, munciţi, îşi beau în tihnă, fără grabă, băutura. Crâşmarul, în spatele tejghelei, picta. M-am apropiat. Picta camera, muşterii. Nu m-a băgat în seamă o bucată de vreme. Apoi, când mi-am schimbat locul ca să văd mai bine, am început să exist pentru el:

- Dă-te mai încolo. Îmi iei lumina!

- Tată, lasă omul în pace, că o să zică şi el că eşti într-o dungă!

Era o voce frumoasă, ușor contralto. Şi ea era frumoasă. O frumuseţe de o asimetrie stranie.

Am zâmbit, ferindu-mă din lumină.

Peste 10 minute eram „angajat” de frumuseţea cu numele Pasadena.

- Tata a fost marinar. Bunicul la fel. Au avut o barcă pe care, din motive care mi se par foarte tulburi – mi-au povestit ei ceva, dar niciodată suficient de limpede ca să poată fi oarece de priceput – au botezat-o Pasadena. Şi pe mine m-au botezat la fel. De ce zâmbeşti, nu-ţi place?

- E cam ciudat, dar îmi place.

- E bine, pentru că şi mie îmi place de tine.

Seara am ieşit cu ea la plimbare.

- Vrei să ştii de ce pictează mereu tata camera barului? Ca să „prindă” fiecare zi, tot ce se întâmplă. Pentru mama. A murit la naşterea mea şi tata pictează fiecare zi tot ce se întâmplă la noi. Şi pe mine mă pictează din vreme în vreme. Are o cameră în care păstrează lucrurile mamei. Acolo pune tablourile. Sunt atât de multe, că abia mai încap. Dar lui nu-i pasă. Spune că oricum mama le vede. Aşa a făcut şi bunicul pentru bunica. A pictat tot ce s-a întâmplat după moartea ei. Asta e ceea ce contează. M-a pictat şi pe mine. Tata trebuie să facă la fel. Te-a pictat deja şi pe tine. Şi eu am să fac la fel după moartea soţului meu. Noi, cei din familia noastră, murim ultimii. Să nu rămâi lângă mine. Vreau să trăieşti mult. Mai mult decât mine. Mama a ştiut că va muri înaintea tatei. Bunica a ştiut că va muri prima. Bunicul a trăit mult, foarte mult. Acum e plecat. A pus într-o zi în două căruţe mari toate tablourile şi dus a fost. Nici tata nu ştie unde e. Bunica e singura care ştie. Eu ştiu că voi trăi mai mult decât cel care nu se va teme să moară alături de mine ca să-i pot povesti cu tablourile mele ce e cu lumea de după el.

Am văzut şi eu tablourile. Era un favor unic, pe care mi l-a făcut Pasadena după o noapte în care a plâns pentru că trebuia să ne despărţim. Erau cu adevărat frumoase. Dar nu era vorba despre frumuseţea aceea din canoane, ci de una care venea din suflet. Acolo, pe pânză, erau pictate sufletele unor oameni care treceau printr-o lume din ce în ce mai subţire. Poate chiar picta timpul care trecea prin oameni.

Am stat o săptămână la „Câinele negru”. O săptămână frumoasă. Când au venit ploile am plecat. Eram îndrăgostit. Eram trist că plec.

Trebuia.

Aşa a spus Pasadena.

Trebuia, a spus ea, pentru că mă iubea mult. Cel cu care se va însura trebuia să o iubească numai el. Ea nu trebuia să-l iubească. Trebuia să-l vrea numai alături ca să poată să crească copilul. Dar ştiam că Pasadena mă va avea mereu lângă ea în tablourile tatălui ei. Şi eu o voi avea mereu în inimă, cu poveştile ei, cu zâmbetul tulburător şi privirea prevestitoare de grabnic sfârşit.

Peste ani am trecut pe acolo cu Camelia, soţia mea, şi cu Nuţu Pivniceru, un prieten de-al nostru. „Câinele negru” fusese dărâmat ca să fie extinsă piaţa. Nimeni nu ştia nimic despre crâşmar şi tablourile lui. Nici despre Pasadena. Unii spuneau că auziseră, parcă, ceva de „Câinele negru”, da' de crâşmar ori fata lui... nu, asta nu. Nici măcar tarabagii care erau de-o seamă cu piaţa, după părerea unora. Unul singur şi-a amintit că Pasadena (dacă aşa o chema, că era frumoasă tare şi pe nimeni nu prea interesa altceva decât să se uite după ea), parcă, născuse un băieţel. Apoi se măritase, poate, cu un fost marinar. Parcă.

O altă bucată de lume pe care trebuie să o păstrez în inima mea ca să nu moară pentru totdeauna.

„Colecția contelui Bois-Jourdain”

Th. Parapiru

Ilustrul matematician și savant Michel Chasles, personalitate academică recunoscută în lume (membru al Académie des Sciences, corespondent sau onorific al instituțiilor științifice de vârf din Londra, Madrid, Petersburg, Berlin, Bruxelles, Stockholm), achiziționează, între 1861-1869, scrisori ale unor oameni celebri, prezentate de vânzător cu legendă atractivă și cu tactica tergiversării infailibile: „Nu o duzină, două, nici o sută, două, ci în total 27 345, adică douăzeci și șapte de mii trei sute patruzeci și cinci de bucăți în cei opt ani... În decursul celor opt ani, cât a durat escrocheria, omul a plătit falsificatorului 140 000, adică una sută patruzeci de mii de franci.” (Ráth-Végh István, *Istoria culturală a prostiei omenеști*).

Șarlatanul Vrain-Lucas, un copist cu școală primară, dar cu un număr considerabil de lecturi, grefează pe credulitatea faimosului său client, o poveste care îl fanatizează pe Chasles: contele Bois-Jourdain pornise spre America, tărâmul salvator de teroarea iacobină; nobilul regalist dispare în naufragiul corabiei tocmai în apropierea țărmlui libertății; este recuperată lada cu fabuloasa colecție de manuscrise a vrednicului conte și, prin jocul uimitor al sorții, ajunge la moștenitori; ajunși în gravă dificultate financiară, aceștia acceptă foarte greu să se despartă de inestimabilele valori epistolare contra unor sume consistente pe care savantul Chasles le livrează cu entuziasm, convins că face mari servicii patriei, științelor și lumii întregi.

Semne ale contrafacerii sunt vizibile, dincolo de hârtia veche, umezită în apă sărată și de o serie de alte amănunte ce țin de elementare preocupări de falsificare.

Vrain-Lucas are pregătită o poveste și pentru colecție: scrisorile reprezintă traduceri după

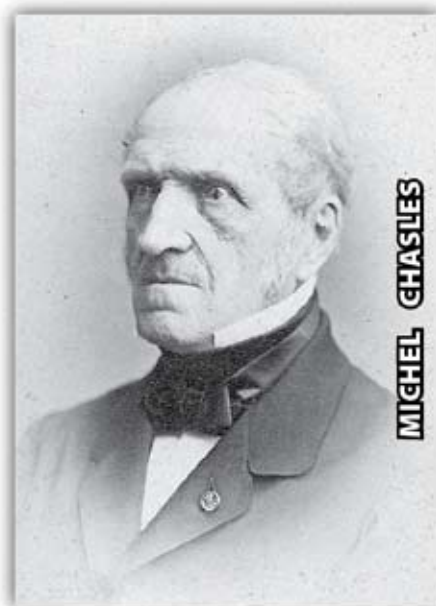
originale, datând din sec. al XVI-lea, autentificate de Ludovic al XIV-lea și intrate în patrimoniul regal, până când Ludovic al XVI-lea încredințează această comoară devotatului conte Bois-Jourdain, spre a o feri de furia distructivă a revoluției pornite în 1789, în Franța. Inadvertențele sunt la ele acasă: Newton și Pascal corespund în franceză, în aceeași limbă fiind scrise și mesajele dintre Alexandru Macedon și Aristotel, sau epistola Cleopatrei către Iulius Caesar; Pascal îi scrie unui Newton de 12 ani, iar Galilei este orb la data redactării etc.

Când Chasles prezintă la Academie (15 iulie 1867) corespondența dintre Pascal și Newton, vrând să aducă reparații geniului francez în privința contribuției la teoria gravitației, scandalul se declanșează exploziv, însă abia după doi ani de teribile înfruntări în spațiul public, savantul este de acord cu o expertiză a scrisorilor.

Surpriza este imensă, dezvăluind enormitatea naivității sale, dar oferind și imaginea unei escrocherii industriose: „Erau acolo 27 de scrisori ale lui Shakespeare, 28 de la Pliniu, câte 10 de la Platon și Seneca, 6 de la Alexandru cel Mare, 5 de la Alcibiade și mai mult de 100 de la Rabelais... Iar când s-a crezut că șirul curiozităților se încheie..., cu un zâmbet fin pe buze, bătrânul academician a scos la iveală o scrisoare a lui Atila, apoi una a lui Pontius Pilatus către împăratul Tiberius și, culmea culmilor, scrisoarea Mariei Magdalena către Lazăr cel înviat din morți!” (idem).

Abia mărturia lui Vrain-Lucas l-a determinat pe Michel Chasles să iasă din ridicolul credulității sale, admitând în Academie, că fusese înșelat (13 septembrie 1869).

„Colecția contelui Bois-Jourdain” desemnează figurat obiectul unei mistificări extraordinare, ticluite abil pe baza credulității stupide a unei persoane.

Femeia visează mai mărit decât natura (adnotări la trei jurnale... princiare)

Vasile Andru

1. Jurnalul de „regină” al Iuliei Hașdeu

Iulia Hașdeu a visat să se mărite cu prințul Ferdinand, viitorul rege al României. Nu știm când a mijit acest gând, probabil la pubertate, la vremea reveriilor nubile.

Am descoperit, la Arhivele Statului din București, însemnări jurnaliere, secrete, ale poetei. Erau și mai sunt încă o nouitate. Le-am numit „jurnalul

de regină”.

Recent, s-a publicat jurnalul „mirean” al Iuliei Hașdeu, la Editura Eminescu, o carte de 568 pagini, ediție îngrijită de Crina Decusară-Bocșan. Acest volum nu include paginile „princiare”- despre care vorbesc aici. Nu știu dacă vreun cercetător le-a remarcat până azi. Așadar, le semnalez spre cercetare.

Jurnalul de regină al Iuliei Hașdeu este bine mascat, bine tănuțit: pulverizat în multe și diferite caiete, scris între temele de clasă, între conspecte sau în margine de file cu poezii. Astfel că, pentru a-l citi, trebuie să-l culegi din locuri neașteptate, din maculatoare de școală sau din manuscrisele poetei.

În bună parte, acest jurnal este ficțiune personalizată. Autoarea notează pe ani, pe zile, pe ore episoade pasibile și grandioase din viața sa „princiară”, care va urma. Este imaginație, este delir de filiație, este delir de grandoare, este proiect utopic de destin.

Ea scrie deci, anticipând, dar folosind verbele la timpul trecut, ca și cum lucrurile ar fi reale și întâmplate: că s-a măritat cu prințul Ferdinand, că acesta e întronat rege al României și ea a devenit regina României. Apoi scrie despre viața ei cu regele, la Sinaia și la Suceava. Prin urmași, prin căsătoriile acestora, Iulia ajunge să se înrudească treptat cu mari familii încoronate ale Europei. Regina Iulia scria cronică amănunțită a primirilor ei la palat și cronică apoteozei ei literare.

În România Iuliei Hașdeu, timp de 100 de ani, este pace și prosperitate, nu sunt nici războaie balcanice, nici războaie mondiale, nici răscoale, evident, nici dictaturile știute numai de noi. Ci, numai bunăstare și cultură, diplomatie elegantă și concerte simfonice. Și tot așa, până în 1971.

În fine, undeva ea a notat, în limba franceză: „Regina Iulia a murit la 21 mai 1971, ora 11.20, dimineața, la 101 ani, 6 luni și 6 zile...”

Întâmplarea surprinzătoare făcea că eu descopeream această pagină tainică de jurnal exact pe 21 mai 1971,

ora 11.20, dimineața. Am fost cutremurat de această coincidență perfectă și parcă Iulia Hașdeu mi se adresase mie, cu o precizie uimitoare.

Pe vremea aceea eu eram june universitar și studiam fondul Hașdeu, elaborând o monografie. Pe care n-am mai terminat-o niciodată.

Notița aceasta ultimă, despre faptul că va trăi 101 ani, a fost scrisă probabil la 1888, când boala poetei se agrava și peste puțin ea avea să moară. Murea la 19 ani și își făcea planuri minuțioase, regești și literare, pentru 100 de ani. Contracărând ficțiunea vieții prin realul textului.

Frapat de coincidența cu tâlc metafizic că am descoperit fila exact la data „prescrisă” de poetă, am notat în caietul meu aceste cuvinte din Heraclit Obscurul: <<Muritorii sunt nemuritori, unul trăind moartea altuia și sfârșind viața celuilalt>>.

Revin acum la jurnalul nefictiv, „mirean”, publicat la Editura Eminescu. Este o carte care bate legenda poetei, bate mitul ei. O carte vie, roman și document socio-psihologic.

Iulia Hașdeu nu vrea să accepte moartea nici măcar în jurnalul nefictiv. În chip mioritic, ea lasă un mesaj către mama ei, în care spune că ea pleacă într-un loc tănuțit, ca să fie autonomă și să se realizeze în glorie.

Textul datează din septembrie 1888, e în franceză, și sună așa: „Maică, eu vă părăsesc pentru totdeauna. N-o să vă mai văd. Sub un nume necunoscut, îmi voi dobândi existența. Voi ajunge, fără ajutorul nimănui, prin propriile mele puteri, la slava pe care am visat-o.”

Transformarea simbolică a morții în realizare fericită, amintește și de „Miorița” și de maharismele hristice. Dacă vom ține cont de faptul că ea nu cunoștea bine balada „Miorița”, care încă nu avea popularitatea de azi, vom înțelege că într-însa vorbea un arhetip al mântuirii, la care au acces predestinații.

2. Jurnalul de „țarină” al Mariei Bașkirțeva

În octombrie 1884, când murea de ftizie pictorița și scriitoarea Maria Bașkirțeva (în franceză, ea a semnat Marie Bashkirtseff), Iulia Hașdeu avea 15 ani. Iulia a mers la înmormântarea Mariei, la Paris. A fost impresionată de sfârșitul timpuriu al pictoriței, care se stingea la 24 de ani.

Maria Bașkirțeva a lăsat moșteniri artistice însemnate: tablouri, desene, dar mai ales un Jurnal în două volume: romanul unei vieți. Povestea unei rușoaice transplantată în Franța. Un jurnal plin de viață, de lume rusească și franceză, dar și cu introspecții, cu

simțul tragicului, care dă profunzime paginilor. Și cu nădejdea romantică a supraviețuirii prin geniu.

Un fapt uimitor, în analogie cu reveriile Iuliei: și Maria Bașkirțeva își visează un viitor imperial, prin mariaj cu țarul.

Întâi, își visează realizarea artistică,

prin pictură și sculptură. Apoi își prevede că va excela ca interpretă la harfă. Va electriza masele prin vorbire.

În fine, ea a notat: „Împăratul Rusiei se va căsători cu mine ca să se mențină pe tron.”

Dar Maria Bașkirțeva se trezește din visare și zice: „J'ai rêvé plus grand que nature”: <<Mi-am făcut vise mai mari decât cele naturale...>>

Apoi: „Și totuși, voi sfârși într-un sicriu. Și nici măcar n-am cunoscut dragostea!”, scrie ea când semnele morții îi erau clare. Și mereu, până în ultima clipă, are nădejde și credință. Este tot mai aproape de o mistică rusească, revelând un alt elan al salvării. Ultimul ei tablou, „Mironosițele la Mormântul Domnului”, a fost plasat în cripta ei, neterminat.

3. Jurnalul de neant ai Katherinei Mansfield

Chiar în 1888, la o lună de zile după moartea Iuliei Hașdeu, se naștea în Noua Zeelandă, Katherine Mansfield.

Sunt paralelisme uimitoare între Katherine și artistele evocate mai sus. Katherine este și ea o exilată, o ființă „smulsă din solul natal (cum sună un vers al Iuliei). Katherine părăsește Noua Zeelandă la 13 ani, vine în Europa la rudele tatălui originar din Franța. Are o evoluție scriitoricească remarcabilă, discret-elitistă. Scrie proză și articole de revistă literară. Se îmbolnăvește de plămâni. Moare în Franța, în apropiere de Paris, la Institutul-mănăstire al lui Gurdjieff.

A lăsat câteva volume de proză și un Jurnal scriitor - unul din cele mai bune din câte s-au scris, de nivel Kiekegaard, desigur.

Când rezidam în Wellington (Noua Zeelandă), mergeam adesea la casa în care s-a născut Katherine Mansfield, pe Karori Road, un loc tare frumos. Mergeam des acolo sau la școala unde a făcut clasele primare. Când eram nostalgic, când mă simțeam izolat în acel colț de Polinezia, mergeam pe cărările Katherinei Mansfield. O percep ca pe o rudă, nici nu simt că ne separă un secol. M-a apropiat de ea ca un destin al drumetului între Europa și Antipozi. Ca și ea, am făcut de două ori acest drum, ca un pelerinaj la taina nunții. Parcă am fi contemporani, parcă am fi liberi de tot. Între Bucovina și Noua Zeelandă, distanțele sunt astăzi la fel de mari ca atunci: în 1900 ea făcea 30 de zile cu vaporul, în 2000 eu făceam 30 de

ore de zbor cu avionul.

Oare și Katherine Mansfield visează mai mărit decât realul? La ea e altfel: ea trăiește mai mărit decât realul.

De visat, ea visează ca frustrații obișnuiți, ca dezrădăcinații care pribegesc cu soarele natal în suflet. Cu cât e mai aproape de moarte, cu atât se visează mai des în Noua Zeelandă. Ea regresează frumos la Insula natală, la Aotearoa, la Wellington-ul pe care în adolescență îl găsea doar rustic și pastoral, cum de altfel era și cum mai este și astăzi, în era computerelor.

Dar, ziceam, ea trăiește, măritor și vede măritor. Cu cât este mai aproape de neant, acest suflu măritor se extinde până la dimensiuni metafizice. Zice: „Încep să retrăiesc scene... halucinante: miraculos de vii. Mă întorc pe partea dreaptă și-mi duc mâna stângă la frunte de parcă m-aș închina. Poziția asta se pare că îmi declanșează viziunile”.

Are uneori străfulgerări în fața cărora tot ce-a scris sau citit îi apare mic, zadarnic, neînsemnat. Cunoaște „secunda care rezumă viața întregă a sufletului”. Mai prețioasă decât scrisul. Descoperă că sinceritatea este un gen de iluminare. Sinceritatea ca iluminare eu cred că este o experiență mistică feminină sau numită atât de bine de o femeie. „Și numai când m-a secerat boala, mi s-a dăruit acest - cum să-i spunem? - premiu de consolare. Dumnezeu, e un lucru minunat”.

Trăiește și experiența ieșirii din corp, „zvârlită afară din viață”. După o astfel de trăire a ieșirii duhului din trup, se petrece cu ea o mutație: îi dispare spaima de moarte.

Mai notez aceste rânduri din pragul trecerii: „Ce-i viața mea?... Mulțumesc Domnului că mi-a dăruit scrisul... Doresc să fiu ceea ce sunt în stare să devin... un copil al soarelui... Cu toții ne temem când suntem în sala de așteptare, totuși trebuie să trecem dincolo. Undeva, adânc în mine, mă simt fericită. Totul e bine.”

Confluente. Jurnalul acestor trei scriitoare sunt ca și în continuitate. Vieți paralele, pe alocuri convergente.

Privesc și portretele celor trei artiste, chipul lor văzut. Toate trei bretonate, cu fața ovală, cu trăsături asemănătoare: mi se par rude, surori. Înrudite și prin energia lăuntrică, și prin experiența vecinătății neantului, Iulia Hașdeu a murit la 19 ani. Maria Bașkirțeva la 24 de ani, Katherine Mansfield la 34 de ani. Compensând fiecare prin vis măritor, prin percepție arzător-măritoare - mai mare decât realul — scurttimea vieții. Primind, ele, acest „premiu de consolare” al lui Dumnezeu: secunda iluminatorie, clipa în care „toate sunt mult mai reale, mult mai bogate” decât în realitatea văzută și pământeană.

Cronică literară: Viorel Dinescu - Zidul cu privighetori**La tinerețea poetului****Theodor Codreanu**

Viorel Dinescu ne face surpriza scoaterii din sertar, după 32 de ani, a primului său volum de versuri pe care l-a încredințat Editurii Eminescu, în 1977, carte refuzată de cenzură, din care a mai valorificat, în viitoarele opuri, poeme răzlețe, precum *Satul părăsit*, comentat de Marian

Popa în *Istoria literaturii române de azi pe mâine*. Probabil nici titlul, cu simbolismul său transparent, *Zidul cu privighetori*, n-a convenit în 1977. Cartea a fost tipărită de către Editura Fundației „Scrisul românesc” din Craiova, în 2009, beneficiind de prefața *Zidurile unor vremuri revoluate* semnată de Nicolae-Paul Mihail. Pe ultima copertă, Fănuș Neagu, în stilul său inconfundabil, comentează astfel titlul și volumul tinereții autorului: „*Zidul cu privighetori...* Ce fericit titlu! Uite din pricina asta-i iubesc eu și-i invidiez pe poeții de talent: Știu unde să se cațere. Eu, ca privighetoare de apă, am rămas încâlcit între pâlcuri de trestii, în schimb, bunul meu prieten Viorel Dinescu, a intuit că locul lui ca poet este pe zidul vechi, cât mai aproape de lună și de stele, acolo unde capătă contur iluzia, visul se închipuie învingător și nopțile sunt pline de râul fulgerelor norocoase. Căutați-vă un loc bun între rugii de iederă, apoi lăsați-vă gândul să plece de mână cu silabele poetului într-o pierdere minunată...” București, 29 iulie 2009.

Viorel Dinescu are deja o operă poetică pe deplin conturată și se pune întrebarea ce loc ocupă *Zidul cu privighetori* în acest traseu liric. De aceea, devine interesant să constați circularitatea lui, o întoarcere de la *Arhipelag stelar* (2006) la cartea începuturilor, marcând trei decenii de creație, în substanța cărora intră și: *Ora ideală*, versuri, București, 1983; *O altă nuanță a revoluției*, versuri, București, 1983; *Ecuatii albastre*, versuri, București, 1984; *Etape*, versuri, Galați, 1990; *Armistiții literare*, eseuri, Galați, 1992; *Ontologia cristalului*, versuri, Galați, 1994; *Eros-Anteros*, versuri, Galați, 1996; *Grădini suspendate*, versuri, Galați, 1998; *Poeme*, Galați, 1999; *Călăuze arhaice*, versuri, Galați, 1999; *Fronde*, pamflete, Galați, 2000; *Zei de pământ*, versuri, Galați, 2001; *Confluente*, eseuri, Galați, 2002; *Asimptota*, versuri, Craiova, 2004.

Focalizarea de aici se va îndrepta, desigur, spre evoluția poetului. Marian Popa îl include pe Viorel Dinescu într-un capitol intitulat *Sufletști*, alături de Ștefan Baciu, Mira Simian, Dan Verona, Ion Bănuță, Teodor Păcă, Dinu Ianculescu, Valeriu Bucuroiu, Dimitrie Rachici, Ion Bujor Pădureanu, Sebastian Costin, Constantin Ștefuriuc, Nicolae Dan Fruntelată, Nicolae Grigore Mărășanu, George Iarin, Constantin Preda, Ion Baciu, George Lesnea, între care, valoric, îl plasează lângă Ștefan Baciu, care este și cap de serie. În plan european, seria „sufletistilor” ar fi reprezentată de Serghei Esenin și de Garcia Lorca, iar, la noi, parțial, de Eminescu și de Radu Gyr. Marian Popa îi vede pe „sufletști” ca antimetafizici, anticonceptuali, antidoctrinari, putând însă ca să *invite*, conjunctural, metafizica, doctrinele, conceptele: „Sufletistul se adresează altui suflet și între suflete nu trebuie să existe grile, garduri, vameși, controlori, intermediari”. Paradoxal, sufletistul nu este un sentimental, ci un optimist la modul organic: „Poet organic, avansând imagistic *per vias naturales*, dincolo de mode, adică oricând actual, dar numai la mari nevoi individuale, de grup sau foarte general colective, sufletistul e legat mai mult de aspectele spațio-temporale decise mnezic: se va vedea că are vârste diferite și sfidează eforturile de încadrare temporală ale istoricului literar”. (*Istoria literaturii române de azi pe mâine*, II, versiune revizuită și augmentată, Editura Semne, București, 2009, p. 408).

Cei care îl cunosc bine pe Viorel Dinescu știu că, într-adevăr, este, temperamental, un *sufletist* pur sânge, cu nevoia stringentă de dialog și de prietenii, pasionalitatea lui coexistând, frapant, cu un soi de „cinism” care se revarsă îndeobște nu doar în conversație, ci în o parte a publicisticii sale. Când însă este vorba de creativitatea poetică, sesizează Marian Popa, sufletistul are ca definitorie „competența ca particularitate stilistică”. Într-adevăr, Viorel Dinescu este un artizan al formelor disciplinate de formația lui matematică, ceea ce îl apropie de Ion Barbu (despre care a și scris un remarcabil eseu), dar, cel mai adesea, de tiparele clasice ale cadenței dantești, cu o seninătate ceremonioasă, anunțată chiar de la primul său volum de versuri: „Înaintam spre veacul următor/ Ca o sosie dintr-un timp sonor” (*Timp sonor*). Simplitatea ceremonioasă vine adesea pe filieră folclorică, precum în concentratele trei distihuri din *Încotro*: „Clipă încotro mă duci/ Strecurată prin uluci/ Și sfâșii din carnea mea/ Ziua

ce mă legăna/ Și mă mesteci până când/ Mi se face trupul vânt”.

Poemele din *Ziduri cu privighetori* anunță principalele direcții ale volumelor de maturitate. Sunt poezii integral valide estetic, stăpânite cu „competență stilistică” deja matură, altele realizate fragmentar. Imaginarul poetului e bântuit de ninsori fantastice, de cai mirifici, de păduri obscure cu mierle, de „păsări reci” halucinate oniric, de fulgere sterpe, dar și de figuri geometrice plastic estetizante care vor da partea cea mai originală a liricii de maturitate, ca în *Ecuatii albastre*, *Ontologia cristalului*, *Eros-Anteros* sau *Asimptota*.

Compozițional, *Zidul cu privighetori* cuprinde două cicluri: *Nopti cu ninsori* și *În inima unui sunet*. Primul titlu mi se pare a fi oximoronicprinsugestiecromatică, spațializând impresionist, pe când al doilea evocă pe celălalt personaj din enigmaticul mit al lui Narcis, Echo, arheul ecurilor și al muzicii. Altminteri, intuiția acestei convergențe este prezentă în *Fragment de seară*: „Un ecou prelung se sparge într-o floare/ Petrecându-mi clipa care m-a iubit/ Privesc într-o oglindă un cer îmbătrânit/ Să văd cât mai șade-n fum o sărbătoare”. Primul vers este cu totul remarcabil, amplificând persistența strigătului nefericitei Echo în floarea născută din moartea lui Narcis, *nepăsătorul*. Ceea ce, ca *sufletist*, Viorel Dinescu nu e.

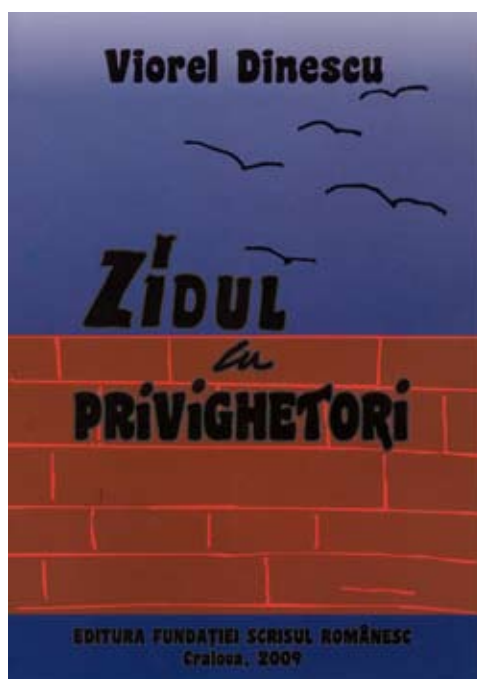
Și din această observație se poate constata prezența incipientă a celor mai de seamă obsesii ale imaginarului poetic vioreldinescian. Aspectul cel mai fericit care se evidențiază, cred, în acest volum de tinerețe îl constituie prospețimea și naturalitatea unor imagini, chiar și atunci când poemul nu este realizat integral. Aici, efortul de a etala „competența stilistică” este mai puțin vizibil și de aceea fiorul liric se revarsă din subtext. În *selva oscura* care este labirintul lumii, poetul se simte hăituit de vânători, precum adolescentul Nicolae Labiș din *Moartea căprioarei*: „Mănușa grea a nopții iar mă strânge/ O pândă crește oarbă în hățșuri/ Știu c-am să cad cu primul strop de sânge/ Cu ciuta care-aleargă-n luminișuri/ În casa pădurarului am stat/ Și așteptam tăcerile s-apună/ Și-n teama semănată în priviri/ Simțeam ciorchini de astre cum s-adună”. (*Iar nu mai vine pădurarul*). Altădată, poetul însuși participă la vânătoare, angoasat, dar pentru a o

amâna: „De-a lungul pădurii prieteni/ Treceam cu puștile roase de gloanțe/ Cum mai pălesc stelele când cad în adâncuri/ Vâltori cu umbre-amestecate/ Apoi înserarea scapă din scorburi/ Și se împrăștie prin frunzele calde/ Dintr-o icoană de lemn liniștea cade/ În râpe se zbate-o fiară-mpușcată/ Și vânătoarea se-amână fără milă/ Pe-aici nu știm de vom trece vreodată” (*Amânare*). Firește, cea mai puternică platoșă împotriva morții în această vânătoare stihială este iubirea:

„Peste părul tău cad fluturi/ Se scutură salcâmi când te strig/ Vin dinspre toamnă vulpi purtând pe umeri/ Pușca umplută cu noroi și frig/ Seara se pierde-n margine de târg/ Și se-nvește-n rochii de mătase/ Jivine dau târcoale împrejur/ Și ne pândesc tăcut cu umbre false/ Țin orologiul strâmb și iar te strig/ Și vulpile m-aud și-mbătrânesc/ Cu pușca plină cu noroi și frig/ Iubito-n ochiul tău călătoresc” (*Peste părul tău adânc cad fluturi*). Ciudat cum acest Narcis și-a răsturnat „statutul ontologic”, căci el s-a transformat în Echo, cea care *strigă* în mitul antic, strigătul fiind *ecoul* durerii primordiale. Încă o dată se verifică „sufletismul” existențial și estetic al lui Viorel Dinescu. Vrând parcă să se salveze de propria condiție antropologică, poetul, părăsit de *selva oscura*, se retrage, (blagian?) într-un somn „imaculat”, străbătut doar

de zborul păsărilor: „M-a părăsit pădurea și mi-a(u) rămas din ea/ Tușișuri lungi de păsări ce zilnic mă străbat/ Și-aud cum stele mari se sfarmă-ncet/ În somnul meu imaculat” (*Somn imaculat*).

Astfel, în obscuritatea silvană poetul regăsește, „oximoronic”, lumina stelară care va birui, mai târziu, în operele maturității, împlinindu-se în ceea ce el va numi „ontologia cristalului”, ca nou avatar barbican al „roții soarelui”. Trecere din infern, prin purgatoriu, spre paradis. Acum însă îl obsedează victima cea mai nevinovată a vânătorii - satul românesc, rămas pustiu: „Și satul doar me cantr-un testament/ Pe care l-au lăsat stăpâni uituci/ Și curge ziua goală prin uluci/ Ca un blestem pe timpul indolent”. (*Satul părăsit*). Acest „blestem” rămâne și dominantă, fericită, a începuturilor literare ale lui Viorel Dinescu. El se insinuează, holistic, în *ontologia cristalului*.

Caloianul în sud-estul Moldovei (Galionul, Călianul, Coloian și Coloiața)

Eugen Holban

În prima săptămână de după Paști, grupul de surate se întâlnea la surata cea mare pentru a face Caloianul. Făceau de fapt un fel de păpușă din lut clisos – galben, roșu ori negru – din ceară de albine sau din aluat. În unele localități existau anumite locuri în care se găsea lutul cel mai potrivit pentru această treabă, lut pe care sătenii îl foloseau de fiecare dată. Am primit informații vagi și despre un caloian făcut din cărpe, dar numai în localitatea Buciumeni.

În legătură cu ziua în care avea loc întâlnirea și modelajul caloianului, informațiile primite din cercetările de teren indică mai frecvent trei zile, adică marți, miercuri sau joi. Se mai făcea însă și vineri și sâmbătă. În satul Suhurlui se făcea numai miercurea și vinerea, adică neapărat într-o zi de post. Ținem să menționăm însă că opțiunea pentru una din zile, ținea de tradiția fiecărui sat. Acolo unde se făcea joia, bunăoară, se făcea (doar) joia, în fiecare an.

Și în ceea ce privește alegerea gospodăriei – a casei – în care urma a se face caloianul, existau deosebiri de la subzonă la subzonă și, chiar de la o așezare la alta. În comuna Șendreni, de pildă, era făcut tot de grupul de surate în gospodăria uneia dintre ele. Alegerea gospodăriei, care urma să găzduiască întreg ceremonialul, se făcea însă prin tragere la sorți. Fiecare fată din grup își scotea câte un cerel de la ureche și îl arunca într-un vas cu apă. Apoi, una din ele, legată la ochi cu o batistă, băga mâna în vasul respectiv și scotea unul, la întâmplare. Fata al cărei cerel se nimerea a fi scos din apă, devenea gazda ceremonialului. Acest procedeu era folosit de majoritatea grupurilor de surate din zonă atunci când își realegeau surata cea mare. Alteori, gazda era aleasă cu ajutorul „boghilor” (1).

În cea mai mare parte a satelor din sud-estul Moldovei, personajul, de fapt solul, care media legătura dintre oameni și divinitate, se numea Caloian sau Căliuan și era modelat doar din lut. În satele Liești și Șerbănești și parțial în Ivești se făcea din ceară curată de albine.

În comuna Cuca, Caloianul este numit Galion, iar în sudul zonei Călian. În câteva așezări din apropierea comunei Cuca denumirea de Galion se interferează cu cea de Căliuan. În unele sate din câmpia Brăilei și a Râmnicului Sărat – sate apropiate de hotarul de sud al zonei noastre – i se spune Coloian și, uneori este însoțit și de diminutivul Coloiața. „Coloian și Coloiața”. După cum spun sătenii, nu este vorba de un alt personaj, adică de vreun pui de Caloian. Este vorba doar de un diminutiv, prin care este dezmiertat același binecunoscut personaj. Și, după cum reiese și din textul bocetului și, după cum s-a mai comentat și în literatura de specialitate, el este un sol trimis de săteni la Dumnezeu, cu rugămintea de a „deschide porțile să curgă ploile” (2).

În cele mai multe sate se respecta data fixată prin tradiție, chiar dacă în perioada – și chiar în ziua – respectivă ploaua cu găleata și, nu se mai repeta în tot cursul verii, chiar dacă recoltele erau părjolite de caniculă. În unele localități, Căliuanul se făcea ori de câte ori se simțea absența precipitațiilor, respectându-se și data fixă. În altele se făcea de fiecare dată când lipsa precipitațiilor devenea acută, fără a se mai respecta și data fixă.

Se pare, că în trecut, respectarea datei fixe era obligatorie în toate localitățile, repetarea ceremonialului făcându-se doar în unele sate și numai în caz de secetă prelungită. Această precizare se bazează în primul rând pe informațiile culese din teren, dar și pe unele informații aflate în literatura de specialitate. Referire în acest sens face și George Nițu: „Până nu demult, Paparuda și Caloianul se practicau la date fixe” (3).

Nu putem afirma însă cu certitudine că repetarea ceremonialului și în alte zile decât cea fixată prin tradiție sau totala nesocotire a acesteia este un simptom al disoluției. Este posibil ca și obiceiul de a face Căliuanul – în unele sate – ori de câte ori se întetește seceta, să fie tot foarte vechi.

Tot la dată fixă se făcea Caloianul și în majoritatea așezărilor din zona de câmpie a Râmnicului Sărat și a Brăilei – zone limitrofe spațiului nostru. În satele din județul Galați în care tot ceremonialul era asigurat de grupul de surate, surata cea mare asigura și prosoapele necesare ritualului, adică pentru prapur și pentru purtătorii sicriului – ceremonialul încercând deseori să imite o înmormântare adevărată.

În majoritatea satelor Căliuanul era modelat numai de fete „curate” – de obicei componente ale grupului de surate – în ziua de miercuri, apoi era așezat pe o masă, după ce în prealabil i se confecționa un catafalc tot din lut, înalt cam de 30-40 cm. Masa era amplasată în mijlocul unei odăi, a unei bucătării de vară, a unei crame etc. Am primit însă informații – în unele localități – și despre o mai mare implicare a vârstnicilor în acest ritual. Priveghiul începea din momentul în care Caloianul era gata modelat și „gătit” și, continua până a doua zi, ori până a treia zi, când îl duceau la mormântul temporar sau la cel „de veci”.

În cea mai mare parte a satelor cercetate de noi, Caloianul, modelat în una din zilele primei săptămâni de după sărbătorile Paștelui și privegheat – una, două sau chiar trei nopți – era înmormântat de obicei în câmp, într-un loc anume, de unde era dezgropat a treia săptămână de după Paști, de obicei în joia Paparudelor, când era depus pe cursul unei ape sau aruncat într-o fântână. Fântâna era de cele mai multe ori părăsită, dar îl mai aruncau uneori și într-una cu apă bună de băut.

În trecutul mai îndepărtat – în unele sate – Căliuanul nu era înhumat, ci era depus într-un loc întunecos și rece, adică într-o magazie, într-o cameră sau beci unde era lăsat tot până în săptămâna a treia de după Paști, când era luat și depus tot pe o apă ori aruncat într-o fântână.

În unele sate Caloianul era modelat chiar în a treia săptămână, fie miercuri, fie chiar joi dimineață. În cazul în care era făcut miercuri, îl privegheau 24 de ore, iar dacă îl făceau joi dimineață, nu-l mai privegheau. În ambele cazuri, îl depuneau pe cursul unei ape sau îl aruncau într-o fântână, fără a-l mai înmormânta în prealabil pe câmp.

Fetele aveau grijă să folosească absolut tot lutul înmuiat și frământat. Regulile ritualului nu permiteau să rămână nici un pic de lut înmuiat – pregătit în acest scop – și nefolosit. Această neglijență ar fi influențat în mod negativ declanșarea ploilor. În unele sate fetele, care veneau la priveghi, furau câte ceva de acasă, fără să fie văzute de nimeni. Chiar și lemnul folosit la confecționarea crucii trebuia să fie, neapărat, furat.

Uneori, actantele construiau „o perdea” sau o colibă din stuf în interiorul ogrăzii și o amenajau special pentru priveghiul caloianului. Ziua îl boceau – cu intermitență – iar noaptea încetau bocetul, ca la orice priveghi adevărat, că „nu e bine”. Noaptea, toți tinerii participau la jocurile obișnuite la

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

priveghi, în timp ce lumânările ardeau. În unele localități se făcea chiar și „toiagul”, din ceară curată, element nelipsit la priveghiul autentic.

Unul din jocurile de la priveghi (comuna Tulucești), era busuiocul. Fetele plimbau o crenguță uscată de busuioc de la una la alta, după ce, în prealabil, un băiat îi dăduse foc. Fata la care se stingea flacăra era sărutată de băiatul care aprinsese crenguța. Tot în comuna Tulucești se cântau și Zorile, iar casa care găzduia caloianul purta doliu pe tot timpul priveghiului.

Comportamentul tinerilor la priveghiul caloianului era oarecum asemănător celui de la priveghiul autentic. Adică, în partea de sud a județului Galați, unde priveghiul la morți era foarte solemn, se păstra și la Caloian aceeași atmosferă. În partea de nord, acolo unde se făceau tot felul de jocuri care întrețineau o atmosferă veselă, și la caloian era la fel.

Imixtiunea unor practici creștine cunoscute, preluate din ritualul înmormântării autentice și introduse în ritualul înhumării ori depunerii pe apă a caloianului, demonstrează seriozitatea cu care era privit obiceiul acesta de comunitatea sătească tradițională, până nu demult. Chiar și păstrarea până în zilele noastre, într-o formă destul de viabilă a unui obicei precreștin, demonstrează forța de sugestie, vitalitatea și implicarea sa în viața oamenilor în forma aproximativ asemănătoare cu cea de acum câteva milenii.

Când caloianul era făcut la o dată întâmplătoare din timpul verii, era privegheat uneori chiar și două sau trei nopți, iar alteori era „înormântat” imediat după ce a fost modelat.

În satul Ionășești, comuna Nicorești, caloianul se făcea când era secetă, deci nu se făcea la o dată fixă. Îl modelau copiii – fete și băieți, îndemnați fiind de cei vârstnici – la malul gârlei. Foloseau lut gata înmuiat, chiar de pe malul apei, îl boceau, îi puneau un bețișor în loc de lumânare, apoi îi dădeau drumul pe apă. Când era mai mic și era așezat pe o scândură, plutea un pic, apoi se scufunda, însoțit de bocetele copiilor care în acest moment, de despărțire, se acutizau.

„Duceți-vă, mamă la gărlă și faceți Caloianul ca să plouă! - le spuneau și femeile din satul Cosmești – sat apropiat de Ionășești – copiilor lor. Plângeți-l, mamă, cu nădejde ca să plouă, că altfel se uscă și buruienile de pe câmp și o să murim de foame!”. Copiii îl modelau, tot la malul apei, îl boceau, îi făceau toiag din lut, iar lumânarea dintr-o nuieleușă. Îl așezau într-un fel de barcă, făcută tot din lut – în loc de sicriu – și îl duceau ceva mai departe de mal, însoțit de bocete sfâșietoare:

„Căluene Ene,
La mama Stoiene;
Bagă mâna-n buzunar
Și scoate cheițele,
Să curgă ploițele
Pe toate ulițele...”

Vara, în timpul muncilor agricole, câte o femeie mai interesată de săvârșirea acestui ritual, folosea apa de băut ce-i mai rămânea în ulcior după o zi de muncă – sau pe care o păstra în mod intenționat – și, înainte de a porni spre casă „muruia” un pic de pământ și-l modela repede, chiar pe ogor, aprinzându-i și o lumânare adusă în mod special de acasă. Chema, bineînțeles, și alte femei aflate prin preajmă și, după ce îl boceau, îl îngropau chiar în locul în care fusese muruit, îl aruncau în fântâna cea mai apropiată sau îl depuneau pe firul unei ape, în cazul în care drumul până la aceasta nu era prea lung. Atunci când îl îngropau pe ogor, lăseau lumânarea aprinsă pe „mormânt”, iar când îl aruncau în fântână o lipeau pe ghizdeaua acesteia sau de buza găleții. Plecau apoi în grup spre sat, păstrând o ținută sobră, până la gospodăria sătenței

care inițiasă actul și unde făceau pomana. Pe drum, până în sat, se mai adăugau grupului și alte sătențe, adică acelea care nu refuzau invitația de a participa la pomană și care locuiau în apropierea gospodăriei în care se finaliza ceremonialul. Calitatea pomenei era în funcție de „darea de mână” și de posibilitățile materiale a celei care organiza ceremonialul și, bineînțeles, al calității contribuțiilor altor femei din grup.

În unele sate – în special în cele din sudul zonei – Căluianul era mai întâi privegheat timp de o noapte, apoi era depus câteva zile într-o magazie întunecoasă și răcoroasă ori într-un beci, fără a mai fi privegheat. Era un act asemănător înhumării temporare sau depunerii în lanurile de cereale sau în vii. Deseori era depus în încăperea în care se păstrau cerealele pregătite pentru moară, precum mălaiul și făina. Era depus chiar pe hambarul cu făină.

În satul Domnița, zona Brăila, situat foarte aproape de gradița de sud a zonei etnoculturale Galați, Colionul – cum i se spunea aici – era depus sub un boschet de liliac. În acest timp, fetele îl privegheau în casă, într-o atmosferă veselă, fără a-l boci. Dimineața, în zori, convoiul „funerar”, format numai din grupul de fete implicate porneau cu el prin lanurile de cereale și după ce-l plimbau printr-o mare parte a satului, bocindu-l, îl depuneau pe apa Buzăului. Veneau apoi la aceeași casă, unde făceau pomana, apoi mergeau la Paparude.

Dimensiunile Căluianului variau între 30-100 cm. Sătenii din Foltești spun că îl făceau și de mărimea unui om. Îl îmbrăcau în hăinuțe de băiat dar, uneori – foarte rar – foloseau și veșminte de fată confecționate pe loc. De cele mai multe ori îl „găteau” doar cu flori și coji de ouă vopsite, păstrate de la ouăle consumate în zilele Paștilor. Se păstra astfel una din regulile cele mai vechi ale ritualului, și anume, nuditatea sacră. Îi mai puneau și ochi din boabe de fasole neagră, buze din feliuțe de morcov, sprâncene din funingine.

Măinile așezate pe piept – dar mai ales aureola care i se puneau deseori – atestă influența ritualului creștin al înmormântării asupra obiceiului precreștin.

De obicei, când „cortegiul funerar” pornea spre locul „inhumării” - o fată spărgea oala în care arseseră lumânările sau o lua pentru a o arunca pe apă sau a o îngropa odată cu căluianul.

Două fete duceau sicriul. În comunele în care se modela un căluian de mari dimensiuni, acesta se ducea cu căruța trasă de cai sau de boi, animalele fiind împodobite cu ștergare ca la cortegiul funerar autentic. În fruntea convoiului mergeau purtătorii steagului și al crucii, bineînțeles cu prosoapele respective, obiecte care, în final, rămâneau la purtători. Urma apoi convoiul format uneori – în situații de mare criză – chiar din 50-60 de persoane de toate vârstele. Fetele și femeile boceau tot drumul; textul fiind scurt, îl repetau la nesfârșit sau improvizau spontan noi versuri:

„Căluene Ene
Cu șapte dughene,
Mă-ta te-a făcut,
Și te-a prăpădit;
În pădurea rară,
Cu inima fript-amară;
În pădurea deasă,
Cu inima arsă,
Deschide porțile,
Să curgă ploițele;
Deschide obloanele,
Să curgă șuvoaiele;
Că de când n-a mai plouat,

Toată lumea s-a ntristat,
Toată iarba s-a uscat,
Și gârlele au secat (...)"

După cum am menționat și mai sus, Căluianul era înhumat într-un lan de grâu, într-o grădină, într-o vie sau lângă o fântână.

„... în satul Victoria, Călmățui (lângă Galați), unde căluianul era băgat în fântână și apoi îngropat în câmp, în bucate de grâu sau de orz, după pomana se făcea joc cu lăutari și se împărțeau flăcăilor șervețele”. (Mihai Pop, Obiceiuri tradiționale românești, CCEs, București, 1976, p. 100).

Același autor, Mihai Pop, citând comuna Tudor Vladimirescu, tot din Galați, menționează: „...și mai mult, rânduiala tradițională a ceremonialului de înmormântare din sat. Se făcea măruș, împodobit ca la orice înmormântare, i se puneă căluianului pe piept o iconiță și un leu, apoi era dus la biserică și prohodit de către preot. Era îngropat lângă biserică, într-o groapă”. (Mihai Pop, idem).

Propriile noastre cercetări de teren au relevat însă o cu totul altă rânduială chiar și în comuna Tudor Vladimirescu și anume, existența unui ceremonial ceva mai îndepărtat de obiceiurile practicate la înmormântările adevărate decât cele citate mai sus. În perioada interbelică au început să apară, într-adevăr și forme hibride, chiar aberante, cu imixtiuni ostentative ale obiceiurilor religioase în ceremonialul străvechi al Căluianului. Este posibil ca informația folosită de autorul din care am citat să fi fost culeasă de la cineva care știa o asemenea variantă, ori de la vreun vârstnic care a confundat cele două tipuri de înmormântare chiar în timpul anchetei, iar cel care nota să nu fi sesizat acest lucru. Astfel de incidente se mai întâmplă.

Un lucru este însă foarte clar. Nicăieri, în niciun sat nu am primit informații despre implicarea preotului în ceremonialul Căluianului. Se travesteau uneori, unii băieți sau chiar fete, mimând rolul preotului (și preoții nu au reacționat în niciun fel, tolerând aceste imitații), dar aceasta este cu totul altceva.

În unele sate cum ar fi, bunăoară, Cudalbi și Rediu – după slabe informații – se zice că ar fi fost înmormântat, pe vremuri și în cimitir, undeva mai într-o margine.

În zona de câmpie a Râmnicului Sărat, zonă limitrofă cu hotarul de sud al zonei etnoculturale Galați – comuna Vâlcele – Caloianul era făcut și de fetițe cu vârste cuprinse între șase și șapte ani. Acestea se adunau la casa unei gospodine, căreia îi plăcea să se ocupe de această treabă, în ziua de marți a primei săptămâni de după Paști. Gospodina respectivă modela caloianul, dar nu începea treaba până nu se adunau toate fetițele. Dacă vreuna mai întârzia, femeia trimitea după ea să o aducă mai repede. Modelajul era făcut într-o atmosferă solemnă, fetițele fiind foarte atente la orice amănunt.

În lutul bine înmuiat, gospodina turna câteva picături de vin roșu – care prefigura sângele Domnului Iisus – „ca să fie primit”, precum și conținutul a două ouă crude de găină, a căror rost informativ a evitat să mi-l dezvăluie. În mod sigur, ouăle erau un liant, dar mai semnificau și altceva. Totdeauna se foloseau numai două ouă. Era așezat pe o scândură și după într-un chiler, într-o magazie, în care se aflau hambarele cu făină și saci cu cereale. În ziua de Paparudă îl privegheau, apoi plecau cu el spre cimitir, bocindu-l. Îl îngropau în cimitir, mai într-o margine. Într-un trecut mai îndepărtat, spun sâtencele, era înmormântat în lanurile de grâu. Începând cu vârsta de opt-nouă ani fetele formau un alt grup și modelau căluianul singure.

În ceea ce privește bocetul, nu era fals. Unele sâtence ne-au mărturisit că își dădeau mai întâi cu ceapă pe la ochi ca să le dea lacrimile, apoi boceau „de-adevăratelea”, amintindu-și și de morții din propriile familii. De cele mai multe ori, plânsul era provocat de ritual și de situația care determina ritualul, adică seceta. „Cum să nu plângem, ne-a relatat tanti Anica din comuna Piscu, una dintre organizatoarele acestui obicei, când pământul este pârjolit și vitele nu au ce mânca și tot câmpul

se usucă, iar copiii ne mor de foame!? Bocim cu durere, că ne gândim la ploaie, bocim osânda noastră, că vom muri de foame; bocim în toată regula, ca să plouă”. Discuția din care am citat textul de mai sus, exprimată spontan, a avut loc chiar în timpul unui ceremonial de înmormântare a Căluianului, în vara anului 1993.

Spusele femeii din Piscu – tanti Anica – sunt foarte asemănătoare cu unele versuri din poemul „Coborârea zeiței Iștar în Infern”, poetizare după mitul morții și reînvierii lui Tamuz, zeul vegetației:

„Deasupra trupului preaiubitului Fiu se înalță plânsete
Plânsete pentru lanurile fără spice
Plânsete pentru mamele și pentru copilașii pe moarte,
Plânsete pentru albiile secate ale fluviilor,
Plânsete pentru heleșteiele în care peștele a pierit (...)
Plânsete pentru câmpiile unde ierburile nu mai cresc” (4)

Lacrimile sunt necesare în plan simbolic, ele prefigurând picăturile de ploaie iar scurgerea lor trebuia determinată de un sentiment profund. Iată ce se spune într-un mit, în acest sens: „Cel-care-face pământul șede în cuprinsul golului și deodată și-a dat seama de Sine însuși și a înțeles că nu se află nicăieri nimic, în afară de El. Atunci a prins a cugeta ce anume ar putea să facă și în cele din urmă îl podidi plânsul, iar lacrimile începură să curgă din ochii Lui și să cadă sub El (5).

În trecut, după ce îl înmormântau, actantele se întorceau la surata cea mare, unde era pregătită pomana căluianului. În satul Scânteiești deshumarea și aruncarea pe apă sau aruncarea în fântână a Căluianului se făcea în amurg.

Când se întorceau de la pârâu, băieții din unele sate săreau gardurile și stricau cotloanele și sobele construite, lipite sau vâruite de către gospodine în perioada cât a stat căluianul îngropat, deoarece toți cei care lipeau cu lut în această perioadă „lipeau” – legau – ploile. Tot ei – băieți – furau și făcălețele precum și oalele de lapte aflate mai la vedere și le aruncau pe apă.

În unele sate, la pregătirea pomenii contribuia uneori doar surata cea mare, alteori contribuiau toate suratele. Ele aduceau făină, mălai, ouă, carne, grăsimi etc.

În comuna Nămolosa, precum și în alte sate din sudul zonei, mergeau organizatoarele – suratele – pe la femeile din sat și strigau la poartă: „Mătușă Ioană, mătușă Marie, dă-ne bre și nouă câte ceva pentru pomana Căluianului”. „Vă dau, fa! Iaca, niște făină, câteva ouă, niște jumări și să dea Dumnezeu să plouă”.

Se realiza în felul acesta, printr-o contribuție materială mai mult sau mai puțin semnificativă o participare a întregii comunități la ceremonial. Reușita ceremonialului depindea în mare măsură, atât de numărul aceluia care contribuiau cu produse alimentare la pregătirea pomenii, precum și de numărul celor care participau la masa de pomenire. „Mâncăți cu toții din pomana Caloianului ca să plouă și să se facă bucatele!”, îi îndemnau organizatoarele tinere, dar și bătrânele care dirijau totul din umbră.

Note:

1. În ceea ce privește rolul bobilor (*boghilor*) în ritual, am găsit o informație excepțională în literatura de specialitate. „În religie și în mitologie bobii sunt legați atât de tema fertilității și a abundenței, cât și de cea a morților, în legătură cu ei există numeroase prescripții și interdicții. (...) Excluși din cultele misterice, bobii erau folosiți însă ori de câte ori era nevoie să se recurgă la vrăji, la vot și chiar pentru obținerea unor profeții (...)” Ana Ferrari, Dicționar de mitologie greco-română, Editura Polirom, 2003, p. 149.
2. MUȘU, GH. *Din mitologia tracilor*, Ed. Cartea Românească, 1982, p. 64-69.
3. NIȚU, GEORGE. *Elemente mitologice în creația populară românească*, Ed. Albatros, 1988, p. 130.
4. DRĂMBA, OVIDIU. *Istoria culturii și civilizației*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 100.
5. KERUBACH, V. *Miturile esențiale*. Editura Științifică și Enciclopedică. București 1978, p. 131.

Constantin Noica și Securitatea

Ivan Ivlampie

făcându-te în fața ei. Și, de multe ori, departe fiind de ea, o porți cu nostalgie în suflet.

Fiecare Cetate și-a răsplătit Fiii săi cu monumente simbolice pentru dăinuire și exemplare pentru modelarea generațiilor tinere. Mereu, acești Idoli ai Cetății se întorc, după decizia contemporanilor de ei, muștrător către mlădița viguroasă a neamului, dându-i imbold de ambiție și desăvârșire.

Constantin Noica este Idolul întruchipat al ființei românești, așa cum Socrate a fost Idol pentru cetatea Atena. Întrucâtva soarta celor doi este asemănătoare. Iar argumentul pentru o posibilă comparație nu este oferit de întreprinderea securității române, care a reușit performanța să ne transmită ceea ce despre Socrate au transmis un Platon, Xenofon sau Diogene Laertius (surse care au reușit să supraviețuiască în Arhiva umanității, regretabilă fiind pierderea considerabilă a numărului de scrieri aparținând celor vechi).

În cadrul unui simpozionului național, „Constantin Noica – între idiomatice și universal”, Galați, 7-8 Decembrie, 2007, am prezentat lucrarea Jurnal despre Constantin Noica. În acest context am avansat ideea că Jurnalul reprezintă o dimensiune esențială a ansamblului operei filosofului. Jurnalul este scris de Noica (Jurnal filosofic; Jurnal de idei), contemporanii au scris Jurnal despre Noica și în Jurnalul multor contemporani există însemnări despre Noica (Sanda Stolojan, Monica Lovinescu ș. a.) și, de ceea ce nu a avut parte Socrate, Securitatea a scris dosare întregi de urmărire.

Dora Mezdrea a selectat și ne-a oferit din aceste din urmă dosare un volum apărut la editura Humanitas, Constantin Noica în arhiva Securității.

Din acest punct ne putem permite o comparație Socrate – Noica, al cărei nucleu este ideea de Cetate. Pe primul, Cetatea l-a ucis și l-a reabilitat după o perioadă de doliu, fugărindu-i pe acuzatori. Pe Noica, Cetatea l-a întemnițat și l-a slobozit ca să-l folosească spre ascultare, fără să regrete sau să ia vreo măsură împotriva acuzatorilor sau a turnătorilor nici până în ziua de azi (singura atitudine de „răzbunare”, în înțelesul dat de Noica acestui cuvânt, este cartea de față). Acuzățiile în procesul socratic sunt identice cu cele ale Securității adresate lui Noica în fișele de urmărire pentru o eventuală condamnare: coruperea tineretului, nesocotirea Zeilor cetății, promovarea de noi Zei în cetate. Pentru ilustrarea fiecărei categorii de acuzații citez din această carte, aleatoriu, texte consemnate de Securitate:

Coruperea tineretului:

„El, NOICA C., este foarte revoltat pentru că el a cerut să i se dea voie să formeze elevi «marxiști», dar i s-a răspuns că îi «otrăvește» cu ideile lui.” (p. 202, Notă a informatorului „Marin”).

„NOICA CONSTANTIN se bucură de mult prestigiu și chiar admirație din partea multor tineri cercetători sau alți intelectuali din țară; continuă acțiunea aceasta cu tinerii urmărind a polariza în jurul său în mod deosebit elemente intelectuale de valoare. De menționat că această activitate a sa de influență ideologică-idealistică o duce într-o formă subtilă” (p. 226., Nota Ministerului de Interne, Direcția I).

„Tot în timpul contactărilor a spus că el dorește ca tinerii să fie crescuți și să ajungă valori în cultură, fără bineînțeles să recunoască influența ideologică negativă pe care o exercită asupra lor” (p. 248, Notă Raport, Ministerul de Interne, Direcția I).

„În jurul orei 12,00, în stațiune a urcat un autoturism /.../ în care se aflau trei tineri (dintre care unul cu barbă). Acești tineri s-au interesat unde se află cabana 23 (cea în care este găzduit obiectivul)...” (p.422, Raport, Inspectoratul Județean Sibiu, Securitate).

Nesocotirea Zeilor Cetății:

„NOICA CONSTANTIN nu a apelat la judecări marxiste sau dialectice, făcând uz de termeni ca «zei», «Dumnezeu», lăsând impresia sursei că vorbitorul a rămas la aceeași concepție și poziție cunoscută deja înainte de detenție” (pp.131-132, Notă a sursei „Novac”).

„Din datele obținute până în prezent rezultă că NOICA CONSTANTIN nu renunță la concepțiile sale cu orientare idealistă și naționalistă din trecut și continuă să fie privit de cercurile științifice din țară și străinătate cu aceeași simpatie, mulți considerându-l ca o personalitate de prestigiu a gândirii filosofiei idealiste și a esteticii” (p. 225, Notă, Ministerul de Interne, Direcția I).

„În discuția cu el, ca avertizare, i se poate reproșa că, deși susține că este patriot, nu vine în mod sincer să discute, să facă referiri în problemele care interesează securitatea statului și pe care el le cunoaște și are suficiente astfel de probleme” (p. 247, Notă-Raport, Ministerul de Interne, Direcția I).

„La Marx și la marxism nu se referă însă deloc, așa cum procedea întotdeauna, deși tema abordată ar fi beneficiat din plin de asemenea raportări” (p. 357, Notă a informatorului „Cristian”).

Introducerea de noi Zei în Cetate:

„Dosarul de urmărire informativă a fost deschis în baza datelor de primă sesizare, din care rezultă că NOICA CONSTANTIN ar polariza în jurul său tineri intelectuali, cărora le-ar face o educație filosofică idealistă și i-ar influența să nu creeze lucrări științifice marxiste, angajate în contemporaneitate /.../ Din urmărirea informativă și contactările periodice, rezultă că într-adevăr NOICA CONSTANTIN, îndeosebi după deplasarea făcută în lunile mai-iunie 1972 în Anglia și Franța, a devenit mai activ în acțiunile sale, și-a exteriorizat unele manifestări ostile la adresa orânduirii sociale și de stat, dovedește multă preocupare pentru a polariza în jurul său elemente intelectuale din rândul tinerilor pe care-i întâlnește cu regularitate și asupra cărora exercită o influență ideologică de natură idealistă, sugerându-le să se ocupe de filozofia veche, să nu se angajeze cu lucrări filozofice marxiste. Unii dintre acești tineri intelectuali, în anumite împrejurări, își afirmă dezacordul lor total cu filozofia marxistă, se manifestă ostil la adresa orânduirii sociale și de stat din țara noastră; menține strânse legături cu reprezentanți ai emigrației din Occident, elemente cu care a fost în relații și în timpul activității din trecut /.../.

Având în vedere cele de mai sus, propunem invitarea numelui NOICA CONSTANTIN la sediul organelor de securitate, cu care ocazie să fie avertizat pentru următoarele motive:

- Manifestări tendențioase la adresa regimului din țara noastră, a învățaturii marxiste.
- Faptul că transmite unui grup de tineri unele concepții negative și-i influențează cu filozofia idealistă și teorii de dezangajare.
- Prezentarea unor articole de care este conștient că au conținut nepublicabil și difuzarea în anturajul de tineri intelectuali a unor materiale de filozofie idealiste, primite din străinătate” (pp. 367-368, 271-272, Maior PĂTRULESCU IOAN).

Avem în personalitatea Filosofului de la Păltiniș nu doar un spirit desăvârșit al culturii române, ci și un Titan care a știut să biruie cu elan nondonquijotesco un Stat Totalitar, a știut să-și impună proiectul de viață și de filosofie peste o efemeră și eronată ideologie politică, a știut să impună Europei un model de înțelepciune într-o situație în care Europa, divizată și antagonistă, trăia pe seama lipsei de măsură în atitudinea sa față de ideologii și proiecte culturale.

CONSTANTIN NOICA este un reper al OMULUI din spatele Cortinei de Fier pe care cei ce ne vor considera ANTICI îl vor repera ca reprezentativ alături de Soljenițin, Saharov, Bukovski, Havel, Lech Walesa ... Față de toți ceilalți, Noica se va singulariza prin prestația sa constructivă, afirmată peste limita de teroare și oprinare a Securității, fără îngăduința Securității, cu un concurs tacit al informatorilor și supravegheților săi, cu o impunere directă a adevărului despre valoarea superioară a omului și a menirii sale.

Încercând să-l înțelegem pe Noica din perspectivă kantiană, nu putem să-i subliniem proiectul de viață decât în următorii termeni: „Orice făptură a lui Dumnezeu nu se poate înălța la rangul de umanitate decât atunci când a dat dovezi de participare la viața și la înalta creație culturală!”

Ginta Latină (I)

Premiul de le Montpellier

Radu Moțoc

Dedicat: Familiei prof. Valeriu Rusu din Aix-en Provence.

Polarizarea fraternității latine din a doua jumătate a sec. al XIX-lea vine ca un răspuns inevitabil la panslavismul practicat de politica imperială a Rusiei și a tendinței de dominație prusacă în Europa după războiul din 1870. Prima înfrățire latină în plan cultural se realizează între catalani și provensali, care a dus prin amplificare la serbările latine de la **Montpellier** unde în 1878 a triumfat România (1).

Dar ca să înțelegem ce a însemnat acest triumf pentru România, într-un moment dificil dictat prin Pacea de la Berlin, când Rusia a înghițit cele trei județe românești din sudul Basarabiei, este necesar să cunoaștem importanța mișcării Felibri a cărui conducător era **Frederic Mistral** (1830-1914) (2).

Termenul cu care s-a definit mișcarea Felibri, este un arhaism găsit de Mistral într-un vechi cântec provensal, evocând momentul când Fecioara Maria îl întâlnește pe Iisus în Templu: „*Parmi les sept félibres de la loi*”. Descendența cuvântului poate fi irlandeză, greacă sau mai probabil latină (felibris=roditor). Poate tocmai ambiguitatea lui mesianică l-a determinat pe Mistral să definească această mișcare de reînviere a culturii și literaturii locale, ca mai apoi a legăturii interlatine (3).

Primul congres al trubadurilor provensali din 29 august 1852 are loc la Arles, sub autoritatea lui **Roumanille**. (5) Dar evoluția mișcării Felibrilor prin lucrări literare determină necesitatea înființării la Montpellier a unei societăți de limbi romanice, în anul 1869, și publicarea unei reviste trimestriale, „*Revue des langues romaines*”, care să justifice științific punerea în valoare a „*langue d'oc*”.

Mișcarea Felibri, sprijinită de savanți și literați, nu demult refractari, extinsă în zona catalană și provensală, începe să devină latină dacă ținem seama de serbarea închinată lui Petrarca la Avignon, în 1874, care constituie prima consacrare internațională unde s-au vorbit patru limbi latine: franceza, italiana, limba catalană și provensala.

În anul 1875, la Montpellier, se ține un congres dublat de un concurs filologic și literar, unde „*Institutul Franței*” aduce mișcării Felibri prima lui adevărată de prestigiu, având ca obiectiv major ridicarea sudului literar și premierea operelor scrise în „*langue d'oc*”. Ca mulți alți scriitori, **Alphonse Daudet** scrie cu această ocazie în limba provensală primele „*lettres de mon moulin*”, iar **Leon de Berluc Perussis** aduce erudiția sa cu sonete pline de grație și umor. Cu ocazia congresului, poetul catalan **Albert de Quintana**, un adept al romanității europene, trimite o telegramă, pe care Mistral o citește participanților în sala de congres din Montpellier (4). Așa se stabilește ca serbările în genul celor de la Toulouse, sub denumirea „*Jocurilor florale*” (cu tradiție din 1323), să acorde premii în bani, medalii și flori de aur și de argint pentru diferite lucrări literare și filologice, dar și un mare premiu constând într-o cupă simbolică de argint oferită de Albert de Quintana, autorului celei mai bune poezii cu tema „*Cântecul latinului*” sau a **Gintei latine**, cu scopul de a o traduce în toate idiomurile romane și de a pune pe muzică textul pentru a fi popularizat în toată lumea latină. Din publicarea în ziare a acestei acțiuni, **Vasile Alecsandri**, care se afla la Mircești, află în ultimul moment și scrie cele patru strofe într-un sfert de oră, după mărturiile fiicei sale, Maria Bogdan. Expediază acest imn închinat latinității, **Cântecul gintei latine**, cu următorul motto: „Apa curge, pietrele rămân”. Cu trei zile înainte de serbările Felibri de la Montpellier, Vasile Alecsandri primește următoarea telegramă:

19 mai 1878, Alecsandri, Mircești

„*Juriul compus din Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru și Ascoli vă decernează în unanimitate premiul cântecului latin. Vă așteptăm*” (6).

Roque Ferrier

Când serbarea era deja începută și s-a constatat că poetul nu a putut veni din diverse motive, Albert de Quintana îi expediază următoarea telegramă:

22 mai 1878, V. Alecsandri, Gara Mircești, Roman

„*Primiți, cu cordialele mele felicitări, urările ce le facem pentru România dumneavoastră, care sunteți un mare poet. Binevoiiți a fi ecoul simpatiilor poezilor latini reuniți la Montpellier*”.

Albert de Quintana (7)

La o asemenea veste, Vasile Alecsandri răspunde imediat prin următoarea telegramă plină de demnitate:

Domnului Albert de Quintana

Președintele societății pentru studiul limbilor romane. Montpellier

„*Raportând prețioasele Salesimpatii asupra țării mele, Societatea limbilor romane mi-a făcut îndoito de scumpă pronunțarea sa în favorul meu. Binevoiiți vă rog a fi interpretul aceleiași sentiment pe lângă conștrații mei latini, și a primi personal prea sincera mea grațitudine*”

Alecsandri

Festivitatea de decernare a marelui premiu din data de 25 mai 1878 a început la ora 16 și jumătate în interiorul Peyronului, un loc de promenadă amplasat pe o înălțime din extremitatea Montpellierului, între statuia ecvestră a lui Ludovic al XIV-lea și Château deau. Într-o parte Alpii, Marea Mediterană și insula Maguelon, de cealaltă parte Pirineii cu vârful Saint Loup, în fața Arcului de triumf, Palatul de justiție și catedrala Sfântul Petru, în spate lungile arcade ale unui apeduct roman. Acesta este tabloul miraculos al zilei de 25 mai 1878, când s-a considerat că această festivitate a „Cântecului Latin” nu putea să se încadreze într-o sală a unei societăți savante oricât de spațioasă ar fi fost. Trebuia ca soarele, cerul și marea să ia parte la cea dintâi sărbătoare literară a **Gintei Latine** și astfel Peyronul a fost ales în unanimitate. Estrada de onoare era amplasată pe punctul cel mai înalt al acestui loc de plimbare, lângă marele bazin unde apeductul își varsă apele.

Festivitatea este deschisă de Quintana, în calitate de președinte. În dreapta președintelui se afla Paul Glaize, prefectul departamentului Puy-de-Dôme, care era în același timp și delegat al ministerului instrucțiunii publice, A. Roque-Ferrier, secretar al concursului și Frederic Donnadiu. În stânga președintelui se afla Tourtoulon, președintele Societății limbilor romane, Mistral, președintele Felibri, contele Toulouse-Lautrec, director general al institutului provinciilor, viconte Henri de Bernier (autorul lucrării „*La fille de Roland*”) și Léon de Berluc Perussis, președintele Academiei de la Aix-en-Provence. Tot la aceeași tribună, asistau la acest eveniment: delegații orașelor spaniole, Don Mariano Agiulo din Fuster, un cunoscut filolog catalan, Don Teodore Clorente, poet și publicist valencian, Don Francisco de Varona. Trebuie menționată și participarea lordului Bonaparte Wyse, care era cunoscut ca un mare poet provensal al Irlandei și bineînțeles Iosef Romanille, cel care a promovat mișcarea Felibri. Lista celor 45 personalități care constituiau notabilitățile franceze și spaniole completează pe cea a delegațiilor orașelor și societăților științifice.

Festivitatea a fost deschisă printr-un imn, considerat la acea dată național, al Franței canadiene, orchestrat de Mercurio din Montpellier, după care a urmat un **marș militar românesc**, în aplauzele ritmate ale asistenței. Raportul acestui congres a fost citit de Roque Ferrier. (8) A urmat discursul președintelui Quintana, care a decernat premiul lui **Vasile Alecsandri**. (9) După acest discurs, domnul Donnadiu, cel care în ajun a prezentat raportul asupra concursului de proză neo-latin al Societății Limbilor romane, a citit „**Ginta latină**” a lui Vasile Alecsandri. A urmat o admirabilă poezie, provensală, recitată de Mistral în onoarea

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

„Gintei latine” a lui Alecsandri. Cel care a luat locul doi în concurs, Francesco Mathieu din Fornelli a recitat, la solicitarea președintelui, o frumoasă poezie catalană. Contele de Toulouse-Lautrec, directorul general al „Institutului Provinciilor”, a anunțat că se asociază sentimentelor de fraternitate care străbat această sărbătoare de la Montpellier. În cadrul programului de decernare a marelui premiu, s-a intonat o arie românească și „Cântecul gintei latine”, pentru care compozitorul Machetti din Roma a compus muzica. Ziarele locale au apreciat peste 60.000 de participanți străini care au asistat la această manifestare.

Ceremonia din Peyron se termină cu executarea unui „*Marș de încoronare*”, scris de Don Philippe Pedrell de Tostosa, în executarea orchestrelor reunite a Regimentului al 2-lea de Geniu și a Regimentului 122 de Linie, sub bagheta dirijorului Fredel. A urmat un banchet în sala de concerte, la care s-a dat citire, în aplauzele participanților, telegrama redactată în numele Națiunii Române de o delegație în frunte cu V. A. Urechia:

Domnului Baron Ch. de Tourtoulon, Montpellier, Franța

„Regretăm foarte mult că nu putem asista la prima sărbătoare a popoarelor latine. Trista situațiune a patriei noastre și ocupațiunile care ne-au reținut până la finele lui iulie, ne-au privat de fericirea de a strânge mâna frățească pe care ne-o întinde glorioșii noștri frați de la Montpellier. Suntem cu inima între voi, o frați latini, și inima noastră dorește ca a voastră să fie obligată a accepta invitațiunea ce vă transmitem în numele Națiunii Române de la Dunăre, de a vă reuni în luna septembrie 1879 la București.”

Deputații: V. A. Urechia, N. Lupașcu, Locusteanu Mihai, Morțun, Grigorescu, Dimancea, Poenaru-Bordea, Boldur-Lătescu, Sihleanu-Președinte al Parlamentului, Ion Ghica, Grigore Cantacuzino, Goleșcu etc.

Răspunsul de acceptare adresat domnului Sihleanu, Președinte al Parlamentului Român, suna așa: „Vă mulțumim cu emoțiune. Primit cu bucurie.” În numele latinilor reuniți la Montpellier, semnează 23 personalități dintre care nu lipsesc Roumanille, Azais și Toulouse-Lautrec.

Note:

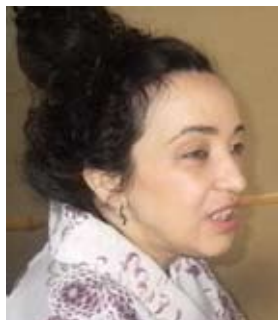
1. ALECSANDRI, VASILE. *Cântecul Gintei Latine*, 1991, Ed. „Mihai Eminescu” Oradea, pag. 3
2. Născut la Maillane (Bouche-du-Rhône), la 8 septembrie 1830, dintr-o veche familie înobilată. Are șansa să-l cunoască pe J. Roumanille, care scrie versuri provenșale care l-au determinat pe Mistral să studieze vechile cărți provenșale. După ce studiază dreptul, la 21 de ani revine în satul unde s-a născut. În 1858, scrie în limba provenșală -dialect d'oc- un poem în 12 cântece intitulat „Mireille”, după care pleacă la Paris unde este prezentat lui Lamartine. În anul 1861, această lucrare este premiata de Academia franceză și în scurt timp Mistral o prezintă ca un libret de operă, cu care Gounod are un mare succes la Teatrul Lyric din Paris, în stagiunea 1864-1865
3. ALECSANDRI, VASILE. *Cântecul Gintei Latine*, 1991, Ed. Mihai Eminescu, Oradea, pag. 4
4. Emilia Tailler, „Frederic Mistral și Alecsandri la Congresul din Montpellier”, București, Tipografia „Comptuar Popular Român”, 1915, pag. 39 : „Frère et maître, je suis absent a regret, mais mon âme entière est avec vous. Offrez en mon nom un prix pour le prochain concours de la Société. La thème sera la Chanson du Latin. Toutes les langues romanes seront admises au concours. Aux Félibres, j'envoie mon amour et ma foi.”
5. Cei șapte fondatori ai Felibrigiului erau: Joseph Roumanille, Paul Giéra, Jean Brunet, Alphonse Tavan, Anselme, Mathieu Théodore Aubanel și Frédéric Mistral.
6. Charles de Tourtoulon este primul președinte al Societății pentru studierea limbilor romane, iar A. Roque Ferrier este secretarul societății. Ambii au publicat studii filologice în revista societății.
7. Albert de Quintana era deputat în Cortez și comisar al Guvernului Spaniol la expoziția universală de la Paris. Prezida jocurile florale de la Barcelona și reprezenta Spania la acest congres felibri, iar Ascoli din Milano reprezenta Italia. Doctorul Obdenaru care făcea parte din juriu, reprezenta România.
8. Doamnelor și Domnilor,
„Auziră-ți o arie ce deșteaptă în noi mari și triste amintiri; aria din câmpiile Normandiei și ale Britaniei, ce printr-un noroc singular dar nu nemeritat a devenit cântecul aproape național al Franței canadiene..... ați auzit apoi, marșul armatei române, al acelor fii ai lui Traian care, în veacul al XV-lea, nu se temeau nici ei să ridice un cap creștin și liber deasupra armatei turcești, care sfărâmau cu Ștefan cel Mare forța lui Mahomed II; care în Epir, Tesalia și Macedonia conservă încă prețios

comoara acestei limbi române, sora evidentă a idiomelor noastre din Franța, Spania și Italia. În numele Societății, vreau să mulțumesc acestor poeți care, la un grad de sinceritate atât de mare, s-au întâlnit de pe pământurile Provensale până în Spania, din Britania la Calabria, din câmpiile române până la marea de Portugal, de la Coire la Barcelona, de la Perusa la Palermo, precum și la Bogota, s-au întâlnit, zic, în gândirea de care vă împărtașiți acum, încearcă să facă din versurile lor, române, spaniole, catalane sau franceze, cântecul gintei latine semnalul unei comune a tuturor acelor care se recunosc fii ai vechii limbi a Romei... Tema premiului fondat în 1875 de domnul Quintana, indica:

„Cântecul Latinului” va fi considerat un cânt de gintă, putând prin mijlocul traducerii pe același ritm să devină comun tuturor popoarelor ce vorbesc o limbă ieșită din limba latină. Cinzeci și șase de poeți, din punctele cele mai diferite ale domeniului neo-latin și în principal idiome ale acestui domeniu, au răspuns la apelul societății limbilor romane. Juriul însărcinat a examina operele lor era compus din domnii: De Quintana, președinte, Mistral, de Tourtoulon, Obdenaru, Ascoli și Alphons Roques-Ferrier secretar. În unanimitate, membrii juriului hotărâ că nu putea să aleagă decât între două bucăți: una adresată din Mircești (România), la 29 decembrie 1877, alta din Barcelona, la 9 iulie același an... Ginta latină este reprezentată în cântul de la Mircești ca o virgină cu farmec dulce, înaintea căreia străinul se înclină. Dar ea nu este numai o virgină, ea este și o regină, care domnește peste celelalte ginte ale universului, pe frunte poartă o stea divină ce lucește prin timpii seculari... Este aproape Beatricea unui Dante român, această tânără fată, care are pentru dânsa toate comorile pământului, care împarte deopotrivă și voios cu surorile sale, dar care, întocmai ca și Jeana d'Arc, devine teribilă când o provoacă cineva și când își apără dreptul său. Poetul care a colorat această măreață inspirație cu strălucirile versurilor la a „Vita nuiva”, a încercat fără îndoială, înainte de a intra în calmul unei poezii atât de înalte, dificultățile vieții, a cunoscut pericolele și tristețile sale... Rareori, domnilor, juriul poetic s-a găsit în fața a două poezii de o așa superioritate în compunere. La simplitatea plină de mărime a poeziei române, la seninătatea culorii sale orientale, puteau fi opuse alura vie și francă, mândră de afirmații, a poeziei catalane. Era evident că juriul se afla în fața a doi poeți măestri. După o lungă examinare, juriul se pronunță în favoarea celei de întâi și îi atribuie cupa domnului de Quintana, a doua are drept recompensă ramura de lauri în argint de la Montpellier. Deschiderea plicurilor pecetluite ne-a făcut cunoscut că poesia din Mirești era datorită marelui poet latin de la Dunăre, Vasile Alecsandri; iar poesia Catalană lui Francesco Matheu din Fornells. Atribuind cupa dată de d-nul Quintana d-lui V. Alecsandri, juriul nu-și termină sarcina, rămâne să semnaleze diferitele merite ale unor poezii cu adevărat remarcabile, primite din Spania, Franța, Italia și chiar din America meridională. Dacă poetul din România ar fi putut veni să primească aici chiar premiul ce-i este decernat, i-aș fi cerut voie să mă servesc de amintirea acestui rege, a cărui statuie evestră se ridică în centrul acestei promenade și, făcând apel la cuvântul celebru ce el adresa nepotului său, atunci când acesta îl părea să se duce să domnească asupra Spaniei, Indiei și jumătatea Italiei: „Nu mai sunt Pirinei”, aș fi cerut voie să mă autorizeze să repet acestei adunări: „Nu mai sunt astăzi Carpați, nici Pirinei!” Cât timp va murmura pe țărmurile noastre plângerea eternă a Romei, cât timp vântul Mistral va sufla asupra noastră cu mare furie, cât timp ne va părli arșița soarelui, vom fi latini, latini în afară, latini înăuntru, mereu latini.” Emilia Tailler, Frederic Mistral și Alecsandri, București, Tipografia. Comptuar Popular Român, 1915, pag. 59-68

9. „Doamnelor și Domnilor,
Într-o zi de fericire pentru mine, o idee mare și generoasă izvorăște din adâncul inimii mele. Scântea electrică o transmite, în orașul Montpellier, Athena țărilor de la miază-zi; pământul soarelui, căminul entuziasmului și ideea s-a mărit, a parcurs lumea și s-a dus să deștepte ecouri simpatice, adormite din nefericire de mai mulți ani... Salutare, popoarelor de la Miază-zi ale Europei, atât de mult timp încercate de nenorocire! ...Salutare popoarelor de la Apus, care ne întindeți brațele și speranțele voastre, precum copilul depărtat de leagănul său! Salutare vouă tuturor, câți ați răspuns la apel și care veniți astăzi să strângeți legăturile familiei romane... Popoarelor de limbă romană! Să ne întorcem la căminul părintesc, fraților, să strângem legăturile noastre. Popoarelor de limbă romană! Popoare care avem credință, să ne înălțăm prin lucru, prin știință, prin libertate... Rasă latină! Așează-te la pragul locuinței tale, cu măslinul păcii pe fruntea ta, cu armele muncii în mână, libertatea planând pe cerul tău azur... Și tu, orașule Montpellier, tu ce păstrezi sămânța acestei idei de pace și de viitor, tu ce o fecundezi cu iubire, fii de-asemenea nemuritor! Și acum, doamnelor și domnilor, încoronați cu mine pe poetul învingător. Onoare și glorie învinșorilor care s-au inspirat de sfânta iubire a familiei! Și toți împreună credința credincioșilor să repetăm în cor: Cântecul ce va deveni pentru noi toți Imnul consfințit al Patriei!...” Ibidem, pag. 50-54

Călător în Țara Soarelui Răsare (I)

Dana Vlad

Motto: „Scopul oricărei norme de etichetă este să îți cultivi mintea, în așa fel încât, chiar și atunci când stai liniștit undeva, nici cel mai grosolan bandit să nu îndrăznească să-ți atace persoana.”

Ogasavara

Japonia, Nippon sau Nihon, în traducere originea soarelui, cu denumirea originală Nipponkoku adică țara de la

originea soarelui, pentru români Țara Soarelui Răsare, este cu siguranță un imperiu iubit de lumină. De când ajungi să pui piciorul pe arhipelagul nippon și până părăsești acest tărâm, ai sentimentul unei lumi pe care o poți asemăna cu o mână puternică în mânășă de catifea. Totul se împarte aici între viteză supersonică și tradiție, drumul dintre acestea două fiind bătut în pietre prețioase de cele mai frumoase culori. Pentru un european prins în valtoarea războaielor dintre noi, în lupta pentru partea materială a existenței, pentru acumularea de capital, Japonia e deodată foarte departe geografic și în același timp foarte depărtată din punct de vedere spiritual. Aici, fără doar și poate, nu a dispărut cultul onoarei, al datoriei, al artei estetice al morții samuraiului care există în fiecare japonez ce-ți zâmbește și-ți arată ție, europeanului, ritualul sacru transmis din generație în generație, în care își regăsește esența.

Japonia nu se poate povesti, se poate simți. E o altă lume, o civilizație aparte, cu o cultură specială păstrată de veacuri în sipete din materiale scumpe, prețios împodobite.

Pe drum de aer spre soare răsare

Am ajuns în Japonia după un drum istovitor pe ruta București-Roma-Osaka-Tokyo, după aproximativ 19 ore de zbor. Am zburat peste Siberia, peste Munții Urali, peste întreg lanțul munților Alpi, am trecut razant peste Oceanul Arctic. Ajunsă pe tărâm japonez, pe aeroportul plutitor Kansai, una dintre cele mai mari capodopere ingineresti ale lumii, amplasat în Golful Osaka, la cinci km distanță de țărmurile insulei Honshu, avioanele putând decola sau ateriza numai dinspre și înspre mare, un motiv pentru construirea aeroportului departe de metropolă fiind evitarea poluării fonice, (grija pentru om), privirii călătorului obișnuit totuși cu drumurile în afară țării i se descoperă o „planetă” diferită. Din Osaka am decolat spre Tokyo, cel mai mare oraș din lume (37 milioane de locuitori), cu sentimentul că mă îndrept spre Extraterestria. Aeroportul Haneda-Tokyo este cel mai aglomerat aeroport din Japonia, și al patrulea la

nivel mondial după aeroporturile din Atlanta, Chicago și Londra Heathrow, chiar dacă aeroportul Narita-Tokyo preia cele mai multe zboruri internaționale.. De pe Haneda am fost preluați și conduși spre hotel cu o mașină ultrasofisticată, marcă japoneză evident, condusă pe dreaptă carosabilului, ca în Anglia, având senzația, eu, care șofez în România, că viram pe contrasens. Rulând pe șarpele autostrăzii încolăcit peste, pe sub, prin burta metropolei rămâi fascinat de minunile pe care le poate face mână omului. Totul e computerizat aici, toaletele publice au computere de bord dar în același timp și flori. Într-o lume a tehnologiei dusă la extrem, a trenurilor supersonice, grădinile japoneze și tradițiile ancestrale reprezintă liantul dintre minte și suflet.

Orașul care nu doarme niciodată

Tokyo, cea mai mare aglomerare urbană din lume, este capitală Japoniei din anul 1868, după ce dinastia Tokugawa (1603-1867) care a condus din Kyoto, a fost detronată, numele orașului fiind schimbat din Edo în Tokyo, ceea ce înseamnă “capitala răsăriteană sau estică”. Astăzi, Tokyo este un imens centru financiar, industrial,

comercial, educațional și cultural al Japoniei, locul de unde se dirijează comerțul și relațiile diplomatice cu lumea întreagă.

În Tokyo se află sediul Guvernului Japoniei, Palatul Imperial cu Reședința Împăratului, aici se află 400 instituții de învățământ superior, 117 universități, 247 biblioteci, Academia Japoniei, 185 cinematografe, 2000 temple, 160.000 restaurante.

Nu poți face Tokyo la pas așa cum ar șade

bine unui turist pentru că ți-ar trebui foarte multă vreme la dispoziție iar aici timpul chiar costă foarte mulți bani, pentru că Tokyo este considerat unul dintre cele mai scumpe orașe din lume dacă nu cel mai scump.

Megalopolisul are 23 de cartiere speciale, 33 de orașe și opt suburbii. Orașul este supravegheat zi și noapte de Turnul Tokyo cu o înălțime de 333 de metri care noaptea pare un policandru imens ce unește pământul cu cerul. Cel mai scump și select cartier din Tokyo este Ginza. Dacă vrei să faci ocolul metropolei într-un timp relativ scurt și să și vezi cât de cât Tokyo, atunci nu ai decât să mergi în imensa stație de tren și metrou Ikebukuro pe unde zilnic trec două milioane șapte sute de mii de călători sau să ajungi în stația Shinjuku care e mai aglomerată decât prima și să călătorești în condiții excelente pentru că în Japonia chiar dacă populația e atât de numeroasă, nemaipunând la socoteală turiștii, totul strălucește de curățenie și nimic nu se strică niciodată sau dacă se strică este remediat cu mii de scuze imediat. Totul vine doar din respectul și grija față de om. Dacă ai luat

Cultură - Cultură - Cultură - Cultură - Cultură

trenul din Ikebukuro poți rămâne cu amintiri de neuitat despre Grădinile Tonogayato, Tokyo Național Museum, Teatrul Kabuki, Denki-gai sau Orașul electric, Clădirea Sony, Tokyo Disney Resort, Altarul Meiji construit din chiparoși japonezi pe o suprafața de 70 de hectare, Podul Curcubeu, Parcul LaQua, Clădirea World Trade Center, Arcadă Comercială Nakamise, Fuji-yama, vulcanul sfânt japonez, care are conul vulcanic de 3376m și care nu a mai erupt din 1707, Parcul Inokashira, Districtul Asakusa cu templele budiste, astea fiind doar câteva dintre zonele ce merită vizitate. Metropola oferă generos o îmbinare între materie și spirit, între zgârie-nori și pagode, între temple, teatre și grădini, între flori ce-ți iau privirea și ultratehnologie. Străzile sunt pline ochi de lumea care roiește din zori în zori, însă nu vei auzi un singur claxon sau tonuri ridicare și nu vei vedea fețe încruntate. Nu știi unde să-ți așezi privirea mai întâi, pe capodoperele de sticlă și oțel făcute de mână omului sau pe cireșii în floare, chiparoși, bambuși, magnolii, orhidee și toate florile pământului pe care Dumnezeu le-a vopsit în mii de culori.

Sushi descuț

Se cuvine că fiind în Japonia să ajungi măcar într-o seară într-un restaurant tradițional japonez și să încerci Sushi. Dacă ai ales să iei masa în oraș, în Tokyo, într-un restaurant tradițional va trebui să știi că nici în ruptul capului nu vei fi lăsat să intri încălțat. La intrarea în restaurant ești întâmpinat de personalul restaurantului care îți înmânează o cheie de la dulapul individual unde îți vei lasă încălțăminte. Numai după ce te descuți, altcineva te va conduce la masa ta care este situată într-un separeu. Ajuns la masă ți se aduc imediat șervețele din bumbac ude și fierbinți strânse rului și bețe din bambus. Pe masă există un minicomputer unde este afișat meniul și prin tastare selectezi ce dorești să mănânci. Chelnerul vine imediat și îți aduce comanda. Felurile de mâncare se așază pe mijlocul mesei și din absolut toate deliciile comandate servesc toți cei aflați la masă. Astfel masa luată împreună la restaurant are rolul de a crea comuniunea între cei care savurează mâncărurile comandate, nimeni în acest caz nu e de unul singur, toată lumea comunică prin toți porii, se crează o osmoză care nu poate fi născută artificial într-un mediu rigid, steril și rece ci doar în momentul în care și trupul și sufletul se hrănesc.

Se bea sake din orez, o băutură alcoolică tradițională slabă, fierbinte sau rece, cum îți e vrerea. Mâncărurile sunt atât de frumos colorate, iar estetica joacă un rol atât de important pentru japonez încât el nu poate mânca oricum, orice și oriunde. Servirea mesei este un ritual. Dacă ai comandat sushi înseamnă că îți place peștele crud. Se folosește pește oceanic crud de cea mai bună calitate care poate fi ton, macrou, somon, țipar de mare și icre de Manciuuria. Ca alternativă la pește găsim caracatița, sepia, creveții, scoicile și carnea de crab. Carnea crudă de pește se așază peste o grămăjoară din orez special cu bobul scurt fiert cu oțet de orez, zahăr și sare modelat și împachetat în Nori, foi de alge marine uscate și presate. Se aduc la masă în vase de diferite forme și culori în funcție de preparatul conținut, ridiche japoneză murată, avocado, castravete, sparanghel, precum și alte legume specific japoneze care pot fi folosite ca ingrediente la prepararea sushi-ului. Pachețelele de sushi se prind între bețe, nu se mănâncă decât cu bețe

japoneze, se trec prin sosul de soia numit Shoyu. Wasabi este o pastă picantă asemănătoare hreanului care ajută digestiei având calități antibiotice. Gări, rădăcina de ghimbir murată se servește pentru ușurarea digestiei și pentru curățarea papilelor gustative în scopul savurării nenumăratelor feluri de mâncare. Totul se mănâncă cu bețele sau cu mâna. După sushi se pot servi multe alte feluri de mâncare, toată bazată pe mult pește crud sau ușor preparat, se folosesc multe plante cu mari calități nutritive și vindecătoare. Supă se servește la final tot în scopul ușurării digestiei și poate fi o supă de soia sau de pește împreună cu multe alte ingrediente și plante. Ca desert, poți savura o delicioasă prăjitură tradițională de fasole roșie sau o prăjitură cu un gust unic din pulbere de ceai verde cu sirop de ciocolată și înghețată. La finalul mesei chelnerul vine cu o carafă cu O-cha, ceai verde fierbinte și toarnă tuturor mesenilor. O-cha e din partea casei, face bine la digestie, dizolvă grăsimile. Ești plin de energie, vesel cu senzația că tocmai ai terminat un curs de teoria frumuseții hranei noastre cea de toate zilele.

Zanmai sushi

Dacă nu ai părăsit încă Tokyo și ai chef de o seară în care să te încarci cu bucuria de a fi în „Țara Soarelui Răsare” și-ți dorești o atmosferă veselă și mâncare sănătoasă preparată în față ochilor de bucătarul șef, atunci poți alege să mergi în celebrul cartier al japonezilor bogați, Ginza, în SushiZanmai în traducere liberă „sushi cât vrei”.

Nici nu deschizi bine ușa bistroului cu mese așezate în semicerc în jurul plitelor pe care chef-ul prepară

deliciosul sushi, că personalul te primește ca pe un vechi și bun prieten chiar dacă nu te-a văzut în viața lui cu aplauze, urale, cântece tradiționale japoneze și te îndeamnă să rămâi în „casa lor” și să te înfrunți cu cele mai naturale și sănătoase mâncăruri din câte pot exista. Peștii aduși atunci din ocean sau mare, imenși, superb colorați se despică și se gâtesc în față ta, iar în momentul în care un fel de mâncare special este gata, bucătarul strigă și-și lauda marfa astfel încât și sătul să fii tot comanzi o porție. E o atmosferă de poveste care nu există nicăieri în alt colț de lume, e atât de multă bucurie, unde mai pui la socoteală și faptul că pe ușa restaurantului intră din zece în zece minute călători de pe multe meleaguri, se aud atâtea limbi, ochii se privesc prietenii și simți că există, ești important pentru ceilalți și că oricine ai fi aici pe pământ, rege sau supus ai aceleași drepturi.

Semnale editoriale la Editura AXIS LIBRI

„Pentru cititor, *Omul tranziției* constituie o ofertă și o șansă de reflecție, de înțelegere și de responsabilizare în contextul unui interval evolutiv, în care omul (cu toate problemele, drepturile și obligațiile lui) pare să schimbe ipostaza de subiect al tranziției, cu aceea de obiect al globalizării. Cartea lui Ivan Ivlampie este de citit cu mare atenție și de ținut minte pe termen lung.”

(Th. Parapiru, Prefața la *Omul tranziției*)

Culpabilitatea, între intoleranță și iertare constituie o vastă temă de meditație despre câmpul nesfârșit al experienței istorice, dar și despre cel al reflecțiilor teoretice cu privire la devenirea istorică și destinul uman. Meditația spre care ne îndreptăm prin titlul cercetării noastre – *Totalitarism și victimizare* – se vrea a fi una mult mai limitată decât vasta ei deschidere și anume urmărim judecarea unei manifestări istorice concrete, recente, care încă mai apasă asupra comportamentelor și acțiunilor noastre cotidiene, care naște dispute, polemici, furtuni în sufletele oamenilor.

(Viviana Ivlampie, *Totalitarism și victimizare*)

Prezentul volum de *Dialoguri socratice* îl readuce pe filosoful antichității în actualitatea noastră postsocratică pentru a discuta despre ședințele culturale ale vremurilor de azi, despre raporturile dintre generații, despre posteritatea complexă a personalităților de altădată, despre noile paradigme, sensibilități și mentalități. Ni se propune o lectură incitantă despre ceea ce e spinos în modul nostru de a înțelege literatura, lumea în dialog cu „sinea” ce ne reprezintă prin deschiderea spre celălalt.

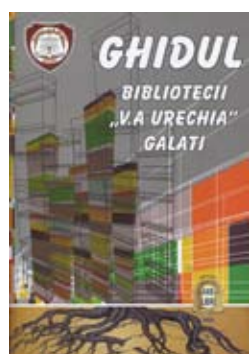
(Acad. Mihai Cimpoi, *Dialoguri socratice*)

Multe dintre aceste expresii celebre sunt folosite ca titluri de cărți, de articole, de repere argumentate, fără a fi acoperite cu o înțelegere culturală corespunzătoare de către public. Semnificațiile lor devin confuze, mai mult intuite sau ghicite, decât motivate, dincolo de faptul că unele ajung a se depărta de sensul inițial până la porțile inadmisibilului interpretativ. De la aceste constatări am pornit la scrierea cărții.

(Th. Parapiru, *Dicționar de expresii celebre*)

Tipic pentru societatea nefericită de astăzi, bântuită de alienare, de căutări fără răspuns. Subiectul pare inspirat din poveștile de dragoste pe care le vedem la TV, condimentate din plin cu tot tacâmul problemelor societății (actuale sau nu): frustrare, lipsa afecțiunii în copilărie, violența în familie, prostituție, vulgaritate, prejudecăți.

(Alina Cheșcă, Prefața la *Am fost cândva... OM*)

Biblioteca „V.A. Urechia” pune la dispoziție acest ghid pentru a familiariza utilizatorii cu procedurile de acces în sălile de lectură, consultare materiale, împrumut sau fotocopiere.

(Ilie Zanfir, director Biblioteca „V.A. Urechia”)

În curs de apariție:

Zanfir Ilie; Pompiliu Comșa: *Ghid istoric și turistic al Galațiului*;
Victor Cilincă: *Catrafuse*; Nicolae Paul Mihail: *Trandafirul galben*;
Aurel Stancu: *Sub scut*;

SUMAR

CASSIAN MARIA SPIRIDON – Condiția scriitorului, azi	coperta 2
ZANFIR ILIE – Împărăția copilăriei	pag. 1
Din viața Bibliotecii „V.A. Urechia”. Biblioteconomie	
VALENTINA ONET – O ediție aldină în colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați	pag. 2
CONSTANTIN ARDELEANU – O îndelungată prietenie și colaborare științifică – V.A. Urechia și A. de Gubernatis (II)	pag. 4
MIHAELA DENISIA LIUȘNEA – V.A. URECHIA – pionier în activitatea de conservare a patrimoniului istoric la Galați	pag. 6
PAULA BALHUI - Colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” prezente la Expoziția Generală a României din 1906	pag. 8
SILVIA MATEI - Fondul Galați – sursă inepuizabilă de cercetare și documentare	pag. 10
LENUȚA URSACHI - Lumea bibliotecarului universitar	pag. 11
SERGIU GĂBUREAC – Crizele și biblioteca publică (II)	pag. 12
DORINA BĂLAN – Cartea românească veche – Recenzie	pag. 14
TITINA MARICICA DEDIU – Noutăți despre Programul Biblionet	pag. 16
Salonul literar AXIS LIBRI	pag. 17
Cronici de la Salonul literar AXIS LIBRI	pag. 20
Localia	
CORNELIU STOICA - Istoria donației „Frații Arămescu” (I)	pag. 22
CAMELIA NENU - Palatul Copiilor și Elevilor Galați	pag. 25
DAN KIRKORIAN - Biserica ortodoxă apostolică armeană	pag. 26
GABRIEL IOAN PELIN – Biserica Vovidenia	pag. 28
VALENTIN BODEA - Casele doctorului Aristide Serphioti	pag. 30
LEONICA ROMAN - Presa gălățeană din secolul al XIX-lea (I)	pag. 32
CĂTĂLIN NEGOIȚĂ – Galați - Orașul consulatelor	pag. 34
Personalia	
TUDOR NEDELCEA – Elevul I.D. Sîrbu despre Constantin Brâncuși	pag. 35
ION MANEA - Neculai I. Staicu-Buciumeni - o viață, o operă, un model	pag. 36
EUGEN DRĂGOI – Episcopul IOSIF GHEORGHIAN și preocupările sale culturale	pag. 38
Evenimente	
CELOZENA DIACONU – Grigore Vieru din România Mare	pag. 40
MIHAI CREȚU - Mai aproape de Basarabia	pag. 41
FLORINA DIACONEASA – Ziua mondială a poeziei și Francofoniei	pag. 42
ANAMARIA MICHAUD – Săptămâna Francofoniei la Biblioteca Franceză „Eugene Ionesco”	pag. 43
GETA EFTIMIE – Bibliotecari gălățeni la Simpozionul Național „Mijloace moderne de atragere a publicului în biblioteci”	pag. 44
SPIRIDON DAFINOIU - Ziua Bibliotecarului la Biblioteca „V.A. Urechia”	pag. 45
LETIȚIA BURUIANĂ – Conferința ANBPR	pag. 46
MARICICA TĂRĂLĂ-SAVA – Salonul național de carte pentru copii și tineret Chișinău	pag. 48
CAMELIA GĂVĂNESCU – Bucuria prin lumina cărților Bibliotecii „V.A. Urechia”	pag. 50
Congresul de Istorie a Presei, Pitești, 23-24 aprilie 2010	pag. 51
ILIE ZANFIR, VALENTIN AJDER - Târgul Național de carte AXIS LIBRI	pag. 52
CORNELIU ANTONIU – Serile culturale ANTARES	pag. 53
VICOL STERIAN – Porto Franco la 20 de ani	pag. 53
Cultură	
GHIȚĂ NAZARE - Interviu cu dl Doru Resmeriță Inspector general la ISJ Galați	pag. 54
VIOREL DINESCU – Interviu cu Fănuș Neagu	pag. 56
AURA CHRISTI – Poeme	pag. 58
VADIM BACINSCHI - Poeme	pag. 59
DIMITRIE LUPU - Pe râu în sus	pag. 60
MARIUS CHELARU - „Căinele negru”	pag. 62
THEODOR PARAPIRU – Expresii celebre: Colecția contelui Bois-Jourdain	pag. 63
VASILE ANDRU - Femeia visează mai mărit decât natura	pag. 64
THEODOR CODREANU – La tinerețea poetului	pag. 66
EUGEN HOLBAN - CALOIANUL în sud-estul Moldovei Galionul, Călianul, Coloian și Coloita	pag. 68
IVAN IVLAMPPIE - Constantin Noica și securitatea	pag. 71
RADU MOȚOC – Ginta latină (I)	pag. 72
DANA VLAD - Călător în Țara Soarelui Răsare (I)	pag. 74
Semnale editoriale	pag. 76

Notă: În numărul următor AXIS LIBRI va aduce în atenția cititorilor săi: prezentări de carte veche, exlibris-uri, aspecte de la Târgul Național de Carte „AXIS LIBRI”, precum și noi creații artistice ale autorilor gălățeni.

Director: ZANFIR ILIE

Redactor-Şef: Letiția Buruiană

Redactor-Şef adj.: Mia Băraru

Secretar general de redacție: Valentina Onet

Redactori: Virgil Guruianu, Camelia Toporaş

Tehnoredactare: Cătălina Ciomaga, Adina Vasiliică, Sorina Radu

Ilustrația revistei a fost realizată după colecțiile

Bibliotecii Județene „V.A Urechia” Galați.

Adresa: Galați, Str. Mihai Bravu, nr. 16.

Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060

E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro

Web: http://www.bvau.ro/axislibri

ISSN: 1844-9603

Revista Axis Libri este membră **APLER** (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România) și **ARPE** (Asociația Revistelor și Publicațiilor din Europa)

